

Bogdani: CUNEUS PROPHETARUM

Part 2: Novum Testamentum

[Data entered by Michiel de Vaan, 2003, on the basis of the edition by Giuseppe Valentini and Martin Camaj, München 1977 (= Beiträge zur Kenntnis Südosteuropas und des Nahen Orients, Band 24)]

CONTENTS

Scala I. Ieta e Iesu Christit scelbues vertetit Messii.	
I.I. Ieta e sè Lumesè Virginè Mrii s' Amessè Tiinai.	
I.II. Tè lemitè e sè lumesse per here Virgine Mrii	
I.III. Ziharichi i engiellit se lumese Virgine Mrii	
I.IV. Te lemit e Iesu Christit eotit tine	
I.V. Te reǵpremit e eotit tine Iesu Christ.	
I.VI. Tè aǵeruemit e tre regignet.	
I.VII. Si ù ndal Iesu Christit nde Ierusalem , ender dottoret e te Tretènè dittè ù giet.	
I.VIII. Tè pagheeuemit e Iesu Christit , gninesset , e tendimit se tiinai nde sekretetiit.	
I.IX. Si Iesu Christit zgoǵ apostuit e vet.	
Scala II. E mreculiit e Iesu Christit eotit tine.	
II.I. Si è kǵei Iesu Christit Ujetè ndè vene Ndè Cana Gallillet.	
II.II. Ndiekene tetiera mreculii te Iesu Christit.	
II.III. Predichimet e Iesu Christit e mreculiit e tiinai.	
II.IV. Si Iesu Christit sciumoi bukete , e ngigni sciume miie gindie.	
II.V. Si Iesu Christit vu Pietere per gur te temelit chiscesse vet.	
II.VI. Si Iesu Christit si engiaλi lazzarine e si hini nde Ierusalem'.	
II.VII. Darca e Iesu Christit me aposuite vet.	
III. Pessimi e mortia e eotit tine Iesu Christ.	
III.I. Si Iesu Christit diersi giak nde kopescte e traǵetiia e Iudesse.	
III.II. Si e scpune Iesu Christit perpara Pilatit , e si ai e dergoi Herodit.	
III.III. Si e vune Iesu Christit mbe crüit.	
III.IV. Si e hoine Iesu Christit crüchiet e ia ǵane se lumesse Virgine.	
Scala IV. Se ngiallunit e se arǵunit se düiti , te Christit scelbues.	
IV.I. Si u ngiaal Iesu Christit te tretene ditte.	
IV.II. Si hippi Iesu Christit mbe chielt dittene e scelbuemit.	
IV.III. Te sdripunit' e spiirtit scenit' dittene e rsciavet.	
IV.IV. Si ka me arǵune Iesu Christit me giukuem scecolline dittet se giüchit.	
Plechiena e sctepisse Bogdanagnet.	

[1]

Scala I. Ieta e Iesu Christit scelbues vertetit Messii.

I.I. Ieta e sè Lumesè Virginè Mrii s' Amessè Tiinai.

I.I.1 *Kanè me kjanè Regienesiatè Mamizzat' e tijnai Esaia 49.* Pèr gni si e mberrini moti, e ajo kohè e lume kur kiscite vum rok birij Tineəot, me vesciunè ndè misctè njereəet, tue u bam nierij, pèr tè c'pèrblem farèn' e nierit, e pèr ta nzierrè robijet sè anèmicut ferrit: Mbissi e pat bam nierinè plot me urtij, tè dasciunè, e fuchij, tù e bam te əotn'e gižžè creatürèvet: Desc ende mei fàle vetèvetèhenè. *Achia, e desc Hüji sceculinè sa gni tè vetèminè birr' e vet i fali Gio: 3.* Desc me vetèhe achia me basckuem me gni nüe, achia tè fortè, e tè sctrenjtè, chi currai tè mosdij tè zgižunè; achia sa pèr tè vèrtetè kiscite pèr tu bam əotün'e nierij, e nierij zotünè basckè. Prasctu zgož jetèt sè amèsciuescime, fort tè lumenè Virginè Mrij, tue ruejtunè tè delire, e tè kžjeletè mpcatit sè leem, tu' e stolissunè me achia bucurij te Chielèt, sa əotünè vetè žžotè. *Memos kjanè cuscti em, Ditènè è Natènè Chielèsè, e žeut nuk' e kescè vum.* Posi cur tè doj me žžanè: me mos kjane roku i amèsciuescim, chi kam bam me crijuem gni Virginè fort tè dèlirè, e tè culueme, nukè kjescè crijuem sceculinè prandaj scenjteja kiscè ežžeret *Arca e cusctimeuet.*

I.I.2 Prasctu gni mend ansctè parèsse kjè crijuem sceculi, nukè kiè ndogni cusct jasctè scèmbèltürèt' se fòrt sè lumese Virginè, posi ajo vetè žžotè pèr gojètè Salomonit: *əotünè pusctoj mue c' kur sè eanit sè užžvet tijnaj.* Posi endè sè eanit, e parè jetèvet jam crijuem; e ndjerè per jetètè [2] aržunè nukè kam me manguem. Domežžane Virginia e scènjtènuescimè, se ansctè eanè se prindscit pa mpcatit se leem, me tè sil't' gižžè nierij leen pègam *Iob. As cusct dèlijr sè fèlijmit* jasctè sè lumijet Virginè, essiila kiè zghežunè per gni Giütèt tè gialè, e t' naltit: *cafsçè tè nguscèlueme janè žžanè pèr tü Giütètja e Hüjit.* Spirti scenjt e žžeret: *Gižžè e bucura je mikescia emè, e tè perlüm ndè tü nuk' ansctè. Cant. 4.* Copèscitij mbèscełè, e gurra, e scègniueme Psalm. 45. *ka m' endimuem Hüji ndè natètè ndè nattjessè* possi cur mežžanè bucurè herijet parèse einhej e n'zuer me scenjtet ndihmètè tè tijnai əotünè. *Esaia cap. 61. ka me ù n'guscèluem spijrti em ndè Hüjnè tèm pèrse mè Vesci ndè petèkatè scendetsè,* chi do me žžanè petèkat' è hirit, tue mos lanè vend Anèmicut; prasctu *plot me hijr.*

I.I.3 Kètu ende pèrpichietè ajo fjale, et' Ecclesiastèsè, *unè bana mbè Chiel't', chi tè legniè drita, e pa manguème: e possi Niegula mbeloua gižžè žženè:* ajo fjalè *chi mbè chiel't' tè legntè drita* merretè vescte jo vecè per Diełitè pascim: pò ende, pèr diełitè sè derejtèsè Christit Hüijt tinè, *Drita prej dritet.* E pèr sè pat kèio scenjtè Virginè pèr tu bam Ama, e krijuessit vet, e Arca, e Spirtit scenjt: Desc əotünè jò vece me i bam kètè nder, ndèr gižžè creatürèt me lem seènjte, e pandogni mpcat: po ende zgož gni Populè t' Israelit, tè diasciunin' e vet, achia sa ndeuonè, kessi Polemi tè kisc pèr tè lem Virgeneja fort Scenite, pa mosi manguem ndogni nder, e tè naltè possi tè spirtit, asctu te fissit miscit. Ma fisnikescè, e dèlirè chi tè mundej currai me ù gietunè nder gižžè Creatürèt.

I.I.5 Desc endè tè mažt' è Hüjènuescim te tijnai, chi kejo prutekè e artè, kahè kisc pèr tè ndèrsçuem, scelbuesi ünè; tè jetè endè fort sè ndricimit giakut sè Daudit, isili kjè Regi Israelit, e fisit sè Patriarchèsè Abram: pèr se ketüne düue pèrmetoj zotüne, se faret sè tüne kiscite pèr te lem Messia issili, do me žžanè scelbuesi ünè. *Frujtit se barkut tüt kam me vum mbè selijt tande Psal. 131. kèsctu ende Gen. 18. e 22.*

I.I.6 Keto Profetij kjenè pèrpalunè ndè pèr gižžè sceculit, ende ndèr tè pèganet, prandaj Vespasiani, e Domitiani, ù chiuenè ndè mažescitjtè tüne, possi žžà Eusebij, e banè kscił me scitim farèt gižžè ata, chi t' iscinè ende sè largu fissit sè Daudit: possi desc me bam Herodi pèr tè vram Chriscnè. Prej Daudit pra tue rježunè giaku, prej Profetèsc, Regiasc, e Perendorèsc, e

mberrini mbe Iachinè , e Annènè print' è fort sè lumesè Viržinè Mrij.

I.I.7 Atit sè lumesè Virginè i patnè ξξανè Ioachin , è s' Amesè Annè , te dū prej Tribu [3] sè Iudèsè , e giakut Regènesc' sè Daudit. Iachini ndè pèr fistè Natanit , e Anna ndè per te rježunitè Regit Salomon , tè sijtè kienè tè bijt , e Daudit. Gelijtinè ndè Nazaret , ελοηèscinè me tè mažè Deuotionè me gelijtunè ndè tmertè Tinèeot , tue bam gižžè here uratè , gninesè , e lèmosciènè. Chisc ù vin prej Pronescit sè tüne , e dakèscinè n'trijsc , gni pjesè e spènzojnè pèr ndert' , e pèr lauditè Tinèzot , tüe ξanè scerbetorevet kiscèsè. Tjetèrènè pjesè , e dajinè t' vobèchiet. Tè trettènè , e mbajnè pèr neuojètè tünè : gèliitinè bascke ndè gni pach fort tè dasciune , ndonesè ndè cujdes , tue kjanè tè pa femij ; e tue mbajtunè sceculi asso kohèje scterrènijne te pa bèghènisunè , e tè pa nder ; lutescinè tè dū me tè maž tè žimptunè , e te prugnètè Tineeot , chi pèr tè mažet mescerier te vet , tè dègniohej mei i soditunè , tue fale gni frujt tè bekuem m'barcut sè tünè , tue pèrmètuem me fale vete Hüjenijsè tijnai t' Mažit ; ndo bijr , ndò bije t' iscte ; kesctu ata rue lutunè Tenèeone dittè , e nattè ; tue votune n'kiscè per herè , e tue perterijm kusctimetè me gni te gnimende fjale e cujtim.

I.I.8 Vgodit gni herè ditèn' e festese chij ξξojnè *Encenia* Ioachini tue votè ndè kiscètè Ierusalemite , ndoži atü Isakari i parij assáj kiscè , issili tue pam Ioachine n'djiekunè sciume eotènijsc , tue i ram ndè mend se pèr se pò vinte , tue ju pasunè mèrèitunè me tè aržunitè tijnaj scpesc , tu'è chiesciune i ξξà kusctimetè e tua , ò Ioachin , nuk' janè tè degna , as te beghenissuna ndaj Tenèeone. E possij iparè chì iscte vržènoj chi tè mos pèreihej ndèr atà chi iscinè te frujtuescim me fèmiij , e mich me Teneone , tue i c'tuem sciunè fjale fort te farmacueme.

I.I.9 Kù ndesckim' i Isakarit chi bani Ioachinit , i kjè achia i ižunè , tue kjanè Ioachini nierij bujar , e ndèr njereè fort tè mèžej , achia fort i ndüti , kech sà duel kiscet , pèr gnihere vote ndè gni kèssolè te Barijvèt tijnaj , per te ntretunè pak atàn' vener eanè ndè eemèrè , e pa mos menguem as gia disciret' e vet , e ma fort zuu fijl me lutunè Teneone tue pèrtèrijm me gižžè eel cusctimète vet. Ndeuonè tue mos dasciunè ma i nalti eot i chiellet meja manuem tè mirènè vet i pèreu me tè dasciunè tè lutunat' e tijnaj , tue derguem gni Engièlè n' chielscit pèr tè nguscèluem loachin' , e Annènè sciochièn' etijnaj : achia sa Engièli plot me dritte , e gaemend ù ξa ate ziharich achia te nguscèluem prej pjesset se Tineeot , chi kjè se kisc assisc pèr tè leem gni vajèè essiila kisc pèr tu ξžirre MRII , e kejo vajzèriet ka me ù scèkruem Tinèeot , e ka me bam gni tè fortè cusct , curraj me mossu Martuem : pèr se nde krahenuertè sajnai iscte pèr [4] tu vesciunè , vetè birij Tineeot ndè misc tanè per vèrtütè spiritit scenjt.

I.I.10 Pèr gni scegn se keto fiale ischine gižžè tè vèrteta , vržènoj Engièli Ioachinit , chi tè dahej assi vendi , e tè vej ndè kiscètè Ierusalemite , se atü kifc me giettun' Annènè , sciochien' e vet , ndaj atè derè tè kisiesè chij ξξojn' , e A artè : pèr se endè Annèsè jù pat dukunè Engièli tue i vržènuem , se ndatè kiscè te gindèscinè bascke me Gioachinè burren' sajnaj , e tè fàlescine hirit Tineeot , t' mažit' , pèr achia tè mirè , chi iscte degnuem meu baam me mreculè achia tè maž , ndè Plechienijtè tüne. Gioachini , pèr gni si Engeli ma su duk , ù da kesolè , e euu fijl' vžènè prej Ierusalemite , e giet Annènè gruen' è vet ndaj derèt tè kiscèssè , chij ξξojnè e Aartè , possi jau kisc ξξανunè Engeli , e mbassi kjè peruum Tineeot , tue i kžüem ato hire , e laude chij perkassènè , me gni tè maž gaemend votnè prej scètèrijet sè tüne ndè Naæareth : e athere ù eun , *luleia n' ferrasc e paa ferrè S. Hieronimi Epist. 8.* elumeja Virginè Mrij pa mpcatit se primdet , possicur mežžanè pacundèrstij ndè eemèrètè vet , as tè giakut , as tè volendetsè sajnaj tue i ξanè Hüij Chielèt , pèr rognètè sajnaj Engeline Gabriel , issiili me sciunè vèrtütè tè mirà , ta stolisen' e ta mbucoron pèr gni saraj tè praruem , e tè luleuem ndè tè sijet t' isc pèrtè aržunè vettè birij Hüijt pèr tu ndalè : *Gaemendèt' emija tue kjanè me tè bijtè Njerèeet* , tue ù bam Nierij , tue marre atè giak te kuluem t' assai Vajèèè. *Dijeja trajtoj vettèbessè scètèrij.*

I.I.11 Essila ansctè kejo dijè jascte assaj , sè naltit eot per te sijlt' ξξote Salomoni : *Ajchi kerkon tè naltètè , mbütètè ndè nguscèlime* Achiasa mundemi meξξanè pèrtè gnimendè , se vettè Engijet' Chielèt ù mirrètè goja , ndètè calæeuemit' se chisc bani Dijeia e amescuessimè per tè stolissunè sctepijn' è vet. *N'guscèlime janè ζζanè pèr tüü ò Giütetja , e Hüjit.* Socrati tue vum roe dijen' è kessaj jetè ξξà. *Gnie kachia dij , se gja nukè dij.* Asctu mirèfili nierij tue dasciunè me dijtunè bucurijn' è Virgenesse scenjtè , e te maξte spijrtit sajnaj ; possikur tè doj me kerkuem me sckopt' fundt' e Deetit ; Mirè silì asctu , per se MRII dò me ξξanè gni Deet' i pa fund , e i pa skagn.

[5] **I.II.** Tè lemitè e sè lumesse per here Virgine Mrii

I.II.1 Mbassi kjiènè mbaruem tè nandè Muejtè , e barrenijssè , leu prej Annet , e lumeja giǰǰe here Virgine Mrij , ndè giütetè tè Naæaretit , ndatè tè gni mendè sctepij , ndète sijet kjè ende eanè , essiila per duertè Engijet kjè bajtune prej Palestine , e vum ndè giütetè Lurijssè ndenè pusctetè scenjtit Atit Papè , e me tè maǰe sciümüe Polèmi , prej giǰǰe sseculit vjen , me tè maǰ tè dasciunè nderune. Kjè kejò sctepij ndè mjedistè gni fusce reǰuem Grijse , nder kankè , e te raame barisc , ndaj giütetè Naæarethit.

I.II.2 Naæarethi anscte pakeè larg Ierusalem , vend i voghèlè , prasctu ǰǰà Natanaeli , *Prej Nazareti à mune jete kund cafsce e mire? Gio: I.* Pò fort i ndricim , per giǰǰe achia drittè , chè leu ndè tan' , e ndritti giǰǰe sseculinè , gheoj scenjtenitè , e n'gusceloj Parrissinè giǰǰe , kejò e lumè Virgine Mrij , e Chielse , eǰeut Regenesce : andaj kendoj scenjteja Ame kisce *Te lemite tat etc . Ngusceloj giǰǰe rèǰn' e sseculit.*

I.II.3 Scenjti Prof. Giob maleloj ditten' et' lemit vet , kesctu giǰǰe i permcatenuem , ma tèpèrè nuke ka pèrse leen , possi ǰǰà Christi Iudèssè , *Ma mire kisc me kjane te mos isc leem aj nierij . etc .* Pò mirèfili duhej meu baam ghaemend asso ditteje sè mortse , vece te isc nde teneone , *Ecles. 7. 2. Mā e mire ansctè ditta , e mort se , se e t' leemit* , e ketu tue vraam Poeta ǰǰà . *Na jemi gni te gnechune , e leem per te ntrettune Peme .* possi meǰǰane vece jemi per te eanè gni vend mbe trüessè.

I.II.4 Leu e lumeja Virginè Mrij tette dit nde Brümi te pare , e i kjè vum emenitè Mrij , e possi ǰǰone sciüme Dottore , i kje ǰane prej sineot perse traetaar Engeli Gabriel , me sciüme te tjere Engije . Giǰǰe Profetijtè chi flassene per Iesu Chrisne vertetene ende per te lumene Virginè Mrij t' amene tijnaj *Isaia.Cap. II. [6] ka me dale Pruteka ranzet se Jesseut* , kejo Pruteke , e pandogni nüè ansctè , e Ama , e Iesu Christit , t' vertetit Messij : I ǰǰone se lumesse Virginè Prutekè , per tè scembeüem Prutekèn' e Aaronit , essiila vetehej lulæoj , e per se Virginia nde per Vertütetè spijrtit scenit , euu femijne vet Iesu , i ǰǰone *gniè Virgineja kamecane , e kame leem etc.* Kejo e lume Virginè leem me giǰǰe kachia mreculij , e ruejtune ndè giǰǰe jetètè vet , e mbajtunè prej Engijsc , mbè tjetèret jettè ani , pèrtè kjanè Regenescia etüene.

I.II.4 Tue kjane e lumeja Virginè trij vietsc , Anna , e ama e sajnaj , pèr tè mbusciune kusctimnè vet , basckè mè Ioachimnè , e spuune ndè Ierusalem , per ta fale nde kisce , ndete sijet eotüene u pat baam hijrre me jau falè. bane me dijtune Gioachini , e ANNA , te parene kiscèssè , se kiscinè prum kreatürène per te mbusciune kusctimne tüene , e pèr ta lanè ndate vend' scènjt' me te tjera Virginescia , chi scerbüekescine ndate Kisce largh nghegnimescit sè sseculit , e atü plot me scenjtenijte gelijnè , e te punojne giǰǰe sa duhej pratè scenjte kisce , e me gninessè , e me uratè , e te tjera scenjte ranghe , te leudojne Teneone.

I.II.5 Te dijtescimit' è pare tue vum roe se fissit se Daudit kisc per te lem Messia. *Frujtit se barcut tüt kam me vum mbe selijt tande etc.* Urǰenuenè se giǰǰe femènè assi fissi , mbassi t' isc mberrijm mbe vietete mendet , te hijgnine nde kisce te Ierusalem , tesilene bani me trajtuem Salomoni. *Exod. cap. 38. Bani endè Buèene rembje , me temelte vet Passechürasc se Grauet , te silate ruejte kiscene mbè Derète Tabernaculit.* Kesctu ende , ndè Salm. 44. *Kane meu scpuum Regit Virginate etc.* Kane me ju scpuum nde kiscete Regit , atü per te gelijtune , ndjere mbe kohete Martessèssè ; Ate degnohej i maǰi eot , me vertüte spiritit scenit , mej paam , e gnianet sosc te leente , possi achia mot perpara pat permettuem. *Gnie Virginia ka me eane etc.* Nder keto Virginia hini e lumeja Virginè Mrij , essiila kjè fissit se Daudit. Giǰǰe kusc e paa keta fort tè delire Virginè , u mreculue fort , urtijet , nderjet , e deuotionet se sajnaj , e me sa gaemend' ù da Prindscit , kur hini ndate kiscè per tè scerbüem Crijuessit vet. *Ndeghiò Bijè etc. e harrò sctepijne Atit tüt , e ka me desceruem Regi bucurtjne tande. possij ǰǰotè Psalm. 44.*

I.II.6 Atü hini me c' krepunè reete permbij vertüt sè sajnaj achia , sa issili dò scifte , se eotüne kisc per te veperuem cafsce te mežaa , e te mreculuescime me tan'. Tue kjane ajo scenjte Virginè , nde vogielite vet , achia egiale , e ndeune nde scerbètürete Tineot' sil't ju kisc pèrmètuem me achia te meža kusctime.

[7] **I.II.7** Me te maž gaemend , e pritne ato scenjte vasceea , e perèune nder vetehe me achia nder, e te prugnètè , chi curraj perpara ndaj kjanune nukè isctè. Elumeja Virginè Mrij , per gni si hini gižžè tue i sckuem , ù baa gni fort è delire Passèchüre per ta ndiekune gižže tetijerate , jo possicur #isc creatüre e sceculit pò pikune n'chiełscit per mreculè gižžecuj ta soditen.

I.II.8 Calæeojne scenjtenite chi epatnè paam sa kjè giaal' te lumene Virginè Mrij , se kjè ma e bucura creatüre , chi curraj kisc muitune me dale doret se sineot Mjesctrit gižže Režit sceculit. As e maže , as e Voghele : pò e nalte sa duhej. e eescke , ma fort e bucura : fāchieja essajnaj mbaj si mbe te ghiatte , süüte mežei si mbete verže. Vettulate , e eea si Arch ; Hundete eghiata , ma fort te bucurà. Sctatti ignimendunè , e prej sineot mbucuruem , me gižže duer bucurje : goja , e voghele. Buæetè e kuchie. žambete vogiele , e te barže si duora. floket' e ndricim è possi Aar. Duertè , e ghisctate , e ghiatte : thone se kje pakuer e bucare.

I.II.9 Soditente possi gni Perendesce si iscte , me gnite mažè eognenij , e ndeer. Pak flit , ma fort amblè. Curraj nukè vesci petek te bojadissune , ma pakeee mbete peržierm'. Mbelonte pakesè balete , kesctu ende , e scruen i S.Luka , issili , e pat pam sa kje giaal. Kejo bucurija , e gižže creaturevet : Regeneschia egižže Engijet , per sa ù ndal ndatè kiscè c'pejt eun' , ato scenjte mjescterij , chi duhescine per tu mbajtune giał mbe kete jette. eun' ende me eghežune , e me scruem , atü eun' me baam atè petekuž , tè silene ani pat baam t' bijrt vet Iesù , tè pa chiepunè , issili tue ù rittune Iesu Christi , ende aj ritej ndjere cuur kjè crüchiessuem , e per mbij tan' sctijnè scjort soldettè.

I.II.10 Currai Virgina rij n'kot , pò gižže here bante urate , ò ndogni puneee nde per sctepij. Pakeee flit , e me vrtij te maže , e me fjale te zghežuna , e ndè neuojè. Pat gnite prugnetè tè kželè , e nderscime , e mbarscime ; achia sa n'grihente süüte gižže kuj n'vetehej , e gižže kusc e soditente , kžehej prej sineot , e mbarrohej nde eemerete vet mpcatit chi te kisc baam ; tue vum roe , se fëmij achia , e voghele sckonte gižže kand' me vertüte , e veperate mira.

I.II.11 Bora ancste achia eftofète , sa tue , e soditune Nierij , ende mbe majete Gliubotenit nde mjedistè veressè , i dukete sè pò n'grijn : kesctu goditete mbè sciumè femèna tè nderscime ; Ndonè jane fort' te pascime : jane achia te mbarscèmè , e tè nderscimè sa tue i suditunè , fikinè ženghijte e ndeune. E'jane tetijera achia tepa fachie , e te pa mbarscime , sa ndeine unete schimeta.

[8] **I.II.12** Spesc gninontè , e Lumeja Virginè ; fort tue ù ruejtune Njereisic : e kesctu vetteme n'fsceffune , vinhej per vržene per te hijm nde urate , e cujtime , me gni te dasciune tè perflakscim e te perējarscim , jo possi femij ; ma possi gni miesctèr fort i culuem , e i dittescim , i Terijuet nde Vrženimet te kessaj jette. eotüne ende , e soditente me recetè sciume drittèje prej Chiełscit , e me gni te dasciune permbij gižže creatüretè vèt , si duhej per gni te degne Ame te Birit vet. Andaj , e mbaj largh gižže n'ghegnimesc , e n'gaterrimesc sè kessaj jette , e tendimescit se Dialit.

I.II.13 Spesc , e paakescine Engijtè prej chiełscit , e me te maž tè prugnetè , è te pervutè i scerbegnine , tuffè , tuffè , tue kenduen. sciume here i bajtèkescine giełe , me duertè vet mbe Chiełt trajtuem : e pèr tè vertetè duhej ketan'scenjte Virginè me e mbaitune me giełe te Chiełt ; Tue kane spijrti sajnaj me te dasciune , e cujtime , mbe gassete Engijet. Andaj S. Paalit pare Ieremij gni Corb' i bajteke giełe , ma s' Amesse Tineot i scerbrüekescine Engijtè.

I.II.14 Tue gelitune kejo scenjte Virginè mbate vend gnimbežiete viet : nder kachia , idvine te Printe , Gioachini , e Anna plech , affere 80. vietsc. tue mos passunè passè tjetèr femij jascte sè

Lumejiet Virginè , essiila currai tjetet nuke desceronte natte , e ditte , vece si kisc per te pelchüem Tineeot. Prasctu bani cusct fort te scurenjte currai me mossu Martuem , pò tue fale tineeot bucurijne vet , e Virginijne ; giççe kjè ùane spirtit. Elumeja Virginè kjè epara mbesceculit (possì ùçone sciume Dottore) chi bani cusct' te Virgenijsse Tineeot ndjere barcut se Amessè , ani mbè scembeltürete sajnaj , jane kjane , jane , e kane me kjane giççe scenjte Virginate mbe ketè jete , andaj S. Kiscè e ùçeret Regeneschia , e Virginauet. Endonesse pare sajnaj kjene sciume Nieree , te sijte ruejtine Virgenijne per jete , possì kjè Enochu , Melchisedechu , Iosue , S. Iliu , Eliseu , Ieremia e S. Gion Baghessuessi , me sciume te tijere ; as già mangu nuke kjene liçune me cusctime possì kjè e Lumeja Virginè Mrij Ama e Tineeot.

I.II.15 Te parete assaj kisce te sijte me tè maç eeeł' ruejtekeschine ato scenjtè Virgina , tue mos dijtune sechisc dorè cuscti kiscite bam Virgina scenjtè , tue paam se e kisc mberrimj mbe catermbeçjete vjet , è ùçirre jascte me sciume te tjera vasceea , per ti martuem. Ma elumeja Virginè pèrgiegi tue ùçanè , ma para me dvierre jettene sè Virgenijne vet chi permetuem kisc Tineeot ndjere barcut s' Amese Fort ù mreçuluene ata scenitene Ate , tue ndiem cafsce cachia te ree , e curraj ndjere asso coheje [9] giegiune : bane cuvend' si kiscine perteja bam nde gni pune kachia te rande. Tue drasciune fòrt menijne Tineeot , me baam cundre scejtessè volendetse tijnaj me c'prisciunè kusctimnè Virginessè : Mbè tietèrèt' ane , tue vum roe nghegnimete sceculit , se jane fort te meçaa ; mesciune urate , e gninesse lutescinè Tineeot , chi ti ndritentè chisc uçe kiscine per te mbajtunè , nde gni cafsce cachia te ree , e curraj mbesceculit goditune. Duel jasctè prej Lteri gni eaà , tue baam eotüne me dijtune , chi ti liçine me cunorè , me gnite Cuscetine saajnaj , e gni fissi : Achia saa as Virgenjia e sajnaj te pessonte kech , as sceculi te mossè soditente per çuune , tue kjane fort e bucurè. Nuke mundej meu baam ndrüscej pa mos vum Cunore per se iscte ndè lijt' Plake Vasceeatè chi te gindescine pa burre , barse , e me femij , te Vritescinè ngure. *Deut. 22. Nde mos kjoftè ndè vajeet gieuttune Virgenia , me gure ta mbelojne Njerecite asaj Giütet , e te dessè perse bani çunè nd' Israelit.* kesctu ende pat ghafse se Lumessè Virginè me vum Cunorè me S. Iosèfne , possì nae calleon i S. Thom. 3. p. qu. 2. art.

I.II.16 Vmbełoçne praa giççe te Cuscetint' è se Lumessè Virgine bascke : e ata tè paret' e kiscesse , ùane atüne gni prutekè ndore te ùçaaate (possì jau kisc urçenuem eotüne) atij chiti lułeeognèndore , te kisc per te kjanè si çandere scraçetarij sè Lumessè Virginè Mrij , e ta mbaj giaal me fettighete tijnaj , e te kisc cujdes scetepine , e pronete Prindet , te sijte assaj vetteme jà kiscine lanè , e fale , tue mos passunè tjetèr femij. Pergni si e mberrimi Pruteka ndorè S. Iosèfit lułeeoj , possì descmojne Epifani , Hist. 78. Nicefori *libro primo & 7.* e Abulensi , Gersoni , Cedroni , me sciunè te tjere Dottorè tè scenjtessè kiscè.

I.II.17 Kjè i S. Iosèffì gnij fissi , e gnij Tribù me te lumene Virginè ghiunit se Daudit , leu nde Betlemt' , e sciunè Dottore ùçone se kje Virgine endè aj , e pa ndogni mpcat te baam mbe vetehe , e me ketè scenjt , vrçenøj eotühe per gojete atünè scenjtenè tè pare , chi Virgina scenjtè tè vij cunore , chi as cusc te mos kisc ndogni cujtim te kech per mbij te delirete sajnaj te pa c'muemit. Pò aj scenjti cuscerini sajnaj ta kisc cujdes Virgenijnè sajnaj tuei eane giełene , e vescenè ; chi mirefilì te vertetej ajo Profetij *E vu eotüne per eotè scetepijsse vet , e Chieffalijne giççe Pronevet vette ;*

I.II.18 Mbassi kje vum Cunora , tue ù daam e Lumeja Virgine prej kiscet , votte me te S. Ioffenè mbe scetepijte vet nde Nazareth ; [10] Tue sckuem motne giççe nde vrate. E S. GIOSEFFI fetgohej mè duerte vet per te gełitune pa tjetèr cujdes , jamè asso se spirtit.

[11] **I.III** Ziharichi i engiellit se lumese Virgine Mrii

I.III.1 *Te dasciunitè anscte gni dorè jette cki dü vette perçien basckè S. Agost. de Trin. lib. & cap. 10. Tue kjane fort vertet , se spirti , kù dò atü merfrüime. Mbassi kjè stolissune praa me sciume bucurij te spirtit , e begatij te Parijsit , aj i lum spijrt i se Lumessè Virginè , zgheçune prej Sineeot , si gni tjetet Dieλij , per gni sctepij , te giale , scenjtenoj sctepijne vet fort i nalti, kù kisc per te arçunè aj vettè meu baam Nierij , e meate giak te culuem meu üschüem per tu vertètune ajo profetij nde Dieλit vu sctepine vet. Kesctu ende si e mberrimi koha , e mbarimi i giççe atüne Profetijve scruem persiperi , nuke desc ma me manuem giççe achia te mire , chi napat permetuesn me bee ; Bani bee eotüne Dauidit , e nuke ka me i votte sckret Psal. 131.*

I.III.2 Asso kohije cuur ditta , e natta mbè tereçij jane te gnimende nde 25. dit nde Mars' , e possi ççone sciume Dottore gni te Prende ; asso ditteje chi raane nde mpcat Adami , & Eua , te parete Printe tane : Dittese Prende Adami 930. Vjetse duich. Dittese Prende Adami kjè dnuem Parrijsit. Dittessè Prede kiè crüchiessuem IESU Christi. Dittesse Prendè Cajni vrau te Velaane Abelne : Dittessè Prende Melchisedeku bani sacrificie Tineeot ndè Buke , e nde venè ; e verteteja hjè , e scenjtessè Mescè : Dittesse Prende Abraami desc mè scekruem Tebijrre vet Isaakne mbe Lteer : ditessè Prende , i S. Gio : Pagheuesi kjè preem. Dittessè Prende kjè Martirizuem scè Iaaku prej Herodit Agrippè , achia sa dittessè Prende i nalti Hüji Chielet desc endè me derguem Engeline Gabriel per te çane atè te gheuem Ziharich, [12] se Lumesse giççe here VIRGINE MRII ndè sctepijte saj ndè Nazareth , chi dò me ççanè mire fili gnimend sè lulè.

I.III.3 Isctè , e Lumeja Virginè n'sceffune ndè sctepijte vet , ndè cujtime fort te kçela , ççomse per mbij ato fiale te Isaijssè. *Gniè gni Virginè ka me eane &. e mundemi me besuem se ndè pèr tè prugnetitè sajnaj te maçt' , cujtonte me te maç descijr , tue ççanè ndè vetehe. Oh te banhesce , e degna me paam , e me scerbüem , atè Virginè kachie fattamirè : e lume kjesce me kiane kurtè munè scerbegne si gnua mae voghela scerbetore , lum' ajo vajèè , se sillessè kane mej ççane Ama e Tineeot. Lum' aj giak ndè te silt' kaa meu eane , e üschüem i verteti Hüj , e me ato cujtimè fort te mira banke e lumeja Virg. urate se naltessè Hüjenij t' maçit eot.*

I.III.4 Nà del ketu perpara gnite vum roe fort te bucurite , per sè Engieli Gabriel nuke giet te lumene Virginè jascte ndeper lagiet' pò mirefili nde sctepijte vet , me düer mbescele : per tè nabaam me dijtune , se cusc dò te delijretè tè emeressè vet , e te spijrtit , fort te ruhete me dale jascte nder niereite kessai jettè. Andaj ççà S. Bernardi , *ò tè lum'te vettemietè , è vettèmia , e lume.*

I.III.5 eogu i egrè , ma te sciumene here ansctè mai bucare , se aj chirittetè nder duertè Njereet , ender pluhente sctepijssè , ehijjtè votersè. Kesctu ende Pemettè , chi perkitenè nukè pichienè mirè : pò matè sciumenè here kalbenè. Drini , e Buena cur dalenè jasctè Brigietscit se tünè , e rjeçnè ndeper Berrakatè , Hassit , e Zadrimesse , ndò Sitniça , e si Vardari ndeper Scept' , e nde per Cossouet'. giççehere ezine , e janè mate turbuła ; tue bajtune me vetehe Plehè , e balte ; se cuur eeine s' amessè vet : kesctu femena essiła ndjiek scetijte , tue dale spesc me sckuem mot , sciume here turbulon te deliritè vet. Andaj mire ççà Poeta , *Nate lighate sutta , chisc tieter jemi mbijssè gni rebim.* S. Bernardi ççà *Adò ò nierij ndè droet me kjanei vsdacim , druej vsdatijnè.*

I.III.6 E Lumeja Virgine Mrii giççe here droj , e curraj nukè vsdatej , prasctu scstemangune , e mbescele nde sctepij tè vet banke urate , e vej tue cujtuem possi persiperi , giççe ato scenjte cujtime. E me te maç descijr tue cujtuem - Gniè Engieli Gabriel hini ndeprate Balcue issili sod kete ditte duketè , nde , S. Sctepij te Lurijsè cundruel scenjtessè votrè , e ndè mjedistè sctepijssè mbe ghiugne , me gnitè maç tè prugnetè , e me gni te maç ghaemend ; ççà Engieli se Lumesse Virginè , *Falemi Mrii , hijr plota , eotüne me t'üü , bekuem jeti permbij giççe Graat , ù perçie , e Lumeja Virginè , jò per se pa Engeline mè te sijt perditte flitkè , tue i paam per giççe kohè : mà [13] persè , e paande fetüretè nierit : e per se ndjeu se i ççà ka per te mbetunè me barrè andaj ççà , si*

nder spijriit , e misct' , kesctu endè sè Lumesè Virginè ξξone , Ama , e Tineεot , nde per te ngittunit , e te scetrenjte nùe Hypostatik , chi ansctè nder Teneεone , e Nierine nde corpte Chrisctit issili leu Virginejè Mrij. Scè Luani Pape Ser. 17. *de Pass. Ndachia tè maç tè gnimendune nder Hüjne , e Nierine , natiira ù godit , sa asme mund nuke munjti meu hjekune : as me mort meu daam.*

I.III.11 E Lumeja Virginè si pat ziharijne prej Engelit , ndrittune prej spijrtit Senjt' ; nde ciast ù da scetpijet se vet me hitij , e votte mbè malt' : Hini nde ctepijtè Zacharijssè , me pam , e meu falle me Elisabettene cuscerinen' e sajnaj , ξξomse tu i ξξanè , Pach me tü ò Elisabettè. Kesctu endè mpsoj Chriscnè Iesù bijrre vet meu fallè nde jettete tijnaj ; possi mirefili ξξà Apostujet scenijtene *Pach juue etc.* E me gni tè maç te dasciunè , e mè gni te pervunte te mreculuescim , vottè endè mej scerbüem [15] tue kjane Plake , e meu pergheuem metan' , e perti calæuëm , punete n' fsceffüna te Tineεot , chi prej Engelit i iscine kianè ξξanune , nder sa perkit assajnaj e me levduem giççe sej Teneεone fort te naltene , e me fjale te sajnaj fort te scenjte te itte endè i S. Gio. ndè barkte s' Amessè mpsuem. Perse aj i ngusceluëm εaan' tue depertuem ndeper vescescè Elisabettessè , i votte ndè lockete eemeressè , e ndjeu S. Gio : issili per vertütè fjalevet se Virginesè scenjte ndate cias' , mbet delijr giççe mpcatesc , e scenjtenuëm nde barkte s' Amessè vet , tue fort ù gheuëm , e atü endè mbescele , ù lekund ngusceluëm , achia sa fort mirè , s' Amesse raa ndè mendt se eotüne Hüjiüne kisc pèr te veperuem cafse te meξaa ndeper ato te düü creatüre ; prasctu , plot me spijrtit S. profetieoj , tue ξξane se Lumesè Virginè *Bècuëm jeti per mbij giççè graat , e becuëm ansctè frujti i barcut tüit. E kahe ansctè mue achia te mire me mè arçune Ama , e eotit tim kè vne*, e me sciume te tjera fjale fort , te dasciuna , ndojne te falunite tüne , tuè sossune Virgineja e scejenuescime me ato te mreculueme fjale, te silate plot me fee , e speresse eufil me kenduem *Maço spijrti em Teneεone.*

I.III.12 U ndal e lumeja Virginè ndaj Elisabettene affere tre muej , tue scenjtenuëm atè vend' , me giççe ata chi iscine mbrenda ; Ndeuone kçej mbe scetpij te vet , ndè Nazareth ; ku per gni si è paa i S. Ioseffi me barre as dij se kejo pune kahe vinte , fort ù içenue , e perditte tui arçune kech ma fort , hijne meju dukune celè scegnietè nde fachie : Tesilenè cafscè tue paam Virgina fort i ndü kech tue paam te S. Iosefne nde kaahia t' içune mbe eemere , e me arrese : tue kjane endè n'fscefunè vepera et' Miscenuemit. As ju duk meja calæuëm , giççe punetè tueja lanè Tineεot , tessilene ajo ditte , e natte fort lutentè , te degniohej me baam me dijtune te S. Iosefnè assò puneje , e me gni mengji chi vettè t' naltit eot te dukej ma e goditscime , te scendoscente plaghene eemeresse tijnaj ; andaj ndeper tè lutunate Virginesè pelchiej Tineεot , meneierre scerbetuerre vet assi s' içuni , e dergoj gni Engielè , issili nanderrè tè ξξoj , e ti calæontè , veperatè prej sineεot fort t' naltit veperuem tue i ξξanè . *Iosef birij Daudit mos drue me marre Mrijne fatne tan'd' perse chisc ansctè prej soje , prej spirtit scen't anscte.*

I.III.13 Me keta te paam te Engelit ù cprisc eemeretsè Ioseffit ajò e errete niegulè : tue giççe ù kçje lunè spijrti tijnaj , e fort tue ù gheuëm , e tue raam mbe ghiugne perpara Virginessè i lüpi tè ndejüem , tue baam mè dijtunè se pamit se Engelit , e euu fijl' mè matè maçè ndeer me scerbüem Virginenè Mrij , possi tè vertetenè Amenè Hüjt , essiila curraj nukè maçescotohej , as pergheohej , pò üschientè ndè eemeretè sajnaj [16] nè me fort te culueminè giak tè sajnaj , e me vrate te paa mena curraj.

I.III.14 Ma jò vecè S. Ioseffi nderonte ketà te nguscelueme Virginè ; possi vettè eotüne , me achia çunetij te spijrtit scenjt , e kisc baam te degne ; pò endè vettè Içujite tue folè Gurescit se tüne , nukè ù raanè mboh t' maçit sajnaj. *E verteta nder epete n'gojet se anemicut.* scrue Plinij se Giasoni Argonaut trajtoj gni kisce fòrt te bucure , e peveti içxulinè è Apolinit cuj te ja falente ? pergieg Içuli , ò Diaali assi guri , tue folè Gherchisct me keto fjale kçüem mbe ghiuhet' tane t' Arbenesce.

Te naltene eot chi ruen
 chielt' e ženè : t' ažoroni
 Gijže bere , pa meguem ,
 Fort' tà droni , ta leudoni.
 Vajè Virginesè Mrij ,
 Chij žžon' è sciochie ska ,
 Ti scekrojsc ò Nierij ,
 Lter' , è Kiscia te mežaa.

I.III.15 žžonè sciume dottore , se e Lumeja Virginè kjè scenitenuem per te gialte vet andaj i S. Iaaku i maž (ende sa ajò kjè mbe kete jete) i trajtoj gni kisce ndè Giütetè Cæsar Augustessè ndè Reginijte spaguessè. Mirefili ù desc per te gialte sajnaj meju trajtuem kiscia landeje , kiscessè gialè se Hüjit ; possi S. Ambrogio *lib. 9. in Lucam. Per se kejo kisce ansctè e vertetè , ndè te sijet jò per lettere : pò per scrijrt eotüne ažerohete : essila jo godia , e gurevet temeliten , pò dieja e trajtoi vetehe se sctepij , scembeltürè , e giale e sè Lumessè Virginè Mrij. Vette Salomoni , e c'tiel' regit Tiressè. Vecè per kachia sa te prerogne , cbjemi perpara tijnaj. E ndè ban' kiscia e Salomonit me laudè per mreculè e maže , meu mreculuem gižže sceculi : possicur vèn' roe , te pascioch , e te pa sosmite arit chi ù perduer mbete trajtuemit 3. Reg. 6. As già nuke kjè ndè kiscè chi nuke isctè mbel'uem me Aar , e tu votte paret , te scruemite scenit , jet , e žžote. Rgiandja ndato dit mbahej prasgiaa. Per se Salomoni , banichi achia sciumè te isctè Rgiand , sa te gurevet. 3. Reg. 10. Nuke anscte baam ajo veperè ndè per gižže Regenijt.*

I.III.16 Sa ma fort duhete me baam meu mreculuem sceculine ndete vumit roe , se tue kiane [17] achia , e mažè hieja , e scembeltüra : sa duhete me kianè , e mreculuescimè e scembelüemeja kisca , e Hüjit *Ndete sijet me nguscelim Regij nguscelimit , perçihiete , vesciune nde dritte possi nde peteka , Regij Regenijet , e eotij urženorevet , prandaj me arresssüe , Maimaž se Salomoni kü. Per se jò mà mbeluem , e nfcEFFUNE , nde pascnikte assaj Niegule se dokscime , e pa dokscemeja Mažij , e ngunelimi fachiese tijnaj , sdrippune ndate kisce landetare , achia sa nuke mujtekescine Priftenite me scerbüem ndeper Niegulet.*

I.III.17 Dieja trajtoj vetehe se sctepij , ende scembelüem e Lumeja Virginè Mrij nde per Archete Lijse possi žžote S. Ambrogio. *Perse Archene chisc tieter mbijse te Lumene Virgine kemi me žžane se anscte. Per se Arca per mbrenda bajteke Derrassate lijse. Mria ani te se vertetessè lijg bajteke Reemetare : Ajò eanè e Hüjit kiste : kejo fjalenè. Mirefili Arca perjascta , e per mbrenda culimit se arit schel chiente. Ma ndè scene Mrijt per mbrenda , per jascta me drittete Virginijse schelchiente. Ajò stolissey me artè žeut : kejo me te Chielet. S. Augustini bucure dau balten' , e Niereejssè , e drittene e Hüjnuescime Natüre , tue žžane. Drittessa anscte mbalteje , mà tū passe dritte. Drittessa pra , e dijessè , Miscij Christit , m'baltejet eane. Ma fialet se vet ndrritten Isaia 62. Ndjere te dale possi dritta , i derejt' i tijnaj. Ndjere scelbuessij tijnaj possi drittessà te ndeete. Dome žžanè se Dielij Hüjenissè pa mosu vogheluem te mažt' e pà masse ; pa mossù nacèndune , te pa sosmite t' culuemit tijnaj : pa menguem asgni reèè te pa t' gnieffunauet t' miraue tijnaj : ù ba nde Chriscne , gni drittessè pam sciume perpara prèj Profetesc possi persiperi. Dritta , e se sillessè Drittessa achia ma fort ndrritten , sa per se kjè mjessenatè per se punete cunderstare vum gniana perpare sjeterisse ma fort dukene. Nder sa Nata nde te rježuntt è vet giümeeen' e vžessè kiscetè passune etc.*

[18] I.IV te lemit e Iesu Christit eotit tine

I.IV.1 *Tue muguluem , ka me muguxuem possi Ligli , e ka me ù nguscèluem' per tu gheuem , e per tu levduem. Isaia cap. 35. Aj eot chi me gni fiale te veteme pajton valet' e Detit : zžà , e puscioj frūma , e Valevet Psal. 106. Aj eot , chi me gni te prekune ban' meu diegunè Bjescketè. Issili perket Bjesckete , i ban me timuem Psal. 103. Aj eot , chi me gni tè soditunè ban gižže žene pesctjere meu Drižtune. Issili soditeu žeenè , e ban meu drižtune. Aj eot , chi me gni te tuttu lueme vettulè ban meu c'krijm gindjia soditti etc. Aj eot , chi me tre giscta , mbà e ruen , keta te rande te sceculit. Me tre giscta mba vjerre te mažte žeut Isaia cap. 49. Aj eot , e Hüj , e jò tjetet , prej sciatorescit se chiellet , selijte vet te Regenueme sdrippi mb' žee. Prej Regenescet selijscse tuasc erž e pusctuescimeja fiala jote. Delni , ò bijate Ierusalemite žžote spirti scenjt , e kini me paam Salomonè vertetè , pajtuessinè , e Chielšè , e te žeut vesciune ndè njereeijt' tanè dueketaar e jò ndè gijtè Aatit , pò ngrūke s' Amessè vet ndè gni grasct te voghele zghežunè per sctepijte vet , e Pelas te tijnaj.*

I.IV.2 Kesctu vrženon eotij pusctuescim i chiellet , veperat' e tijnaj te mreculuescimètè , chi nierij mirefilii te marre vesct , se ndè gni cafsce kachia te ree , e maže mreculij einhetè filii meu bam. Criuessi Niereeet , e i Engijet meu ložune per mescerirtè vet te mažet ndene pusctet , te niereee mat' vobechie , chi iscine mbe sceculit S. Bernard. *Serm. Natiu. Pra me bessuem se Kū Hüj ansctè , issili vinhete ndè Grasct , kjan ndè Djep't' , issili gižže te kechiat' e femijenisse duron.*

I.IV.3 Ndè 66. scate žjeteje se profesijse Danielit dōmežžane nde vjette 456. mbassi urženit [19] se trajtimit kiscsessè Ierusalemite , tue mbettune ende 34. affere , per tu mbusciunè , me catter scattatežjetessà , ò catter , e giümee te gniehunite 70., ndo 70. e giümee , nde mbarimte sillevet , me morte scelbuessit , bam me dijtune prej Prōfetet , se kiscte per tu c'prisciune mpcatti. Mbassi rožne mbatte mendüre , ò hessaap bam ndè jettete sceculit 3960. mbassi ù crijue sceculi. E mbassi ù eufil Roma , asso koheje eogna e sceculit 751. Tue ezune 42. vjet , e Perendorit Ottavianit Cessar Augustit' , issili kiscte vrženuem , chi gižže rajeja , e Perendijse tijnaj , chi issili dò ndè Giüttetè vet , ò žee , tè scruehej nde ghiobbe , ò harac'. Prasctu tue kiane Ioseffi , e Maria fissit se Daudit vottue nde Betlemt Giütetè Daudit ; E si emberrijnè fort fetguescim , e mbettune vžet , nuke gietne as kù eijnè vend , prasctu ù desc , me hijm nde gni vend , chi si gni spele iscte gherrüem nde guurte Murit Giütetse Betlemite , essila ndè neuoje , scerbente per Važže te baghetijse , e prasctu kisc prej gni aneje , gni Grasct' ende aj gherrüem ndè muurt' atij vendi.

I.IV.4 Nde gniè kessò dore vendi t' vobek , ditesse Diełje nde 25. Decembre ndè mjesse natè , endè kohete ma sciuržerè. *Sap. 18. Nder saa pò mbaj te hesctunitè gižže cafsctetè , e natta ndè vrap'tè vet kisctè bam giümee' e vžese , e pusctuescimeja fiala jotè prej Chielšctt Regenesciasc selijsc se tuasc , ndè mjediste t' kechiavet žeene soditi. Scelbuessi üne IESU Christi. Pare ülit drittessè leem , prej Ati mbe Chiel't , pà Atè mbè žet , leu prej Mrij Virginejè , eane per vertüte spijrtit scent' ; i verteti Hüj , Hüij kjè fiala , i verteti Njetij , è fiala ù ba misc. Lumeja ti ò Betlem essila kapereen chiel'tè , me begatijt tande , e per Parrissit chi gindete ndè tüü. Nukeje mae voghela nder Chieffalij'tè Iudessè. S. Bernardi Ser. 1. in Vig. Nat. E voghele ma mažuem prej sineeot. Mažoj vetehene , aj chi ansctè baam ndè tüü , i vogkele se maži. Gheon Betlem , ende per gižže lagiete tua , e gheuemeja Alleluja kendohetè gižžekund'. Cafsce te nguscelueme pò flitene per tüü Giüteta Hüijt , gižže cund po lodrohete , perse Nierij ansctè leem nde tan' , e vete e temeliti fort i Nalti.*

I.IV.5 Leu scenjteja Virginè pa ndōgni te žimptune bijrre vet , per se pandogni scije te schissessè iscte eane : asctu ende paa te žimptune , tue mbajtunè vajeenijne pare ungi , gižže n'guscelueme , e levduem : Mbatte mendüre mirefilii , possi depertoj Rassene e vorrit ; ndò possi gni djerse chi del gni Passechüreje tue i žane ma te maže dritte , e te schelchüem : Ndò possi rož vjete prej Guri cuur kje prekune pruteket se Mojsessit , per te nghigniune Polemne vet. Nndò possi mujti

me eune i S. Pietri per mbij valet Detit : kesctu munjti mirefilì [20] me leem gni vajæ bijrre vet pa mossi c'prisciune Virginijne sajnaj. *Dera kejo , kame kjane mbescele , nuke ka meu cele. Enierij kjè bam mbrenda sajnaj , e vette i nalti , e bani atàn' , Psal. 86.*

I.IV.6 Mbet Elumeja Virginè achia gheuem tue e pam bijrçinevet kerçij ngrüke , mate bucurine se Dieλij ; sa curraj te caleuem nuke kaa. Ani tue paam kerçijçine , tue driçtune prej se ftofeti se pa masse , tue passune vum ndèr düü baghetij , kçej tue marre ngrüke , e sctergon , e puççen , e açeron. *E kan' leu açeroj , Tue mujtune meu ççanè me te S. Bernardinè , I voghele laud , per se i t' voghelit laud. Per se mbe kete vend nuke predicohete Imaç eot etc. fort i leuduescim : Pò i voghele eot , & forti dasciune , ende per te maçet vobeeij te sajnaj , e mbesctueλ ndè Paschnik tè kressè vet , ndò possi ççonè te tjere Dottore , e mbesctueλ ndate petekuç , te paa chieppune , baam Virginet me gilpenere , per sa kiè ndè Kiscete Ierusalemite , issiλi petek , ndjere kesso koheje gindete ruejtune nde fisnikescet Giütette Ruscessè , eognè jo vece ndè per sciumizete Bujarevet fort dijtè/scimet , e t' urtevet : sà tue kjane prej sineeòt zgheçune per rognessè te petekauet vette tue mujtune mirefilì meü ççane. *E bani atan' eotüne eognen'e sctepijsse vet , e krüte Pronevet vette.**

I.IV.7 Nukè pat kerçini asdogni neuoje ndihmeje : tue kjane lem possi gni Lig'li barçe , pandogni te perlüm. *I bucuri nde fachie per mbij giççe bijte Niereeet.* Achia saa elumeja Virginè jò vecè kjè Virginè pare se lente ; pò endè mbe te lemit , e mbassi leu ; possi e reffüen Chielja , me aro Profetij persiperi , Asctu endè çeu ndjerè mbe dittete fodcime. E Anemijtè sajnaj matembeçeite endè nuke mujtine mej raam mboh kessaj se vertetè. Possi kjè , Diali per gojete Apolinit , e pareja , Cerçe , e Belzebut , t' siλt' cur leu eoti ünc jù muer goja , e nuke mujti ma me fole ndonessè , e pevessine ajò gind e verbete , tue i baam te meçça Curbane , Dasciasc , e Sjepsc. Asgia mangu cur erç Cesar Augusti Perendori sceculit me pevetune , i pergieg .

*Gniè duel farete se Ieurejet gni Diale,
Engijt' chi urçenon mbe Chielt eruen :
Po ieri Kendüj skò , n'tret mos ban fiale.
Per se na urçenon ndè ferre me sckuem ,
seliscit son'è giççe çeut me dale
Kiscasc , lteresc , se mirasc , tue na dviuem ;
Manevè kendij tutje me mos nau fale ;
Pò naççòte me marrè çepiate , e Male.*

I.IV.8 Pergieg ende Argonautessè possi anscte ççane persiperi.

*Virgina chi leu Dialinè pà burre
Mari , i ççone . Etc.*

[21] **I.IV.9** Ssciune tetjera mreculii ù goditnè ndè te leermite eotit tine Iesu Christ' , me te plottette giççe nguscelimevet Chieλse , tue sdrippune giççe Engijte , tuffè , tuffè , per tu ju pervum , e per tà açeruem e per ta gnioftunè per eotne vet ma te parene. E gni Engele tue ù daam sciokescit , votte me çane eiharich , te gheuem barijuet , chi pò ruejtekescinè Deletè , mbatè vend , ku i pat ruejtune Patriarca Iacob' gni migl' larg prej Betlemi. I bani me dijtune me gni eaan' fort t' amblè , e te gheuem , se isctè arçune scelbuessi , i sceculit GIESU' Christi eoti üne , tuè ù caleuem vendne ku isc' lem , tue kenduem *Laud t' naltit Hüj , e mbe çcet Pach Niereeet , me te mire volendet , Tue çane gni scegn si kiscinè per ta giettune , e perta gnioftunè.*

I.IV.10 Vottne Barijtè , me gni temaç nguscelim sa ma cpejt mujtine nde Betlemt , ndate Grascd jascte Giütetse , gietne kerçijne IESU CHRISTNE , ku me te maçe nder , e descijt , e açeruene , ani kaleuene sciokevet giççe sa kiscine giettune , e paam , bucurij per mreculij , ndete maçe vobeeij.

I.IV.11 Lete dije Nierij sa pelchien Tineot vobeeja , e sa jane verbete , ata chi n'djekene begatijne , e mažescijjn' e kessaj jette , tue na ngusceluem mbe kete mendürè eoti üne IESU' CHRISCTI gižže te vobeschite , e te pervutite.

I.IV.12 Andaj prej se lumejet Virgine fort se vobeke leu ndè gni grascd' me sane , e kasctè , vobeeisct , nde peteka te vobeka , tue grisciune te vobechite Barij , me paam i vobek ndè gieje , andaj lüpi ndeper vensctenat Fich , me grane , e tue mos giettune peme mbè listè ficut , e malécoj , e ù žžaa Druja , S. Cipriani Mart. *De Natiu. Giütetja e voghele , sctepijea e voghelese , te passunite t' imež : sctratti ndè Grascd' :E Ama mbe sanet , i biri ndè Grascd' : Ma Dieļij Engijet : Dritta , e sceculit po rij nder kachia ter' te gni se vobeke sctepij sa mundej meu žžane per tan' Drittessa ndene mbelogniese , ndò vissari nde Arat possi aj vette žžà. Pò keta te kjane nfcsefune , anscte gni te calæeuem achia sa anscte gni te amesciuem , ndeper te pervutitè tijnaj vorruem ndè durim.*

I.IV.13 Apostuij' e tijnaj kjenè te vobech , prasctu gelijne herehere me kalæe , e possi vette žžaa gni here. *Matt. 5. želpenate Birate kane , e eojeit' è chiellet Ceržete , e i biri Nierit nuke ka ku puscion krüete.* Leu i vobek pa sctrat , pa strehe , nde mos dascim me žžanè , se pat Crüjnè per sctrat. Pòkroua , ò lenzoli ndè te sijt kjè vorruem kjè huajtune e marrè n'giettaj. Vorrij huej gižže sei i vobek , andaj fort desc te vobehite , tue ù permettuem [22] Regenijjn' e Chiellet. *Lum te vobechite , per se e atüne anscte Regenia , e Chiellet : Asctu ende kendoj Daudi. Trajtoue ndè te ambelt' tat t' vobekut o Hüj.*

I.IV.14 Natet cur Leu IESU CHRISCTI ù duk gni reen' achia , e ndricimè , sa mjessè nata achia ù ndrit possi mjesse ditta.

I.IV.15 Assonatteje chi leu IESU CHRISCTI kjenè giettune ndè dò fuscia , ndè giežte lulessè , chi assò nateje luļæeoj , se isc scruem gni Vajæeè me gni te vogheliž Keržij ngrüke.

I.IV.16 Asso natteje endè chi Leu IESU CHRISCTI luļæeeune venesc' te nate , e bane Rusc e ù pojnè , per to chiark kù leu mbe kete jete eoti üne IESU' CHRISCTI.

I.IV.17 Asso ditteje e chi Leu IESU' CHISCTI , ù dukne mbè Chielt , tre Dieļa , e ndatan' chi isc nder mjet , ù duk gni vajæeè mbrenda me gni keržžij ngrüke. E Sibila Tiburtinè essiļa asso keheje gindej nde Romet' kalæeoj ate mrecule Cesar' Augustit Perendorit sceculit , prasctu ingrehnè gni Lteer , tu j scruem persiperi , *Ltert t' Parelessit Hüjit.* Me mot ani kù kjè Camera e Cesar' Augustit urženoj Constantinij Maž , nde motte vet , chi te trajtohej gni Kiscè , te silene scecroj se Lumesse gižžehere VIRGINE MRIL , e sod' i žžone Lterij Chielse nde campidolt'.

I.IV.18 Assò ditteje chi leu Chriscti euufil me rježune voj mb' Rome , achia sciueme per gni jaue ungi , sa emberrini , nde lümt , chij žžone Tevere.

I.IV.19 Assò ditteje chi leu IESV CHRISCTI bunoj gni gurre nde giütete Betlemit , e per sciueme chinda vietse rož pa menguem curraj.

I.IV.20 Assò ditteje , chi leu IESU' CHRISCTI leu gni üül prej se dalit , e tue prijm perpara tre t' dijcime , ò tre Regenigne, i scpuu nde Betlemt , te 13. ditteje mbassi ù duk ,

I.IV.21 Scruen Berescit Rabba Dottuer Giužij , se tue levruem gni Giužij , nde Fusce me gni pende Chiee , gniani siisc (?) , Paali sa ma curraj mujtj , issili prej gnij Arappi kjè ndiem' , e žžà Giužinit , lescio keta chiete tuu sa ma cpejt , e mos leurò maa per se : e mberrini Messia mbarimij scecrimevet tuejue : e per gnia si žžaa keto fiale , ende tjeteri Kaa , bani sijpari. Prasctu perserij žžaa Arappi , liž Chieete , me halatete tüne , e banu gatij se Regij Messij ansctè leem. Andaj tue ù mreculuem Giužini kessò fjaleje , žžaa . Messia leu ? Chisc emene kaa ? pergieg Arappi , Menachen , chi do me žžane [23] nguscelues. Chisc emene ka i Ati ? žžà Arappi ; Eeetchia. Ku ka leem ? žžaa nde Betleem te Iudessè. Achia sa tue pergiegijune kù kalæeim atüne chi kalæeuene Profettete , dukete se Messia anscte leem nde Betlemt paressè cpriscej Kiscia , e se Messia ansctè i verteti birij Hüjit , ndeper Atet , per se , Eeetchia dò me žžane , foræa e Hüjit. Oratio Petrobelli cap.

10. cart. 145.

I.IV.22 Mire pra mundete meu ξξane , se ndjère sctansette , gnioffine Crijuessin' e tüne ; *Gnioffti Kau te eotne , e Gomari Diepne t' eot* Majo Ieurejte , as ata chij ndjekene.

I.IV.23 Iscte mb' Rome gni kisce scekruem Hüjenessessè Pajssè , e cur kiè baam , Pevetne Iξuüne sa mot kisc pèr tè rnuèm ajo kisce ? Pergieg. Ndjere cuur gni Virginè tue mbettune Virginè te leen gni Diale , essiła pune tue cujuem ata , se curraj nuke mundej me ù baam , mbajtine se curraj kiscete pertu cprisciune , prasctu scrue ne ndate kisce keto fjale. *Kiscia e Amesciuescime*. Kejo Kisce possi nde te scrue mit' e kiscesse anscte scrue , ù reeue assò nateje chi le IESU' CHRISCTI.

I.IV.24 Gnie keto me tetjera mreculij te pagniehuna chi ù goditne asso natteje , tue vum roè i kerscteni , i duhescine me kjane per scembeltüre , chi fort t' isc i gnioftunij Tineeot , tue ju fale per te maçt hijr , e te mire te baam , chi asso ditteje bani , jo vece neve , pò giççe duer gindjè possi ξξote Sce. Leoni Pape *Serm. 1. per mbijte lemite eotittinè. Lete nguscelohete Scenjti , per se pè auittetè paghetüressè ; Letè gheehete i Permpcatenuemi , per se pè Gerscitetè mbè ndèjessè. Lete marre eemere i Pegani , per se pò ξξerritètè mbejetè.*

[24] **I.V.** Te rečpremit e eotit tine Iesu Christ

I.V.1. *Kerčini tettè ditsc' kan meu rečprem nder juu Gen. c. 17. me pach t' Amesciuescim etc.* Určenoj eotüne Abramit Profète jò vecessè per gni scegnaal te dasciune , e michiessij te mače , nder Teneεone , fissanè Abramit : pò endè per gni te gnioftune , e scegn' nder fiste Abraamit , e te Peganet ; achia sa cuur te gindescine Vraam , e mbütune nde uscterij , assiscegni reččpremit të gnihescinè se se issiili t' isc fissit se Abramit , per ta vorruem me ndeer.

I.V.2. Ketu duhete me vum roe , se ajo fjale *amesciuem* , nuke duhete meu marre vesct per gičče jetete jetesse ndjere mba dittete Giüchit ; pò duhete meu marre vesct , pratà mije vjet , chi ročne assi moti ndjere mba Chrisenè. Possi mirefilu vescterohete ende tjetera fjale , *Kam me žane tü žeene cheanamit per ta gheuem per jette* , possicur me žžane pratè jette , ò vjetta chi ročne ndjere mbe Chriscene messij. Per se mbasandaj gičč' cusc , e di se aj žee i Canamit , ù reue ndene robijte Turcut , possi kjè ende parandaj ndene pusctette Egipetit.

I.V.3 Tue kjanè pra určenuem te rečpremite per gni scegnaal fissit' Abramit , gičče ata chi nuke rečpitescine , nuke mbaescine per fissit' Abramit. E per se Messia kjè permetuem , se kisc per te kjane fissit , se Abramit. *Ndè faret tandè kanè meu becuem gičče Gindja.* Per te gnimendè se , per te bam me besuem sceculit , si te vertetej fjala , e TINEεOT se CHRISCTI anscte , i verteti Messij , ghiunit se Abramit , te silene permetoj eotüne me derguem , ù desc Christit meu rečprem [25] per se ndè mos bankè asctu , sceculi nuke kisc me e mbajtunè per Messij , as Ieurejtè nukè kiscne me lanè giaal possi gni Nierij te pa lig , per se endè ligia e Pagheimit nuke pat arčune assi motti.

I.V.4 Kjè žanè prej sineεot kü urženè , e Rečpremit , per gni hje , ò scegn' te scenjtit Pagheim , *i giacut , i Lümit , e i flakessè.* IESU CHRISCTI chi bani lijnè plake , è gnimendi metè reet , *nuke jam arčene me cprisciune lijne , pò me mbusciune* , tue hjekunè lijssse plake , ata te fesctirè , chi pat endè veteheè per se cur rečpitescinè femija sciunè patnè duekunè , possi IOSEF Ieureu e reffüen , prasctu ignimendi me gnitè pelchüem , per se *sgieža eme ansctè e amblè , e barra e me , e lee.* forzoj scenjtenijne me scenjtit Pagheim , achia per masckuit , sa per femenat.

I.V.5 Hüji eotünè per mbij ketè urženè te rečpremit , te silenè Turitè žžonè , *Suneth , žžote Eune čafce určenimete jò te mira , giüchie nde tesilat nuke kane me gelitune Ezechiel Profet. cap. 20.* Pertegnimende , per se nukè pat ne fuchij menascelbuem , pò per se iscinè gni e vertetè hie , e Pagheimit scenijtenuescim'.

I.V.6. Asctu endè perse ajò lig , e Rečpremit nuke kjè žane ngiettaj vecessè ndè žeete chanamit , prasctu žžote Mojsessi ndè Deuteronomio *Cap. 4. & Cap. 6. Kesctu kini me baam ndate žee chi kini me gheenem.* Andaj Daudi nde *Psal. 79.* tue fole me Teneεone žžote. *Chioe vertutne tandè , & eja te na scelbojsc.* E se ajo lig te kisc passunè vertüt per te scelbuem , Daudi nukè kisc lutunè Teneεonè , per te chiuem vertütne vet , per te na scelbuem , per se ligia plakè kisc me mbastuem menabam hijr' , e messeriet.

I.V.7 Curraj nukè desc IESU CHRISTI mej manguem gni pessim , e martirizim mbè ketè jette ; pò gičče i kerkoj , e i pelchiej ndè per gičče tà me sckuem , c' kuur se leu , *i Vobek jam une , e nde fetighe se riutsim,* possicur t' isc kianune , maj mači fajtuer mbè sceculit. *Christi malekimit na neuer , tue ù baam per ne ndenè te malecuem.*

I.V.8 Gni Giataar , chi desceron me baam dobij , duhetè meu vesciunè ndato peteka , te silate gassenè petekut biscsessè chi , dò me pusckuem , e me Vraam. Kesctu Christit ù vsc nde niereijt tane per te pusckuem , e per te pervum miscte tanè.

I.V.9 Patriarca Iacob cuur nghegnej t' Atene Isaac , tue ù sctijm se ansctè Esau , Vesci duerte , nde lekuretè Ežit , per te gaam duervet me chimè t' Esaüt. e kesctu i muer te becuemite t' Atit. S. Paali , *giččeve ; gičče cafscja ù bansce , ate dobisse spijrtenitè IESU Christit , à jane*

jeurei , endè unè etc.

[26] **I.V.10** Ketè dorè uçeje mbajti eoti ünè IESU CHRISTI per te na scelbuem , ndonessè per vetehè nukè pat ndogni neuojè , tue kjane i pandogni mpcat , ò faj. Kur vottè Ioseffi , e MARIA nde Betlemt' me paghuem Haracinè , vece bani per te na ξane nevè scembeltürè , te t' pervutit tijnaj t' maçit , e te giegiunit. *Fetüren' e scerbetorit tue marre* , Prasctu endè , te tettenè ditte kjè reξprem , possi kjè eaconij ξeut : e mbassi kjenè mbaruem ato ghaemendè te Perghimevet , chi bani Chielja e ξeu : te tettene ditte , i vunè emenitè scenjt' IESU . *issiili kje vum perpara se eihej*. Kü emenè GIESU , rieξ prej assi emeni , *jehoua* , jeurejsct , issiili do me ξξanè Hüji Chielet , ani ù ξüe , tue ù ξξane IESUS , chi dome ξξane scelbues , ani tuè i c'tuem CHRISTUS , chi do me ξξanè i lüem me scenitit voj ; chi perket vece Regenijet , e scembelen hijrre Tineεot , *me voj scenitit tem e leua*, andaj ani na chi ndiekemè Chriscnè jemi ξξane te Kersctene chi do me ξξanè , plot me hijr , e mesceriet te tijnaj scenjtè.

I.V.11 Achia saa emenitè tanè ansctè te maç , prasctu duhetè endè veperatè sona , me pergiegiunè emenit . *Gniff* , ò i Kersctene , *te maçte tat* , e tu kjanè baam pjesetarij natüresse Hüjenuescimè , *mos kçè ndè felichiesctijt plaka* , *cundre fissit tit* ; meu ξξane i kersctene , tue passunè veperatè Turchiet , ansctè gnitè larguem krejet se vette CHRISTIT' , prasctu *vene roe* , e t' *cuijt krüe je giümtüre* S. Luani Pape &c.

I.V.12 Iouenali Poete ξξà , ma fort kescemedasciunè , me kjanè birij Tersitessè , vece te jescè possi gni Achilè , se me kjanè birij Achilessè , e me kjane si gni Tersitè. Tersiti kjè gni nierij pa vejüescim , e i scemtuem , sa Achili , e mbütti me gni grusct , tue mos dasciunè me perlüm spattene nde gialtè tijnaj. Possicur me ξξane , ma mirè me kjane gni Luaa , birij gni lepuri , se me kjanè gni lepurè , birij gni Luani. Ma mire me kjanè , gni i Kersctenè birij gni Turcu , se me kjanè gni Turk , birij gnit' kerscteni.

I.V.13 Nndè desceron' pra me kjanè gnij Kersctene i mirè , ban veperatè gnit' verteti t' Kerscteni , chi te jesc birij Chrisctit , ndè mosse possi ξξà S. Pauli. *Cufc nuke dò Chriscnè* , *kjoftè giççe malecuem* , *S. Amb. lib. 9. in Lucam. Asctu veperate* , *asctu jeta. asctu biri* , *banu endè asctu* , *chi te mundisc te liçunite me zggiçunè*.

[27] **I.VI.** Tè ađeruemit e tre regignet

I.VI.1. *Regenijt' è Arapevet , e te Sabbessè žunetij Hüijt Bajene Ps. 71.* Nder te pa gniehunat mreculij , chi ù goditnè ditet , chi scelbuessi leu , gni kjè se prej se Dalit , ù duk gni ùl' i rij , possi žžà *Esaià cap. 9. Polemi chi ezente nde Terr' paa driten' e maže &c. Dritta ù leu atüine ;* possicur me žža ne , per te ndrittunè , e per te baam gheueescim me dijtunè , se ndè terrt' natcssè gelijtekescinè , e sè Regenia , ndè hijete mort'se pò gindej. Kesctu endè profetieoj Balami , se Christi kjè ùli. *ka me dale gni ùl prej Iacobit , e ka me ù n'ciuem Pruteka prej Israelit num. 24.* Praa mire ù desc gni ùl' , possi aj chi prijn Diełit , per te całeuem Diełinee se vertetessè Christnè eotnè tanè , achia sa me drittètè vet , veteheñe całeeon. *S. Ambrosij libro 2. cap. 2.*

I.VI.2 Ndate žee , ò Regenij ku ù duk Kùü ùl' i mreculuèscim , kjene tre Reegenij fort te dijtescim , ma teperè ndè Dijetè üjet , e kjene fissit se Balamit , issili profetieoj t' peganevet se cur te lentè aj ùl' , persiperi prej Iacobit , kiscte per te lem Messia Christ' , tù ù urženuem chi pa manesse , te vejine meu fàle , tue i ndjekunè ùli. E assi motti mire fili kiscine vum sogietè per mbij Bjescket prej se Dalit , asctuchi si tè dukej ùli te banhescinè me dijtunè te paretè e žeut , chi possi kiè urženuem atüine prej Balamit , te vejine me ađeruem.

I.VI.3 Tue paam praa Regenijtè ketè mreculè , sciunè mot perpara profetizuem , ndè ciast' ù danè žeut se vet , hippunè per mbij gni dorè Gamilesc , chij ù žžojne , Dromas , ndè per te leetè fortè , ndè te ezunit' dittè , e nattè. Te trimbèžijetenè dittè mbassi ù duk , e mberrijnè ketà te tre Regenij nde Giütettè Ierusalemite , tue ù prijn gižže here perpara , aj ùl' i maž per mreculij , e i ndricim si gni tjeter Diełij [28] , issili possaa , e mberrini ndè Ierusalemite' ma nukè ù duk : atehere Regenijtè , hijnè me pevetunè , kù isctè aj Reg' i rij chi isctè leem , tue žžanè per se kemi paam ùl' e tijnaj prej se Dalit , e jemi aržunè me ađeruem.

I.VI.4 Ndè per keto fjale te rea , fort ù perie Giütetja e Ierusalemite , e ma fort ù turbulue Herodi , issili assi motti urženonte ate Regenij ; Kùj tue giegiune keto fjale , mbelož mà te dijtescimitè vet , mei pevetunè , e me marre vesct chisc žžoj te scruemite scenjt , per te leemite Messissè scelbuessit sceculit. Ata te dijtescim' per gni goje žžane , se Messia kisc per te leem nde te voghelet Giütet' te Betlemite per se kesctu iscte scruem ndè profetij *te Michessè cap. 5. E ti Betlem ephrata e voghele jee nder mijetè Iudesse , prejteje mue ka me leem , aj chi te puscton Israel , e te dalete tijnaj ndjere se eani , dittescit se amesciuescime.*

I.VI.5 Herodi me te maž cujdes , e eel tinee žžirri ndaj vetehee te tre Regenijtè , e mbassi muer bucurè fiale , tue ù porositune atüine sa ma fòrt , chi te kžejine atüpari , tue i całeuem kù do te kiscinè giettunè , ate Reg te rij , asctu chi endè aj te Vej me ju fàle.

I.VI.6 Unciunenè te tre Regenijtè , tue dale jasctè Giütetjet , se Ierusalemite , tue ù zmilunè prej Betlemi ; Gnè se riu atünè ù duk aj ùl' i chiare tue ù prijn perpara ndijerè mbatè vend ndaj Betlemite , ku isc lem IESU CHRISTI ; Ku per gni si emberrinè , hijnè ndatè vend te vobek ; kù pò i prit e Lumeja Virginè , tue dijtunè ajo mirefili saa pò sillej ndè peržeeet : Raanè mbè ghiugnè , e me žunetij ndorè , chi Kjè , Aar , Chiem , e Mirre , e ađeruenè ndjere mb' žee : e pak mbas andaj ù daanè andüj , e tue ; bam Engieli me djitunè Kžüenè tjeter vžejè ndè žeeetè tüne. Per se Herodi doj IESU CHRICSNE keržij me vraam , chi te mossi mertè Regenijnè , andaj S. Khise , e chiaron tue žžanè : *O Herodi mizuer chisc drò se pò vjen eotüine? nuke merr' Regenijate dueketare , aj chi ep Regenijate Ckielet.*

I.VI.7 Urženonte ligja chi grueja asso dittejè chi lente femijne , te mos dil jascte sctepijet , a as ndè kiscè me vottè ; ndè lentè vajeè per tettežjetè dit , endè lentè Mascule per catteržjetè dit. Prandaj ù ndal Virginia fort e lumè ndatè te vobek vend kù leu IESU CHRISTI , per cateržiete dit ndonessè nuke kje mbajtune , me ezune prate lig , tue kjanè Ama e Hüijt , issili vetteij bantè lijte , desc as già mangu me scerbüem gižže sa isctè urženuem , per te na žane neve scembeltürè. Possi

endè Giuċijuet , te mossè vrissinè , per se pò cpriscentè lijne tünè , [29] possi bane ndeuone IESU CHRISCTIT.

I.VI.8 Mbass' catterċijete ditse , scpuune atè scenjt Kerċij ndè Kiscete Tineəot possi parebjirre lem te vetne te Vogheline : per te mbuscione ate tjeterine urċene te lijssè , issili urċenonte : sa parelena t' iscine leem nder Ieurejt , giċċe , te dukescine , e te scenjtenohescine ndè kiscetè tineəot , tue scpuum ċunetij pensè sicla , te sijte iscine , penecate assaj kohè , e gni par Turtuje , ò Pelumba , asctu chi tu bij ndè mend Ieurejet , se per te dasciunite tüne vrau eotüne ndè Misijrt giċċe parelemite , achia te Njerecet , sa te baghetijssè ndè per giċċè Regeneijt' , *Asso diteje Vraua giċċè parelemite ndè ċeete Misirit , scenjtenoua , ata mue Num. cap. 8.*

I.VI.9 Votte praa e Lumeja Virginè ndè kiscè , e possi hini me ate guur te pa c'muem ngrüke , i duel perpara i S. Simeoni , me Annenè Profettessè , issili possa e paa kerċijne , achia te bucure , e te ndricim , me volendetè Virginessè , e muer ngrüke , ani mbas andaj possi Mieléma , nde te sosmitè jetessè vet , Kendoj atè scenjt Psalm' , tue ċċanè : *Tasc pò lescion scerbetuerre tand ò eot , possi fjala jote ndè Pach ; perse paane süüte mij scelbimne tand'.*

I.VI.10 Tue ndijem Herodi Regij Giuċijet , giċċe keto cafsce , per te mos dvaarune Regenijnè vet , sctiu ndè eemerè , i pà dasciuni mièuer , me Vraam Chrisnè Regnè Chiellet kerċij : e tue mos dijtunè , se kù isc , bani ate cuvend per mièüre , e te pandognitè ċimptunè me dvierrè giċċe kerċijte , chi iscinè asso kohe leem , e kesctu bani , tue preem achia mije scenjtenè Martirè kerċij , ndè Giütettè Betlemit , e ndè ċeetè vet , *düü vietsc , è poscte Gnichind , e catterċiete mije , etc.* Atè gindèj ndrè tà IESU CHRISTI , e te vrtej , ketu vret ajo Profetij , e Ieremijssè *cap. 31. eani nalt' kjè giegiune , i anèkimit , e i vaijt , e i denesmesc se Rachaelit , chi vajtonte , te bij te vet , e nuke dooj meu ebuttune per mbij tà , per se nukè iscine.*

I.VI.11 Nuke pò doj ende IESU CHRISTI me duekunè , ma mirefilì , possà te kiscete lane , e mpsuem Ungijlè , e te vinhej mbe Crüjt : prasctu bani me dijtune S. Iosefnè , me Engeline Gabriel , giċċe sa mbè sceculit pò silèi endè ndè mendte Herodit : tue i urċenuem , chi sa ma c'pejt , prej Naəarethi , tue ù daam , te veej ndè Missirt , e atü te ndalej , ndiere se riu , prej si te banhej me dijtune per tù kċuem. Gieg S. Ioseffi , e per gni si ù chiue nde per atan' terr' te nattessè , ù daa me Dialit , e me t' Amet , emuer uċene prej Missiri.

I.VI.12 Veenè roe ketu te dijtescimitè , nde saa te [30] maċe vobeij gindescinè , S. Ioseffi me Virginenè scenjte , per se ċċote descimignenia , e Ungeleit , se ndè ciast eunè fil' vċene me votte nattene ; possau kjè ċċanè prej Engelit : As patnè chisc mirrinè mè vetehe per uċe cachia te ghiate : As ù ċimptè eamera , se pò lijne giaa mbrappa , cue mujtune meċċanè e Lumeja Virginè se , *giċċè te miretè tem pò baagn me vetehe* , tue passunè Crijuessine giċċe cafscevet ngrüke , issili me gni , *banftu* , gni mije scecula mundet' me Crijuem , e nuke ansctè possi Nierij giċċe sej i nevojscim , tue passune neuoje perditte , me te meċaa dierssè , me eanè gielene , me te sijet te mbahej giaal , prandaj ka neuoje n' Dieleit , per ti nzeem ċeene , ti piele gielene : Grigjet , ti mbelogne scatne , me te tjera te pa gniehuna neuoje. Mà aj chi ansctè mbe Chielit nalt' atjè Hüji me Engijt' , possicunderse currai kanè neuoje ; Asctu endè aj chi , me fee , speressè , e te dasciune anscte afferre Tineəot ngittunè , kurre nuke duhej me passe neuoje.

I.VI.13 Achia sa chisc ċċote *Ieremia 12. Per se vċa , et' Kechijvet ve' paret ?* e chisc ċċote *Abachuchi I. Hescten tue cunderstuem i permpratenuemi , ma te derejtene se ansctè vette ? Et Esdra 3. Aċċue ma mire po veperon Bagdatti , se Ierusalemi ?* Kejo pune giċċe cunder , ansctè sej bessójne Turitè , tue kjane vertet se Nierit i duhete tjetra , mà e mire jette : possi ven' roe Antagora : E se kejò jet{r/t}e , ansctè gni , lufte' si ċċà Iobi , spijrtenet Chiellet , venduem nder dü cunderstare chi jane Chielja , e ċeu : per te leftuem me Djemenit , te sijte matine me ciuem brijte , e maċescijssè tünè , cundrè , Tineəot : Prandaj me baam mire perket Natüressè , e pelchien

volendetse sane , se sillet riež scija : e tue baam kech ndone t' isc ndè begatij sciume , gižže here ka cujdes , e te žimptune. Prandaj Teperkorete , e te delirete jane gheueescim , e te gni jetè , mà te ghiaatte , possi kiè S. Ndoù , Hilarioni , Romualdi , me te tjere , te sijte kaperzüene gnichind' vjet , Ma grükessitè , e te Deejmite ,scurtojne jetten' è vet , tue pessuem lenghime , te kercittuna kambesc , e nduersc , te mbusciunitè barcut , te vjelè , te felijm' , jakij , te pa dijtune , Menij , e as ndogni volendet , e scije , atüne deperton eemerene.

I.VI.14 žžone te Dijtescimite , se te begatetè , mbeležene begatij per se kane te maže neuoje. *Sa ma te pihene , achia ma fort descerohe vjenate.* Perditte rittetè desciri , e neuoja etüne , tue mossu mbastuem gižže achia sa rjepene , prej Rajescit , e Pronesc.

I.VI.15 Mà jò kesctu te vobechite , pò me düü Ržij , me trij Dele , e me gni pelambe žee , tè copesctit tünej , cùrraj nuke desceroinë bukè , vene , e bulmet , tue passunè majaft gižže hirit se sineot , me gni te plotte gaemend , chi nuke kane Perendijte , e Vesirete. Ndo possi [31] Regi Herod , issili nuke po mundej me gietrone vend , ndeper tmert chi pat se IESU CHRISCTI , te mossi hich Regenijne , kje prej krümbasc selichiune , e ficune.

I.VI.16 Diogeni Cinik žžej pehaarre chi bajteke me mengiune hetne , tue paam segni Nierij pò pij me Gruscta , tu e žžane se nukè dijtà , se eotüne endè kessoje me paskaa bam mengij.

I.VI.17 Socrati ndè gni Panagiür , tue paam se Niereiitè pò blejtekescinè , Qual , Arme , Zohe , Gure te pa cmuem , e te tjera cafsce ; cioj duertè prej Chielscit , tue žžane , falemi TINEeOT , as ndogni kesso cafscesc kam neuoje. *Martiali 10. žžà.*

Asdogni begatij ke me scpum nde ujete Ferrit;

Pò duesciune ke me kjane bjekune mbe lundre

Dobitessi , me te dobijtenit endè kane meu perciem ndè Terr'.

I.VI.18 Iku pra CHRISCTI ndè Missijrt' me te maže vobeij ; per tù vertetune Profetia , e Osesse *Cap. 11. Prej Missiri žžirra birre tem* , e tue ezunè per kete sctek cuur' emberrini ndaj Giütetè Ermopolit ndè Tebajdet , perpara deresse assaj Giütet , kjè gni liss' , forr' i nalte chij žžojne Porfis , e atan' liss' ažerojnè ata te Pegane t' assaj Giütet , e Djemenite flissine , e pergiegine prej si per sa i pevessine. Kü liss' per gni si emberrini IESV CHRISCTI , me t' Amete vet , jù prugn' me ghemba per žee , e asso koheje , duele Djemenite si , tue hijm forza , e spijrtit scenjt , ndè tàn' , e per ma te maže cmignenij te Anemikcut ferrit , kahe aj kiè ažeruem , dò eotünè Huj me kjanè nderune ; lekura , e giežja t' atij lissi scendosckescine gižže semugnenie Niereiitè possi žžà Cardinal Baroni , *Asctu chi me mate maže žune te Djalit , assisc se sillesc desc aj meu leuduem CHRISCTI , e scenitenit' e tijnaj te nderescine.*

I.VI.19 Ndaj Giütet' e Eliopolit kü gelijti elumeja Virginè me IESU CHRISCNE ndè Missirt , anscte gni copesctè ku rjež Bagmi ndè te silt Copesctè del gni Gurrè , atü žžone se , e Lumeja Virgine sciume here pat laam IESU CHRISCNE keržij , asctu endè petekaëite tijnaj te vobeka. Gindete endè gni Rassè ku i ctrijnte perti terune. E jò vece ajo Gurre po endè gižže te tjerate Ujena me te sijat' perieihei ajò Gurre , patnè gni te maže vertüt , sa gižže lenghimete scendosckescine.

I.VI.20 Kur IESV CHRISCTI hini ndè Missijrt' gižžè ata Ižuje , tesijte kjenè te pagniehune ndeper atan' Reženij , e guresc , e drusc [32] ažerohescine drižtine ; e gižže mb' žee ù reeuene. *Isaia cap. 19. Ka me hippune eotüne mbij gni Niegulè , e Ka me hijm nde Missiirt' , e kane meu lekundune ižuit' e Missirit fachijet se tijnaj.*

I.VI.21 Ndè ketè žee achia te verbete , e te pegane gelijti Virgina e lume me IESU CHRISNE , ndjere duich Herodi : sa fettighe patne , e te Kechia , nukè mundete meu calæuem. Mbas scatte vjetse duich Herofi e eOTüNE dergoj Engelin' e vet S. Ioseffit , tue i urženuem chi te kžegne me Dialit , e me t' Amet ndè žeete vet te Naæaretit , per tu vertetune Profetia e Oseessè ; Tue

dasciune eotüne chi gižže te vertetescine tue kjanè gojet se tijnaj gižže calenenem. E prasctu S. Ame
Kisce , feston ate ditte cuur kžej CHRISTI prej Missiri , statte dit ndè Calenduer possi anscètè
scruem ndè Martirolog. Romane.

[33] **I.VII.** Si ù ndal Iesu Chriscti nde Ierusalem , eender dottoret e te Tretenè dittè ù giet.

I.VII.1 *Hüji chiendroj nde sinagoghete Hüjenauet , e nder mjedist tüne. Hüjenate giukon Psal. 81.* Pergizze vjet kisc eacon ε.üne IESU CHRISCTI prej Naarethi me votte ndè Ierusalem' atü ndè kiscè me leuduem Hüjne Ate. E cuur kjè dümbežjete vietsc ù godit ditene Pasckesse se e Lumeja Virginè tue kžüem prej kiscè , votte nde Naaret użessè Graauet , è i S. Ioseffi kžej assaj użè kahè kiscine eacon burrate. Nder kachia , e Lumeja Virginè Amè , cujtonte se i biri iscte me te S. Iosefne , e i S. Ioseffi cujtonte se isc me te lumenè Virginè Amenetij , ma mbassi , e mberrijnè mbè sctepij ndè Naaret paane se IESV CHRISCTI nukè isc me as ndognianet sisc ; te dü mbetne fort ižune achia sà te calceuem nuke kà. Tue drasciunè se Giužijte te mossè kiscinè vraam , andaj se Lumese Virginè achia i ndü kech , me te S. IOSEFNE sa pa manesse kžüene ndè Ierusalem' , tue lüpune per trij dit ndè per gižze Giütet.

I.VII.2 Ketu venè tuè vum roè Dottoretè , se jascte se mbramejet ditte cur kjè gietune ndè Dottoret , tue i pevètune , e tue i ndeghiuem te nderdümit' etünè , te paratè dittè , endè dittenè rij ndè kiscè ndè uratè. kohet ani se drekessè vej per düer tue lüpune giełene (possi žžone Teparètè urženimevet frattenet lüpessè) ndè 6. lib. te *Biblioteche Sac. ndeteè* 18. *calceuer* possi endè ndè mott' ma pijekune te tijnaj bani sciume here e ma tepere cuur pevèti konak Zacheut. *S. Luca* 19. Ndeuone te tretenè dittè tue paam lettetaretè , mbeležune ndè kiscè me Predicuem [34] Polemit , tue ctiele Profetijte , e Profetevet , tue zghežune dissa libra , te lijssè si e kiscine eakon. Atü ù auit i birij Tineot , e tue ndegniune nder tà per te ndeghiuem te nderdünat' e tüne , e possi žžone , kjè fort hježune , rež t' aržunit se Messijssè , tue žžane se endè nuke isc aržunè ; Per se žžojnè Profetètè , se kisc per te aržune , me te Maž te foortè.

I.VII.3 Esaja 30. 35. žžotè , se ka perte aržune eotüne , e ka me kjane Giukatessi ünè , e Reg e kame na scelbuem ; Mbè gni tjeter vend' ende žžotè , se ka pert' aržunè me furij te maže , possicur te chit ngojeje ejarm , e possicur t' aržunite gni t' maži , e rembüescimi lümi per te cprisciune Gindne , essiła mundon Polemn' e tijnaj , chi 'jane te peganete.

I.VII.4 Eccles. 16. žžote per Messijnè , se Chiełja , Fundi , e žeu , kanè per te drižtunè fächiejet se tijnaj : per se aj ka per t' aržunè me te maže Pusctet , e me te fortè te Maž.

I.VII.5 Zacharia cap. 14. *E ka me aržune eotüne Hüij em , e gižze scenjtenitè me tan'.* Asctu èndè Danieli ndè cap. 7. žžotè se gižze Polemesse , e Tribù , e Gind' sciume ghiuhesc kane me i kjane scerbetore. Pra nd' ansctè kesctu , žžojne atà letterare , si mune jete se ansctè aržune Messia , e nuk' e scioffeme ? Si nuke duketè ? si mune jete se ende jemi Raje , e tjeter žeu. Tue paam IESU CHRISCTI , se ketüne fjaleve nuke kic cusc pergiegjej votte paret , e chiendroj ndè mjedistè Dottorevet me gni te maže niereej ; Atü ani euu fijl' me žžanè : Pò ù peves , Profetètè chi žžone se Messia ka per te aržune mbe te Maž te foortè ; as žžone endè per tan' se kapert' aržune i pervuuntè , e i butte ? Gni Profetè as žžà , žžuè se bijesse sionit ; gniè Regi üt ka me aržune , i butte , e achia i pevute , sa ka meù scerbüem gni Gomareje per te hijm ndè Giütett' tè vet. Esaia ani kalceon per tant' , se aj ka me pessuem t' ižunè , e tè per eanà endèvonè ka me kjane hjekune possi gni Ching mbe lteer ku ka me kjane sacrificu_ , e vraam , e se aj nuke kame cele gojene per tù nekuem.

I.VII.6 Zacharia žžotè ndè cap. 13. se e paa plaguem pergiegiune , e žžone endè tè tjere Profetè possi Daudi , depertuene Duerte mia , e kambete mia keto fjale sij merrini vesct jù ? Pò ù peves žžoj CHRISCTI , si mune pelchihene fjalet' , e Profetevet achia cundrè ? Vece se duhete mežžane se Messia ka per t' aržune düühere. Te parene herè ka per t' aržune i pervutè , e i butte , perse ka per tè aržunè me cperblem sceculinè.

I.VII.7 Te düjtenè here ka per t' aržune Messia scelbues , i menijscim , i pusctuescim , e leudues' per se ka per t' aržune me giukuem sceculine ; Mos perseiejni pra t' aržunit' è patee , me' [35] te düjtet. Achia sa gižze chisc kini fole ndjere ketü , duhete meu marre vesct' per t' aržunite

düjjetè , issili nuke cunderston , se aj ansct' aržunè , e se ansctè mbè sceculit.

I.VII.8 E , ndè žžonl se aj endè nukè ansctè aržune mbè sceculit pò ù peves . Daudi as žžà se eotünè ansctè , i bessessè ndè gižžè fjalete tijnaj ? *Psal.* 144. Gniè jauet' è Danielit ma ù mbaruenè. Nd'ù bjè ndè mend jane affere dü mbežjetè vjet se ndè Betlemt' , miessè natè , ù paa gni dritte , e maže , e Reèè , e mbè Chiełt , ù ndienè kankè Engjiesc chi žžojnè dissà Barijvè sè Messia iscte lem ; e atà votnè engrüke gnij Virginè chi , e kisctè lem , e ažeruenè.

I.VII.9 Assò kohej endè erže tre Regia prej se dalit , tue pruum me vettehe tè meža žunetij meja fale Messijssè lem , tue žžane se ndè ketè pjesse te žeut tinè , kjenè aržunè , tuè ù prijm gni ùl' ? žžanè letteraretè , se kiscinè gižžè keto pune paam , endè se kiscine fole me tà. Tue ndjekune endè IESU CHRISCTI , ndè te pevetunate tijnaj , žžà.

I.VII.10 Doe te me žžojitè , à pattè giegiunè mbas catteržjetè ditsc' , se erž gni vajeèè me gni keržij ngrükè , e ndè kiscè ù fäl : e se Simeoni Prift' scenjt , e muer mbè duertè vet , e ažeroj , e žžà fjalet , me te sijat bani mirefilii me dijtune , se aj keržij isctè i verteti Messij. E ANNA Profetessè žžà endè asctù : sciume sisc pergiejne , se e patnè paam , e se kjè forti hiescim. A e mbani endè mend , žžoj IESU CHRISCTI , mièürè' , e fortè ; si duuer Herodi Dieleit' è Betlemit , tue bessuem se ndèr tà kisc per te vraam Messijne , Chrijsct' lem. Mbetne te Ditescimitè fòrt mreculuem , e jasctè vetij.

I.VII.11 Tue kjanè ndè keto ligierate , Gniè e mberrini Regienescia , e Chiełse , e Lumeja Virginè MRII , bascke me te S. Ioseff'. Ajo ndè ciasc lescioj süütè mbe te bijrte vet , e votte prej si pa manessè ; e muer ngrükè , e sciume here e pužži , e i žžà : *Bijr si naebanè nevè kesctù , Une è üt Atè , te kemi lüpone.* Pergieg IESU CHRISCTI , ò Vergine , e Ama , eme , *per se me kini lüpone ? as è dini se me duhete , me mbaseciune volendetn' è Atit tim.* Nder kachia ù daanè , e te tre vottnè ndè Naëaret ; e *Kjè pervunte atüine possi žžote S. Luca.*

I.VII.12 Kesctu ajo scenitè sciocbenij gelitine ndatè sctepij te Naëaretit , ndè te sijet IESU' CHRISCTI kjè èane ; essiła ani per duerte Engijet kjè bajtunè , e venduem ndè Lurij , kù sod ketè ditte , ansctè ndeeruem. E per se gelijti ndè Naëaret , i patne žžane Profetetè *Kameu žžanè i Naëarenas.*

I.VII.13 Tè maž kjè pervutit' e IESU CHRISCTIT [36] ; issiki scerbente jò vece se lumessè Virginè s' Amessè vet ; pò endè S. Ioseffit , tue žžire Ate chi Giužžijte te mose vrissitè n'gure te Lumene Virgine MRII , tue i žžane me kan' e kee : Andaj endè Virgina MRII i žžà , *Une , e üt Ate &c.* tue mos guëuem ndrüscej me e thirre.

I.VII.14 Kjè S. Ioseffit landetaar , nierij fort i vobek , e i derejtè t' sijl' žžone se IESU CHRISCTI gižžè here indimonte , me sciarruem , me preem , e tue baam ndè per sctepij gižžè duer punescit , e scerbetüre per te scerbüem t' Amene , & te S. Iosefne per te gelijtune.

I.VII.15 Nukè mundetè meu calëuem me sa te delire , mbarscim , e urtscim ato scerbetüre te sctepijssè banke ajo femij. E žžerrissine Giužžijte , *i birij landetarit* , per ta perbuëune. Gižžè nattene rij nd' vrate per te na žane neve scembeltüre , ndè se duhete me spenzuem mott ne. Ndè ketò eüre , e te tjera scenjtenij n'zanè , ù rit IESU CHRISCTI , ndjere mbe 30. vjet ; Gižžè sei ani mbassi ù poch , e fort i mbucure , possi dukete gnij lettereje chi scroj Publio lentulo Senatit Romessè , issili per sciume eüre te Senatit kiè votè ndate piessè žeu , cuur IESU CHRISCTI Prediconte , e žžoj kesctu.

I.VII.16 Ndè keto motte , ansctè paam gni Njerij , fort i vertütschim , e i mire issili tascti pò geli nder nee. I žžone IESU CHRIST. Gindia , e žžerressene Profeta i se derejtessè. Discipujit' è tijnaj i žžone Birrij Tineëot , küj pò ngialen te Duekunitè , e scendoscen gižžè lenghimetè. Ansctè gni Nierij gižžè sej i ungene , e i pelchüescim. Ansctè i naltè ma jò pakuer , fort i hiescim , e i bucure atij chi e soditen. Ka gni fachie te tmerscimè , e te nderscime , e te dasciunè , ka flokete

veržè si mbè tè kuch possi Aar. Ndjere mbè vesce , rježenè lemuem ; vescescit e pjeteposcte jane rudè , si ma mbete veržè , e ja mberrijne ndjere nder krahe. I ka dam mbaale si Naæarenassitè. Ka gni baale te pelchüem , e fort te bucure , pandogni lüe , mbucuruem me gni fachie , te bucure , e te ndeetè. Goja , e Hundete skane si banhene ma te mira. Ka mjeker te mbrütetè , asso fetüreje chi ka floketè endè ajo daam per mjedist , ma jò fort , e ghiatè : ka gni te soditune mbè tè maž , e fort te nderscim. Ka süüt' e culuem , e te ndricim' possi dü üj. Ansetè i tnerscim cur chiaron. E cuur mpon fort i butte , e ngusceλues. Ndetè soditunit , i gheeuem , me gni te maže Njereej , curraj nukè ansctè dukunè se chiescen' Ma sciumè herè me kjaam. Ka gižže giümtürete , te gnimenduna per scat , Duertè e ghiatta , e te derejtà. Krahete fort te bucure , flet pak , e me gnite maže Njereej , e me masse te fjalevet , fort i bucure gižže sej , per mbij gižžè Njereejt possi žžà *Dauidi [37] Ps. 44. I bucure fetüreje mbij gižže bijt e Niereejt Agostino in Psal.44 : I bucure mbe chiełt : i bucure mbè žzet : i bucure ndè krahenuer : i bucure ndore Prindet : i bucure nder te raffuna , i bucure tue grisciune mbè jetè : i bucure tue mos drasciune mortnè : i bucure tue lescine spjrtinè , i bucurè mbe te marret : i bucure mbe druut ; i bucure ndè vor' : i bucure mbe Chiełt.*

I.VII.17 Kessi trajtimi , e bucurie n'sctatti , kjè IESU CHRISCTI kur kjè 30. vjetesc.

I.VII.18 Ioseffi jeurej endè ndè cafsctet plaka te tijnaj , scruen possi ndiek per IESU CHRISCNE. Kjè ndè mot' tanè Iesussi Nierij fort i dijtescim , ndè mundemi mirefilì Nierij me emenuem. Kjè chi bante cafsè fort te mreculuescime , e me gižže emere endeghiojinè Njereejtè , chi ndichinè te derejtenè. Andaj sciume vette , achia Giužijscit , sa se Peganesc , e ndichinè. Kü kjè CHRISCTI. Küj tue kjane prej Pilatit Chieffälisse Gindse sane (chi e n'zintnè me bam asctu) Crüchiessuem ; nukè eunè as ndogni sè tijsc , chi e patne dasciune se eanit. Mbij achia ù duk atüne giaal' te trettene ditte mbas mortijet se tijnaj , possi Profetetè ndrittune prej sineeot , patne žžanè pari , Gnie keto , e te tjera mreculij chi kiscinè per tù goditune. Pò rnon ndjere sod kete ditte fattossi emenij Kersctenevet , marre prej si , tue ndiekunè mirefilì endè aj fiss'

[38] **I.VIII.** Tè pagheuemit e Iesu Christit , gninesset , e tendimit se tiinai nde skretetiit.

I.VIII.1. *Kam me derçune vjenate per mbii te hetcimit' , e tè rjeçunitè per mbij te ççaatit , Isaia cap. 44.* Tue eanè IESU CHRISCTI : te trijçietene vjettè te jetessè tijnaj , euu endè fijl' meu deftuem sceculit , tue predicuem scentine Ungii' è Lig , e per ma separi ; sckoj prej Galileje nde Giudeet , pare giççe punevet vette , te pagheohej prej S. Gio : me nabaam me dijtune se chisc na duhete neve pare giççe cafsevet per tu scelbuem. Raa mbè ghiugnè IESU CHRISCTI perpara S.Gio. : ndè lümtè Giordanit meu Pagheuem. Ma tue gnioftune i S.Gio. se cusc isc , i ççà : Si vjen' ò eot Kè une meu Pagheuem , tue passunè une neuoje n' teje ? I pergieg IESU CHRISCTI tasc' Lej ò Gio. keto fjale , per se kesctu duhetè me baam.

I.VIII.2 S. Gio. Praa tue pagheuem CHRISCNE , ù celne Chiełtè , è ù ndritt' sceculi , e ù dòrg n' chielscit gni Pelumb' i barçe , possi gni Diełij permbij krüete CHRISCTIT , Tue kumbuem n' Chielscit gni eaa i mreculuescim , tue ççane : Kùj ansctè biriem i dasciuni , me te sil' une fort' pelchiehemi. Me keto fjale te Hùjenuescime prej Parijssi , anctè temelitunè scenteja Feja jone. E assi motti , endè , mbetnè scenitenuem , vjenat' è Giordanit , è me scenjtit te prekunitè tijnaj , muere fuchij , me scendosciune giççe lenghimete.

[39] **I.VIII.3** Prej Giordani , ù zmil IESU CHRISCTI prej skretetije , atü me baam lufte , è mè munjtune , krüetè a giççe Djemenet , chi giççe cusc te dije , se Nierij armatissune , me S. Pagheim , ansctè i eoti me dobitune giççe uscterijne Ferrit. Practu endè Te paa fèete , ndienè ketè scenjtè ndihmè tè Pagheimit , prasctu mè tè forta tè lutuna , lüpinè prej Priftenisc , S. Pagheim , per te mossi perrijm Ujtè per sctansè , essiła pune atünè nuke epete tue , e lüpunè per ketè ranghe , e arresüe.

I.VIII.4 Kejo skretetij , ku gninoj IESU CHRISCTIT birij Tineeot , ansctè nder Ierusalem , e Ierico , te silenè vend tè kersctenetè sod ketè dittè emenojnè Catterçjetessèja , possicur mè thanè se atü gnienoj IESU CHRISCTI catterçjete dit , tue pessuem sciumètè tjera te Kechia , Erè , tè Ftofete , scij , Brescenè , Aculè , pa mos paam curraj Njerij me süü , pa ejarm , pa sctepij , pa tè mbeluem , e pa ndogni nguscelim , ndè mjedistè Dimenit , ndè giasctè dit ndè Calenduer , ndjere mbè 15. dit ndè Fruer.

I.VIII.5 Trè Anemich Mìeore ka Nierij mbe kete jetè , tè sijtè jane , Diaali , Misci , ò Giaku , e sceculi. Eççuessè maj mereicimi anscte Misci , tue na perleftuem dittè , e Natte. Andaj ççoj Profèta Daud *Psalms. 55. Giççe dittene me sckeli Nierij. Pergiççe ditte bagnine lufte. Pergiççe ditte , tue me sctüm me mundonte.* Paali ndone iscte gni scejnt achia i maç , sa kjè Rembüem ndjere mbete trettet Chieł , *Endjeua fiale te kçela , asgia mangu nekohete M' anscte çanè mue Tendimi , i miscit tim Engieli Satanas &c. Corit. 12.*

I.VIII.6 Kundrè ketij mpcattit' maç tue dasciune eoti üne IESU CHRISCT' mena mpsuem si te kiscim per ta munjtune , hini ndè skretetij mè gninuem , doj me ççane , se per te pervum misctè tanè , duhetè gnienimi , asctu chi me te percorete gielessè , te prugniej misci , tue ù perçaam ato avuła te Kechia , se silascit rjeçene giççe mpcattettè.

I.VIII.7. S. Giob cur te Bijte vejene kund' mbè gostè , bante sacrisitia , e sciume vrata , chi te ruhescine mpcattescit. *Chitemos fejeijne Bijtemij.* Sciöffemè perditte ndè calsctè kessaj jettè ; Per se cuur epetè uje gnij Peme percuer , mirefli specton se nzetit , se veeressè. Ma cur pa massè , i epetè uje nattè , e ditte. Asso balteje legnenè Bretech , Harçeja , e Pema ççahete. Kesctu Nierij chi dò me sckuem motnè ndè hae , e piye ; i bijgnene sciume te kechia.

I.VIII.8 Possicunderse pra Grükessia ; ansctè ranza , e sciume felichiesctiue , e lenghimeve : asctu endè prej gninesseje , rjeçene sciume vepera [40] te mira , e jò vece ban mire spiritit , pò endè corpit , tue i perççam ato teperiza , e kelbaea , e ban Njerine giççe sej , ma te Diaçtè , e te lee.

I.VIII.9 Sciöffeme nder keta Mallessoret tane giççe sej mate scendosce , e te foortè , se

Giütetassite. Kejo pune ansctè , perse volendohene se paku me gni ξξember bukè melakuchiè , e gni te pijme uje , Kaεgniene possi Drenjte.

I.VIII.10 *Herodiani lib. 1. C_sarum.* Scruen se Perendori Cesar August' desceronte fort me passune , ndè uscterijte tijnaj t' Arbenescete : Perse ξξoj se pessògnienè sciumè , e nukè druene per huu , e per het , e se janè ma εemerore se tè tjeretè. Possi dukete , se bani Leka i maξ , Scanderbegu , e 300. Machiedonas cunder t' pa gnieffunet uscterij te Xerssit. E ndeune , (si persiperi) Malessorete tane , te sijtè curaj nukè peruihenè ndjere nd' anet Sangiakevet , Chieffalij te gni kachi t' maξ i Mizuer , chi ban me djersune giξξε sceculine. Ma kξejme mbè ligieratet tane , chi te dasciunitè te mosna largogniè.

I.VIII.11 Tuè kjanè pra mpcatij Grükessijssè fort i pusctuescim , andaj jù duk mire Dialit m'e perduerunè per Arme , tue ù scerbüem soje me tenduem IESU CHRISCNE ; achia sa mbassi roξne 40. dit ndè gninessè , nukè munjti ma me duruem , tue paam cafsce achia te ree , si mundej gni Nierii giξξε ato te kachia me pessuem , tuè mosditunè mirè cusc isctè IESU CHRISTI , Perse mirefilii nukè permettoj Hüji , i Naltè i Maξi , chi Dialij tè dij Veperatè vet , per tè scelbuem Nierinë. Prasctu ξξotè S. Ignatij Martir se εOTÛNE desc chi MRIA Virginè e S. Ioseffi te vignine Cunore , *chi te lemitè te sctemaghej Dialit.* Prasctù isctè Diali nderdomenè tue paam vepera , chi Njerij curraj nukè mundej me baam , digiej descirit' mè dijtunè , ate mos isc aj ξomse birij TINEεOT , chi calεeojnè Profetètè chi ka per t' arξunè.

I.VIII.12 Kur Diali nzitti Evene kjè ndè fetüretè Giarpenit' ; Ma ketu mirefilii kjè ndè fetürete Nierit. Tue mos calεeuem Euangelista ndè chisc duer petekasc kjè vesciunè. As giaa mangu mundemi me ξξanè (ndè per te maξ te ghaam chi ansctè nder te dü : ξξomse kje vesciune , ndate fetüre , e petek si aj scerregiuer , issili vjetit 1674. mb' Scodre doj me Pusckuem Murtajene, tue baam me bessuem t' verbetet , se aj Lenghim ansctè i giaλε , e se Nattenè dukej. Prasctu basckuem me sciume , chi e ndichine , giξξε Nattenè mb' Urete Buenessè , e te Drinaeit , me chira ndeεunc e pritke me sckuem ; gni bregu mbè tjeterit. Mundemi pra me ξξanè , se Diaali kjè vesciunè possi Küj i sctijm me gni kessule Devesc dü kuut ghiattè ndjere mbe vescè sctijm ; me gni [41] kèssulè Devesc dü kuut ghiattè ndjerè mbè vescè sctijm ; me gni Hundè gni Pelambè ghiattè , hjekunè possicur te jù kisc se fortejet pendessè kesctù baam : Me gni fachie fort tè zbeete , Me gni Terechie te perundürune ndjere per ξee ; e me gni Mieker te c'prikme ndjere mbreet.

I.VIII.13 Usctij Diali se po vinte si gni Dervisc se largu , *cusc ka ngieruem ζeene*, possi mbetune vξet ; tuè fscijm Djersetè , e balit , e te fachiesse , tuè ciuem süüt' prèj Chiełscit , kahè kjè reeuem , ju avit Chrisctit , e i ξξà : Per se duron hunij ndè kute sckretetij , per se nukè mbà vetehenè giaal' , e mos diss' pa mot. Endè jee birij TINEεOT , banchi keta Gure te kξehenè ndè bukè , e mbà vetehenè. IESU CHRISCTI , me gni fjale , i hescti giξξè Renet' e tijnaj tuè pergiegiunè. *Iò vece me Buke geli Nierij , pò me giξξè fialè chi del gojet se HüJit.* E tue dijtune mirefilii IESU CHRISCTI se chisc kisc endè Diali per te baam , i ξa puscter chi ti prijn , e goditi , ndè majetè Kiscessè Ierusalemmit , e i ξξà : *Ndè jeè birij Hüijt reεou pièteposctè* , Chi giξξε sceculi te gniohe se cusc jee ti ; Tue mos drasciunè aspak , *pèrse Engijet vettè urξenoj Hüji per tüü &c. e mbe duer kane metè bajtune Psalm. 90.* IESU CHRISCTI i pergieg Ansctè endè scruem : Nukè kè me nzitune Teneεone Hüjne tand *Deut. cap. 6.*

I.VIII.14 Perserij Anemicu i ferrit tuè i prijm , e scpuu ndè majete gni Mali , e i calεeoj giξξε Regenijtè e sceculit , me Begatijtè tünè tue ξξanè : ti ap tüü nde rafsc me mè aξeruem. IESU CHRISCTI tue mossè dasciunè ma mè duruem nghiat , me gni eaa te tmerscim i ξξà : *Sckò mbrappa Satanas' per se ansctè scruem , Teneεone Hüjnè tand ke me aξeruem , è atij Vette me , ke me scerbüem Deut. cap. 5.* Atehere iku Diali si kochieja , e Reffessè prej Ferrit. Tue mbettune IESU CHRISCTI , giξξε nder Engije , te sijte sdrippunè n' Chiełscit iscinè affere , me paam ketan'

lufte te ree ; e tuè i bajtunè gielè mè duertè tünè trajtuem i çane me ngranè tuè i scerbüem pertochiark , possi Crijuessit tünè.

I.VIII.15 Per ma tè mbramet fiale te kessaj ligieratè , me dukete se mire kisc me kjanè mè dijtunè , atè scembeltürè , tè gni Nierij Curtetari , t' pari , issili tendontè mè dijtunè prej gnij Nierij sè ndersciim , per tu baam giççe i spijrtit , pa mos lanè mè kjanè giççè i miscit. E pevete , se i duhej meu scerbüem per uçe , e urçenè , per te scelbuem. I pergieg : Chriscti i vobek , e unè i begatè ; Chriscti gninuescim , et unè ghinè ; CHRISCTI duesciune , e une bucurè vescinnè ; CHRISCTI ndè pessimè , e unè ndè gheemè , e bucurij ; e pa ma kçüem fiale hescti.

[42] **I.VIII.16** S. Gergur Nissenì ççotè : *E perse giççè cusc jetessè vet , scrues ansctè : per scembeltürè duhete me ndjekunè Iesu Chrisnè ; possi Apostuli : e andij me marre uçene , e viatè.* Per detüre pra tè scelbuemit tine , duhete per giççe ditte mè calæuem ndè jettet tanè , cund gni vijè te ree , nde pèr tè silèt te mundemi meu scembelüem jettessè CHRISCTIT ; scembeltüra , e giççe scejtenijssè , possi vette ççà , unè jam uça , e derejtà , e jeta. Prascu mire na forzon i S. Augustini tue ju fale ndersè eotit tine , chi na dau giççe se nderdümesc , e fettighesc , te silene kiscim me passunè me nau dasciunè mè lüpunè , per te silèt uçe na duhej meu vum mbuçè ndeper matè skurtet chi ansctè , nder tè nderdüscimèt , e renea per tè na scpuum mbè te lumt tanè , chi ansctè tè lumtè tè paam , e gaemendi i ame sciuescim ndè TENEE. *S. Agostino Ser. 55. de Verbo Domini c. 4. Birij Hüijt tue nalzuem ndaj vetehè Nierinè ù baan' uçè. Eze ndeper Nierit , e ke me mberrijm ndaj Hüijnè : ndè per tàn' scò , e kè aj vè. Mos lüpe kahè ke mè mberrijm ke aj , jasctè si ; per sè me mos passune aj dasciunè me kjanè uçe , giççè herè kiscim meu nghegnüè ; ù baan' pra uça kahè vè. Nukè ççom tüü lüpi uçene , vete uça pò vjen kè ti. Ciou , e eze me vepera , jò me kambè. Duhete pra mè ndjekune Chrisnè uçenè tane ndè scembeltüret , ma teperè ndè gnignesset* Per se possi ççotè i S. Vassi hom. *de Ieiun. Gninessa ligietaretè , ban tè dijtescim : Gninessa Rogna , e Spijrtit : sciochij corpit i pa droe , e forza , e Armet , Trimauet : Fattossauet , te nzane , e scerbetürè. Tendimetè duòn ; prej se çimptuni te gaaton : me tè percoret geli ; Trajtimij Percorijssè ansctè gnenimi : Prifnè scenjtenon ; Per se nuke ansctè permetuem scen. Mesce me ççanè vece gnienuescim.*

[43] **I.IX** Si Iesu Chriscti zgox apostuit e vet

I.IX.1 Perserij IESU CHRISCTI kxej me vottè ke i S. Gioanni , issili possi è paa , e kalaeojm e gisct , tue xixirre me ean' nalt' : *Gniè Kingij Hüjjet , gnie aj chi pò hjek mpcattetè sceculit Ioan. primo.* Sciume Gind , ndienè ato fjale chi foli S. Gio. Ndonessè dü te Vettemè jò maa , e ndojne ; Perse *sciùmè janè te griscmitè e pak te zghezunitè* : E ata kjenè discipuitee t' S. Gio. per emene Ndreè ; issili ani kjè apostulè , e tjetarit nukè i dihetè emenitè. U ndale keta te dü gni dittè te unguine ndaj CHRISCNE , tue ndeghiuem fialen' e tijnaj , e te mrecuemluescimene urtij te tijnaj. Paanè pa ndogni te nderdüm se aj isc i verteti Messij.

I.IX.2 Ndreu giçxè gheuem votte me giettune Pieterre , tè velaane (issili ù baan' Apostulè , e krütètè giçxè atij scejnti Cuvendi) tue i çxanè Ndreu , se per te gnimendè , isctè , arxunè CHISCTI , e si e kiscètè paam. Vottè Pietri kè CHRISCTI , e jù fal , issili i çxà kendüj tutje te mos emenohete ma Pieter , pò Ceffas.

I.IX.3 Kessi mottemotti ndaj keta tè dü zghoç giçxe scenjtenitè Apostuje , te sijtè kjene dü/mbèxiete. Pietri , Ndreu velasènè , Iaacu , e Gionni te bij te Zebedeut , Filippi , e Bartolemeu , Matteu , e Thoma , Iaacu i Alfeit , e Iuda i Thadeut , Simon Cananeu , e Iuda Iscariot.

I.IX.4 Ietta e IESU CHRISCTIT , kjè achia scejntè , e delire , si duhej me kjanè e gnij sceniti per mbij giçxe scenjtenit , e gnij Crou't' giale , kahe rieç giçxè scenjtenia ; kjè jetta , e TiNEεOT , baam Nierij , issili ndone muer Natürene Adamit , as già mangu nukè muer felichiesctijtè e mpcattete , ndè tè sijat mbet pegaam Natüra , e Nierit , ndè per mpcattetè t' paret Prindet tinè.

[44] **I.IX.5** perse desc me arxunè me mengiæunè lenghemetè tona , desc nder nee , me gelitune , è me ù peræiem me te kjanèt tanè , per tè paam plagete tona , e me i mjekuem , andaj zghoç gni uçe te delire , e te zghezune , me giçxè mendüretè mira ; asctu chi tue ù ruejttunè nà si ndè gni passechüre , ta ndichim nder giçxè veperatè tijnaj ; Kesctu endè me passunè durim nder te kechiat'.

I.IX.6 Keta scenit tè gelijtunè , pat me vettehè gni te maçe urtij te Parrissit , te sijene scelbuessi üne sdrippunè n' Chieλscit Prediconte giçxeve. Possi Mjesctrij giçxe secculit , e maj maçi , ò maj pari giçxè Patriarchevet , e Profetevet , prej si mpsuem , e ndrirtune , nder ato cafsce chi profetizue , ndè jettetè tünè , possi çxà Isaia. *Unè vettè chi fola per gojete Profettevet , gniè e mberrina.*

I.IX.7 Kiè IESU CHRISCTI , gni Passèchüre , e giçxe scenjtenijssè , me fjalè , e me vepera , prasctu çxà *Kusc mundete me me ndesckuem per mpcat ?* Dijeja , e Vrtija , pergiegiete IESU CHRISCTIT , per se nder sa ansctè Hüj , Vrtija è tijnaj duhete me kjanè , e Hüjenuescime , paa massè , è skagn' , prasctu curraj nukè mundetè me fejuem : Nder saa ani ansctè Nierij , kiscètè endè gni dije fort tè kxele ; ndè per tè peræiemit chi kiscete me fjaletè Tineεot me gni mendüre , chi ma curraj maculuem te mos sciffej , e prej kesso vrtijc se paa massè , possi gnij fundit è gni Deeti t' paa massi , rieç ajo Gurre e giale , e amesciumè , e assaj vrtij se Hüjenuescimè , e t' scenjtij ungiyl , tè silenè me gojet vet nae ka mpsuem , i lumi CHRISCT , tue nae scruem , e tue nae mpsuem , ndè eemeret tona , me vertüt' e spijrtit scenjt , tuè hjekunè ata tè fescitire e *uçà jò te mira*, te lijssè Plakè , tuè na çanè fuchij meu scelbuem , me S. hijrt' vet.

I.IX.8 E mrecuuescimè endè kjè mendüra , me tè sijet Predicontè , e mpsontè , mbè gni anè fort vdob , e amblè ; asctu chi te nghigniescinè tè mittunitè , te Vobechite , e tè pa dijtunite. Mbè tjetaret Ane iscine fjaletè e tijnaj fort tè naltà , e te kxele , asctu chi tè pervihiescinè atà Maçescstoretè , e tè prehm' letterarè. sciùmè herè scerbehej ndè Predikimetè tijnaj me scembeltüre possi Daidi *Kam me cele ndè scembeltüre gojenetemè.* Ajo dorè Predikimi ansctè fort , e vdobbè per tè mpsuem te ma bucurè gegiescinè , e mirrine vesct' , tue mbajtune mend' me veperuem nde kohete vet giçxè sa gojet scenjtè se tijnaj iscte atüne mpsu_.

I.IX.9 Mbsimij IESU CHRISCTIT , anscètè palza , e giǵǵè saa kanè mpsuem Profetetè , mè tè scruemit scenjt. Anscètè gni Drüü , me te sijl' ciletè Dera , e nfsceffunè , e t' paa gnieffunavè uǵevè , mè tè sijat scelbogniemè. Gni Dieλij plot mè Reèè , chi dritten terrtè , e [45] cafscete nalta te sjeteressè jette , e tè lijssè plakè ndè tè sijet , *nukè kini me chiendruem &c. ζζà eotünè urǵenimetè jo tè mira ζascè atünè.*

I.IX.10 Ndonessè keto urǵenimè scenjtè , te tijnaj , ndè per scenjtenijtè tünè , chi kiscinè ndè vetehee , e per tè maǵtè deliretè tünè , iscinè te degnia meu ndjekune : Asgiaa mangu per gni vertüt ma tè maǵe , desc endè IESU CHRISCTI scelbuessi ünè , mej forzuem , mè te paa gnieffuna , e fort te meǵaa mreculij. Giǵǵè cusc tè mundej me gnioftunè , se vettè eotünè isc aj , chij bantè atè dorè mreculie , tue na temelitunè ndè scenitet fee.

I.IX.11 Mirefili kjenè mreculijtè , achia descmign' , per tè bessuem , possaa banhescinè prej IESU CHRISCTIT. Tue ngialunè tè Duekunitè , Tue ndrittune te verbetitè , tue pusciuem valete forta te Deetit , me sciumè te tjera mreculij , te sijatè nuk' i bante nfscefae po perpara ma t' dijttimevet , endè t' pa ditunet , Michiè , e Anemichiè , Dittenè , e Nattene , kiscevet , e uǵevet , Malevet , e fusciauet , me gni te veteme fjale , me duer , e me urate.

[46] **Scala II** E mreculiit e Iesu Christit eotit tine ,

II.I Si è kžei Iesu Christit Ujetè ndè vene Ndè Cana Gallillet.

II.I.1 *Hijji vette ka me aržunè , e ka mè scelbu_ neve , e atehere kanè meu celè süüt' et' verbènet' , e vescet' e sciuržunet' kane meu happune. Atehere ka me kazü_ possi Dreni , i sckiepeti , e ka me kenduem Ghiuha , e nemezit. Isai. c. 35.*

II.I.2 Sciumè duer mreculisc gindenè , dissà te Natüressè ; ò se pa massi , se maž , ò se voghele ; possi kjè Polifemi , Nierij per mreculè i maž , pat mbalè gni süü tè vettemè : Possi endè caleson Virgilij lib. 8. *Æneidum* per Gigantate Siciliessè , te sijt' tue gelijtunè ndaj Malt' Etnesse , ò Vesuvissè , kahe del ajo flake , e tmercimè n' eiarimi , tue chittunè jasctè achia pluhènè , e hijji' sa endè nder ditt' tona mbè Maletè Arbenit rescit hijn' fort sciume. Ata Ciclopè kjenè te paretè , Nieree , chi punuenè Hekurè &c. *Hekurinè punuem kiscinè Ciclopete ndatè tè mažè scpelè.*

II.I.3 Orioni kjè gni Gigant' achia pa massè i maž , sa sod kete ditte ndè Giritt' vorrij tij puscton 46 Kuut' per tè ghiattè. Miloni Cussar i foortè kjè dū cuttasc se vettemi i maž : kahe ani duel fiala *Mà i voghele se Miloni*. Pigmejtè chi gelijnè ndè ma tè mežaa Malè t' Indistanit , bagnene luftè per here me Corriat , sciume here , tue mbettunè pusctuem , se silescit aj chi emberrijnte me kjanè trij kambè giatte kiè mbajtunè per Gigant' , prasctu žžuhej , *Nder Pigmejt nuk' ansctè mbaarè mè kjanè i voghele*. Massimiliani [47] kjè achia i maž sa büleiketè , e se sciochessè , i scerbejinè per unae. Fileta Poetè , kjè achia i hołe , sa i duhej me bajtunè Plumb ndè kepuzat te mosse baantè Eera.

II.I.4 Ndè gni žè iscinè dō Proscma , te sijtè nderrohescinè ndè sciumè fetüra , here te ghiatte , here trij skagnesc , here rottulare. sciumè herè ani , ndè dissa pjessè žeu , ka rescuene Lesc , Giak , Tamblè , Misc , Gurè , Baltè , e že , possi calesoinè sciumè letterare.

II.I.5 Te tjera mreculij janè te mbfceffuna te Barenauet , te gurevet , te egieet , te Pesckut , lissavèt , e tè croenavet , se sijasc janè plot letterate : ma tepere te Mjehijvet. Remora pesck i voghele ndalen gni Galeè , essila mè vela celè , e mè Remba vè tuè voetunè

Io possi lundere ndalen cur prej se dalit Eera ctrim tortatè.

Ndè mjedist , Remora , Ujenavèt

II.I.6 Te tjera mreculij janè tè eanatit , possi jane ato te sctattè mreculij tè sceculit. Nder te sijat maj maž i mrecule , ansctè Giütetja , e mure Bagdatit , temelissune mbatè vend' ku Nembrotti trajtoj , Sogien' e Babelit , kahè ani muer emenite Bagdat , muret' e kessaj Giütet kjenè ghiattè gjasctežjete miglia : giane , pensežjete pasc : e nalt' dūchind pasc. Kjè traituem tullesc , e kelchiereje , ližunè endè me gni dorè pieghulè , sè sijet assò koheje , kjenè sciumè Lechiengna plot. Copesctignetè , e Bahcetè , chi kjenè per mbij muret , e Archivojet , iscinè ma te nalta se Giüteteja. Pat gnichind dūer gižže Rembje , per mreculè punuem kjè režžū_ me gni fosse ujenasc , possi gni lūm i per cuerscim. Mbij dūtetjere lūmenasc , se mbežejsc , chi i sckojne per nghiat , chi kjenè Tigri , & Eufrati. Aristoteli žžote , se mbassi kiè hijm' Dariu Reg mbrenda , mbas trij ditè , ù ndiè cundruel' Giütetse , se ischine mbrenda Anemijtè.

II.I.7 Colossi Rhodio kiè gni statue Rembje scecruem Diełit , achia , e maže sa kaperzentè gižžè Sogietè , e Giüsetsè , e marinarete chi vignine se largu , paakescinè Fanaale chi kiscinè eacon me vum mbè krüete tijnaj me flaka te ndeuna , gnichind , e penssèžjetè leghe , ma sciume se pense dit larg ; E cprisci gni tremek. Kuur kjè marrè Rhoda prej Turscit , kjè prej kessisc marrunè Rembja e tijnaj per mbij nandechind Deve.

II.I.8 E tretta mreculij kjè Piramida , e Missirit ndè trajtimtè mreculuescim te sajnaj kjenè n'zanè per gnièet vjet , gni chind , e sctattežjete Njeree.

II.I.9 E katerta mreculij kiè Mausoleu , i Artemisiessè Regenesce , kü vorr' temelitunè per mbij [48] giasctežjete e giasctè sctūla mbucuruem' e nder gnianet , e nder tieteret ischine sctattežjete

, e catter kambe largh. Cioj ketè mrecule Regeneschia persiperi , per te pomendunite Mausoleut burrit vet , chij duich i gniome.

II.I.10 E pensta mreculij kjè kisca e Hanesse , essiila kjè trajtuem prej Amaeonnasc Graa. Kjè ghiattè catterchind , e gnièet , e scattè kame. Gjanè düchind , e gnièet. Iscine gnichind , e gnièet sctüla , ghatte scattejete kambe , falune prej scume duersc Regenijsc te peganesc.

II.I.11 E giascta kjè gni scembeltürè , e Iouit baam giççè , me Auoj achia e maçe sa kjè baam ndegniunè , jossè nukè kisc me miujtunè me nzane Kisca.

II.I.12 E sctatta mreculij ansctè Soggia e Farit , ndè Giütetè lümit Nil. Ndiere ketu mreculij' e Natüressè , e te mjescterijssè.

II.I.13 Te tjera mreculij janè tè hirit , te siate vecè eotünè i ban *Psalm. 71. Issili ban mreculijtè vettemè*. Kesso duer mreculije bani IESU CHRISTI : andaj tuè ndijem S. Gio : se iscinè mbeleçe reç CHRISTIT gni uscterij , te Sckjepetè , te Verbetè , e giüturima , e te Djemeunem tue scendosciunè giççè mè mreculij , chi rieçene vecè doretsè SINEOT vun' roè , e ççà , se Kü ka mè kjanè eotüne miscenuem , e pa manesse dergoj Discipuijt' e vet , me pevetunè Chrisne. *Ati jee chi ke per t' arçunè , ò tè pressemè tjeter ?*

II.I.14 I pari pra mreculè kessò doreje , ù godit ndè Cana Galilet , mbassi pat IESU CRISCTI ; Zgheçune sciunè Apostuije , chi ta ndichinè , per tè vum te parènè temel scenijtese Fessè sanè. Mbassi pat atüne cele Hüjenijnèvet me fjalè chi gojet sè Njereet nuke mune delinè. Mbassi e pat i S. Gionni kalèuem me gisct' , tue ççanè meaan'. *Gniè kingij TINEOT &c.* Tuè pagheeuem ndè lümtè Iordanit. Mbassi i pat kalèuem Aati amesciuescim me eaan' Chiełscit , me scejntinè spijrtinevet , mbè fetürert Pelumbit. Mbassi pat permettuem , meu tenduem ndè sckretetij. Mbassi pat predicuem sciunè herè ndè Iudeet , cuur kjè trijçjete vietsc , ndè 6. dit ndè kalenduer , ù godit ndè Cana Galilet.

II.I.15 *Kjè grisciunè Iesussè , e Discipuijt' e tijnaj Gio: 2.* Pò bahescinè dò Darsmè nder ditsa Cuscirign , te CHRISTIT prej Ame. Griscnè IESU CHRISCNE , bascke me tè lumenè Virginè , e Disciptuijtè tijnaj. Desc mè vottè per se assi motti gindescinè dò duer Heretich , tè sijtè ççojnè se martessa iscte mpcat. E jò vecè nukè permettojnè , chi gindja te mos martohøj ; pò endè dojnè me daam te vumitè Cunore , andaj CHRISTI. Vottè mbè keto darsmè , jò per tè ngranè , e rijm pò per tè scenitenuem Martessenè , e per tà n'ciuem mbè Sacrament , tue liçunè te dü paartè [49] , mè gni Nüè , te paa zghiçunè. *Chisc Hüij liçi , Nierij temosse dagne . çça IESU CHRISTI.*

II.I.16 Nukè i bijeme mboh se Virginia ansctè gni vertüt , e Hüjenuescimè , ndeper te delijrtè sajnaj. Må perse nukè mundemi mè eanè bessè giakut tinè , issili nder anemijt tanè ansctè ma i fescitiri , prasctu ççà i S. Paali *ma mire meu martuem , se meu djeguue* , achia saa giççè cusc , tè volèndohetè , se grismit se vet , e tè gheogne fätnevet nder giççè te kechiate fatevet chi mundenè meu arçunè cunder.

II.I.17 Socrati kiè martuem , e pat gni Grue giarpèuscè. Kejo sa dohere chi aj i Urti letteraar , kçentè ndè sctepijjt' vet , e prit me gni furij , sa burri tue hijm ndè sctepij , i dukej se pò hintè ndè Ferrè : Gni herè kjè achia percujdessunè prej se sciòchiejet , sa tue mos munjtunè mè duruem ma , duel jasctè sctepijjet , giççè farmacuem , e bani mè ndegniunè , mbè tè daletè sctepijssè mbe gni selij. E sciochieja tue paam ndegniunè , mbe deret , muer gni Kussij mè ujè te Turbulè , e ja derçi per mbij krüè t' sciojt'. Issili me eemerè te fortè , kçej ate menij ndè ghae , tue ççanè se cusc nuk' è dijti se mbas bumbulimesc , vien Brescenè , e Scij , e me atè ghumezij pusctoj ate cujdes.

II.I.18 Vottè praa IESU CHRISTI mbè Darsmè , kù mengoj vena , et' è Ama fort , e çimtescimè , ù kçüe prej CHRISTIT , e ju lut tui ççanè . Bijr ù soss' vena. CHRISTI eot i pergieg ; Ani prasctu ? Ama fort , e scenjtenuescimè pa mossu reeuem scperessèje , ççà scerbetorevet ; giççè sa tu ççoetè , baniè. IESU CHRISTI , atehere ndeper te lutunatè , se ngusceluemessè Amèssè

vet , urçenoj scerbetorevet , chi tè mbuscinè giasctè Sctamba mè Uje , tè siajtè possa kjenè mbusciunè , urçcnoj IESU CHRISCTI chi assòsc , te epej vena Darsmorevet , tessilenè possi e pa Starisfatti , se vena isc ma se miret dorejè , chi mundej me kjanè , ndesckoj ξanderrinè , per se kiscètè mbluem venen' e mire , mbas giççè ranghesc , e ghaemendesc , tuè kjanè εakoni ma se miret venejè meu ξanè ndetè εanet fìjl Darsmorevet.

II.I.19 Ajò Gind' tuè paam gni mreculè chi curraj prej Njerij nukè mundej meu baam , bessuene se mirefili IESU CHRISTI isctè i verteti Hùj miscenuem , e arçunè nder nee per te na mpsuem. Muer fjala giççè ξenè , assi mreculi , tue desceruem Regenijte , e εotenijsctè meçej per ta paam , e me passè mescerièr prej si , possi dukete kesso letereje se Regit Abbagar' : possi ndiek [50]

Abbagari Regii Edessessè , Iesusit scelbuessit lum , Issili ansctè dukunè ndè Misc te Nierit ndè ξeetè Giütetsè Ierusalemìt.

Kam ndijem tè meça mreculij per mbij lenghimet , chi pò scendoscen pa mengij. E ka arçunè Fjala se pò ndritten tè verbetitè. Se pò ban ime ezunè derejt tè sckiepetitè , e se pò scendoscen tè zghiebetite. E se pò scendoscen te Djemenuemitè. E se pò scendoscen mate mèçaa lenghime , e plaka. E se pò ngialen tè duekunitè. Tuè ndiem unè keto fiale , chi pò flittenè per tүү , pò cujtogn' se jee Hùij sdrippunè n' Chiełscit : ò se je birij TINEεOT t' gialit , tue baam ti cafsce kachia , te mreculuemè , e te mèçaa. Prasctu bana me tè scruem ketè letterè , è me tu lutunè me giççè emèrè , tè merèitesc , e te vignsc me me paam , e te me scendoscisc kessi lenghimi issili sciunè mot se po mè mundon. Kam endè giegiunè , se Giuçijte tè kanè zmijr , e fort pò murmurojnè , e leftojnè per veperatè tua , e po te descerojnè te forta te kechia. Une kam gni Giütet , essila ndonè ansctè , e Voghele , ansctè as gia mangu plot , e na mbaston per neuojetè tua , e te mia.

Mbè ketè mendürè pergiegi IESU CHRISCTI εoti ünè Kessaj lettere.

I Lum je ti ò Abbagaro , persè tuè mos mè passunè paam , kee bessuem tuè kjanè scruem per mue , se ata chi kanè mè mè paam nukè kanè me mè bessuem : E kanè me bessuem , e meu scelbuem ata chi nukè kanè me mè paam. Per chisc me scruen , e desceron , chi unè tè vign me tè paam , duhete me dijtunè , se pergiççè sa jam derguem , duhetè meu vertetunè ndè kete pjessè ξeu ku pò gelign unè : E mbassi te jene mbusciunè , kam [51] per te kçüem ke aj chi me kà detguem. Kè , si te vette kam me te derguem gnia Discipuis se miisc , issili ka me te scendosciune assi lenghimi , se maçi chi pò dergie , e ka me te ξane scendet tū , ende atüne chi jane me tүү.

Keto lettera gindene nde *Eusebit Cæsar. lib. 1. cap. 15.* issili ξξote se i giet nde Biblioteket' te Giütetsè Edessesse me calεimete Regit Abbagar , e ξξote se kjene scruem mbe giuhete Sirianet , te silatè aj letterar , i kçej mbe ghiuhete Gerchijssè. Giççè sa kje scruem ndato lettera ; e permettuem prej IESU CHRISCTIT , kjene mbusciune mirefili , mbassi hippi mbe Chiełt , possi scruen Eusebi. Per se dergoj gni assisc sctatteξjete Discipuiisc , Tadeune , nde giütete Edessesse , e scendosci Rejne me giççè te semutit chi giet nddate Giütet t' Edessesse tue i ndrittune , e tue kçüem prej scenjtet Feesse εOTIT TINE IESU CHRISCTIT.

[52] **II.II** Ndiekene tetiera mreculii te Iesu Christit.

II.II.1 Mbass' assi mreculi chi bani IESU CHRISCTI eoti ünè nde Canet' te Galliessè , andüj me dissà discipujè , e me te Lumene Virginè MRII t' Amene , vet ù da , e vottè ndè Giütet t' è Caffarnaumit , andüj mbajti prej Ierusalemi , me baam Paschetè.

II.II.2 Mbassi hini ndè kiscè , paa venduem Treghetaretè , te sijtè pò blijnè , e pò scisine , Chiee , loppè , Delè , e Pelumba , me tetjera Treghetij. Asctu endè paa sciume Trüessae plot me penesa , chi dantè ajò gind' Vobeijssè per camatè. ξξotè i S. Gio. si pa CHRISCTI ato punè ; Dreçi gni toortè diü fjesca , eufil mej peræane , tue i raffunè , sa giççè i chitti jascetè Kiscet , me ato baghetij , e Treghetij te tüne.

II.II.3 Dottoretè ξξonè , se cur bante IESU CHRISCTI ato pune , i dilinè n'fächijet Reese possi prej Dielet se Chielet ; e ndone isctè vetteme cundrè gnij uscterij Nijereisc , as gia mangu s'ghuzoj cusc mei kçüem fialè , ò mej chiandruem.

II.II.4 Nder cachia votne Chieffalij' e Priftenet jeurejet , Muftitè me giettune CHRISCNE ; tue pevetunè , per se bante ato pune , tue passune eotünè urçenuem , chi Nierij te ape gni scegn' curtà açeronte. IESU CHRISCTI pergiegi atünè tue ξξanè Renonie kete kisce , e chittenie per çee , se ndè trij dit se riu , e bagn' , e veen' mbè kambe. Doj mè ξξanè per Kiscetè scatatit vet , e per S. Fee , nde per te sijet pò cpriscej ajò e Jeurejet. *Ke mej cprisçiune , e ma nuke Ke mej godittune , Davidi.*

II.II.5 Ma jeureitè tuè mos marrunè vesct lijnè , eune fijl' m'è perbuæune , tue ξξanè , se ajò kisce kjè trajtuem per 46. vjet , e si mundej per trij dit mè cprisçiunè , e me godittunè.

[53] **II.II.6** Ndatè Kisce mirefilii hini IESU CHRISCTI me predicuem per giççe ditte Pasckeje , tue kçüem sciunè gind' me ato tè meçaa mreculij , chi bante per ditte. Nder te tjeret ù kçüe prej S. Fee se IESU CHRISCTIT , e bessòj sè isc birij TINEOT , Gni Nierij fort' i ditescim , ei pare , emenuem Nicodem , me te sijt kscijloj CHRISCTI : gni Natte t' ungene , tue i calæuem , e tue i mpsum cafsce fort te kçela , e sè nukè mundej Nierij meu scelbuem pa scejntit Pagheem ; Andüj ù da CHRISCTI me gni sciuniz' gindje chi e ndichientè , e vottè jò fort largh , mbè gni vend' emeunem Enon , kù iscinè sciume ujena , e pò Pagheontè i S. Gioni. Atü endè IESU CHRISCTI ; euufil me Pagheuem jò vettè , pò perduerte Apostujet.

II.II.7 S. Hieronijmi ξξotè se tue kjane Herodi Reg i pusctuescim , per te giaalt' t' velaat' Filipit , i forzoj ketij Gruene , essiila i kjè Cumatè. Nder kachia S. Gio : me te meça predichimè , ndesckonte Herodnè , atè lescion te Cumatene , ete hich ate te forte scandulè ndeper çee , chi i velaj muer Gruenè t' velaat' per te gialt' tijnaj. Herodiana , e sciochieja , e vertete e Filippit , rembüem prej Herodit , tue mos dasciune , as mbè ndogni mendüre meu daam ; tue i passune anda meu ξξirre Regienesce , vu krüete me giççè fuchij , me scijm ndè menij , te S. Gio: me Rejt' , issili per tè volenduem Regenescenè te malèkuemene kunatene vet , bani mej prem krüetè t' S. Gio. possi ansctè scruem ndè jettete tijnaj.

II.II.8 IESU CHRISCTI , tue paam se prene te S. Gio. ù larguè assi vendi , e votte ndè Gallilet , tue ju dasciune me sckuem ndeper Samarijt' , e gni dittè , tuè kjanè fort mbettune ndegn' mbe gni Puss' tue ù pesctetunè. Apostuijtè nder kachia votnè ndè gni vend , ò Giütet mat' afferene per tè blem già cafsce me n'grane. E

IESU CHRISCTI , chi dij mirefilii , se mbatè vend' kisc per t' arçunè gni spijrt i denuem , mè n'zierrè Ujè assi Pussi , nuke desc andüj meu daam , pò , e pritti per ta ndruttunè ndè S. Fee , e per tà kçüem possi u'godit.

II.II.9 Emberrini gni grue Samaritanè , essiila isc Içulatrè , e kisc passunè pensè burra , e aj chi gheontè , endè nukè isc i sajnaj : achia i predicoj i lumi scelbues , sa e kçej prej Sineot , e bani Apostulenè vet : Per se ajò possà kçej ndè Giütet vet eufil me predicuem , me te maç eel , Feen' , e speressèn' e mè tè maç frujt , t' atünè t' vobechie spijrtene.

II.II.10 Tuè ù dam andùj IESU CHRISTI , vottè ndè Canet , ku kzej Ujètè ndè venè , [54] atù erç gni Reg , issili kisc te bijrre semuunte mbe mort' , prej giütetijet se Caffarnaumit , tue lutunè , chi IESU CHRISCTI te degnohej me votte per ta scendosciunè. Tue i zžanè. O' εOT eja paressè embijr te dvessè. Scelbuessi , i zžà : Ezè se üt biir ansctè giaal , e scendosc. Muer vesct Regi , prasctu pa manessè kzej mbè sctepij , emb' užee giet dissa scerbetorè , tè sijte pò vigninè mei žane eiharich , se i biri isctè scendosciunè. Peveti Regi , ndè chisc kohe isc ndiem ma mirè ; Giet se asso koheje chi CHRISCTI i urženoj me kžüem , se kisc pertè gietunè tè bijrre scendosciunè. Prasctu bessoj Regi , e gižžè sctepia e tij , eu kžüe prej Sineεot ; e scelboj.

II.II.11 Andùj ù daa IESU CHRISCTI , e votte ndè giütetè Caffarnaumit , e predicoj Sinagogessè jeurejet , e atù scendosci sciume te semuntè , Andùj ù perda eani ndeper gižžè Soriit e gižžè sa te semuntè , i bijnè perpara , gižžè duer lenghimescit , gižžè i scendoscente. scendosci nder te tjere gni Grue te Djemenueme , tue urženuem Dialit te pusciojniè , per se emenonte IESU CHRISCNE tue žžirre scenjt. Ma i lumi CHRISCTIT nukè doj ta leudojné Djemenitè. Kesctù endè gižžè Nierij , nuke duhetè meu leuduem prej Njereεisc se kechijc.

II.II.12 Hini ani IESU CHRISCTI ndè sctepijtè se Vjeherressè S. Pietrit essiila ictè fort semuntè ežžesc. Scelbuessi urženoj ežževet , chi ta laanè , e ndè cias' , ù scendosc , e i scerbej mbè trüessè. Ani Prej natte mberijnè sciumè anesc se sceculit , sciumè te Dijmenuem , e sè tjeresc lenghimesc , per tè gietunè IESU CRISCNE ndatè sctepij , issili tue vum dorene permbij krüe gižžè i scendoscente.

II.II.13 E perse perditte pò sciumohej gindia , e te semuntitè , chi endichinè , nuke lijnè , te lumnè CHRISCTIT , me puscium , prasctu zghoç dissà , Apostujè , e Discipuje , e tue hijm me tà ndè gni Barche , ù da andùj , e votte nde žeste Gerassènet , issili isctè cundruel Galillessè , e tuè velizuem , ù largue barca prej se kželi , atù tue uciuem gnies e maže Ere , pò periculontè barca meu mbüttünè.

II.II.14 IESU CHRISCTI nder kachia pò flij ndè Barchet. Apostuitè tue paam se Barca pò doj meu žžüem , me te maže tmer echiuene , tue i zžanè : *Oεot spettona neve se pò duaremi.* Scelbuesci pergiegi , chisc droni ò Niereεitè pakè ndè fee , e tue zžanè fjaletè ù ciuè mbè kambè , e urženoj Eerevet te pusciojné , te siate ndè cias' pusciumè , e Deti ù pajtue , e ata chi iscinè ndè Barchet , fort ù mreculuenè , tue soditune gniani tjetetine. Tue zžanè cusc ansctè aj chi urženon , Eerevet , e [55] valevet Dettit , e igiegiene ; Ndeuonè barca mberrini ndè Lemaa e CHRISCTI sdrippi mb' žee.

II.II.15 Nukè kisc mirè puscium , e mberrinè dü tè Djemenuem perpara , possi žžotè S. *Matt.* Keta gelijnè ndè dò spela ndaj do vorrè tè duekune , e bagninè te mežatè kechia , assaj gind , se peganè chi sckojinè užessè , gižžè ndè furij , e Terbuem possi chientè , keta duele perpara IESU CHRISCTIT , tue žžirre , meaa , e fort tue ù nekuem , chisc ke mè nè ò IESU CHRISCTI birij TINEεOT t' mažit , t' gialir ? Ku kjanekè aržunè me na munduem pare heresse.

II.II.16 Iscinè afferè dò Grig žžijsc , andaj žžane Djemenite IESU CHRISTIT ; nde na nzier kessi Njereεisc , lesciona te hignemè ndè keta žžij. Te sijene pune IESU CHRISCTI jau permetoj , e ndè cias' hine ndè žžij. Te sijte gižžè tue hijm ndè ujè , ù mbütnè. Tuè ù ndiem ajò pune per gižžè vend , fort žeu ù tmerue , e votte meju l'utunè , ate dahej assi žeu , tue aržunè kech assaj Gind se vèrbete ma fort me duierre žžijte , se te scendosciscinè ajò Gind' etünè prej IESU CHRISCTIT. Issili perti ngusceluem , hippi mbè barchet , e perserij kzej ndè žectè Caffarnaumit , kù scendosci sciumè te semunte possi kisc eacon.

II.II.17 Atù ù mbeloçnè sciume scriba , e Farrisej , letrerarè , te jeureiet , ndè gni sinagoge per te pevètune CHRISCNE , pcr se eani , i mreculuet tijnaj kisc depertuem tè cater' anete žeut , e ù mbeloç , e maže gind' me giegiunè , e me paam , āto te meža mreculij , chi bante IESU

CHRISCTI , issili tue fole me scribet , e letteraret jeurejet , mberrijne catter vette , tè sijtè bajtekescinè mbè vich gni Nierij giüturim , e Paralitich. E tue mos munjtunè keta me hijm ku isc CHRISTI nder atè sciumizzè , hippne per mbij lepoat' , è tue zbeluem , te sctruemité , e vune CHRISTIT perpara ližunè , me dissa torta ; scelbuessi tue paam te plotette feessè , e te dasciunite e atüne Nieree , chi e kiscinè pruum , urženoj Paraliticut , tue i žžanè , sceperè bijr se mpcattete tua jane lijruem. Ajò fjalè kjè gni te maž te perëiem nder atà letterare te pa fee , chine me žžanè , nder vetehe , Kü pò truen. Cusc mundetè curraj me lijruem mpcatetè jasctè sinecot , scelbuessi tue paam bucure sa pò cujtoine ata , andaj ù žžà. Perse perëihij ? e cujtoni Kecch ndè èemeret tuej ? As me žžoni chisc ansctè ma udob me žžane , te jane lijruem mpcattete , ò me žžanè ketij Nierij , mer sctratnè tand' e scko scendosc ? Possicur te doj me žžanè IESU CHRISCTI , Mà i mirè ansctè [56] scelbimi i scpijrtit , e corpit bascke , se aj i Miscit vettemè.

II.II.18 Prej kessi mreculi fort bucurè duketè , se IESU CHRISCTI ansctè i verteti Hùj , e Nierij , per se me mos kjanè , Nukè kisc Hùji Maž i Chiellet , baam atè dorè mreculije per dorètè tijnaj. Asctu endè me Mos kianè Hùj , nukè kisc me ndejüem mpcattetè , tue forzuem ketan' , tè vertetè me mreculij , achia te mežaa , e vece te doresse vetteme se Hujenuescime.

II.II.19 Nder cachia i parij Sinagohesè , eot i maž , raam perpara IESU CHRISCTIT , ju lut , chi te degniohej , me votte ndè sctepijtè tijnaj , Ku e bija etij 12. Vjetsc affere mort'se , ti vij dorenè mbij krüe atè scendoscej. Pelchiej IESU CHRISCTIT me votte , basckè mè dissa apostuje , tue ndjekune gni scumize gind , sa nukè mundej mè ezunè užessè. Kje ndatè Giütet gni grue semuntè èemeret 12. Vjetsc , e ndonessè kisc spenzuem gižže sa kisc passunè , per tu scendosciunè , as già mangu , curraj nukè giet mengij. Ajo Grue tue ndiem se IESU CHRISCTI pò vej ndè sctepijtè t' parit Sinagohessè , žžà ndè vetehe , te mundignè me prekunè skagnnè skundinit te scelbuessit tim kescè meu scendosciunè , e mè ketan' scperessè duel me ù pjekunè me IESU CHRISCNE mb' užee , kahe kisc per te sckuem , e per gnia si hini IESU CHRISCTI , kejo tineee nder atan' gind' vottè , e i preku skundinè per mprappa , e nde ciast ù scendosc.

II.II.20 Nder kachiè mberrinè dissa vette prej sctepijet s' atij Nierij , tue i žžanè se vajea duich. As già mangu birij TINEεOT ndoch užene vet , e tue hijm ndè sctepij , vottè ndè Chielijtè se duekunessè , mè te prind' , e me te trè apostujit. Muer Vajeenè per dorè tuè i žžanè , *Talicacumi* . Possicur me žžanè vajeè tü žžom ciou' nalt' . Gniheri ù ciuè vajea , tuè ezunè ndè per sctepij me te maž ghaemend te Prindet vette.

II.II.21 Mbas andaj eržè' dü tè Verbetè tuè ù lutunè JESU CHRISCTIT , atè i ndrittèn . atü JESU CHRISCTI , ù preku süüt' , e ndè ciast paanè tè düü . Ani ù daà Caffarnaumit , e ù ndèrech prej Jerusalemi. Isctè asso kohejè ndè Jerusalemt mbeležunè Ujenasc possi gni Lechienž , tè silit i žžojnè *Probatca Piscina*. Rež ketij Uji , ò Lechienži , iscinè pense Düer ku rijnè tè semuntitè persè herè , herè , sdripentè Engeli n'Chielscit , e prekentè ato Ujena , mbè te luejtunitè t' silauèt , aj i semuntè , chi hijntè ma i pari , scendoscej sa do lenghimesc. Hini JESU CHRISCTI ndè pèr gnia asso Düersc , e pa gni te semuntè , chi 38. Ujetsc rij , tuè prittunè , loderrè e Ujit , mà pèr sè nuk' isc cusc ta sctij nd' Ujet cuur sdripentè Engieli , [57] pò rrij atü me tè maž durim tue prittune. Scelbuessi i urženoj me gni fjale , tu i žžane , Ciou , tue marre me vetehe scratne tand' ezè užessè. Nde ciast ù ciue , e tue marre petekat mbe krahe , gižžè gheuem sckoj užessè.

II.II.22 Scendosci ende JESU CHRISCTI gni Paralitik , chi kisc gni dore žžaatè , e kjè ditte festeje , e kje gni sciumize e maže Gindje , se silesse fort ndü kech , possi cuur te spriscente jeurejet Fene , e tue mos giettune fai mej baam kech , žžoine se po scendoscen te semuntite dittet festeje , e fort' dojine meu baam bascke me Trimatè Herodit Reg , me vraam JESU CHRISCNE ; nder cachia ù daa žeut se Jerusalemit e votte nde Judeet.

[58] **II.III** Predichimet e Iesu Christit e mreculiit e tiinai

II.III.1 Mbassi pat kerkuem sciume Vissè nde per Judeèt giǵǵe here me gni sciumize te maǵe gindje , e te semunte chi , e ndichinete per tu scendosciune : Ndevone , e mberrini ndaj gni mal nde Judeet chi ξξojne Thabor , issili anscte nde mjediste gni Fusce t' Esdronit pakee larg Giütetiet se Nazaretit. ξξonè se aj mal anscte rotular , e nde majet ka gni te bucare Rafscetime , i lumi CHRISCTI hippi nde majete ketij mali ndaj mbramijet , tue lane giǵǵe ate gind , ndè ranzetè Malit mè bunjtune , tuè sckuem aj giǵǵè atè Natè ndè Uratè , mbassi duel dritta , ξξirri giǵǵè Discipujitè , e giǵǵè sisc zghoξ 12. tuè ù vum emenitè *Apostujè* , per ti derguem mè Predicuem nde per giǵǵè sceculit , tuè ξanè pusuetèt mè scendosciunè tè semuntitè , e mè delijrunè tè Djemenuemitè. Emenat' è apostujet janè keto chi ndiekenè.

II.III.2 Pietri , e Ndreu Velaenè ; Iaacu , e Gioni tè bij tè Zebedeut , Filippi , e Bartolomeu , Maǵeu , Thoma , Iaacu i birij Alfeut , Simoni t' sijlt endè i patnè ξξanè Giude , Thadeu , e Juda Iscariot issili ndevonè , e traǵetoj. Mbassi i pat zgheξunè , sdrippi scelbuessi prej Malit me Apostujet' , e giet atè sciumize gindjè chi po e prit per ta ndeghiuem , e per tu scendosciunè , mè gni tè vettemè tè prekunè sciùmè tè semuntè giǵǵè lenghimesc , pèr [59] sè diltè prej si gni Vertüt' , e scenitenij essila giǵǵè scendoscentè. Ani ndegn' mbè gni vend. E tuè ciuem süütè scejntenè , e tè ndricim te vet soditi prej Apostujisc , tè sijtè pa massè doj mirè ; celi gojenè vèt tè pèrmjalcimenè , e foli tuè levduem fort vobeiijnè chi ansctè pèr nder tè TINEεOT. Vajnè , e tè pereanatè , e tè chiesciunitè chi duron Nierij pèr nder tè TINEεOT , mè sciunnè te tjera vepera tè mira tè silate sceculi sciaan , e pèrèen' tuè ξξanè sè lum tè Vobechitè pèrsè e atünè kamè kianè Regenia e TINEεOT. E lum ata chi kiagnenè , e pessojnè sciùmè tè kechia pèr nder tè TINEεOT , pèrsè mirefli kanè mè kianè ngusceluem. E mjerè ata chi pereaanè scerbetoretè e TINEεOT , e kane vum scperessen' è tünè mbè giaantè kessaj jettè pèrsè kanè meu giettunè dennuem.

II.III.3 Tuè mpsum scenjtenitè Apostujè , ξξoj atünè , se janè krüpa e sceculit , e Dritta , e giǵǵè ξeut. E Giütet' e ngulè ndè majetè gni Mali , tuè ù calæeu_ uξen' è jettessè amesciuescimè , me sciume godij , e tè nderechiunè tè tünè per tù giettunè scelbuem.

II.III.4 Mbassi pat IESU CHRISCTI mbaruem atè Predich , tè bucurè , sdrippi assi Mali , & vottè ndè gni Giütet , ku scendosci sciùmè tè semuntè , tuè urξenuem , e tuè ξξanè , duè tè scendoscesc : tuè urξenuem lenghimevet , giǵǵè kand scendoscentè. Gni e maǵe sciumizè e assaj gind pò e ndichientè , per sè nukè mundej mej pereane Giütetja , i duhej scelbuessit mè dalè ndè fuscias , ndrè Malet pèr tè predicuem , e pertè scendosciunè tè semuntitè.

II.III.5 JESU CHRISCTI scelbuessi i sceculit , jò vecessè bantè mirè jeurejet , tè sijtè asso kohejè isc Populij TINEεOT i zgheξunè : Pò endè kisc tè ξimptunè , e bantè mirè endè t' Peganevet , sciùmè sisc tuè scendosciunè. Isctè ndè Giütettè Caffarnaumit gni Nierij Centurion , issili isctè , jasctè fejet , gni Nierij i mirè : kisc ai gni scerbetuer tè fescim , e fort' tè dasciuninè vet , issili isc fort semuntè. Andaj Centurioni , tuè ndiem sè JESU CHRISCTI pò scendoscentè giǵǵè lenghimesc , dergoj Centurioni dissà jeurej tè parè mè lutunè CHRISCNE , chi tè vintè mè scendosciunè atè tè semuntè , i permettoj JESU CHRISCTI sè kisc pèr tè vottè ndè sctepijtè tijnaj pèr ti scendosciunè atè tè semuntè. Ma Centurioni tuè ndiem se JESU CHRISCTI doj mè vottè ndè sctepij tè tijnaj per ti scendosciunè scerbetuerrè , i duel perpara tuè i ξξanè : O' εOT nukè jam i degnè chi ti tè vignsc ndè sctepijjt temè ; Pò urξenò mè gni fjalè , sè scerbetori em ka meu scendosciunè. Pèrsè endè unè kam ndenè vetehè serbetorè , e ξξom gnianit ezzè , e aj vè : etjeterit eja , e vien' , e gni tjeteri ban kesctu , e aj [60] ban ; kesctu endè ti mundè mè urξenuem lenghimit chi ka scerbetori em , e ka mè tè giegiunè. Tuè ndiem scelbuessi ato fjale bani kincssè pò mreculohej , e tuè ù kξüem prej assisc chi pò è ndichinè ξξà : Pertegnimendè ù ξξom sè nukè kam giettunè achia tè maǵè feè ndè Israelit. Andaj sciùmè kanè mè arξunè prej sè Dali , e prej sè Ndegniuni , e kanè mè ndegjunè mè Abrānè ,

Jacobnè , e Isaacnè ndè Regenijtè Chielèt : E bij tè ketünè chi mbahenè sè janè tè fescim kanè mè kianè sctijm jasctè ndè Tertè perjasct' sc_. Ani ξξà Centurionit , ezè e possi bessouè tè kioftè baã , e assò kohejè ju scendosc scerbetori.

II.III.6 Andùj ù da IESU CHRISCTI , e Vottè ndè Giütete Naimit mè discipujtè vet , asctu endè mè sciümè te tjera gind , chi po è ndichine , e si e mberrini mbè deretè Giütetsè : paa sè po bajine gni djalè duekunè per ta vorruem issili isc kjanunè gnij vetteme bijr chi pat passunè gni grue , e veje. Nukè mundetè meu calæuem , mè chisc dorè tè ξimptuni , e Uai pò è perzil' ajò , e ckusceluèmè Amè , tuè e ndjekunè endè gni tuffè gind pertà Anekuem. Scelbuessi , per gni si paa atè tè ckusceluèmè gruè achia i ξunè , tuè jù avittunè i ξξà Gruè mos kjaj , e tuè ù kξüem prej Vijscit mbè tè sijt kjè i dvekuni , ù ndalè atà chi poè bagninè : atè herè ξξa scelbuessi dialit , Pò ξξom tüü ciou nalt' ; Ndatè cias diali chi isctè duekunè ù ciuè mbè kambè , e eufijλ mè folè e kesctu scelbuessi ja kξej s' Amessè scendosc e pa ndogni tè kech.

II.III.7 εanij ketij Mreculi flutteroj ndè pèr giξξè ξeèt tuè reffüem sè pèr tè gni mendè , e mberrini εotünè mej paam. Mbij achia scelbuessi bani siumè mreculij , tuè mbajtunè atè uξè chi pat ξξanè Isaia.

II.III.8 Assò kohejè po gindej i S. Gioni ndè Burgh per urçenitè Herodit ndè pèr Herodiadenè Gruenè Filippit. Andaj pa S. Gioni sè Herodi doj mè i prem krüetè , desceroj mè porositunè JESU CHRISCTIT discipujtè vèt prandaj dergoj mè pevetunè JESU CHRISCNE. *A ti jeè chi ke pert' arçunè ò tjetèr tè presseme* ù kξüè JESU CHRISCTI prej assi Discipujisc , e ù ξξà , Ezeni kè mjesctri üüj , e ξξuejnij giξξè chisc pò sciffeni mè süüt' taj , e chisc pò giegieni mè vescet' taj , possicur tè doj mè ξξanè : gniè tè Verbetitè pò scioffenè , tè sckjepetitè pò ezinè , te duekunitè pò ngialenè possi ξξà Isaia &c. Tasc ani giukoni jù à jam unè Messia , ò ka pertu prittunè tjetèr : Ndevonè ani fort levdoj tè S. Gio : tuè ξξanè ndertè lemitè n'graasc nukè ù ciuè maj maξ sè Gioni Pagheues.

II.III.9 Pakeee mbas andaj ù godit JESU CHRISCTI ndè Ierusalem' tuè predicuem [61] mbè εacon. Gni dittè , e grisci mbè dreke mè apostujtè vet gni Farrisej chij ξξojnè Simon. Vottè scelbuessi , e mbassi kjenè ndegniunè mbè trüessè hini gni Gruè e permpcattenuemè , e gnioftunè ndatè Giütet , e tuè jù auitunè JESU CHRISCTIT , raa permüs perpara scejntet kambè , tuè kiam mpcattètè vet , eufijλ mè atè gurrè lotsc me laam kambetè , e mè floketè saj meja fscijm , e mè ja delirunè , ani i leu mè gni baar tè pà c'muem , e kejò kjè e S. Mria Magdalenè , e motra e Lazarit , e Martessè. Atü IESU CHRISCTI i lijroj giξξè mpcattètè , e dergoj mbè sctepijtè vet ngusceluem.

II.III.10 Pò maξesctorj , e i sctijmi Farrisè , tuè paam gni kesctu tè maξè punè , e kachia tè mreculuemmè scembeltürè , tè pendessèssè , jò meü loξunè sè ξimptuni , ndò ndè mos mè kjaam , ndemossè mè lotuem mè tan' , i paa dijtuni ù scandalizue , tuè mbajtunè prasgiaa Maddalenènè , e tuè perbuèunè scelbuessinè , tuè ξξanè ndè vetehe , mè kjanè Profetè persè permetton mè ù prekunè prej sè permcatenuemèsc. Prandaj i ξξà scelbuessi , issili vetteme *Vescteron εemeratè* , possi Hüj chi ansetè Hina ndè sctepijt' tandè , Ujë kambevèt mijavè nukè ù chittè , mè voj krüetè tem nukè e levè , e nukè mè puξξè. E ajò nukè puscioj giξξè keto nderè mè mi baam.

II.III.11 Andaj duhej ndemossè na Priftenitè mè celè süüt' e meü ruejtunè temos banhescim curraj asctu , chi fort' i butti C' perblessi ünè , prej nesc grisciunè mè hijm ndè sctepijt' tona , dò mè ξξanè ndè εemerat' tona , sa doherè e marremè mbè trüessetè Scenjtit Lteer , tuè ù kunguem , tè mosna ketè pertena chiartuem si ja bani t' padijtunit Simon Farriseut *Hina ndè sctepijt' tandè* , &c. e as mè ξaè gni scegn' tè gnij t' perkori t' dasciuni , chi perket , jò mangu nevè sè Madalenèssè , mè laam CHRISCTIT kambete , e vetehesse spijrtinè mè vaj tè maξ tè gnij t' ξimptuni t' fortè. *Me Voj krüetè tem &c.* tuè mos perciem as ndogni basckerij tè scejntj t' dasciuni. *Te puξξunè muè &c.* Gni tè puξξunè tè gni pachi scenjt' , possi gnjaj chi mer

Teneotè ndè vetè veteheè , possi ξξotè S. Aug. *As kisc mè kjanè gni tè maç tè lum mè hijm εoti JESU nder Muretè tijnaj e tè mos isc ndè εemeretè tijnaj* possi cur me ξξanè ndaj *Chriscne , paa CHRISCNE*. Kesso doreje janè Priftenitè , t' naltit Hùjit , tè sijtè nzanè ndè ranghetè kessaj jetè , ndè punètè ncotta , e ndè perrala tè fialeve reavè : nukè mbeliξenè aspak ndè veteheè , tue cujtuem , kù pò vettè ? Chisc mè baam ? perpara cuj po dal ? Me chisc dorè nierij po ligieroj , mè kàn' pò folign ? Ma mè duer tè felijmè , mè ghiuhe tè peganè , mè scpijrt tè cprisciunè , mè εemerè giξξè ngiettaj , bagnjenè ξuneti atè tè tmeruescim sacrificie , [62] tuè marrè atè te pa c'muem corp e giak te cperblessit , jò ndrüscej , sè tè isc aj sacrificie , possi gni eürè per ta mbaruem possi tè tjeratè matè ligha cujdissè te sceculit. Endè tè pelchien TINEεOT tè kiscinè sciumè herè cujdes , kessi sè miri t' maçi sè Parrissit , mè sà cujdes , e fuchij leftoin' e sctienè per tè dvjerretè , e dennuemitè Spijrtit tünè.

[63] **II.IV** Si Iesu Christci sciui moi bukete , e ngigni sciume miie gindie

II.IV.1 Mbassi ù daa JESU CHRISCTI scetepijet sè Fariseut i prune perpara gni Nierij tè diemenuem , tè silenè djemenitè , e kiscinè verbuem , sciurzuem , e eanè nghiuhejè. JESU CHRISCTI mè gni fjalè , e scendosci , e ndè ciast paa , mè tè dü süüt' , ndjeu mè tè dü Vescet , foli fort mè goje : Atü gni Grue tuè paam keto mreculij ξξà meaa , lum aj bark chi te kaà bajtunè , e lum aj gij chi keè ξξiξξunè. JESU CHRISCTI ξξà janè endè tè lum ata chi ndiejnè fjalènè TINEεOT , e ruejne ndè eemerat' tünè.

II.IV.2 Sè vertete jèt bijn zmiri , issili eu vend' ndè eemeratè Giuξignet , e Chiessalivet tünevè , tuè lüpunè fort kohenè , si tè kiscinè per ti scetijm duertè JESU CHRISCTIT , per ti ξanè mort. Prandaj tè Cuscercitè ; e sè lumessè Virginè tè silètè silescinè reξ CHRISCTIT possi genija etij , asctu chi ndè per tà , tè mossi ban cusc kech , cujtuenè sè JESU CHRISCTI , si vej ndè pèr Malet , e fusciavet , mè achia gind mbrappa , tè mosse vrit cusc pa paam , descnè mè ndalè CHRISCNE , e mè liξunè chi tè vertetèj sè endè tè tijnatè nukè e descnè.

II.IV.3 Possi e cujtuenè kesctu , e mbajtinè , e possa erξ JESU CHRISCTI ndè Nazareth ù mbeleçnè basckè , e desnè mè liξunè. Må scpetoj sisc possi i pat pelchüem e tuè ù daam [64] prej Nazaretti , scettitti breghnè deetit Galillesse , e per sè gindja dojnè mej eanè frümenè , dissa tuè desceruem mè paam , dissa perta ndiem , disså pertu scendosciunè prej si ; hippì ndè gni barchè , prej sojè mè ma tè lijr predicontè atij Polemi ; e atü ξξà atè scembełtürè , sè si duel Mbielezi , o Bulcu mè mbiele , faren' e vet , sè silèt disså fare raa i mbeçeè , e bini mè fruit' , asctu ende ξξà possi dissa sojè raa mbij gure , e ù ξξaa , e nukè vejèj ma gian' : e disså ù derξ e raa ndè ferrat , e mbütunè ù kalb' , e nukè vejèj , e dissa ù derξ , jasctè arasc , e jasctè sè mbielei , e hangerre sojtè e pülit e sckuene padobijtè Bulcut.

II.IV.4 Kesctu aj ξξà sè ansctè fjala e TINEεOT possi fara mbiele ndè eemerate Niereeet : aj chi e mer' mè descijr ban fruit' tuè baam sa urξenon εOTÜNE , e scelbon. E dissavè tuè ù hijm fjala e TINEεOT ndè per gni vesc , ù del per tjeterit , tuè passunè tè tjera te mbesctieła ferressa tè kessaj jettè ; possi ajò fare chi raa ndè ferrat e vottè kech. Dissavè Diali tuè jau nzierrè jascte , ansctè possi aj chi hangherre εojtè. Dissavè tuè mos giettnè fjala e TINEεOT as ndogni sckendijè rè tmersè TINEεOT derçetè mbetè ξξatè , possi fara mbè gurt' te giale.

II.IV.5 Asctu endè calεεoj sè ai chi mbiele' faren' , e culuemè nd' Aare , ani Anemicu vjen , e i mbiele Egierenè persiperi , asctu Diali mè vepera chi gassenè sè derejtessè , possi Egiera Grunit , ngegrien Niereeite mè bessuem , chisc mos duhetè mè bessuem. Mè sciunè te tjera scembełtüra fort' tè bùcura postaffat prej scelbuessit sinè vum per Niereeite paa dijtunè , chi tè Marrenè vesct punetè TINEεOT.

II.IV.6 Kesso kohejè mbeloξ Apostujitè vet' bascke , e ù urξenoi mè votte ndè pèr giξξè sceculit , me predicuem kadü , kadü tuè ù calεεuem si cuj duhej ku mè vottè , e ù duhej mè predicuem , tuè ù ξanè pusctetnè plottè , mè scendosciunè giξξè , sè silèdo lenghimesc.

II.IV.7 Kiè endè fort i parè , e i levduem mreculè , tè silenè scelbuessi veperoi düü herè , e kjenè descimij tè pascim , e t' afferè : gniani scatte , e tjeteri pensè mijè , jasctè grascit sè tünè , e femijscit sè tünè , chi nukè ù gnièhnè atü. Aj chi mbè ketè vend ù godit kesctu : JESU CHRISCTI ù godit , ndè majete gnij Mali , tuè e ndijekunè sciunè gind , essiła e kiscètè lüpunè trij dit perta giettnè , fort hunècim. IESU CHRISCTI fort immenerierscim , e i ξimptescim desc atünè meu ξanè mè ngranè. Peveti JESU CHRISCTI apostujitè [65] vet , ku kiscètè per tū giettnè mè ngranè giξξè assaj gind. Ndevonè ndieu sè gni Nierij atü kiscètè pensè bukè elbè , e dü Pesch.

II.IV.8 Urξenoi scelbuessi , chi tè rrijnè giξξè tuè ù venduem mbè sanè. Scenitenitè apostujè tuè ù ξanè scelbuessi atè cujdes chi ti scerbegnìnè , JESU CHRISCTI muer bukete e i bekoj , endè bekoj Peschitè , tuè jau ξanè Apostujet , chi ti dagninè ndè pèr giξξè atè gind' , ndaj tè

sillet nukè mundemi mej ram mboh , sè penssè bukè iscinè asgian'. Ma forza e fijalessè , ò t' bekuemit , ndè pèr tè sillet ù sctiu gni fuchij , i sciujmè mè gni mendürè tè mreculuescimè sa giççè sa kjenè , ata fattossa t' unecim , giççè patnè , *saùdesc atünè* , *giççè ù mbuscne* , *giççè ù nghign nè* , per sè mirefilì keto janè ato fjale mè tè siat calæeojnè Evangelistetè. Achia saa mbij si ù ngign'nè teperuenè kesso kohejè dümbèçietè spoorta , e t' tjetèrè herè scattate. Cossign baj bukessà. Ndèper ketè mreculè descnè ajò gind mè baam Iesù Chriscnè Regnè tünè.

II.IV.9 JESV CHRISCTI desc mè baam kete mreculi , mà sè pari aj , ani per vertütè tijnaj Apostujitè , mè Polemt' ndè sckretetij' atà chi perditè goditetè , tue ù bam nde per kiscet mbè S. Lteèr prej Priftenisc , mè tè fescimitè CHRISCTIT. Mreculè maj maçi chi munè banej ; tuè paam sè si essiila dò asso bukesc , tuè sckuem ndè per dorete scelbuessit , ndà tò tè Apostujet , jò ndrüsej se si curt' iscinè barsè vetehej , lekescinè tè tjera bukè : e keto possi cur lem sosc , kiscine ngrehunè atà tè gni mendè frujtim , plot mè tè tjera bukè , chi mbè tè celunitè tünè lekèscinè , possi Blettetè. S. Ambrog. lib. 6. cap. 9. *Luccæ. Kiscgne mè paam mè gni te paa pascimè Rescètimè , nder duertè atünè chi pò dakescinè chisc mòs ççüekescinè sciuhescinè dromzatè , e te prekunate , nder gisctate atünè chi ççejine vetehej dromzatè , dermohescinè.* Achia saa si essiila do dromzè sosc , essiila do çermij , per gni ù bij ndorè atünè , chi e mirri nè , rittej sa gni bukè ungi. E dvertè Apostujet chi paa menguem cpraescinè , giççè herè iscinè plot , ndjere ma nukè itkè cusc patè ; pusciontè tè sciuhemite. Possi Voji chi rittej per mreculitè Eliseut , sè Vejessè vobekè , persè ma nukè pat a nè c'braetè , *jò pak , ku tà sctij , embet Voji.*

II.IV.10 Sa duhetè Nierit , e mend , e sandergij , e mund per tè levruem ma para , sè tè mberrignè mè passunè gni bukè. Duhetè meu pòmendunè ma para tè levruemit' è çeut , ani maeja , tè Corretè , ndjerè tè bahetè grunètè chieruem e tè delirè prej Lamet , ndè Hambart'. Ani tjetera fedighe jò matè voghela ; tè scioscmite , te bluemite , tè mbrumitè , e tè pièkunitè : e ndevonè mbas kachia punesc , achia fedighesc [66] , e achia dversc ndè veperetè gattimit kemi gni bukè. Ma ndè tè mreculuescimitè sciuhem , chi bani Scelbuessi , tjetèr fedighè nukè kjè , vece gni tè ctirijm te doressè mbè tè çanet chi bantè , e tjetèr mbetè marret , e ma pa tjetèr kisc si issilido *sadoj. Persè Buchetè pa dierssetè Punetorit baam , e jò n' kalæeis delinè , pò doressè TINEεOT lulèuèkescinè Basil: Hom. 33.* Ndò possi ççà i S. Agustini in Psal. 90. Guretè , Buke iscinè ndore TINEεOT.

II.IV.11 Tuè vum roè ajò sciuhem , atè tè maçè fedighe persiperi , chi hichinè per tù ngiuhem , sè bani mengij CHRISCTI , mè gni tè vettemè volendet , descnè mè baam Rejne vet. Ma JESU CHRISCTI issilì ççoj *Regenia emè nukè ansctè mbè ketè sceculè* , Tuè ndiem chisc po dojnè mè baam , bani basckè Apostujitè vet , e ù urçenoj chi tè hijgninè ndè gni Barchè , e tè larghoescinè andüj , Nder sa aj hippì mbè Malt' desc perserij mè baam uratetè vet. Nder kachia , tuè ù ciuem gni è maçè Eerè mbè deèt pò periculontè ajò barkè mè Apostujit meu mbütunè. Isctè prej mjessè natejè , e IESU CHRISCTI , tuè dijtunè giççè sa po banhej , vottè mèj giettunè , tuè ezunè per mbij valetè Detit : Apostujitè si e panè kujtuenè sè ansctè gni hie , as gia mangu , tuè ù folè scelbuessi , ndonessè sè largu , e gnioftinè.

II.IV.12 S. Pietri i ççà , ò εot ndè je ti Mjesctri ünè , urçenò chi endè unè tè vign per mbij keto valè. Ejà ççà JESU CHRISCTI Pietri duel barkejet , e eu fijl' mè ezunè permbij ujet : Ma tuè paam sè pò i vintè cundruel gni e maçè vale , eu fil mè drascinè e eu fil mè humbunè endè , e tuè paam sè pò doj meu mbütunè. ççirri ò εot ruejmè sè pò mbütemi , scelbuessi e muèr per dorè , e i ççà i pa bessè per sè dresctè : nder kachia hini ndè barkèt basckè mè scejnt Pieterre , e ndè ciast puscioj E era e pajtoj Deeti e valetè.

II.IV.13 Hinè ndè Lematè Genezaretit , e atü erçè mè giettunè JESU CHRISCNE sciuhem tè semuntè , tuè i scendosciunè giççè , asctu endè tuè baam ndè per giççè atè pjessè çeu ndjere hini ndè Caffarnaumt. Pò endichine endè sciuhem gind asosc , chi ngigni ndè sckretitij , çomsè tuè

cujtuem , sè perserij kisetè per tu žanè giełè , e me i nghigniunè. Ma aj ù žžà , sè kiscinè pertè ngranè gni tjetèr bukè e pijè fort mà tè sciscimè ; tuè ù žžanè sè *cusc nukè hà misctè tem* , è *te mos pige giaknè tem*, nukè ka mè scelbuem.

II.IV.14 Ajo gind Mažesctorè fort' ù scandalizue , è tuè ù kžüem gniani prej s' jeterit , jò per tù mreculuem , pò pertè mos eanè bessè , folnè ndèr vetehè , *Si mundetè kü miscte vet mena e [67] žanè mè ngranè* , tè siate fjalè bajenè mè vetehè düü tè sciamè tè fortà , jò vecè cundre t' dasciunit , sà cundrè pusctetsè CHRISCTIT : Ndè tè dasciunit tuè raam mboh volendetsè ndonè tè mundej : Ndè pusctet tuè mos eanè bessè fuchijssè ndonè tè doj mè bam vetehenè giełè , tuè ù perciem ndèr tè vet. Prasctu tha S. Chürüli *Atan' si mundetè marrisc't per Hüjne flassenè , possicur tè mos dijnè ketè mendüire tè folit , sè riež gižžè duer sè sciamesc : As ù erž ndè mend sè asgiaa ansctè , chi nukè munden Hüji*. E pakeee mbas andaj tuè ù vum cundruel mè giužijt , žžotè sè tü ò Giužij ansctè žanè mè mè pevetunè atàn , *si munè jetè* , tè Veperuemitè è ketij S. Sactamend : endè unè mè testijr duè tè ligieroj mè rend , è kam mè tè pevetunè. Si munè dolè Missirit ? *Si ù kžüè ndè Giarpenè pruteka , e Mojsessit ? Si munè ù kžüene ndè natüretè Giacut Ujenatè ? Si mujtinè printè tuu per mjedist' Detit , possi per tè žžaatè mè sckuem ? Si munè ù kžüè t' ižunitè Ujit mè druu ndè tè Ambla ? Si munè rožnè prej Guri croenatè mè ujè ? Si mujti mè mbettunè Jordani ? Mbassi pat gnihunè sciumè mreculij tètjera , mbet e žžà : Ndè lüpen , si mundetè , duhetè mè perciem gižžè tè scruemitè. Persè ù desc nevè me bessuem Chrisctit , e ndè ù duketè già cafscè fesctirè , prej si metè pervutè me pevetunè , jò possi tè skedejmitè mè brittunè : si mundetè kü nevè menae žanè misctè vet pertà ngranè. Per ketè vendend mè tè lijr , letè žoemi chisc flet S. Agust. E apemè sè Hüji mundètè giaa cafscè , mè bam chi na nukè mundèmi mè schüretuem. Ndato cafscè , gižžè arressüeja , e' t' baamit ansctè arressüeja , e veperuessit.*

II.IV.15 Me mažesctij praa tuè sciam CHRICNE possi persiperi , ù danè jeurejtè , e ù larguene si. JESU CHRISCTI nder cachia , tuè ù kžüem prej Apostujiscit sè vet , ù žžà a endè jù doni meu daam meje ? Pergieg S. Pietri ò eot , e kù kemi me votte nà ? Ti kè fjalè tè jettessè amesciuescimè : e si mune jetè chi na ntejè tè dahemi ? Tue bessuem per tè gni mendè sè ti jeè CHRISCTI birij Hüjit.

II.IV.16 Tuè i kerkuem CHRISCTI GIESU perserij ù žžà Unè kam zghežunè 12. jusc , e gnia nder juu ansctè Diaal : žžà kesctu ndèper Giudenè Iscariot issiłi doj mè tražetuem , e mè scittunè JeureJet per 30. denare , e ta vriscinè. U goditnè keto cafscè ndè Giütettè Caffarnaumit , ndè Sinagoghet' jeurejet. eunefijł' scribetè , e Farrisejtè mbè gižžè mendürè , mej ngrehunè lechietè per ta vraam , e ma fort sè askund ndè Jerusalem't'. Pò scelbuessi tuè dijtunè gižžè , tuè mossi kjanè ende mberrijm motti , ù da andüj , e ezentè ndè per Galilet. Prandaj Farrisejtè tuè paam sè scelbuessi , nukè pò vej ndè Jerusalem't' ù banè baskè dissa sisc , e votnè mè giettunè , ate [68] munè i zpifescinè cund' gnisen , per tà paditunè , è tuè mos giettune as ndogni faj ndè tan' , eunè fijł' mè paditunè apostujitè tue i žžanè.

II.IV.17 *Persè Discipujitè tü kur hanè bukè s' lagnienè duertè ?* Nukè duhete mè bessuem se apostujitè iscinè achia tè ndünè , chi tè rijnè mbè trüessè mè duertè perlüna , vecessè nukè lagninè achia spesc duertè , e Putiretè Trüessèssè possi e kiscinè vum Farrisejtè jò motij per eacon , tuè urženuem gižžè herè mè vum Enetè ngiat mè Ujè pertù laam , endè tu ngranè bukè , meu goditunè chi tè perkissinè kund gni sen tè mbütunè , e te reoehescinè kund ndè gni tè pa užè ndèper lijt , tè mundescinè pa manessè meu laam , e mè cperlam Putiretè , kahe drojnè tè mos pegahescinè. Andaj atà Coloss. 2. v. 21. *Tè mos prekeni , as tè mos perèihij , as te mos kerkonì*, essiła fialè atünè gižžè herè isctè ngojè , tuè pak ù hijm ndè vesct pertè delijrte scpijrtit.

II.IV.18 JESU CHRISCTI cundruel , doj chi mè tè maž eeeł , e fuchij te mbahej spirti delijr : tuè mos hijm ndèr vesct achia fort' per keto te laamè tè pa kora , possi pak tè veiüesciumè , e

tè pèrscipijrciimè. U pergieg. *Persè jò kaperzeni urçenijnè TINEεOT ndè per eaconèt tuej ? Persè εOTÛNE ξξà : Ndèrò tand' Ate , e tandè Amè. Exod 2. cap. 12 Perserij, Ai chi tè nemignè Atene , o t' Amenè mortje tè desse, Deut. 16. E jù ξξoni : Cuscdo tè ξξoetè Atit , ò s' Amessè : Chisc do tè falè tè jettè prej mejè , ka endè tiiù mè proçuem. Mirretè vesct ndè per eacontè natüressè , meu nderuem Printè , endè nevojet perti ndimuem , ndò me mossi iξξenuem , tuè sciaam. Essila punè banhetè cur nukè ù epetè chisc ù uejen per ti mbajtunè , possi bankescinè Farrisejtè , tè sijte nukè lijgninè bijtè e sctepijssè , chi dojnè mè mbajtunè Printè giaal asctu mè baam , tue forzuem chi gianja , e tünè tè epetè per ξunetij kiscevet , pèr tu mbusciunè tè paghinètè Farrisejet , e dobijtè tünè : tuè i masctruem , sè ato ξunetij , pò epescinè endè ndè per te miretè Prindet , pa mos ξanè *ma atünè asgia mè baam t' Atit , ò s' Amessè : ndonè t' iscinè fort tè vobesch , e perderez ; tuè mossu raam ndè mend , chi tuè kjanè tè mbajtunitè prindet , urçenitè Natüressè , ketij urçenij duhete mè i ξanè krahenè chisc dò tjeter urçenè i Tineεot , e i Kiscessè , sodit Tirinè in Matt. cap. 15. v. 3.**

II.IV.19 Achia sua JESU CHRISCTI mirefili i bani mè dijtunè , sè chisc pò ξξojnè Farrisejtè tuè paditunè apostujitè nukè isc per εελτè Feessè , pò per tè lüpunè mendürè per ti baam kech CHRISCTIT , issili ù daa sisc , e vottè ndè ξeetè Tiriessè , e Sidoniessè , ò mè ξξanè ndè Feniciet , Atü per gni si [69] ù ξa eani sè emberrini , i duel perpara gni Grue prej ζeut sè Cananessè , e mè tè maξ tè pervutè lüpentè mescerier per scendèt tè gnij sè vettessè bijè chij kisc pusctuem diaali. Ma JESU CHRISCTI tuè vottè paret nukè i pergiegiej , ajò tuè ndiekunè mà fort ξξerrit , e ξξoj *Jesu birij Daudit kij mescerier per mbij muè. Atü Apostujitè tuè ù ξimptunè iu lutnè CHRISCTIT à tà nguscelontè. Atè herè JESU CHRISCTI i ξξà O Gruè , e Maçè ansctè fejà jotè , tu banftè possi desceron , e ndè cias , e bija jù delijr Djemenisc, e ù scendosc.*

II.IV.20 Mbas kessi mbreculi , ndeper tè silt scelbuessi kjè vottunè ndatè ξee , kçej prei Detit sè Galilessè , tuè ezunè ndeper ξeet chi ξξojnè Decapoleos , dò mè ξξanè ξeu i ζjetè Giütettè. Atü i prunè gni tè sciurçetè , e tè pa gojè tà scendoscentè. JESU CHRISCTI tuè ù kξüem mbe gni anè isctiù gisctatè ndè vesc ani tuè marrè pesctümet sè vetjè , javuu mbè ghiuhè , ani tuè kξüem sütè prej Chieλscit , tuè fsciaam ξξà *Efeta* , chi do mè ξξanè cilniu. Pergni si ξξa atè fjale jù celne Vescetè , e jù zghiξ ghiuhà , tuè eanefijλ bucurè mè folè , e mè giegiunè ; mè tè maξ gaemend , t' atij t' semunti , e t' atünè chi panè ketè mreculè kachia tè maξ , tuè ξξanè , *giççè mirè i bani.*

II.IV.21 U goditnè keto mreculij ndè mjedistè gni fuscè largh sctepijscit afferè trij dit , tuè marrè mbrappa e maçè sciumize. Calεεoj nder kachi scelbuessi , descijrrè chi kiscètè mè ξanè già cafscè assaj gind mè ngranè , perti forzuem. Apostujitè ξξanè kusc mundetè curraj mè nghigniuè kachia gind. JESU CHRISCTI peveti saa bukè kiscinè pergiejnè Apostujitè sctattè bukè , tè vettemè mè dissa Pesch. Urçenij JESU CHRISCTI tè rrijnè per urçenè ndatè saXXè , pergni si bekoj buketè , e Peschittè , ξξà Apostujet , chi ti dagninè assaj gind , essia giççè ù nghign mè bukè , e mèPesck tuè teperuem sctattè spoorta bukejè. Atà chi ù goditnè mbè ketè gostè kachia tè mreculuescimè , kjenè catter mijè Njeree , pa mos gniehunè Grattè , e femijnè.

II.IV.22 Andüj mbassi ù dà JESU CHRISCTI tuè hijm ndè gni barkè mè Apostujit , vottè ndè gni ξeè chi ξξojnè Magedam per tè Deetit Gallillesse jo teperè larg Deetit sè Mediterranit. Atü Farrisejtè , e Saducejtè lüpinè prej JESU CHRISCTIT kundgni mreculè perti bessuem , Atü tuè i ndesckuem fort , tuè passunè atà paam sciumè , e sciumè mreculij pa mossi bessuem , as gia mangu ξξà atünè , *Fara e dale*, per sè pò lüpeni scegne , jo per tè gnioftune tè derejtenè possi kiscinè eacon tè paretè Prindtè tünè , mà pertè [70] cunderstuem sè derejtessè , prandaj *nukè ka meju ξanè assaj scegn* , kinessè n' Chieλscit : pò n' ζeut , doj mè ξξanè tè ngialunitè vet , prej Vorri , chi kje scegnij jonessè ; Persè nde per tè perpijmitè jonessè ndè barktè Pesckut per trij dit , scembelehej , tè ngialunitè CHRISCTIT prèj Vorri mbas trij ditsc.

II.IV.23 Andüj si ù Daa IESU CHRISCTI per Det , Vottè ndè gni ξee chij ξξojnè Bessajda ,

ku scendosci gni të Verbetë , tuë i çanë të pamite.

[71] **II.V.** Si Iesu Chriscti vu Pietere per gur te temelit chiscesse vet

II.V.1 Tuè ezunè IESU CHRISCTI mè apostuitè vet ndaj giütettè Cesaressè , ndè ranzetè malit Libanit , ndaj Iordant' , chi i ξξanè mpari Dan , prej assò Tribù chi perèu ketè giütet , ani prej Gherchijscit , chi eotenuenè Sirijnè ù ξξà Pancas. Ndevonè ani prej Filippit Thetrakessè Herodit , bijrt' Cleopatersè mažuem per nder tè Tiberit Cesar , kjè ξξanè Cesarea : atù pari tuè ezunè , peveti apostujtè , *kàn' ξξonè Njereëite sè ansctè i birij Njerit* ? possicur mè ξξanè , me chisc pusctet , è eotenij ξξotè Sceculi sè jam unè ?

II.V.2 Pergiejnè Apostujtè : dissa ξξonè sè ti jeè , *Gion Pagheeuessi*, ndeper ghassetè fjalevet , e sè vertetessè , e ndè pertè pà tè kejtè veperavet , e tè jettessè , *Dissa ξξonè sè jeè Illiù* , ndèper tè maž tèe veteheessè , e ndè per tè lijrtè Predichim it , nde per eel' , e mreculijte foorta *Dissa ani ξξonè sè je Jeremia* : Persè ketij kjè ξξanè , *Gniè Vuna tüü per mbij Gindt' &c.* ξascè tüü , & Per gni Giütet tè mbarueme : & Iscinè dissa chi e mbajnè per Messij ; ma fort pak.

II.V.3 *Jù ani* , ch dini ma scjumè sè Polemi , e ini tè dasciunitè mij matè fottetè , e tè gnioftunè , e ma fort me mbani , *kusc ξξoni sè jam unè* ? Pietri possi i pari chi kjè prej IESU CHRISCTI ndè Cuendtè Apostujet , asctu tuè prijim tè tjerevet ndè per sè isc i [72] parè , e i eelscim , pa ndogni tè nderdüm , per pjessetè giξξè tjerevet , ndè ciast bucurè celè , e eemeruercim pergieg e ξξà , *Ti jeè Chriscti i birij Hüjit giaalè* , e jò vecè Njerij , ξξà Jesù Chriscti Pietrit , lum jee , ndeper ketè feè , e ressim , ò Simonè Bar , dò mè ξξanè birij Iòna chi rieξ prej Ionna possi ξξuhetè ngiettajè , e dò mè ξξanè birij Tineeot , persè kü Misterjè nukè i kjè celè prej Dijessè Njereëiscimè ndò sandergiè , pò i kjè prej gnij drittè tjetterè , e sperimi sè , *Atit sim Chielet* , e persè achia pa droè , e celè reffüen ò Pieter tè mažtè tem Vene endè cundruel kam mè calæeu_ chisc dorè nderjè kam sctijm ndè mend per mbij giξξè tè tjeret me tè ξanè , *Pra unè ξξom tüü Ti jeè Pieter* , e per mbij ketè *Gur kam mè trajtuem Kiscenè temè* , do mè ξξanè per mbij ketè gur tè temelitunè , e achia tè nguè , *sa as düertè Ferrit nukè mundinè kunder tijnaj* : Permètoj ketu Chriscti Pietrit sè per mbij giξξè kiscet kiscetè pertè kianè , mè tè tieret chi mbe vendte tij kiscenè mè ndjekunè i pari Krüè , Chieffalij , e Perendij.

II.V.4 *Tüü kam mè tè ξanè Driënatè Regenijssè Chielet* : Chisc do tè liξisc per mbij *çee* , *ka mè kjanè liξunè endè mbè Chielet* : possicur mè ξξanè ndonessè ti jeè gni Nierij dueketar , asgia mangu , mè giξξè ata chi kanè mè tè ndiekunè , kè mè kjanè vum mè pusctet tè chielese Ma para tuè mos zghiξunè fajtè pò tuè , i lanè possi kjenè sè düjti tuè zhiξunè fajtè : tuè ξanè pendessenè , 3. tuè malekuem , tuè suspenduem scekrimesc , ò tuè sctijm jascetè kiscet 4. tuè e liξune mè urξenimè , e liggiètè S. Kiscè 5. tue scterguem mè tè scruem scejnt , ò tè scënjtessè Feè Volendetnè tanè.

II.V.5 Kalæeoj anij JESU CHRISCTI Apostujet si kiscetè per tè pessuem , mà teperè ndè Giütettè Ierusalem , ku jeurejtè kiscinè per tà eane , e mè uraam , e possi kiscetè tè trettenè dittè per tù ngialunè. Pietri tuè ndiem keto punè tuè mos dijtunè punetè nfcceffuna tè Tineeot , eusil mè gni tè dasciunè t' anèkuescim , e fort tè dasciune , *ξuessè euufil mè è chiartuem* , T' sijlt Iesù Chriscti pergieg , *largòu mejè cafsca e kechiè* , dò me ξanè cunderstari em ndè gni punè kachia tè mirè ndè tè Scelbuemité fāressè Nierit.

II.V.6 Mbassi kjenè rjeξunè giasctè dit assò sè permetuëmesc ndevonè giasctè dit ndè Gusct , dittessè Dieλ , *muer Iesussi* , trè mijtè vet Apostujè e i scpuu ndè *Majetè gni mali t' naltè* do mè ξanè mbè Maltè Thaborit , ndè mjedistè Galilessè , ku endè sod ketè dittè venetè kersctenetè tuè vottè ndè Pelegrijn. Atù pra , *ù nderrue fetürejè* , do mè ξanè sè perjasctescimè , e kjè kξüem ndè gni tjetere fort ma tè scelchüescimè , essiila bucurij nukè jù c'tuè perjasctanè possi Mojsessit ndeper sciochenijtè Tineeot Pò prej permbrenda prej natüret sè vet , essiila Drittè ani vottè , endè [73] perjasctanè ndjerè mbè Petekat , e ù banè tè barça possi Duora , mu endè tè scelchüescimè possi ξξotè S. Luca tè scelchüescimè possi reet' è Dieλit.

II.V.7 Egniè ù duknè atünè Mojsessi , e Illiu nde tè maç , metan' tuè folè per mbij matè mbramet punè , do mè ξξanè per Crüjt , e pessimet mbè ketè jettè , essiła kisc pertè jù goditunè te tettenè Muej ndè Jerusalem. ξξonessè keta Profetè , mà teperè ù duknè sè tè tjeretet : Ma para pertè bam mè dijtunè sè Chriscti nukè isctè Illiu , ò cusc tietèr Profetesc , possi cujtontè sceculi : Pò eotij giξξè Profetevet , e i verteti Messij , e birij tineeot. Possi endè per tè porossitunè Apostujet nder giξξè veperatè mira , tè Buttetè e Mojsessit ; e eelnè e Iljijut , tè sijtè bucurè gnioftinè Apostujitè , ndò ndeper fachiete brijnuemè Mojsessi , e ndeper Chiert' Illiu : Ndò ξompse tuè ξξanè vetè Mojsessi atünè , kūj ansctè aj per tè sijlt unè ξξascè. *Gni Profetè gindjèt sotejè possi muè , ka mè tè ciuem tū eotünè , atan' kè mè giegiunè* , e ndevone ndeper tè sperüscimitè Hüjènuescim : Prasctu Pietri , tuè paam sè pò dojnè mè sckuem Profetetè , tuè desceruem giξξè herè mej gheuem , possi Vicarij CHRISCTIT , cujtoj sè ranga etij isctè mè griscm tè ndalescinè , ξξà , te bagnemè trij Tebaana , e possi ξξotè S. Luca *tuè mos dijtunè chisc po flit* Endè tuè mossi raam nde mend sè scenjtenitè nukè kanè nevojè per sciattore : nukè dijti chisc flit , tuè dasciunè mè mbajtunè ndaj vetehe scelbuessine chi isc nderechiunè mè duekunè per giξξè scèculit , possi aj vettè sciumè herè ja kisc ξξanè.

II.V.8 Erξ nder kachia gni eaan' n' Chielscit tuè kumbuem , *kū ansctè biriam i dasciuni ndè tè silt jam ngusceluem Atè gieginì* , do mè ξξanè ti per vinhij , ti bessoni , e ti scerbeni possi vettemuè. Apostujitè tuè ndiem atè eaan' te atit Amesciuescim , tuè driξtunè raanè mb' ξeè plot mè droè , JESU CHRISCTI tuè ù avitunè atünè ξξa , mos droni : e atà tuè cele süütè nukè panè ma as kand' jasctè JESU CHRISCTIT ndato peteka , e fetürè possi kjè mpari , issili urξenoj , atünè tuè ξξanè , as kuj tè mos ξξoeni , do mè ξξanè mbattè vend , e asso kohejè , persè Niereeitè tuè paam atè dorènguscelimi , e tè Maç , fesctijr ma kiscinè mè bessuem pessimit , e Morsè tijnaj.

II.V.9 Tè dūjtenè ditè scendosci gni tè Djemenueme tè silenè Apostujetè nukè kiscinè mujtunè mè scendosciunè. S. Matt. ξξote sè kjè gni perhannunè do mè ξξanè ndeper sciumè duer nderrimesc tè hanessè , mbè sciumè mendürè perpjek Njerinè , per sè Hana tuè ù rittunè , e tuè menguèm scpesc , endè ata scerrinè , possi ξξotè filosofi sè goditetè Valevet Detit , chi rittenè , e mengojnè. Ma kūj ξξuessè nukè kjè i perhanunè possi ξξotè S. Luca , [74] embelijetè endè assò fjalè sè CHRISCTIT *Kejò dorè Djemenisc &c.*

II.V.10 Pevetnè nderkachi Apostujitè JESU CHRISCTI persè ata nuke munjtinè mè scendosciunè atè Njerij ? ù ξξà sè ajò dorè djemenisc nukè mundej meu duuem jasctè , vecè mè vratè , do mè ξξanè tè Perbemitè , e Gnienessetè.

II.V.11 Tuè ù daam JESU CHRISCTI vottè ndè Caffarnaumt : Atū Vojsctaretè ξξanè Pietrit persè Mjesctri üt nukè paguen Vojsctinenè Perendorit ? S. Pietri vottè kè CHRISCTI tuè i ξξanè sè Vojsctaretè pò lüpinè Vojsctinenè. Urξenoj JESU CHRISCTI Pietrit tè veè mbè deet , e tuè scitijm rietnè. Ndè gòjetè *Pesckut kè mè giettunè stateren* si cur mè ξξanè gni Grosch tè spagnessè. *Tirini permbij Masset. Ketan' ep' atüne per muè* , e persè atè dorè paghejè vecè , e epinè Chieffalijtè , e tè parètè , andaj dukej sè CHRISCTI po bankè Pieterrè per Vicar tè vet , e krüetè Apostujet ; Prandaj eunè fil' Apodtujitè nder vetehe , mè schüretuem gniani tjetèrinè , issili sisc ka mè kjanè maj maçi , kinessè ndè nderet tè meξaa ndè Regenitè Chielet , do mè ξξanè ndè S. Kiscè achia luftetarè , sa nguscelorè , tuè kujtuem sè IESU CHRISCTI kisc per tè nalzuem Regenijne vet plot mè giξξè tè mirate scpijrtit mbe ketè jetè.

II.V.12 Pergieg JESU CHRISCTI *Nde mossu kçefsci* , kessi desciri mè kjanè tè parè , e tè banhij , possi tè Vogielitè , tè sijtè ketà janè per mot , e jù nde volendet , sigur mè ξξanè tè pervutè , tè mittunè , e tè pa maçescitij , e zmijr , tuè mbajtunè vete vetehe per tè vogielè , e tè tjeretè per tè mbèξej. *Nukè kini mè hijnt ndè Regenitè Chielet* Tuè i bam endè mè dijtunè sai maç scandulè isctè mè scandalizuem tè vogielitè e pa tè kech , tuè kjanè mendüra , e t' kechiavet tünevè , mè

scembeltüretè kechja , Ndò leftojnè mej daam uçetssè vertetessè , *ma mirè kisc mè kjanè per tan'* chi guri , jò aj chi mundete meu lekundunè Njereeisc pò i Magaressè , chi prej Magaressc , e sctansesc mzij lecundetè , ti virej n'süt , e sctijm ndè Deèt.

II.V.13 Καλεον endè JESU CHRISCTI atè tè maç descijr chi ka εOTÛNE per tè kçüemit e tè scelbuemitè t' permcattenuemit , tuè prum atè scembeltürè tè Barijt , issìli tuè duarunè tè gnichindenè Delè , len' tè 99. e vè tue , e lüpunè ndjerè ta giagnè , e mbè krahè , e baan ndèr tè tjerat , me tè maç ghaemend. ξξotè sè kesctu ban Atij Chielet , mè tè permcattenuemit , e sè mbè Chielet banhetè gni i maç gae mend' kur gni permcattenuem pendohetè , e kçehetè prej SINEεOT : Persè mè kjanè nevojè per tè scelbuemitè gnij Nierij t' vetemi perserij kisc meu krüchiessuem.

II.V.14 Ndè tè fejeutè üt Vella : kinessè ndetè lendoftè [75] mos cujto meja kçüem as ndè ciast mosè caleo , ò perpaal tè bamenè , *po chiertoè nder tü , e atè vettemè* , do me ξξανè Michiesisc' , e mè sandergij , endè mos proçoftè , banu vetè i düjti , o i tretti chi tè jenè te εελscim , tè ndersè Tinèeot , e scelbemit sciochit , sè kesctu ka mè kjanè ndesc kimi maj randè , e me forze ; endè mossu kçeftè endè asctu , ξξuè kiscsessè , jò sciumizessè t' fescimè , perse mà teperè kisc me bam kech , ata tè perpaluem te fajit : pò mirretè vesct per Barijt , ò Upesckepit , issìli ansctè scembeltüra , e mbè vendtè giççevè.

II.V.15 Ndè mos giejtè Kiscene , *tetejetè possi gni scomunicuem , e i dallè sineeot* , tèsilènè , duhetè mè daam sciochieniessè kersctenimit , e tè mos gnihetè ma per Vela : pò permgni fajetuer bam kech. Andaj as falemi tè mossi kesc ξξανè , Mu endè kejò Pendessè e malekimit ka meu beghenissunè endè Mbè Chielet , andaj *giççè chisc jù* , e chisc tè vignenè mbas jusc , Upesckepijtè S. Kiscè , *tè liçeni* , per mbij ξeèt ka mè kjanè *liçunè endè mbè Chielet'* , prej Jesù Chrisctit ka mè kjanè duuem Darket sè Chielet , ndè *Tèrrètè perjasctescimè*.

II.V.16 Kjè endè pevetunè JESU CHRISCTI prej Apostujisc , sè tuè fejëem sciochi scattè herè , duhej men zghiçunè ? Pergiègi , jò scattè herè , pò scattè çjetè e scateherè , do mè ξξανè tè pa gniehuna herè , e sa do here tè goditetè sè fèjen , *liroè , ndu kçeftè , e tè bagnè pendessè* , e keta tè liir tè fajit , nukè ansctè cunder sè derejtessè pendessè , ma teperè possi ξξotè S. Agostino , per tè ndalunè fajetuerrè memos fejëem achia scpesc , persè kesctu ka mè baam meneè Atij Chielet , ndè lirofscimmè giççè εemerè velaut tinè , jò persè ka mè lüpunè se riu detürenè gni tjeter herè , (tuè kjanè kejò punè fort largh mescerierjèt sè vet sè pa skagniejet tè kujatè Vepera janè tè pa pendessè) Pò nukè kaa mè ndejëem , pò fort screjnt castigon tè pa dasciunitè , e te pa Njereeiscimitè , mè tè siat mbassi tè kemi passunè prej sineeot tè liretè achi fajevè , e scemtimevè , ani tè mos na ep tè lijretè gni faji t' Vogheli sciochit vet.

II.V.17 Gni dittè festejë , e fort sè maçejë sè sillessè ξξojne ata , *sceneofegia* , Iesù Chriscti vottè ndè Ierusalem' donessè n' sfcefaè , e tuè sckuem ndeper gni giütet , sè samaritanevet , nukè e lanè mè hijm mbrenda , Andaj Apostujitè forr i çunè ξξανè εotit Tinè tè bagnè mè rescionè eiarè n' Chieλscit , giççè ti djeghe , issìli pergieg sè nukè isctè arçunè mè dvierrè spijrtenitè , pò mej scelbuem , e tuè sckuem paret perngiat gni kesctièli , i duelè perpara çjetè tè felichionè , tuè ju lutunè chi ti scendoscignè , Iesù Chriscti ù ξξà kalεeoni vettehenè Priftenet , e ata tuè vottè uçessè kjenè scendosciunè [76] Sè sillessit gni vettemi kçej mejù falè ndersè IESU CHRISCTIT ndè pertè miratè passuna , e aj kjè Samaritan te silnè fort levdoj JESU CHRISCTI.

II.V.18 Si hini ndè Jerusalem' nukè ezente mbaλefachiè mè predikuem : andaj scribetè e Farrisejtè , ξξojnè nder vetehè , sè küj ansctè CHRISCTI , e dissā sisc ξξojnè sè jò , perse Messia nukè kisc pert' arçunè prej Galilejet : endersà pò schüretohescinè ndèr vetehè , erç fjala sè isc ndè Jerusalem JESU CHRISCTI. Prandaj ndè ciast derguenè gni tuffè gind' mè eanè ; Ma ketà kçüenè pa mos bam giaan' : tuè ξξανè sè nukè munjtinè mè i sctim duertè , tuè ndiem fjalè per mreculè , chi dilinè gojet sè tijnaj , tè siatè curraj nukè munè iscinè mbè ndogni Nierij.

II.V.19 Asso nattejë duel JESU CHRISCTI , e vottè mbè malt Uλignet , e atù bunjti : nde natejet kçeij ndè kiscè , ku scribetè e Farrisejtè i prunè gni Gruè tè martuemè perpara eanè ndè Curuenij , e tuè dasciunè me eanè IESU CHRISCNE ndè fjale , mè duierrè , i ζξανè , leggìa e Mojsèssit *Leuit. 20. Deut. 22.* ζξotè sè kejò Gruè tè jetè vram n' gurè , tasc ti chisc na ζξue ? JESU CHRISCTI chi dij cujtimetè giζξevè , ù ung mb' ζeè , e mè ghiscte tijnaj scruentè mbζεè , ani tuè ù nderechiunù u ζξà , aj chi jusc te jetè pa faj , sijλ e i bierè. E mbassi foli perserij ù ung tuè scruem mb' ζeè. ζξonè dottoretè sè scruentè mb' ζeè , do mè ζξανè ndè pluhenitè t' sctruenjt marmori , mè gni dorè letterasc , chi issili do mundej mè paam mbrenda fàjetè vet , ndonè t' iscinè fort tè n'fscefuna , achia tuè ù mbarru_ giζξè atà , kagni kagni duèlè kiscejet , tue mos mbettunè tjerèr jasctè Gruejet , sè sillessè ζξà IESU CHRISCTI ku jana ata chi tè paditnè , à ansctè ma sisc ketu ndogni ? Ajò tuè soditunè giζξè pertochiark , ζξà as gni eot. Ani ζξà IESU CHHRISCTI , as unè tū tè condenogn , condenoj mpcatnè ma jò Nierinè , ezè ndè pach mos fejë ma. Mbassi ù da gruejà , ajò gind è Verbetè , e Farriseje , ù mbeloçnè ndè kisce , mbè Predicutè CHRISCTIT , issili chiertoj tuè ζξανè , ti kaλeeojnè sè ndè sè po fejentè chi po e lüpinè achi medescijr mè duierrè : Ndè pertè sijct cāscè achia fort ù iζenuenè , sà guretè chi kiscinè mbeleçè mè uraam gruenè , descnè me i c'karkuem IESU CHRISCTIT , issili persè endè nukè isctè mberijm koha , e motti i pessimevet , ù n'fscēf , e duel Kiscet pa ndogni gand tuè ù bam per herè mirè.

II.V.20 Tuè sckuem Iesù Chriscti ndè per gni Treg pa gni Njerij leem Verbetè , apostujetè , e pevètunè , eot persè εOTÛNE [77] e kiscetè bam mè lem verbetè à ndeper fajetè Prindet , ò ndeper ndogni faj tè tijnaj ? t' sillevet pergig CHRISCTI : Nukè ansctè lem verbetè ndeper fajetè tijnaj , as ndèper fajetè Prindet tijnaj : Pò per tè kaλeeuem , e maçeja Hüjenia e tijnaj , tè maçtè vet possi ù godit Iobit , Tobijssè , e sciunè tè tjerè Derejteve t' sijet ù permetoj eotünè mè kjanè mbe ketè jetè munduem , chi te jenè mbe tjetèret jetè paguem , Pelchiej nder kachia IESU CHRISCTIT mè scendosciunè atè tè verbetè prasctu tuè pesctüm mb' ζeè , e tuè perciem pesctümenè mè ζeè bani baltè , ani mè giscatè ja vù mbè süüt' , tuè i ζξανè , ezè e ù laaj ndè Siloè gurrè ndè ranzetè Malit Sinajt , kahè mè tè maç eaan' ndeper gurè reohtè ndè Piscinet scembeltüra , e Scentit t' laam tè Pagheemmit , issili per gni si ù laa pa mè tè dü süüt fort mirè , essiila punè kjè ndè farrisejtè per gni tè maç zmijr , e tuè pam tè Verbeninè scendosciunè sè pò levdonte IESU CHRISCNE , e dnuenè kiscet , e sinagoghet sè tünè.

II.V.21 Ku ζξonesè kjè Celidoni , issili , basckè mè tè S. Mrij Madalenenè , e Lazarinè te velanè , sctijm ndè gni barchè pa rremba , e pa Vela , kjenè Eeret sctüm ndè Marsiliet , ku Celidoni mbaroj jetenè vet mè maçè scejntenij.

II.V.22 Mbas kessi mreçuli ζξote scejnt Luca sè CHRISCTI scelbues zgheçi 72. discipujè possi bani Mojsessi ndetè eanet , tè eotenijsse vet. *Num. 7 vers. 22* nder giζξè atè gind' chi endichentè possi scruentè Scejnt Hieronymi Papessè Damas , e janè keta chi ndjekenè.

1 Mattia kjè i pari , issili ani kjè zgheçunè , e gnihunè nder Apostujit mbè vendtè Iudessè Iscariot , possi ansctè scruem ndè veperatè apostujet cap. 2.

2 Ioseffi endè kjè emeunem Barnaba i derejtè.

3 Iosef ab Aromatia issili lüpi Corpne Chrisctit Pilatit.

4 Marcu Evangclista , issili Pagheeoçj tè S. Pieterrè.

5 Barnabba Nipij Scejnt Marcut Evangelistè.

6 S. Luca Evangelista.

7 Cleofas , issili pa scelbuessinè mbassi ù ngiaaλ cur votè nde Emaust.

8 Seneka filosof , letterarè t' sijλt scruem S.Palit janè ketuè mpsod'.

9 Simonè , issili kjè permbij emeunem Ieij.

10 Lucio Cirenensè.

11 Manajm , issiili kjè rittunè basckè mè Herodne Tetrarca.
 12 Sostenè , issiili anscte emeunem ndetè paret Epistulè , tè S. Paelit Apostolo.
 13 Ceffàs issiili mbalefachiè schüretoj me tè S. [78] Pieterrè , e S. Palinè.
 14 Thadeo jò Apostuli , pò aj chi scendosci Rejnè Abagarè.
 15 Hermas tè sil't S. Paali faletè mè scendet ndatè letterè chi scroj Romanevet.
 16 Andronico t' sil't endè faletè i S. Paali mè scendet.
 17 Iona , 18. Amplia , 19. Urbano , 20. Herodionè , giççè keta janè emenuem prej S. Palit 21. Asineretto, 22. Iason , 23. S. Stiefenè Protom. 24. Filippò Diacon , 25. Procuri , 26. Nicanori , 27. Timonè , 28. Parmoni , 29. Nicola , 30. Giuda , 31. Sila , keta kjenè dü derguem ndè Antiochijt basckè mè tè S. Palinè , 31. Silvano , e kjè mè tè S. Palinè , e scroj atünè t' Solunet , 33. Simoni birij Cleofit , 34. Nasoni prej Cibrissi Discipulè plak , 35. Agabo Profeta , issiili bajtt brenenè e t' S. Paalit , 36. Ignatij Upescpek , 37. Anania , issiili Pagheoj tè S. Palinè , 38. Ruffo , 39. Alessandro , 40. Simonè Cirenensè , issiili bajti Crüjnè mbas CHRISCTIT , 41. Natanaeli , issiili ççà *A munè jetè prej Nazareti gia tè mirè* , kjè prej Canè Galilèjè , 42. Nikodemi i parij giççè Pueblicanevet , issiili erç natenè kè Chriscti mè catter velaenitè vet , tè sijtè kjenè , Simoni , Iacobi , Iuda , e Simeonè , 43. Simonè Coriario , kù kjè mbè conak S. Pietri , 44. Gni tjetter Barnab , issiili mbas mortiet sè S. Palit kjè mb' Romè scitijm ndè burgh , e atü dujch , 45. Gioni tè silenè Discipujitè ççerriscinè Atè , 46. Gni tjetter Barnab , e gni tjetter Sciefenè mè giasctè velaenè tè tünè , tè sijtè votnè mè tè S. Pieterrè ndè Cesaret , e ndè Ioppet , e kjenè emenuem Carsio , Malco , Gajò , Aquila , Flegato , & Herma , tè sijtè giççè ndimuenè Corintit Herètik mè 12. tè tjerè emenuem Helionè , Appelionè , e Probatissimo, Simone , Leui , Marcoba , Cleonè , Eumanè Candaro , Cleonè , Diara , e Narciso. Keta janè ata 12. ndeper tè sijt scroj S. gioni Evang. sè duelè nesc , endè nukè kjenè nder neè. Tè sijtè endè ççerret i S. Pali sè kjenè vepere kechij , e renez. Ketà praa kjenè daam scenjtenisc Apostujisc tè sijtè zgoç mbè vendtè tünè 12. tè tjerè , possi kjè zgheçunè mbè vendtè Iudessè S. Mattià. E kjenè emenuem.

II.V.23 Appelè , Peneto , Gioni , Stachi , Pompilio , Aristobolo , Stefano Limpa , Herodiano , Narciso , Tito , Filomeno & Aristarco kesctu ççotè i S. Hieronimi.

II.V.24 Keta tè 72. Discipujè zgoç IESU CHRISCTI [79] e i dergoj , ka dü ka dü mè prediunem Ungilè S. tè vetnè , ndè per giççè Giütetet , e ndepèr giççè sceculit , possi çça Davidi psal. 18. *Ndè per giççè çcet duel eani i tünè , e ndierè mbè anetè ruiculimit sceculit fjaletè tünè ; ù calæeoj mendürenè si kiscinè mè predicuem , as cuj ùçcessè te mos falij , Nukè ççotè sè tè mos jenè tè njereiscim , pò giççè fjalè , e perraala Possi Eliseu Giezi 4. Reg. 4. vers. 29.*

II.V.25 Gni dottuer asso kohejè vottè kè IESU CHRISCTI mè pevetunè , jò pertè zanè , po me nzitunè , atè munè i bankè kech i ççà chisc duhej mè bam pertu scelhuem IESU CHRISCTI , e pevetti chisc ansctè scruem ndè lij tè TINEOT , Dottori i pergieg , sè ansctè scruem , *keè pertè dasciunè Hüjnè tand giççè emerejet sotejè , e giççè spijrtit sit , e sciojnè tand' possi Vetè vetehenè : Chriscti i ççà ban asctu , e ke mè scelbuem. Dottori pertù calæeuem i derejtè , perserij pevetij JESU CHRISCNE Cusc ansctfè Fchigna emè ? Ate herè tuè soditunè Jesussi nalt , tuè i marrè dorenè , mbet i ççà.*

II.V.26 Tè dijsc sè tuè vottè gni Nierij prej Jerusalemi , ndè Jericut , raa ndè duertè Cussarevet , tè sijtè nukè ù contenduenè sè i muerrè giççè chisc pat , pò endè mbassi e patnè fort kech plaguem , e lanè pakeeè giaal' , sckoj per scort' assaj uçè gni Prift , e tuè fort soditunè sckoj uçessè pa manessè ; sckoj gni Levitè , e bani possi i pari. Sckoj gni Samaritan , ò Içulater , Anemicu TINEOT , e i Populit tijnaj , e tue vum roè godijnè per anekim , indü kech ndè emereè , e tuè jù avitunè t' plaguemit , i lau giaknè e ççaatè mè vene , e i leu plaghetè mè voj , e scpuiu mbetè paret konak , e mbèt giççè atè dittè mè tan' , tuè i ççanè per chisc kisc nevojè , tè düjtenè dittè , ù da ,

e la konakijssè , peneea persa duhèj atij t' plaguemi , tuè i ùžžanè sè ndè spenzofsc endè , kiscetè perti paguem kur tè kžegnè. Isìli duketè tүү sè kjè Fchigna kessi sè tresc ? ùžžà dottori muè duketè sè kjè Samaritani issìli pat mescerier per mbij tè plaguemit. Indü mirè CHRISCTIT per chisc foli , persè ndonè gižžè iscinè Fchignè , as gia mangu ata Njeree tè Kiscessè nukè kiscinè baam si Fchignetaretè.

II.V.27 Achia fort , e arresüescimè ansctè godia , e kessaj scembeltürè , sà sciumè ekanè mbajturnè per historiè , e godij tè vertetè. Persè mb' užžetè Jerusalemite ndè Jerikt giütet , e Galilessè , žèè ma i poscterè , janè Biesckè achia sciumè sa scerbüekescinè per spelè Cussarevet , mè viežè , e mè vram Užžetarete , possi ùžžotè S. Hieronimi : Possi endè mirefilì kjè historiè scembeltüra , e Gruesse , essìla mbelož trij massè miel *Luca* 13. e zghižetè ndè *Gen.* 16. Per Sarranè sè [80] sillessè ùžžà Abrami ; *Cpejtò trij Massè miel'tè sittunè , e perieij , e gattuejna gni Pogaccie* , per tè griscinè Engijtè chi jù duknè ndè fètüretè užžetarevet , e sciumè tè tjèra scembeltürè ùžžonè sè janè kjanè historia.

II.V.28 Predicontè gni dittè JESU CHRISCTI ndè gni sinagoghè , ku hini gni gruè chi kisc lenguem 18i. Vjet , bajtèkè krüet poscte , achia sa nukè mundekè me soditunè Chiehtë JESU CHRISCTI Vu dorene permbij krüetè sajnaj , e ajò ndè ciasc ù scendosc. Archisinagoga krüetè assaj sctepij tuè pam gruenè scendosciunè indü kech , tue chiartuem te semuntitè , tuè ùžžanè sè java kisc giascte dit pertü scendosciunè : prasctu nukè duhej meu cpriscinè , e Scettundia. CHRISCTI eoti ünè , e ndesckoj fort tuè i ùžžanè sè ata istè gni scerregij : per se dittè festejè ansctè žanè atij chi ka Kaanè , ò Kalinè ližunè , mè spum mej žanè Ujè : persè pra atij i dukè kech baam mè zghižunè gni spijrt sè ližunasc sè mpcattit ? Mbet aj mè gižžè ata chi po e ndichinè , achia pereiem , sa ma nukè munjtèkescinè mè pevetunè.

II.V.29 Asctu endè gni dittè festejè scendosci gni Mbarcagnosm' ndè sctepietè gnij Chieffalij tè Farrisejè , tuè ùžžanè sè ansctè permettuem me scendosciunè tè semuntite dittè festejè , tuè kjanè permettuem me neierè fossejè gni kaa reuem mbrenda. Tuè mpsuem nde ketè predik , sciumè Niereeij si duhej mè baam mb' Trüessè griscinè , tuè ndegniunè , jò mbetè paret vend ndonè t' iscinè tè degnè , asctu chi eotij sctepijssè ti bā mè ma nder tè tünè mè ndegniunè nalt'. asctu ndè mos banfscinè , tè mossi bagnè mè ma mbarrè tè tünè mè ndegniunè ma Ungietè. E tuè vottunè mbè gni tjeter mpsim ùžžà , cur gnia ban Gostè , nukè ka per tè griscinè ma t' afferitè , Mich , e tè gnioftunè , persè pak detueretè eotünè. *Perse ende tè pa feetè asctu bagnienè* : jò persè nukè kemi per tè nderunè , e griscinè Mijtè. Persè endè Abrami *Gen.* 41. bani gni gostè tè mažè Genijssè Vet , e michiet asso dittejè chi hojnè gijte Isaacut. E Laban cur Martoj Lijnè bijenè vet mè Jacobnè *Gen.* 29. e Joseffi ndè Missijrt Velaænet Vettè *Gen.* 43. e Tè bijtè , Jobit , e Thobijssè Plak , e t' Riut : Ma persè ndetè mirate baamè chi bagnemè kemi per tè soditunè , ma teperè nevojenè , e tjerevè chi janè reuem ndè vobezij , per sè mè griscunè tè Vobech ansctè veperè chi natürejet sè vet meriton jettenè anesciuescimè prasct ùžžà CHRISCTI sè ka perta paguem *sè ngialunit sè Derejtevet* , mè ketè arresüè pra , predicoj scembeltürenè chi ndiek , e ùžžà.

II.V.30 Ta dini sè gni Nierij bani gatij gni tè mažè Darkè , e grisci suumè vettè mbè tan' ani kohet sè Darkessè dergoj scerbetoretè vet , mè ùžžanè t' griscmet chi tè vignenè , [81] tuè kjanè gižžè cafscetè mè bam gatij. Ma gižžè nuk' eržè tuè ùžžanè i pari Unè kam blem gni Pronè , e po vetè mè paam ; žžue tit eot tè mè ndegegniè. Tjeteri žžà unè kam blem dissà Chiee , e po vettè mej kerkuem : I tretti žžà unè kam marrè Gruè , e prasctu nukè mundign mè aržunè. Indü kech t' eot sctepijssè kesso fjalesc e urženoj scerbetorevèt vertè , tè venè ndeper Treght , e užževet , e tè bijenè , tè Vobech , tè stropijvem , e te verbetè. eot ùžžanè scerbetoretè ù baa sa patè urženuem : žžà eoti , lüpeni endè tè tjerè , e silenij tè kerkojenè Darket simejè , sè pò ù permettoj sè as ndogni sè griscmisc ku pertè kerkuem Darket simejè. Kejò scembeltüre ansctè nderèchiunè ma fort cundrè Giužijet. *Sa herè juvè*

descta meu mbeležè ndenè krahè , e nukè desctè. Prandaj pò ghercset tè peganetè , kžehemi prej Gindscit , tè sijtè nukè patnè as arressùè as speressè mè gheuem kachia tè mirè , possi tè Verbetitè , e te strupi juemitè chi rijnè užessè , mè ndegniunè mè gni Reg mbè Trüessè.

II.V.31 Scribete chij mbajnè jevrejtè per Dottorè , possi sod ketè dittè bagenè Turite Hoggietè tünè : E Farrisejtè endè mbajtonè per scenjtenè , possi sod ketè dittè Dervisciate prej Turisc. Descnè mè eanè JESU CHRISCNE ndè fjalè per ta vram. Ma i bekuem scelbues tuè kjanè ndè kiscè si kisc eakon duel jasctè pa gia tè kech , tuè mos kjanè endè mberrijm mottij vet pertè pessusè , e hini me ezunè mè Publicanet. Ksciuekescinè Publicanjt' è Farrisejtè. *Persè kùj ezen me tè permcattenuemit , e geli me tà.* Pertu pergiegiunè ketij kscili tünè. Vu IESU CHRISCTI ndaj ato scembeltürè tè Delessè duierrè , e Dragmessè endè endè ketè chi ndiek tuè žžanè.

II.V.32 Gni Atè pat sciunè Bij , e maj vogheli lüpi piessenè vet , e tuè ù daam si hangri pjessenè vet ndè felichiesctij prasctu reeuem ndetè mažè vobeeij kžej prej Atit sè vet tuè lüpunè ndèjessè. Ati tuè pam birrè vet sciunè motti duarunè mè gni tè maž gaemend è muer , tuè vescuinè ma mirè sè te tjeretè , e doj mè žžanè sè i maž ansctè gaemendi sa do herè tè kžehej gnij permpcatenuem prej SINEOT.

II.V.33 Kessó kohejè endè kalæoj scembeltürenè Publicanit e Farrisejt , kùj mbahej per Scejnt. Andaj tuè hijm tè dū ndè kiscè , Fariseu levdohej veperascit chi bantè : e publicani tuè padittunè fajetè vet lüpentè tè lijr prej SINEOT ; Ate here Farriseu ndonessè kisc baam mirè , persè ù perlevduè mbet dennem , e Publicani , i derejtè , persè paditti vetehenè per tè maž fajetuet.

[82] **II.V.34** Kalæoj endè Jesù Chriscti kalæeimnè t' begatit sctrenjtè , e tè t' vobecut Laerè , i begati Epulon scontè mot mbè Trüessà , e tè tjera tè mira tè kessaj jettè e Laeri fòrt i vobek desceronè meu nghigninè dromzasc , chi reohescinè ndene Trüessè , chi Epuloni nukè ja eptè , tuè i žanè ma para Chienèt vettè. U godit ani sè Laeri ndè mortè vet kjè spuun ndè gijtè Abramit , e i begati renue ndè Ferrè. E tuè paam i Begati , Laerinè nder kachia tè mirè , ù lut Abramit , atè dergon Laerinè mè perftofunè , e tuè mossi passunè sckuem fjala , perserij jù lut , atè i ep testijr tè kžen mbè Sceculit , mè baam mè dijtunè tè pensè velaæenitè vet , atè mos gindescinè endè atà ndevonè masctruem. Pergieg Abrami sè tè velaæenitè e tijnaj , kanè lijnè scrü_ , essiila ansctè atünè calæuem prej Profetesc , e prej Priftenisc , e ndè mos bessofscinè lijssè , nukè kiscinè endè pertè bessuem , mè kjanè chi tè isc ngialunè gnij dvekunè.

II.V.35 Ndevonè kjè pevetunè Jesù Chriscti prej gnij Fariseu , sè at' isc permettuem Nierit mè lesciuem gruenèvet per chisc do cafscè , e mè ù daã , Pergieg Jesù Chriscti. Ndonessè ligja e Mojsessit pat permettuem meu bam ndeper æemerete nguruemè tè Giužijet. E ketu perpichiete ata chi žxonè Turitè sè ù ansctè permettuem possi kjè Abramit Davidit , e Salomonit : Ma kejò punè nukè kjè permettuem sè eanit sè fijl' sè Sceculit : Munessè aj chi lesciontè Gruenè vet , e mir' gni tjeretè , bantè gni tè maž faj , andaj as mè ndogni užè kjè permettuem , as kendùj tutje , persè mirefilì ansctè vertèt se *kam mè žžanè juvè ligjetè jò tè mira ndetè silat nukè kini mè chiendruem Andaj Chisc Hüji ka ližunè , Nierij mossè cpriscignè.*

II.V.36 Vavit nder kachia gni Trimirij sè parescit sè Giužijet , e pevetti , chisc duhej mè bam , per tè dobituue jettenè amesciuescimè. Pergieg Scelbuessi , chi tè scerbegnè urženimete , chi janè , Mos vrà , mos Curnenò , mos Viž , Mos ban descnignienijrescim , Nderò Atenè , e Amenè , e dvej sciojnè e Fchignenè tandè possi vetè vetehenè . žžà Diali sè gižžè ato i kisc baam femijeniet sè vet . i žžà JESU CHRISCTI ndè dò mè kjanè jort i mire duhetè chi ti tè scez gižžè sà keè , e ta dajsc t' vòbechjet , asctu chi tè kèesc gni vissaar mbè Chiełt , endè eja e ndich muè , sè kè mè kjanè Discipuliem ; Trimi percujdessunè ù daa , e sckoj , tuè kjanè ngittunè mbè begatijt' , kendùj ani Scelbuessi muèr dorè , mè folè per begatijt , e per tè fesctiretè maž , chi kanè te begatetè per tè hijm mbè Chiełt.

II.V.37 ξξανè Apostuijtè , sè chisc kisc pertu ξανè , chi pertà ndjekunè kiscinè lanè giçè sà kiscinè passunè. Mbet Jesù Chriscti e ù ξξà sè cur kisc pertè giukuem Sceculinè , kiscinè pertè ndegùinè mè [83] tan' mbè 12. selij mè giukuem , tè 12. Tribut' e Israelit. E cuj do tè lanè begatijtè vet , kisc per ti ξανè gni chind per gnia ; e possi ξξotè , S. Hieronimi , nukè duhetè meu vescteruem , sè per gni gruè , kiscinè pertè passunè gni chind mbè tjetetet , tuè kjanè mbarrè ajò punè : pò sè tè miratè e kessaj jettè , mattunè , mè tè amesciuescimet janè possi tè gniefunitè , e gniaj mattunè , mè tè gni chindet.

II.V.38 E pertè ngusceluem ata chi eanè vone scerbetüretè Tineeot , euu fijl' mè calæeuem gni scembeltüre tè reè , tuè ξξanè. Gni eotè sctepijè mbeloç sciùmè duer punetoresc mej punuem Vensctenatè , sè sijscit dissà hinè ma heret mè punuem , dissà ma vonè. Ani mbassi emberrini coha mej paguem , gnimend pagoj giççè. Tè paretè hinè meu anekuem , per sè pò paguhej ma tè vonevet , possi mat parevet , *chi bajtinè barrenè , e Dittessè , t' zeetit*. Doj Jesù Chriscti mè calæeuem ndonessè sciùmè kçehenè vonè ansctè , as gia mangu achia i maç tè çimptunitè e tünè tè mpcattevet , sà meritojnè me kjanè paguem gni mend mè ata chi sciùmè motti scerbejnè Tineeot. *Persè descitè sciùmè , prasctu tè lijrohenè tü mpcattè sciume* , ξξà Chriscti Madalenessè achia sa mè arressüè ξξà *Mik nukè pò tè bagn çunè* , Mer chisc te perket , e ezè mè Teneε. , e possi cur tè ξξoj as jam unè eotij giansè simè , e mè ξanè cuj me pelchien.

[84]II.VI. Si Iesu Christci si engiali lazzarine e si hini nde Ierusalemt'.

II.VI.1 Gnij laim' pertè c'pejtè kjè derguem prej se dūü Motrasc Martet , e Mrij Maddalenet JESU CHRISCTIT , tuè bam mè dijtunè sè Lazeri i dasciuni tijnaj , e Velau i tūnè , isctè semuntè pa mossi ξξανè tjeter. JESU CHRISCTI ù ndal atū per dissà mot , persè doj mè bam atè te maξ mreculè mè ngialunè , atè i bessontè ajò gind. Vottè nder kachia JESU CHRISCTI mè Apostujt ndè Bettaniet , ku gelinkescinè ato tè dūü Motra ; e gietnè sè isctè e catterta dittè sè Laæeri isctè dvekunè , e sè isc vorruem. Si e mberini JESU CHRISCTI peveti ato Motrasè ku isctè Lazeri vorruem. Atè herè i ξξανè eja eot , e scif. E si emberrini mbè vort' urξenoj ti hijchiej Rassà , e tuè dalè gniè maξè Chiebossinè jasctè. JESU CHRISCTI giξξè peræiem Kiaù , e ndè cias't' meà tè maξ ξξirri e ξξà : Lazerè del jasctè. ndè cias't' Laæeri ù ngial , e duèl jasctè vorrit mbescielè ndè Lenzoit , e liξunè , duel mbaλè fachiè giξξeve. Urξenoj IESU CHRISCTI Apostujet , chi ta zghiξinè , e ta lesciojnè lijir me scuem. Isc Lazzari hieja & permpcattenuemit dvekunè s' jeteressè jettè , tè lijretè t'siλt perket vecè Apostujet prej IESU CHRISCTIT zgheξunè mbè vendte vet tè sijenè punè giξξè cusc duhetè mirefili mè dijtunè.

II.VI.2 Sciumè assisc chi e panè bessuenè mbè IESU CHRISCNE , e tè tjere jò , nguruem ndè æemerate tūnè , tuè mbajtnè sè janè giξξè [85] sctrighenij skuenè ndè Jerusalemt , mè bam mè dijtune Scribetè , e Farisejtè , te sijtè basckè mè Muftijnè atij motti per emenè Cajfas , mbeloξnè basckè gni Cuvend, pertè cuvenduem per mbij ketè punè , e ξξojnè : Chisc pò bagnmè na ? Kū pò ban sciumè mreculij , nde permetofscim tè ndiekè , giξξè Cusc ka mè bessuem mbè tan' , e ka mè mbajtnè per Messij , e pèr Reg. Essia punè si tè ndihetè prej Romaisc kanè mè arξunè mè na cprisciune Giütetnè , e Gindnè tanè. ξξà Cajfassi krüetè tūnè , mè duketè sè ma mirè kiscmè kjanè , chi gnia tè desse per giξξè Pol_t , tè mos duarenè giξξè. S. Gio: Evang. ξξotè se ajò kjè gni e vertetè profetij , tuè kjanè Müftij , ndonè isctè i permcatteunem. *Vu fjalenè ndè gojè possi gni füel'tè mbraetè* ξξotè S. Chiürüli. Asctu kje Balamit. ù forzue ndè Cuvend chi CHRISCTI tè vrittetè per Scelbimte giξξevè. Essila pupè si ù ndic prej IESU CHRISCTIT , nukè diltè mbaλè fachiè jevrejet : po hini ndè sckretetij , e ù mbeloξ ndè gni Giütet tè voghelè mè Discipujitè vet chij ξξojnè Effrem.

II.VI.3 Po avitej Pascha e jevrejet , tè sijtè pò prissinè IESU CHRISCNE tè vej ndè Ierusalem tuè mbajtnè gind mè paghè , asctu chi si tè ndihej sè ku tè isc ta eijnè. Ma tè sciumetè dottorè ξxonessè , motit c' cursè CHRISCTI kjè pagheeuem , ndjerè mbè mortè , tijnaj roξnè kater Pasche. Maepara kjè pakeeè mbassi kjè pagheeuem . E dūjta kiè mbassi bani te parenè mreculè , tuè kξüem Ujetè ndè Venè perpara atūnè chi dojnè meu baam Discipujtè tijnaj ndè Canetè Galilessè : perse Pagheemi , e aj mreculè kjenè baam asso sè gni mendè dittè ; ma gni motemot gniani mbas tjeterit , e per kete Pasckè Evang. nukè pomendèn. E tretta kjè cuur bani mreculinè pensè bukevè , mè te sijt ù nghijnè pensè mijè Njeree. E catterta kjè ajò cur pessoj IESU CHRISCTI.

II.VI.4 Achia saa assi motti cur kjè aj pagheeuem , ndjerè mbè Mort tijnaj roξnè trij vjet , e achia dit , sa janè Epifaniet , chi bjè giasctè dit ndè kalenduer ndjerè mbè Pascket , tè sijenè bagnienè jevretè ndè te plotetè Hanessè Marsit , essila possi ξxonè Dotteretè kjè te prendenè trij dit ndè Prijl'.

II.VI.5 Tuè ù avitunè praa kejò Pasckè e jevrejet , ndonessè JESU CHRISCTI fort mirè e dij , sè jevretè i kiscinè mbè giξξè anet ngrehunè lechietè , desc asgia mangu mè votè tuè ù avitunè motti pessimit tijnaj ; muer mè vettehe Apostujtè , e sciumè gind tuè perzielè perte ndiem dijèn' e tijnaj , te Chielèt , e pertè paam mreculijtè tijnaj. E tuè [86] vottè ndè Jerusalemt possi ξξotè scejnt Marcu , Cperblessi vej perpara giξξevè , mè bam me dijtunè tè cpejitetè dasciunè , chi kiscetè pertè dvekunè , mè mreculè t' Apostujet (t' sijet mbè gnianè) ù ξξà , sè pò vendtè ndè Jerusalemt , ku kanè meu mbusciunè giξξè t' scruemetè e Profetevet nde per tè bijrtè Nierit.

II.VI.6 Sciumè , e muerre vesct kinessè pò banhete Reg , e mbajtnè ndè Jèrusalemt pertè

vertetè Messij , chi tè regienon mbè ketè jetè : andaj Jacu , e Gioni velaenè , ξξανè s' Amessè tünè , chi isctè nderatè sciochienij , Mamè ? Paressè tè tjere eanè mè folè per Nderè , ezè kè Mjesctri ünè , lüpè tè paratè düü vissè , mè ndegniunè mbetè djaçtet , e mbetè sctemanjetet per nee bijtè tuu. E dasciuna Amè vottè , e lüpi tè düü vissetè per bijtè vet ; Chriscti tuè ù kξüem prej sè dü velaenisc ù ξξα , sè nukè po dijnè chisc pò lüpekescinè , doj mè ξξανè sè nukè po mirrinè vesct chisc ù kisc ξξανè ; sè nukè pò vej meu bam Reg , pò per tè pessuem , e pertè dvekunè : e atünè endè tu mbastoftè eemura , mè pijm kalscenjtinè (doj mè ξξανè pessinnè) udob kiscinè mè munjtunè mbe chiełt , mè passunè vissè tè nderscimè , chi ka per tè ξanè Ati amesciuescim , jò per fis pò mirefilì pertè miratè baamè.

II.VI.7 Tuè ù avitunè Jesù Chriscti ndaj Giütet' Jericut , scendosci gni tè verbetè , chi po lüpenite lemoscenè mb' uξè : hini ndè Giütet , e eu vend ndè scstepijtè Zacheuz Chieffalia , i Publicanet , e fort i begatè : küj erç prej CHRISCTIT kξüem mè giξξè Femijtè vet , e ndè scstepijtè ketijnaj predicoj gni scembeltüre ndè pertè votetè tijnaj ndè Jerusalemt tuè ξξανè.

II.VI.8 Gni eot , tuè ù daam scstepijet se vet la ξjete scerbetorevèt' vettè sciumè giaa pertè treghetuem ndjerè tè kξentè : e ù fali atünè chi kiscinè me tan' dobitunè , ndesckojkoj ata chi iscinè kjanè te ploghè. Duel Iericut , e scendosci dü tè tjere tè Verbetè , e nukè kje pa misterie posa t' Verbetè giet mbè ketè uξè , giξξè i scendosci , si cur tè doj chi endè ata te sciffine chisc kisc cpejt pertu goditunè ndè Ierusalem.

II.VI.9 Giasctè dit perpara Paschessè , e mberrini ndè Bettaniet , ku pat ngialunè Lazerinè. Atü Marta , e Mrij Madalena i ξanè Darkè , e nder sciumè vettè chi mbatè Darkè ndoçnè , gni kjè Lazeri , tè silenè Giuξijtè chi patnè lüpune mè Vram CHRISCNE , descnè endè atan' mè mbüttunè , tuè pam sè nde per tan' sciumè po bessuekescinè mbè CHRISCNE Atü Madalena leu krüetè CHRISCTIT mè gni bar te pa cmuem , e i lau kambetè , tueja fscijm mè floketè vet , eja leu endè mè atè tè gni mende baar ; [87] tuè ù mbusciunè giξξè scstepia asso eerè sè lakèmuescimè.

II.VI.10 Ketu Juda chi isc Cussaar , mpsuem mè ujeçunè lemoscenet chi vintè ξanè Chrisctit , hini mè sctijm kech , tuè ξξανè sè kisc mè kjanè ma mirè , mè scittunè atan' baar , e atan' gian' mè ξanè t' Vobechiet , sa me derçunè mbattè arressüè. Doj Juda i dennuem kesctu mè ujeçunè gni pjessè assò gianjè : e jò persè i vintè kech per tè Vobechit. Pèrgieg CHRISCTI Judesse : *Chisc Merëitij kessaj Gruè , essila bani asctu pertè mè Vorruem.*

II.VI.11 Nder kachia gnijè maçe Gind erç prej Jerusalemi per tè pam CHRISCNE , endè Lazerinè ngialunè. Mbas asso dittè desc scelbuessi mè vottè ndè Jerusalemt ; e si emberrini mbè Maltè Uλignet , dergoj dü Discipujè tè vèt , chi prej Giütetjè ti bijinè Gomarenè , mè sogtè sajnaj , tè sijtè rijnè per Scerbetüretè t' Vobeschet , tè sijtè mbassi pruune , goditunè sogu mè petekatè Apostujet , hippi CHRISCTI JESU pertu mbuesciunè tè pamitè *Isajssè 21. E pascè gnià sè pò hippentè Magarit.* E reuem sciumè gindsc chi poe per zilinè , ù nis prèj anet' sè Jerusalemit' ku isctè perderçunè fjala è t' ngialunit Lazerit , tuè ndiem sè CHRISCTI pò vintè mè tan' , e mè sciumè tè tjerè. duelè sciumè mè marrè : e ma teperè gni sciumizè tè mittunè femijeè , seiortaèè pjekunè basckè , i duelè perpara , e gindja tuè preem ghemba Uλijsc , sctrojnè uξessè , e dissa sctrojinè petekatè tünè chi tè sckon per mbij to , e femijea prej Sineeot siełunè , pò sa ù pojnè eunefijλ mè kenduem giξξè basckè : Bekuem kioftè Messia , chi pò vjen per emenitè TINEεOT , e gindia cpjekunè endè ndimojinè tuè ξξανè ato tè verteta fjalè m' kankè.

II.VI.12 Si emberrini JESU CHRISCTI mè kessò dorè gaemendi ndaj Jerusalemt , ù ndal mè soditunè , e tuè vum roè chisc kiscetè pertujù goditunè mbas 40. ujetsc , ndeper mpcat chi kisc per tu baam , mbas penssè ditsc , tuè Crüchiessuem Scelbuessinè vet , tuè kjam mè tè maç tè ξimptunè ξξα , sè nukè kisc perte mbettunè gur mbè gur. E mberrini ani ndè Kiscè , e Farisejtè tuè paam femijeenè , sè po ciojinè eanè si ku ma fort , ù ndü kech fort. U ξξα Scelbuessi sè ansctè

scruem , *Sal. 8. Gojet sè kerčijet , chi marrenè gijtè mbarovè Laudinè.*

II.VI.13 Pò gindescine ndè kiscè dissà tè Peganè aržunè per Pasckè mè bam uratè , keta si emberrijnè ku Filippi , jù lutnè chi tù calæontè CHRISCNE , S. Filippi foli S. Andreut , mè t' sijl̥t basckè i ξξανè Scelbuessit , issil̥i pergieg sè chiè ma , e kisc mberrijm [88] motti meu dèftuem Birij Nierit , tuè ù ξξανè sè sicundersè duhej kochieja e Grunit meu mbielè ndè ζeet per tè frujtuem , tuè ù dasciunè ma para meu calbunè ; asctu endè po duhej atij mè te dvekunè , per tè baam sciume frujt , mè te kžüemitè sciunè jevrejè , e t' Peganevè. Ketu endè foli mè Atetè vet tè amesciuescim , chi asso kohejè tà nguscelontè , e ndè cïast' ù dorg pesctierè n' Chiel̥scit gni eaa chi ξξà , unè tè kam ngusceluem , e perserij kam mè tè ngusceluem. Giξξè , e giejnè eanè , e kusc ξξoj sè isctè gni bumbelime , Cusc ξξoj sè kjè gni Engielè , ma JESU CHRISCTI ξξa atünè , sè aj eaa isc aržunè per ata , e jò pertan'.

II.VI.14 Predicoj endè atünè e ù ξξà , sè mortja e tij kiscètè cpejt pertù goditunè , tuè ù ctielè atünè sè sjisc pertè dvekunè mbè Crujt essila punè tuè ù dukunè fesctijr Apostujet , i ξξànè , sè ajò dorè mortjè nukè perkit Messijssè , tuè dijtunè per lig sè nukè kisc curraj pertè dvekunè. U ξξà Iesù Chriscti sè endè kiscinè pak drittè per tè marrè vesct tè scruemite , e lijnè tuè ù c'tuem dissà tè tjera arressegnè per ketè vend , e ù da sisc.

II.VI.15 Kžej tè dūjtenè dittè prej Giütetjè , e tuè kjanè mb' užè i erž huu , e tuè paam se largu gni liss te fichiet plot mè gieξ tè blera jù avit , possi cur tè doj mè paam sè a ka pemè , e tuè paam sè nukè kisc as ndogni , e malécoj , tuè ξξανè curraj pemè si mos leftè , endè cïast lissi ù ξξaa. Doj JESU CHRISCTI me na baam mè dijtunè sè aj meriton meu malæcuem issil̥i ka gieξξ tè dukscimè , e mè buæ mè nderen e emera e tünè ansctlè larg mejè e i mengojnè Veperatè mira.

II.VI.16 Possa hini ndè Giütet , e ndè kisce ndè tè sijet tuè pam sciunè treghetarè chi pò scissine Peλumba , e sciunè kamatarè chi mbajnè Peneea perpara , per ti daam per kamatè. JESU CHRISCTI giξξè i sctiu jasctè Kiscet , tuè permüssunè mb' ζeè trüessatè , tuè ξξανè *sctepia e Uratevet ka meu ξξane , e ju e bante spelene kussarevet.*

II.VI.17 Gni herè nder tè tjerat kesso kohejè ndegn JESU CHRISCTI mè Predicuem , nder tè tjera cafscè chi ξξà kjè scembeltüra , e Atit fëmijssè , issil̥i ξà dissavè me punuem Veensctinè vet , e kur emberijni motti mè nzierrè frujtinè , atà Vraanè Scerbetoretè , tuè mos lijruem as Birit atij eoti , ndeper tè sijet punè merituenè , chi Veenscti , tu hichiej ndorè , e tè epetè tjerevè. Chieffalijtè Priftenèt , e Farrisejtè muerrè mirefil̥i vesct chisc doj mè ξξανè JESU CHRISCTI sè eotünè po doj me ù marrè Kiscinè ndorè , e mè ζanè , e t' Peganevet , tè sijt ma mirè kiscinè meu scerbüem , prandaj descnè [89] mej sctijm duertè : pò drescnè sè peræihete Polemi. E tuè mos mujtunè mè baam tjeter derguenè kè aj mè ngehgnimè dissa Discipujè tè Farrisejèt mè trimatè Regit Herod , tuè pevetunè , sè à ansctè lij̥r mè paguem Telosnè Cesarit , dojnè , atè kisc ξξανè sè , jò , perta sctijm ndè menijtè Regit , e mè ndihmetè tijnaj tè vritej. Tuè gnioftunè scelbuessi ngeginmnè etünè muer peneenen dorè i peveti i kuj isctè aj mehür , e Scembeltüre ; pergiejnè sè ansctè e Cesarit. ξξà Chriscti : Pra epeni Cesarit chisc ansctè e Cesarit , e chisc ansctè e Tinee. tepetè Tinee.

II.VI.18 Eržnè mbas andaj Saducejtè tè sijtè nukè epescinè ndetè ngialunit ; e pevetnè sè à ansctè vertet sè Niereeitè kiscinè pertu ngialunè ? E gni Gruè chi tè gindej tè kisc passunè sctattè burra nder vetehè Velæenè , gniani mbas tjeterit , e cuja sisc kisc pertè kjanè cur tè ngialescinè tuè ù passunè giξξè ata pertu ngialunè. Pergièg eoti üne sè iscinè tè padijtunè ndtè te marret visct tè scruemite S. e sè mbetijeteret jetè nukè banhescinè Martessa , as Darsmè , Po sè tè lumtè kiscinè pertè kjanè tè delirè possi Engijtè.

II.VI.19 Farisejtè , tuè paam pusctuem saducejtè eunè mèj ndimuem ; prandaj gniani sisc pevete CHRISCNE , issil̥i isctè maj maži urženè , keta kjè gni tè pevetunè mè scerregij perta mujtunè mè paditunè gni sè pergiegiunè cunder lijssè. Scelbuessi ξξà sè maj maži urženè ansctè i t'

dasciunit Tineε. e mbè ghassetè tijnaj isctè aj i fchignessè. Cundruel peveta IESU CHRISCTI Farisejtè : Christci i cuj bijr kisc pertè kjanunè. Atà i pergiejnè sè kisc pertè kjanune , i birij Davidit. ξξà CHRISCTI perserij Simunè jetè pra chi Davidi , e ξξerret eot *Sal.* 109. ξξà *eotünè Tineεot , ri mbè tè Diaçtet temè.* e para fialè *eotünè* do mè ξξanè Atenè , e dütjà fjalè *Tineεot* calæeon Birrè chi ansctè CHRISTI. Sè pra Davidi kisc pertè kjanunè i Ati , si e ξξerret eot ? Nukè dijtine mej pergiegiunè ndogni fjalè as guzojinè ma mè pevetunè mbas asso kohejè gian' cafscè.

II.VI.20 Hini nder kachia eoti Christc mè paam ata chi epinè lemoscenè ndè kutijt per trajtimtè Kiscsessè. Ku pa gni plakè tè vejè sè scitjù dū asperèè tè voghela , e tuè passunè paam te tjerè tè passunè chi po scitjùnè ma teperè , levdoj Plakeeenè tuè ξξanè , sè ajò lemoscene isctè ma e pereana perpara Tineεot , tuè passunè ajò ξanè sa kisc mujtunè , tuè kjanè , e Vobekè. Duel kiscet , Apostujitè i ξξanè , à tè degniohej è tè soditentè atè mreculij trajtimi t' assaj Kiscè , achia sè Maçejè. tsijet Pergiegi IESU CHRISCTI , sè kisc pertè mberrijm motti cur tè [90] mos ittej gur mbè guur , e kendjij euu mè folè per dittetè maçè tè Giüchit te reξξit Sceculit

II.VI.21 Ato scegnè chi CHRISCTI eoti ünè ξξotè sè kanè mej prijm dittesè giüchit janè , luftetè , Murtajè , Vun' , e tè pereanetè gnianit tjererit , possi genia cunder genijssè , Miku cunder Mikut , Velau cunder Velaut , kanè meu ciuem Profetè tè scetremetè , mè mpsimè reneza ; ξξotè endè sè Dieλι ka meu errunè , e se Hana ka mè duarunè drittenè vet : e üjtè kane meu dukunè sè kanè men reeuem n' Chieλscit : Ndesckon IESU CHRISCTI , tè jessemè giξξè gatij persè , ndonessè kanè meu dukunè ato scegniè , ka mè kjanè as gia mangu , e fortè pritessè nder gind possi ù godit ndè mottè Noeut , t' sijlt tuè pevetunè Persè po fettighej mè baam atè dore Barchejè ù ξξoj sè kisc pertè arξunè gni tè maç tè kundunè , e sè po e bantè pertè scpetuem ndè tan'. Ata pa mossu hijm nder vesct , as gia ndjerè mbattè dittè tè gnimendè chi Noeu hini ndè Barchet , Niereεitè po gostitescinè tuè ù Martuem , e tuè ù ξanè lodervet vettè. Emberrini Diluij , e giξξè ù mbütnè jasctè Noeut , e gindjet sè tijnaj chi hinè ndè Barket.

II.VI.22 Asctu endè mirefilì ù godit atünè t' Gomorrassèt , hajinè , e pijnè , scissinè , e blijnè vijnè Venestena , e trajtuekescinè sctepij , ndjerè mbas sè gnimendè dittè chi Lotti ù daa sisc : ndetesilèt dittè rescì ejarm n' Chieλscit , issilì giξξè i ntrètti , tuè i djegunè , e mbe ketè arressüè pruu scembeltürenè e Virginavèt tue ξξanè.

II.VI.23 Kjenè pensè Vasciaεa t' urta , e tè dijtiscimè : e pensè tè paa dijtuna. Te urtate gaatuenè Candilatè mè Voj chisc mos banè tè marratè. Nder kachia gnijheri emberrini ξanderri , e Vasckeeatè urta hijnè mè tan' ndè ghaæemendet , e nguscelimetè Darsmевèt , e tè marratè mbetnè jasctè. Dò IESU CHRISCTI mè na baam mè dijtunè sè giξξè herè na duhetè mè mbettunè gatij , asctu chi tuè mberrijm ξanderi ndetè pacujtuem , issilì ansctè CHRISCTI i dasciunij spijrtenèt tinevè , tè urtatè kanè mè kjanè mbè Chieλt pereanè , tuè lanè jasctè tè marratè , e tè prituescimtè.

II.VI.24 Καλεεoj endè gni tjetèr scembeltürè tè gnij eoti chi dau ndèr dissà scerbetorè dissà peneεa pèr tè treghetuèm , ani sckoi , kuur kçei ata chi aj giet sè kiscinè treghetuèm tuè bam ndüsc giaanè tepeperè , i pagoi : e ai chi tuè sckuèm pèr tè nkottè mottnè nukè isctè scerbüèm peneεasc , kjè scitjim ndè burgh , e pendessè t' errèta , tuè na bam CHRISCTI becuem mè dijtunè se per te hijm mbè chieλt , nukè ansctè mejafì vece me mos baam kech : Pò endè duhetè me baam mirè : perse possi ξξotè i S. Gherguri ndè uçetè Tineε. *Tè mos Vottetè parèt , anscte [91] gni tè vottè mbrapesctè.*

II.VI.25 Καλεεoi endè eotüne ndetè scterguem diteneè Giüchit , te silenè , tuè passunè ndermend ma pèr tè lirè imè calæeuèm ndetè sosmite veperessè per tascti e laame.

II.VI.26 ξξotè S. Luca se IESU CHRISCTI ndalei giξξè diteneè ndè kiscè , tue predicuem nattenè , ani vej mbè malt Uλignet , e se giξξè Polemi heret ndè natijet vei me giegiunè ligeraten' e tijnai. Po avitej ma ditta e Pasckevet umbeloçnè Krenatè Priftenet , e tè Plechiet ξeut per para

deresse t' parit Priftenet , t' sijlt ξξojnè Chaifassò , e atù kuvenduenè chisc mendürè duhejmè mbajtnè pèrtu eanè IESU CHRISCTI : e giξξè ù goditnè , te vritei mbè chisc do mendürejë chi te mundej me ù bam , vecè tè mos goditei dittessè festessè , te mos ciohei Polemi , mè ndimuem.

II.VI.27 Iscte hijm Satanassi ndè eemeretè Iudessè Iscariot , issili isctè gnia , i sedümbeçietè Apostujisc , küi mbassi kiscètè ndiem atè kuvend vottè mei giettnè giξξè basckè , e ù ξξa : Pa scifeni chisc doni me me ξanè se une juvè jau ap ndorè. i permetuene mei ξanè trijçjerè Denarè *Me kanè goditunè godinè temè per 30. te Rgiantè , mè te sijet me kanè goditunè Zacharia 11 Matteo 26. E ata i permetuenè 30. te Rgiantè S. Marcu 14. S. Luca 22. S. Gio. 11.* Si emberrini pra , e para ditte , e Pasckessè , cur duhei me ngranè kingne Pasckesè chi goditi Haneplotejet se Marsit Pevetnè Apostuijtè Chriscnè kù te urçenontè ti gatojnè me ngranè kiginè , e tè nderjnè Pascketè , Urçenoj CHRISCTI Pietrit , e Gionit , te vejnè ndè Giütet , se kiscine meu piekunè mbè gni Nierij chi baantè Ujë , e ta ndichinè , e tè ξξojnè t' eot sctepijssè , ndetè sijet tè sciffinè nierinè mè hijm , e ti ξξojnè se Miescttri mè Discipujtè vet doj mè nferunè Pasckenè , e sè po doj ndè sctepijtè tijnaj mè ngranè kingnè mè Discipujtè vèt. E sè aj kisc pertù calæeuèm gni Camerè ndete sijet kissinè pèr tè giettnè cafscetè giξξe gatij pèr tè dèrkujtune ; baanè Apostujite sà ù kjè atünè ξξanè.

[92] **II.VII** Darca e Iesu Christit me aposuite vet.

II.VII.1 Mbassi , e mberrini koha , e Darkessè , IESU CHRISCTI , ù mbelož mè Apostujitè vet nde Cenaculit , e atù dò me granè kijnè basckè me scejntit Apostuijte vet , tuè mbusciunè , mè Cerimonia chi isctè plot mè Misteria , gižžè saa ligia urženontè. U ciuè nder kachia darket per tè na žanè gni tè mažè scembeltürè , si na duhetè mè kjanè tè pervutè nder neè. Desc me laam kambetè Apostujet vetè , tuè ù ngiesciunè mè gni Pasctemal pertè fscijm kambetè. euufijl' prej s. Pietrit tuè i ram perpara mbè ghiugnè , nukè mundemi curraj mè žžanè sa ù mbreculuè S. Pietri, issili bucurè dij sè kūj ansctè aj Christ , tè silenè paa nguscelu_ mbe Maltè Thaborit , kūj ansctè aj chi pa sè bani kachia mreculij , andaj nukè po mundej mè duruem , ti rij mbè ghiugnè pèrpara. Prasctu euufijl mè i žžanè , ò eot à ti keè pertè mè laam muè kambetè. Kusc je ti ? kusc jam unè ? Ti chi jeè emeot , Scenjti scenjtevè , Hūjiem crijuessii ? Do me laam muè kambetè , Discipulit tit , scerbetorit tit tè permpcattenuemit ? Krūmbit perchittunè ? curraj nukè duè ketè pune. Tuè gnioftunè Iesù Christ sè Pietri pertè pervute nukè dooj , prasctu i foli mè tè amblè. Chisc pò bagn unè tasc ò Pieter ti nukè e di : ma ndevonè ke mè dijtunè. Kžej sè riu Apostuli e i žžà ò eot nukè permetogn curraj tè mè lajsc kambetè. Ketu Iesè Christ , e ndesckoj Ndemostè Lauscia , nukè kè mè passè pžessè mè muè , kinessè ndè Parrijsit , tuè ndiem Pietri laudetè žžà ò eot jò vecè kambetè , pò endè krüètè. mbassi lau kambetè Pietrit , e mberrini mbè [93] Giudenè. Kusc ansctè aj chi tuè paam perpara vetehessè raam mbè nghiugnè te eotne , e Miesctertè vet , e tè mossi zbuttej eemera. essila eèmerè nukè zbuttej , endè sciumètè kechia tè kisc passunè , tuè paam mbattè mendürè sè po i lūpen ndejessè endè ta kisc kund lenduem.

II.VII.2 Mbassi lau JESU CHRISCTI kambetè , muer petekatè vet , e žžà apostujet sè chisc kisc aj baam atünè , tu isc per scembeltürè : e sè aj tuè kjanè miesctrij tünè , e Cperblessi , ù pervu , asctu endè ata gniani t'jeterit tè pervinhescinè , tuè bam Vepera tè dasciuna.

II.VII.3 Pertè vertetè ndè kjè curraj ndeer , tè silenè paressè rijnè mbè Trüessè ansctè mire mè levduem , ansctè per mbij gižžè ujenasc , vecè ata chi sctiherè Duervet , e kambevè , pertè na delijrunè , e fscijm gižžè sè pegami , e sè perlūmi , achia sa mè tè vèrtetè tè mune žžohej , *sa te bucura janè kambetè t' atünè chi Vangelizojnè Pajnè*. Kūj Ujè anscte ata tè gnimendè , chi birij Tineeot perduèri , tuè laam kambetè SS. Apostuje ; e mè gni tè lijrtè passunè , e tè maž na mba gatij , tuè na permetuem ndè ketè ndeer mè ngranè vetè misctè tijnaj , e mè pijm tè hūjenuesciminè giaknè tinaj. Gielè , e pijè atij chi ka eemerè mirè , e kerkimnè mirè , mè spijrtinè S. tè paa cmuem , e scijè achia per kenachiè , sa Chielja nukè ka pèr vetehè kafscè mate mažè , as Sceculi mundetè mè žanè cafscè ma tè bucurè.

II.VII.4 Iscinè mbeležè nd' Atenèt mè festuem ndèr vetehè , mè gni ndèr te urtè , sciumè njeree fort tè dijtescim , ndè diè ma tè bucura tè letteressè , e tè dijssè , fort tè Urtè , e Mjescter. E mbassi kienè gižžè cafscetè baam gatij , si ù auitnè scerbetorete meu sctijm Ujè Duervèt , gni assi Dottoresc nukè dijssè chisc dorè punejè sè reè bajtunè , sctiu ndè cuuend mè folè natürenè , e te miretè Ujit , issili ndèr tè miret , isctè ma tè mirè , e issili ujèt maj mirè kiscètè pèr krüè Uij tjeteri ndarè žee , pèr mbij atè ligieratè tue vottè kapak tuè fole , e ligieruèm , e ndè chiatè , e pèr te mujtunè si issili dò , ata Ujè , žusses ù scerbej gielè atan dittè ; ma mirefili isctè gnijartè ndèr tà mai fortè , issili hini ndèr mjedist assai luftè , e tuè lūpunè mor mè folè mzijsc ja permetuenè tuè folè chisc i dukei , e mbassi i žanè bessenè sè gižžè kiscinè pèr te ndeghiuem , e mbassi gižžè pusciuenè Ateherè ai žžà se mai miri Ujè , e mà forti pertu zgežunè ndèr gižžè Ujenat , jò vecessè , tè Atenesè , e tè Gherchijssè , pò te gižžè sceculit , sè ansctè ata chi sctihetè dueruet pertu laam cur rijnè mbè Trüessè , cur anscte Trüessà baam gatij. kesctu ai foli , e paa mos žžanè ma giaa , ctrini Dueretè vet me i laam Pelchiei ajo gumezij , e scembeltürè sa gižžè beghenisnè atan' fialè , e banè si bani aj tuè ù laàm.

[94] **II.VII.5** Ndatè vepere persiperi IESU CHRISCTI deftoj tè maçt' è e tpervutit vet , tuè laam apostujet kambetè. Ndè gni tjetere ani chi ndjek calesoj tè pa sosmitè te dasciunitè vet , e kjè mbetè çanèt atünè Corpne vet scejnt ndenè te pamitè bukèssè tè pacmueminè giakne vèt , ndè ata tè Venessè. Prandaj si kçüenè mbè Trüessè , e tu ndegniunè atü giççè basckè mè tà , eusil Scentinè sacramend te Lterit , mè tè sijlt kungoj giççè Apostuijt , tuè i urçenuem Priftenè , tuè ù çanè pusctet mè scecruem : mè ata te gnimendè pusctèt pra Hüji pusctuescim , mè te sijet crijoj Chielètè , e çeenè , ççà e ù banè. Me atè pusctet chi bani mè leem gni Virginè pa mpcat per vertütè Spirtit Sentit. *eani Mrij Virginèt* , Me atè pusctet chi çà t' Verbetèt drittenè *Epheta chi dome ççanè Cilniù*. Mè atè vèrtüt chi ngialì Lazerinè tuè ççanè *Lazere eja jasctè* mè atè tè gnimendè , tè vertetè , e tè kjanè pusctèt , tuè passè marrè Bukenè ndorè , e ciuem süütè prej Chielscit , me giççè æemerè , e vertüt tè maçe , urçenoi e çça , *kij ansctè corpi em asctu endè mbè gnitietè vend* , Misciem pertevtetè ansctè gielè : tuè marrè mbatè mendürè kalscenitinè me Venè ççà kü ansctè kalscenti , i giacut tim , e mbè gni tjetè vend giaku em pertevtetè ansctè pijè , tuè daam bukenè kungoj giççè Apostuijtè , e ù çà giaknè baam mè ato fialè tè scecruemè , e kesctü scecruem Scenitenitè Apostujè , mbetnè baam Priftenè tuè ù çanè atè tè gnimendè pusctèt mè ççanè scenjtenè Mescè , e mè bam me arçunè IESU CHRISCNE mbè Lter' ndenè ata te pam tè bukèssè , e te Venessè. *Te pomendunitè bani tè mreculijvèt vettè , i Menerierscimi , e mesceriersi eot , Gielenè çà droessèt vettè Psal. 110. Chisc ansctè tè miretè , e tijna , i e chisc ansctè bucuria e tijnaj , vecè Grunetè e zgeçunet , e Vena chi nderscen Virginia Zach. cap. 9. Ma giççè cafcsetè janè tè miatè ççotè eotünè bucuria e Aravèt anctè me muè chi ansctè luleja e Mjelit Hostia Scenitè.*

II.VII.6 I maç kiè mreculi , e maj maç tè dasciunit chi ketu na caleson IESU CHRISCTI , issilì mbè ketè mendürè kurraj nesc nukè dahetè , pò tuè ù basckuem mè neè desc meu baam gnià me spirtit tanè. Andaj ççà *kusc te haè Miscètè tem , e tè pijè giaknè tem , ndè muè chiendron* , e unè ndè tan' : Andaj vien ççanè kunghim persè sicundersè tuè prekunè spirti ünè Miscètè , issilì ka te eanè prej Adamit ; cuur Hüji e krijon , e sctiè ndè corpt , gniheri banhetè pjessetar giççè asso sè kechiasc , e vobeiasc sè Adamit : Asctu endè cundruel tuè prekunè ndeper ketè Scenit Sacrament mè tè degnè Miscètè JESU CHRISCTIT , banhetè pjessètaarij giççè t' miravet , i giççè vissarevet tè CHRISCTIT. Prandaj ççuhetè kü Sacramend kunghim ; Perse [95] ndeper ketà Hüji na kungon , e na ep jò vecè misctè , e tè pacmueminè giaknè vet : Po endè gni pjessè tè giççè gulscimevet , e fettighevet , e tè giççè merituevet , chi mè tè sacrificuemit' atij Misci , e t' atij giaku ù ngaçegnüenè.

II.VII.7 Kur fejej Adami tuè ngranè Molenè , mè grükessij fejej , Dò endè eOTÜNE chi mè gni gielè Nierij tè delijretè , e tè dalè kesi mpcatti. E chisc ççà Dialì Evessè *kini mè kjanè possi Hüja* mirefilì per ngegim , tuè mos mujtunè meu cujtuem sè asctu kiscnè mè mujtunè mè kjanè. Hüji eot per çunetè tijnaj , do chi tè dijè , sè ata mundetè mè kjanè , tè jetè Dialit per ma tè maç mund. *Gielenè çà droessèt vettè Davidi : çà atü ne pusctet Bijtè Hüjit meu bam S. Gio:*

II.VII.8 Dò Iesu CHRISCTI mè na lanè ketè scenjt sacramend' pèr gni peng tè dasciunit vet , t' maçit , mè tè scjlt na par dasciunè , asctu chi mè Giüch ,r'iscim mbajtunè mè dasciunè , e mè scerbüem. *Keto punè sa do herè ti bani per tè pomendunit tem Kini mèi bam* , mbas kachia fialesc sè dasciunasc eu fil fort meu nekuèm scelbuessi se gnia sisc , kiscètè perta traçetuem , pèr ta çanè ndè doretè Giuçijet per ti çanè mort' , kejo fialè fört i per ejeu Apostujitè scenjtenè , eunè fil ndër vetehè , mè pevetunè cusc kisc per tè kianè küj ? ndeunè e peveti Iuda . t' sjlt' pergieg CHRISCTI ; ti pò çuè. Ndèr kachia A. Pietri ù lut t' scè Gionit , issilì isctè pesctetunè mbè Prenhenitè IESU CHRISCTIT tuè ju lutenè tè pevessè Chriscnè , cusc isc aj per te sijt pò flit'. Iscè Gioni tineè peveti Chriscnè , issilì endè tineè i pergieg , e i ççà se ansctè , t' sijlt kisc pèr ti çanè gni felè bukè , ngiüm ndè Palarè : e ndè cias' jà çà Iudèssè Iscariot : basckè me atan' felè hini ndè tan' satanassi.

Mort ansctè t' Kechiuèt , jetè t' mirevet. Tuè i ξξanè CRISCTI chisc kè pertè bam , banè cpèjt : Scenjenitè Apostujè cujtuenè , se pò urξenon mè blem gian' cafsè pèr festetè Paschevet , ndò tè ep giaan cafsè t' Vobechiet , pèr sè aj mbaj Culetenè me aspret' , chi te deuocimitè è CHRISCTIT i epinè. Tuè passunè Juda ate punè ndijèm ndè ciast votè mè bam sa kisc cujtuem ndè mendtè vèt te pa uçat : Kendüi duketè se IESU CRISCTI , duich vetè pèr volendetè vet , tuè munitunè udob meu larguem traçetjiet , te sijlenè aj fort mirè podij. ξξà endè CHRISCTI se giξξè Apostujitè kiscinè pertù Scandalizuem asso natejè , doj mè ξξanè se kiscinè pèr ta lanè. Ma Scè Piètri i ξξà se currai nukè kisc per ta lanè , e perti raam mboh ; t' sjilt CRISCTI ξξà , se paressè te [96] kendon düü heri Gieli , kisc perti raam mboh trij herè , e mè keto fialè ù dua sisc tuè kjam è endè ata muerrè Vainè. Ai ù duk percujdesunè , e ata fort i ξunè , duel' assò Sctepijè , e assò Giütetjè , basckè me senjenit Apostujitè vet , e mè ata votè possi kisc eacon per herè mè baam nde Copesctitè Getsemanit per tè Perruenè Cedronit.

[97] **III.** Pessimi e mortia e eotit tine Iesu Christ

III.I. Si Iesu Christ diersi giak nde kopescte e traçetiia e Iudesse.

III.I.1 IESU CHRISTI i verteti HÛj , e Nierij possi cundersè anscètè gni kruè i amesciuescim kahè rieç giççè scenjtenia , e tè mirète spijrtit. O possi aj DieIij i giççè sè derejtèssè , issiIi mè scentet reèè tè vet , ndritten kiscene e çeene vet , asctu mirefiliir jeta , pessimi , e ngusceluemeja mortja e tinaj anscètè gni uçè ndogni scembeltürè , mè tè sijet na epetè kejo e vertetè scentenij , e drittè chi ka i ngusceluemi Christ ndè vetehe. Achia sa mundemi mè ççane , sè , jeta e Christit anscètè gni Passechüre e gni t' vertetit t' kersctenè , e pessimi , e mortja e tinaj , anscètè gni begatij , gni drittè , gni mengij , gni nguscelim , e gni scelbim , i spirtit tinè. Persè as ndogni cafscè na duhetè nevè mè passè eeeI , è mè passè perpara süvet giççè herè , as tjeter mè cujtuem mè descirè ma tè mèçaa sa jetenè e Jesù Christit. Mirefili persè [98] ndjekunè veperatè mira tè tinaj , e pertè nderechiünè tè kechiate chiuete tona , possi ççotè S. Gerguri *Giççè Veperè e Christit , anscètè pertè dijtunitè tanè* , e ata janè scenjtenè ma tè dasciunitè Tinee. tè sijtè dijnè , e ndjekenè veperatè Jesù Christit. Pranüaj sciümè scenjtenè kanè zgheçunè pertu scelbuem , giççè herè mè vum roè , ndè uratetè tünè , jetenè , Pessimetè , e Mortnè Jesù Christit eotit tinè ; Persè atü gajenè Spirtit tünè tè gelijtunè , plaghevet mpcatvet mengij , fedighevet puscim , mpcatevet tè ndejüem , e tè maçe ndihmè giççè nevojet tünèvè.

III.I.2 Scelbuessi ünè giççè i descruescim pertè dvekunè vete , possi ù ççà , vottè mè Apostujitè vet ndè Copesctitè Getsemanit , ku kisc eacon me votè sciümè here Nattenè tuè sckuem ndè urate tè paa menguemè. Là mbè tè hijmitè Copesctit , tètè Apostujisc sè vet , e bascke mè tè tijere trè , Pieterè , Jakunè e Gionè vottè mbè gni anè , e eufijI meu deftuem percujdescim. Isc aj atünè trè persiperi Apostujè calæuem mbè Maltè Taborit , fort i bucurè , e mè tè maçe drittè , e tasc po calæohehtë atünè plot mè fort tè meçà t' içunà , tuè ù ççanè , se mirefili asctu kisc pertè kjanè içunè ndjerè mbè mort , ndalniju ju ketu , e iteni chiuem mè mueu. U larguè sisc sa mundemi me ççanè gni e sctijmè n' gurj : raa mbè nghiugnè , e mè fächie ungietè ndjerè mb' çeè tuè , ççuessè , tu'e prekunè , possi ççà *Jerem. cap. 3. ka mè vum ndè pluhelit gojenè vet , atè isc speressè.* Tuè ççirre Atinè Pusctuescim. *Nde mundete curraj , letè mè sckognè küü kelscenjt' ; As gia mangu iò si duè unè ma possi ti* , E pat ketu achia t' içunè , sa desc ù loç sè çimptuni , e diersi giççè giak , achia sciümè , sa emberrini persctat tuè rjèçunè ndjere mb' çeè , tuè paam atü ato tè meça mundimè chi pò i levdohej tè pa gnioftunitè Iudessè , e ajo sogherij Giuçijisc , tuè cujtuem endè tè echiate , e Martirizimetè , chi kiscinè pertè pessuem Martijtè pertè dasciunitè tinaj , e keta tè perçanè kisc per tè passunè S. Amè kiscè Nussèja tinaj.

III.I.3 Düü here parandaj kjè ciuem uratescit , e vottè mè pam te trè Apostujitè , tuè ù ççanè te mos flignine , tuè i giettunè giççè herè tuè fjetunè , mè té dasciunè indesckoj , tuè ççanè Pietrit , *per gni horè nukè mujtitè me mbettunè chiuem me muè* Giççè pò fligninè , CHRISTI vecè Pieternè ndesckoj , doj mè ççanè , se Upesckepijitè nukè duhetè mè fjetunè , tuè kianè Barij' e Scpijrtenet.

III.I.4 Veèj , e vin scejbuessi prèj Discipujisc assi vendi s' uratevet , tuè paam se pò auitei koha , e pessimit , nukè eij vend : tè trettenè herè chi raa nde urate , achia ju rit' pessimi , saa e mbeluenè diersetè n'giaku , achian' sciümè , ççotè S. Luca 12. saa ù dorg ChieIscit Gabriel Archangeli , e n'gusceloi , tuè i vum perpara [99] ato tè mira chi mortjèt se tinaj iscinè per tè arçunè , andüi tuè mbettunè CHRISTI giççè ngusceluèm , ù ciu nalt' Uratescit , e votè mè chiuem Apostujitè , e mbassi kiè mberrijm mbè vend' , ççà Apostujet , cioniu michtè mij , sè gniè ma e mberrini koha , anscètè afferè aj chi mè ka scittunè. Apostujitè celne süütè randuem giunit , e mbè drittètè chirauet panè ke schelchiejnè hëkurat e Paterscianauet : ndienè eanè e Gindsè , e tè Armevet. Chiuenè endè ata tè tètè Apostuje tè tjerè , chi iscinè raam mbè tieterèt anè , e giççè trembunè votnè kè IESU CHRISTI , e muerrè ngrükè tuè ççanè : Chisc anscètè keta ò eot , po

vignènè keti me na vraam , ndimona. IESU CHRISCTI ξζα atùnè , chi tè mos drojne , se vecè pèr tan' iscinè arζunè , e kesctu tuè ζζanè ù daa sisc , tuè i marrè ngrükè me fialè fort tè dasciuna.

III.I.5 Iuda kisc ζanè fiale jeurejet mè jau ζanè asso nattejè IESU CHRISCNE , e kesctu traζetori prej Apostulit se CHRISCTIT chi kiè , u baa vojuoda i Seimenet , me sciumè tè tjerè scerbetorè tè Müftiuet , e tè Farisejet , vintè perparà tünè , tuè i bam me ditunè , e tuè ζζanè , aj chi tè mar unè ngrükè nde ciast merniè , e tà ruejni tè mos ikignè. Emberrinè ani giζζè ku Kopesctij katundit Gietsemanit , vend kù IESU CHRISCTI spesc veej , e hijnè per sà mundemi me ζζanè , me scpattè nzierrè , tuè ζζirè , e tuè bam te forta rapetimè , tedessè , te dessè traζetori. As ndogni kessò cafscesc ù tremb i butti Chieng , Pò tue vottè cundruel , e tuè ù auitunè. Duel perpara Iuda possi gni tjetet Jacob , chi bani kinessè pò mar ngrükè Amassane , i t' sijlt isc Anemik i mbeluenè , i sctiu gni ζζikè ndè sctat. 2. Reg. 20. kesctu kù traζetuer Iuda , kinese po e puζζign per pach IESU CHRISCNE , i muer jetenè , tuè calæuem bam kechiuet me ate scegn chi ta eigninè. E ndonessè IESU CHRISCTI mirè pò e dij scerregijn' e Iudessè , possi e bani mè pam giζζevè , mbè ma tè mbramet darkè , as gia mangu i ζζa , Mik messè jeè arζunè ? Iuda si ù ζà scegnnè traζetijssè ù largue ndrè ata chi pò e ndichinè. e IESU CHRISTI tuè ù auitunè assai Sogorij Giuζijsc , ù ζζà , kan' lüpeni ? i ζζanè , IESUS Nazarenè , aj ù ζζà , unè jam. kesi eani se Hùjènuescimi , raanè prapesctè possi dekunè per ζeè. Cusc nuk' è scéf ketu se IESU CHRISCTI vettè pò doj me dekunè , e mè giζζè emerè ; perse me gni fialè tè vetemè , endè ζζanè mè tè buttè , bani achia tè maζè punè , mbè gind kachia t' egrè , e t' armasissunè mè te gnihunè 500. vettè giζζè sa raanè prapescta. Uζa tè lijrtè ciohescinè , e perserij kζei me i pevetunè. Chisc lüpeni ? pergièjnè te verbetitè. IESU [100] Nazarenè. U ζζa Iesussi Unè jam aj. E si jù lüpeni muè lescionij keta tè sckojnè , e mos i nghiteni , tuè ù ζanè te lijrt' avitescinè , preisi mè atè ean' , temaζ , chi parnè arζunè me eanè ndè Copesctè. *Kanè me eanè spijrtinè derejtè , e giaknè lirè kanè mè condenuem Psal. 62.*

III.I.6 S. Pietri tuè pam keto punè , e per se endè kisc pam se gni herè giζζè kjenè reeuèm per ζeè , muè emerè , e tuè nzierrè Curtielenè msüni atan' , chi jù avit CHRISCTIT tuè , e sctüm , suel mej raam per miedist kreessè , e persè ζomsè pat zeladenè , i schitti Curtiela , ei preu Vescnè , issiλi ndè ciast i raa mb' ζeè. Tuè pam IESU CHRISCTI chisc bani S. Pietri , i urζenoj te mos bantè tjetet , tuè i ζζanè , se aj munden me bam meu djergunè prej Chielscit perta ndimuem , mè passè dasciunè , sciumè legiona Engijsc , e nukè e bantè , persè isc nevojè chi tè scruemitè Profètevet tè mbuscescinè. Mbas andaj muer Vescnè e t' plaguemit t' sijlt ζζojne Malco , e isc scerbetori i Müftijssè , e ja vu mbè vendtè vet , tuè mbettunè giζζè sej scendosc , chi tè dokej tè dasciunite , e tè ζimptunitè , e tijnaj chi endè assi motti bankè mirè anemichiet vettè : e ζζuessè JESU CHRISCTI tuè i scendosciunè Vescnè , i scendosci endè scpijrtinè perse , Malcu vottè tue kjam fajet' e vet ; persè ma nuk' ù paa ndè sctepijtè Müstijssè ku hini S. Pietri.

III.I.7 Apostujitè tuè pam JESU CHRISCNE tè dasciuninè Mjescter' e tünè eanunè , e se nuk' i lij me e nzierrè , drescnè tuè pam sè pò mbeliζej sciumè gind' perta eanè , prasctu iknè , e lanè tè eotnè e tünè , e Mjesctere. Ketu ù vertet Profetia e Jeremissè Threni 1. & Jud. 12. David psal. 77. S. Marcu ζζotè se gni i rij Djalè pò ndich JESU CHRISCNE duesciunè vecesè mbeluem mè gni Lenzuel : descnè mè eanè : ma aj tuè ù lanè Lenzuelè ndore , iku , e scpetoj dverscit sè tünè , Dissa ζζonè sè kjè i S. Gio: Evang. Tè tjerè ζζonè sè kjè i S. Jacu i voghelè , persè ezentè ndato dorè petekasc. Ma tuè passunè ζζanè CHRISCTI , mos prekeni ketà , pò ti lijnè mè sckuem , nukè po mujtèkescinè mèu sctijm dvertè Apostujet , ndonè tè kiscinè dasciunè.

III.I.8 Mbassi ù daa ajo gind' e terbuemè prej Copesctit , nder tè sijt po vej i butti IESU CHRISCT , mè duèr liζunè fort iζunè , me conoppè tè foortè tuè drasciunè tè mos ikentè , e tuè vottè ndeper Giütet fort e perpichinè. E aj ù ζζoj atùnè . Iu kini dalè mè mè marrè possi te jescè kjànè gni Cussar , mè giζζè achia trajtij , spattè , Patersciana , e tè tjera dorè armesc , tuè passunè

kjanè unè per dittè ndè kiscè tuè mpsuem , e kurraj nukè me [101] scijtè dvertè. Ma kejo anscètè koha juej. E ata n'ghissini prej si , tuè e raffunè pa ndogni arressüè , e tuè e scüm , e sa ma cpejt pò e scpijnè , achia sa sciumè herè reohej mè giççè ta mb' uçèè , tuè e ciuem nalt pa ndognè çimptunè. Emberinj ajo sogorij njereisc cpejt ndè Giütet tè Ierusalemite ; e ndonessè ù desc mè scpum ndè scetepijtà Cajfassit , kù pò e prissinè ata chi iscinè kjanè ndè Cuvend' chi tè eihej ; ma tuè ù dasciunè atünè mè vottè kahe scetepia e Annessè Vieherij Cajfassit descnè perti bam gni nder , te scioffè IESU CHRISCNE. Anna possi e paa mè conoppè tè rij n'garkuem , e dergoj kè Cajfassi , issià kjè aj , chi urçenoy chi per Scelbimete giççè Polemit isc nevojè tè diss IESU CHRISCTI. Atü kjè sciumè gind' e dijtescimè , e eotènij , arçunè me paam IESU CHRISCNE , tuè passunè giegiunè sè isc eanè. Nder kachia gniè IESU CHRISCTI me atan' tuffè foldet , te sijtè e scijtènè ndè mjedist atünè chi iscinè atü mbeleçunè. S. Pietri , e S. Gioni apostujite e tijnaj , e kiscinè giççè herè sè largu ndjekunè , e per sè Gioni isc gindsit sè Müftijssè i gnioftunè , aj foli me gni gruè , chi soditentè Derene , e me tan' ù godit chi Pietri hini ndè scetèpijtè müftissè perpara Hajatit , ku Romagnè kiscinè eacon (si ççotè Catoni) me ngrane tuè soditunè endè ara chi sckojnè uçessè , sciumè sè silesc grisckescinè mè hijm mbrenda mè ngranè me ta baskè. Bankescinè endè asctu jò vece per njereij : pò chi te scifinè sè haeja etünè isc e perkorè. Hini pra S. Pietri ndè ketè vend' , e persè isc ftofetè , patne ndeunè ejarè , tue ù nzeem ajo gind e scetepijssè , atü ù avit S. Pietri , e nder ta hini meu nzeem , tuè prittunè mè paam saa podoj mè ù baam.

III.I.9 Müftia Cajfas tuè paam IESU CHRISCNE ndè mjedistè assaj Gind , e pevete per Discipujt , e i ççà , tè appè arressüè , Diesse vet : Kisc dasciunè ajo gind , e pa uçè chi t' iscinè ndoçunè me tan endè SS. Apostujè pertè schimbunè mirefilì emènitè tijnaj. Possi ççà *Jerem.* 11. *Enikè erruejmè çeut sè gialevet , e emenitè tijnaj , tè mos pomendetè maa :* JESU CHRISCTI ù pergieg , unè kam giççè herè mbaiefachiè predicuem Dijenè temè , e jò tineèè , skagnevet. Pa pevetenij praa ata chi mè kanè ndiem sè ata kanè me ù calæeuem. U duk kejò fjalè si maçescstore atüne chie kiscinè nder mjet ; prasctu gni assi Soldetse , pertè hijm ndè hateritè Cajfassit , cioj dorenè , e i raa gni sceplakè JESU CHRISCTIT. Mbet ajo endricime fachiè scegnium , e felchigna jù irenuè , ndè per atè bottè tè foorchi muer ; süü' e ndeunè , e goja lagune mè giak , e aj giççè i pessontè mè tè maç [102] durim pervutè , tuè ççanè : Ndè fola kech pa me çuè se mè se ? Ato giümtüre tè Dialit fort tuè ççirè meaan' , per metuenè atij chi kisc per ta raffunè çunetij , e te fale , e tuè ççirè ; Te avitenè Descmijntè , e te banhete sigil. Nuk ù giet kusc te' ççoj punè per faji. Ndevonè erçè dü Njerè fort reneza , te sijtè descmuenè , tuè ççanè se IESU CHRISCTI kise ççane , se mundej me reuem kiscenè , e ndè trij dit , me ngrehunè se riu , ate fialè e kisc ççanè te mirrej vesct ndè per kiscetè Corpit tijnaj scenjti , keta tuè marrè vesct pratè kiscè landeje , e dojne me ççanè se CHRISCTI me atè fialè pò doj kund mbè gni mendürè , mè renuem kiscene , ndo me eiarm' ndò me tjeter kund mendürè , e se prasctu po meritonte moortnè.

III.I.10 E paa müftia Caifas , se ato padij iscinè fort te ligha , e se Descmijntè nukè po goditescinè nder vetehè : desc aj vettè me eanè IESU CHRISCNE ndè fialè , prasctu i ççà : as nukè pò e scéf ti se ndè saa punè potè padissenè ? Chisc pergiegiè , jè perpara Giüchit , fol ? po hesctente scelbuessi pa mos ù çanè fjale as pak : Prasctu Caifassi e perbeu tuè çççanè : Pasc Teneone te gialene calæeona se à vertet je birij Hüijt gialè ; Tue pam keto pune Cperblessi , pergieg Unè jam. E perte vertetè ù ççom , se ka me arçunè ditta , chi ju kini me paam , te bijrtè nierit ; kè vjen ndè Rentè Chielet. Müftia tu ndièm kete punè schiuer petekatè , tuè ççanè : Aj trou , nuke kemi ma nevojè per descmign. Giççè ççanè se anscètè i degne per moort , e kesctu Müftia Caifas me kscilèterate vottè mè puscium , asctu chi nde natejet tè kçegninè , perserij mè vottè paret ndè giukimt , e mè scpum CHRISCNE kè Pilati , chi ta condenognè mbè moort , nder kachia e lanè ndorè soldetè , e gialater chi ta mundognine.

III.I.11 Sciumè Dottorè ξξonè sè mendja , e Nierit nuke mundetè mè mberrijm as mè cvituem sa pa tè ξimtonè , e munduenè ajò sogarij Gelatasc. Tuè munjtonè meu besuem , se eunèfil mè fjalè , tuè i ξξanè giξξè sa tè sciamè , e ξunè , chi endè sa pat predicuem i patnè ξξanè. Tuè i ξξanè i paditunè , i paa lettera , e gnij ξeu sè lig. I ξξojnè i Deejm , i Djemenuem , Ngaassi i Polemit , Chieffalia i Njerdæet kechijvè , Samaritan' , Heretik. E tuè mossu nghigniuonè fjalescit , erξè mbè tè baamet. I mbeluenè fachienè mè gni tè chielbetè , e tè schierrè pelhurè , tuè i raam scèplakè , gruscta , e tè raffuna , i ngrihinè flokete e Mjekerrè. Possi ξξà *Jerem. cap. 3. ka me ξanè dorèraassit tijnaj felchignenè , ka meu [103] ngignunè ξunèsc.* Ani mbassi i hojnè atè petek tè schierrè sùüscit , dissa i ξojnè , tè ndivenegnè issili assisc chi iscinè atü , i kisc raam , tuè ù mbajtonè per Profetè , ajo punè isctè perta cmuem , e perbuèunè , persè tuè e passunè raffunè giξξè ata , issilido mundej mè ndiuenuem issili i kiscètè raam. Mbetè zbeluemitè assaj fachie sè hùjenuescimè , e tuè i ξξanè keto fjalè giξξè gni heri pesctükescinè , do pesctümè fort tè ndüna , ndè fachtè hùjenuescimè tè tijnaj , achian' sciumè sa i mbeluekescinè fachienè , e nukè mundej mè paam , as meu fscijm tuè passunè duertè liξune.

III.I.12 Oh Virginia scenjtè chisc po ban ? ò eognie eja e sodit Bijrre tand achia nderruem ndè fachie , *nderruem boja e bucurè.* Nuke ansctè aj chi gni herè mbajtè ngrükè , e nukè mundje meu ngigniuonè tuè soditune ndepertè maçet bucurijtè tijnaj , *mbè tè silt descerojnè Engijtè mè soditunè.* Eja ò eogna e Chielse e i fsci djerse n'giaku , e tè perlümitè persè katè ma ξè nevojë ntejë.

III.I.13 Ma nukè sosnè ketu mundimete e tijnaj , per se Pietri Apostule tuè ù nzeem basckè me soldet , e tè tjerè njeree chi iscinè nderè Hajatè sctepijssè Caifassiti , kaleξ ù avit gni Dadè e sctepijssè , essiila i pta cele Derneè ndepèr te lutunatè S. Gionit. Kejo tue paam S. Pieterrè percujdescim , i ξξà ; Ate iscgnè ti endè Discipuijisc se ketij nierij ? pergieg Pietri : Nukè jam as e gnioh , as dij gruè chisc pò flet Andüj ù daa Pietri , e tuè vottè prej Deret , ku endè isctè eiarm mè njeree chi po ngrohescinè , pertochiark giξξè basckè : endèr cachia , Gieli kendoj gniherè : ma pèr cujdestè maç chi Pietri kisc ndè vetehee nukè uun' roè Gielit.

III.I.14 Gni tjetèr Dadè tuè calæuèm ngisct Pieterrè ξξà atünè chi pò nzehescinè küi anscte gnia assisc , chi vejine me IESU Nazarenè. Pietri bani kinesè nukè e ndjeu : pak mbandaj gnia assisc chi iscinè atü , nguüli süüt' mbè tan' e i ξξà : A jè ti endè discipujisc se ketij nierij ? Pietri raa mboh se düjti mè beè. sckoj afferè gni horè perserij gni assisc chi iscinè reξ , tuè soditunè fort Pieterrè i ξξà. Pertè gnimendè tij jeè gni assisc , chi patnè ezunè mè Chriscnè ; per se endè giuhà jotte pò te calæon , tuè kjanè Pietri Galileas. Ra mboh Pietri te trettenè herè me sciumè beè , e me sciumè namme , vetehesè tuè ξξanè , se nuk' e gniof atè nieri , ndèr kachia gieli kendoj se düjiti.

III.I.15 Ateherè kξej IESU CHRISCTI fachien' e vet prej Pietrit e soditi , e Pietri endè tuè kξüem krüete prej CHRISCTIT ù perpojnè , tuè soditunè sciochi sciojnè ndèr süü , ndè ciast i raa ndè mend Pietrit , per [104] sa , mpari i pat ξξanè CHRISCTI , se paressè te kendognè Gieli düü herè , aj kiscètè per ti raam mboh trij herè. Prasctu duel Pietri asso sctèpijè , e fort iξunè kjau mpcatnè vet ; ma teperè tu' i raam ndè mend , se JESU CHRISCTI nder giξξè ato te kechia , e mundimè , mè fachie ndüm pesctümasc , mè fetüre plot mè giak tè nzanè , kξej fachienè , e soditti me tè maç tè dasciunè , possi cur tè doj mej ξξanè , à endè ti ò Pietèr mu banè anemik , tuè ndepercambunè tè dasciunitè tem ? Gniè keta giξξè herè mè kanè peræanè , Ma ti si ? tuè passunè pam prej mejè achian' mreculij ani kesctu cpejt' i harrovè.

III.I.16 Scenjt Gioni tue pam punetè chi jù goditnè Pietrit , bani e duel jasctè te mos pichiej kund mbè gni tè kechiè : pòssi ende mè baam mè dijtunè tè Lumenè Virgenè persà pò banhej per mbij JESU CHRISCNE birre sajnaj. ξξonè sè Lumeja Virgene asso kohejë isctè ò ndè scthpijtè Mrij Magdalenessè , e Martessè ; ò ku derkujti JESU CHRISCTI mè Apostujit , ma mbè tjetèr

krahè mè t' ametè Veejè tè Scenjт Marcut Evangelistè. Hini praa Evangelista Scenjт Gioni ku isc Virgena , tuè deftuem ndè fetüre gni pjessè sè kechi , chi poj duron eemera.

III.I.17 Tuè dale perpara se Lumese Virginè , e ambla Ama , e IESU CHRISCTIT me gni eaan' plot mè denesme , e fsciammè ξξà : Te tjera fialè ma te mira , ò Empta , e eogna eme kesce dasciunè me tè ξane , ma nukè duhetè chisc pò banhetè tüü , metu msceffunè , jam arçunè mè tè ξξanè , se te marsc Petekunè tand , & eja mè muè ndè dò me paam gjaal atan' chi ti leve : per se duhete me dijtunè se e kanè eanè , e Müftijtè sa pò mundinè me giççè forzè leftojnè sa ma cpejt , me i ξanè moort tè pergiegiunè. Oh eognè sa ma ndrüscej , e fort mai i ξunè ansctè küü Ziharich ; se aj chi tè purun' Engeli Grabriel. Aj tè ξξà plot me hijr , tasc mundemi me tè ξξanè plot mè tè ξimptune. Te ξξà Engeli eotünè me tüü. Tasc te ξξomi se te ξimptunite ansctè me tüü. Engeli te ξξà bacuem jeti per mbij giççè Graat. Tasc mundemi me ξξanè , je ma è ckussceλuemeja ndër giççè Graat. Engeli te ξξa , becuem frujtij barcut tüт. Tasc pò sciofeme te lumnè Birrè tand' ndè signetè Moortsè.

III.I.18 Te ξimptunitè chi scenjteja Virginè ndjeu , tuè ndjem atè dorè fialejè , nuk' ansctè mend' e nierit , chi ta marrè vesct' : Perse ndonessè ajo mirtefilì , dij se duhescine mè arçunè giççè chisc patnè ξξanè Profetetè , as gian' mangu tjeter ansctè se largu , e tjeter se afferi cur dukètè. Ansctè Vertet e pertè [105] gni mendè , sè sa ma ansctè tè maç tè dasciunitè , achia ma fort deperton tè ξimptunitè. Andaj persè Virgina Scejntè fort e doj , prasctu kjè tè pakorè tè ξimptunitè chi ndieu. E pertè mpsuem Amatè ma fort ndè ζeet' Arbenit , e tè Scerbijssè , ku bagnenè ato britmè tè mèçaa , tè raffuna , tè ghervisctuna fetüressè mè ξξuè , ndjerè ti rjeçè giaku. E Lumeja Virgene nukè bani ato mreculij ngraasc , pò mirefilì ndieu ndè Spijrt tè vet , gni tè ξimptunè achia tè maç , sa ndè mos kjanekè prej sineeot fort ndimuem , kisc mè passunè dekunè sè ξimptuni , andaj hini mè kjaam mè fort tè sciuma lot , e tuè scterguem duertè basckè , kçentè süütè prej Chieλscit prej Atit sè amesciuescim , chitt' eemerejèt tè foorta n' fsciammè.

III.I.19 Tè ξimptunit' ani chi Mrij Madalena , e Marta ndjenè nukè , mundetè meu caleeuem , ndevonè ajò Scenjтè sciochienij , mè tè tjera graà tè ξimptiscimè , perzieλunè prej S. Gionit Evangelistè , vottnè mè paam sè chisc pò banhej per CHRISCNE. E si emberrijnè nde Giütet , atehere giççè Giütetja gindej ndetè meçaa tè pereiemè , tuè dasciunè giççè cusc mè paam chisc pò banhej ; e si paanè te Lumenè Virg , dissa e nekojinè fort , dissa e sciagninè. Muneççoemi sè e Lumeja Virg assò kohejè hini mè giççè ato Graa , tè devocimè ndè Kiscè , atü mè prittunè mè paam chisc kisc pertu goditunè per mbij Birrè vet tè dasciuninè , tuè mos i dukunè mirè mè hijm kè Cajfassi , nder giççè atè sogorij Gindjè tè terbuemè : Nder saa u ndalè Lumeja Virginè ndè Kiscè tuè bam uratè , tuè ù porositune Tineeot : Paa ajo sè hini tuè ngaam rend' Iuda , issiλi tuè kjanè penduem per sa chisc bani , po vintè me paam atè giantè mengij , tuè cujtuem sè Jesù Christì kisc mè passunè ikunè duerscit sè jevrejet , e sè mbè giççè arresüè , kisc mè dobitunè 30. denaretè , ndò cujtontè sè curraj mè achia tè paa ξimptunè kiscinè me munduem. Ma mbasi paa sè chisc po bagninè , e sè po gaatohej gni Crüch , per ta goscduem , tuè indüm kech persa chisc bani leftonte mè gietunè mengij. E prasctu hini aj ndè kiscè , ndetè sijet iscinè sciumè Letterarè , e Senatorè. Si hini Juda praa kinessè nukè kiscètè baam giaan' , ù nderech prej Virginet , essiλa muneççoemi sè peveti , possi bani eOTÜNE Cajnit per tè Velaat'. As mè ξξuè ò Judè traçetori , kü ansctè i paa fajj King CHRISCTI JESU biri em ? ipa dasciunè kü ansctè Mjesctriüt , chi tè bani achia tè mirè ? Ku e laè ? Ndè mè pergiegièn si Cajni , sè ti nukè e pattè ndè rognè. Si e sctiuè ndenè rognètè Giuçijet ? Keto , e tè tjera fjalè tè anekuescimè tè sè Lumessè Virginè tuè mos munjtunè mè duruem [106] Iuda denaart ndorè , vo kè Cuvendi chi isctè mbeleçè ndè Kiscè , e perpara Giuçignet i chitti , tuè ξξanè : Fejeva tuè traçetuem tè derejtenè. Ata i ξξanè : Nevè sna hijn ndervesct prasctu. Tu desc mè cujtuem chisc po bagnè. Ateherè Iuda , chitti denarete ndè mjedist Kiscessè , e desperüem vette vu

tortenè n' sùt , e si chièni ù vuer. E Scenjt Luca nde veperat Apostujèt 1. scruen , sè plassi permjedist , tue i raam sorretè per xee. Giuǵijtà me ata 30. Denare banè Cuvend me bleem gni Basctinè mè vorruem tè Huejtè per ndeer chi pò dissinè ndè Ierusalem.

[107] **III.II.** Si e scpune Iesu Chriscne perpara Pilatit , e si ai e dergoi Herodit.

III.II.1 Mbè te zbaržunitè drittessè , paditessitè scpunè scelbuessinè kè Pilati , ndèr ta iscinè sciùmè gind te Cuvendit , Hoggè , Scribè , Farrisei , tue prittnnè mè condenu_ mbè moort. Pilati prandaj duel perpara tünè , e tuè pam IESU CHRISCNE pa mos dijtunè as ndogni faj cundrè tijnaj ξξà , chisc ka bam kù nienij ? Pergiegne , se me mos kianè fàjetuer nuke kiscim pruum perpara tüü. possicur te dojnè me ξξanè . chisc kerkon tjetèr , duhetè me dijtunè , se na chi fort mbamè lijnè , si leftoimè me ξanè moort gnij t' pafaij ? achia sa mbè spijrtit tanè mundè me condenuem. asctu chi si pò ξξonè ajo gind zmijr kechie , te sctrenjte , e maξesctfore , e Djemenueme , vecete condenohej pèr renetè tünè IESU CHRISCTI mbè moort. Ketu kisc me kjanè mirè mè grisem per descmign te verbetitè ndrittunè , te ngialunitè , te scheipetitè e sendosciunè , e te Diemenuemitè , se silesc nzuer Djemenjtè , te sijte ndrüscej kiscinè mè ξξanè , se si pò ξξojnè scribetè e farresejtè , e tjetèra gind' zmijrorè.

III.II.2 Ateherè ξξà Pilati : nd' ansctè baam kech , muè nuk' ansctè ξanunè mè Lig tè Romessè , pa baam Sabit , mè condennuem mbè moort. condennoniè jù , possi Ligia juej , ndù ep te [108] lijr mè baam. Ata pergiejnè , nevè nuk' ansctè ξanè me condenuem kand' mbè moort. Pilati spo vintè mbè fjalet , e ata si e panè se nukè po doj me jau condenuem pa dukscim , eunè fìl possi ξξotè S. Luca 23. me poditunè , se aj ansctè gni Mascrues e sctijjs kech ndèr Populit : e se ξξoj mè mossu paguem Telossi , ò Haraci Perendijssè. E ξξote se ansctè CHRISCTI Messij , e Regij Giuξignet , se silasc fajesc pak pòì hijnte ndèrvesct Pilatit. Vecè indütè kech se pò banhej Reg ; e prasctu bani mee sjelle ndè Mehchietmet ndatè Pełas , kè giukohescinè è cuvenduekescinè e pevèti. Chisc ansctè kejo punè chi me ξξonè per tüü , se bā me te ξξirrè Reg? Auertet je , ò vecè pò tepadissene renschim keta chi janè anemijte tuu ? Pergiegi IESU CHRISCTI Regenia eme nuk' ansctè kesso jetejè : Nukè ξξà mbè ketè jetè perse CHRISCTI ansctè Reg e eotij Chielet , andaj endè ansctè Reg e eotij ξeut , possi Vettè IESU CHRISCTI ξξà mbassi ù ngiaλ' , e kałeeon S. Matt. 28. *M' ansctè ξanè mue giξξè Pusctetja mbè Chielet' e mbè ξeet.*

III.II.3 Atehere Pilati ξξà : Praa tije Reg? Per ta bam ma mire me dijtunè se aj isc Reg i ξξà IESU CHRISCTI Unè jam leem mbè sceculit perte leftuem , jo me arme me eotenuem , tue i hjekunè Pronetè , e eotenijnè atünè chij e gheeojnè ; pò vece me predicuem , e me mpsuem njereeitè te vertetenè , tuè ξanè Descmignènij te vertetè , e tè temelitunè. E nukè duhete prasctu kuj me ndüm kech , perse , e verteta do dasciunè , e mbajtunè. E kesctu ata chi duene , e mbane te derejtenè , volendetscim ndeghiojnè eanè tem. Tuè ndiem Pilati se po flit CHRISCTIT per te derejtet ; pa mos prittunè tjetèr , e pevèti , chisc ansctè e Verteta ? e i kξej spinene. Duel jascte Pilati , ξξà Padittessèt , une , e schüretova ketè nierij , e nukè pò giagn faj per te sijte ta condenoj , kahè bucurè dukej se endè Pilati issilì , e condenoj pò reffüen , se nuke pò e bantè per sa pò i dukej me bam , pò vecè per te arçunè mbè fjale te Anemichiet CHRISCTIT.

III.II.4 Sindiene paditesitè chisc pò ξξoj Pilati , ξirrè , si skon kejo punè ? aj pò uè tue perxiem Polemnè e Gallilesè ndierè mbè ketè Giütet , e gnie ma pò jessènè sciunè tuè prittunè te c'tielle Bajrak , e te bange mè raam Borijvet , ta ndjekenè : per te na ciartune tüü , e nevè , chi pò jessemè se jemi te derejtè rognessitè Perendijssè Romessè , tuè na hjekunè gianè , e jettene. Tue paam Pilati achia te liga arressegnè , e tue paam se Scelbuessi as ndogni sosc [109] nukè pò pergiegentè , paa bucurè , sè vece per zmijr pò e paditekescinè , e pò e perxi gninè. Endonè Pilati pak michiessij kiscètè me Rejnè Herod , ndèper ξeet chi po governojnè , desc as gia mangu me i baam ketè njerèej mè i derguem IESU CHRISCNE eanunè , possi gni cafscè chi atij tè prekentè mè giukuem , tuè kjanè aj prèj ξeut sè Galilessè. E kesètu bucurè sciochienuem me ata chi pò , e paditekescine ja dergoj , tuè kjanè asso kohejè Herodi ndè Giütet , persè isctè arçunè mbè festen è Pasckessè. Atü erç meu vertunè Profetia e Davidit , *Chieffalijte ù mbeloçnè basckè cundre Tinecot ,*

e cundre CHRISCTIT tijnaj Psal. 2.

III.II.5 U desc pra chi Herodi , e Pilati njeree t  m  ej pers  gniani isct  R g , e tjeti , isct  mb  vendt  gnij Regi , t  banhescine basck  ,   t  gnimendescin  perta giukuem mb  moort. Nder cachia e scpuun  bijrr  TINE OT sctepijet s  Pilatit k  aj  e Herodit re  u m m  fejm  , e njeree te kechij , t  sijt  li un  , tu  drasciun  të mos ikent  p  e hichin . Emberrin  mb' at  mend re nd  sctepijte Herodit , k  ij , tu  ndiem s  p  i scpijn  IESUSNE fort   gheeu  me paam : achia per njereeijt  Pilatit chi p  j  dergont  ndeper t  sijet pun  desc ma mc mossu pomendun  anemichiessijet s  sckuem  , e pert  kjan  mich possi ndevon    ban  , possi end  , tu  cujituem s  Sc lbuessi kisc perte bam kund gni mrecul  perpa tij ndoness  nuk  bani as ndognia , as nuk  desc fjal  mej pergiegion  ndon  sciun  cafsc  Regi e pevetent .

III.II.6 Puna ndeper t  sijet , JESU CHRISCTI hescti kj  pers  p  e mbaj pert  mal cuem. pers  kisc baam m  prem t  ma n  Gio: Paghe u ssin  t  fort  Profet  ziharichtaare vet ; s  ma nuk  desc m  baam scegn'   mrecul  kj  pers  t  moss  lii Regi me sckuem , tu  passun  aj te ma  descijr , e volendet t  fort  me dekun  , *Me descijr descerova ket  Pasck  me ngran  m  juu Mat.* Herodi tue paam s  nuk  po flit , e mbajti per as giaan' njerij , e prasctu bani mej vescuin  gni petekt  bar z  baam , e trajtuem mb  gni arressu  chi bajtekescin  t  kemb emit  , achia sa pert  vertet  mujti meu   ane *u bansc  t  sciamit  e niereet , e sckal balta   Polemit. Salmo 30.*

III.II.7 k ej Herodi me dergnem Sc lbuessin  Pilatit , m  sciochienit' t  re  t  Soldetet t' uscterijss  tijnaj , t  sijt  me të paret , chi e prun  , vejn  tu  ngrehun  , e tu  bam meu reeuem , fort udob , pers  tu  passun  aj sciun  pessuem , e tu  mos passun  fjetun  nder gi    at  mot ; p  gindej fort mpakun  , ligun  , e percujdessun  , e pa ndogni fuchij. [110] Pens  u z  ,   te ndaluna bani JESU CHRISCTI nd  pak mot : e para u z  ki  mb  pens  hor  nateje , prej Copescitit nd  sctepijt  Anness . Se d jti mbe giasct  hore , ke Caifassi. Se tretti mb  d  mb  jet  hore , ke Pilati. Se catterti endi bani u z  mb  trimbe jet  hore , ke Herodi. S  Pensti k ei se d jti mbe cattermbe jet  hor  , ke Pilati. E mbas kesso se pensesc , bani gni tjeter u z  , chi kie e giascta mb  Malt  Calvarijsse , affer  sctat mbe jet  hoesc.

III.II.8 Fort desceronte Chieffalia Pilat , me mos condenuem JESU CHRISCNE , tue paam mirefli se nuk' isc per tjeter se per zmijr , e per te kech , gi    se p  banhej cundre , e prasctu Herodi nuke e kisc condenuem. As gia mangu tu  drasciun  se kreenat' e Priftenet , e eotenijte  eut , e Populi t  mossi banhescin  anemich , e të mos i gajjin  kund avanij , tu  kjan  gi    at  : E mb  tjeteret an  p  scif birn  TINE OT s  p  rrij me të ma t  pervut  , m  s   ungiet  , me atë pet k t   unuescim. Pilati foli m aan' tue   an  . je me kini pruum kete nierji li un  , possi cur te per ien Polemn  , e un  perpara juv  , e kerkova , e nuke po giangn' nd  tan' as ndogni cafsc  assoc chi p  e paditeni. Asctu end  bani Herodi , issili tue mos , giettune nde tan' faj për tu duarun  , nuk  desc m  giukuem po se riu ma dergoj.

III.II.9 Isct  eaconi chi ass  Pasckesc i pari emenont  d  te ean  , chi doj vette , e Polemi zghi zet  gni sisc , e i epte te lijr ndeper ndert  f stess . P  gindej atehere gni njerij fort bam kech nd  Burg ; Cussar , e Giakessuer , chij   ojne Barrabba , vduk Pilatit mir  m  emenuem atan' , IESU CHRISCNE tu  mbajtun  s  pert  gnimende Polemi kisc m  l pun  , chi IESUSSI t  lesciohej , e j  Barabba , prej se sil t kiscin  passun  sciun  te kech. E prej Sc lbuessit sciun  te mirre. Pilati   a nder cachia. Un  p  u emenoy te d  e Barabbane , e IESUSNE , te d  te ean  : te silene kessi se d sc doni me lesciuem ?

III.II.10 Ketu mundet  me  vum ro  të pa dasciunit' e fort  t' atij Polemi , e të luejtunit'   t n  të pa masset  : Pers  pens  dit perpara patn    an  IESU CHRISCTIT *Bekuem , aj chi vjen per emenit  Tine ot , Ohsana , t' naltit eot* , tu  e prittun  m  gamba Ulignsc , e tu  sctruem perpara nden  cambet  tijnaj , petekat'   t n  , tue mbajtun  perte lum chi Magar ji per mbij te sil t aj isc

hipunè , te sckelentè permbij petekatè tünè , e te ezentè ; tasc ani giççè per gni gojë ççanè chi Barabba dò lanè gial e jò JESU CHRISCTI. Ketu u mbusc scembeltüra e lijssè [111] ndetè sijet urçenohej chi gni dittejë , tè bahescine dü Eça mbè Deretè kiscsessè , e atü tè sctihej sciort' , e aj chi t' isc per tu lanè me scekruem , te bij sciortja mbè tan' , tieteri te ççerej. *Lev. 6.*

III.II.11 Mbet Pilati mrecaluem, e giççè perieim , tuè paam ate cafscè te pa uçè chi lüpnè me ù liruem Barabba , e IESU CHRISCTI te banhej meu vraam ; e achian' ma fort , sa e Sciochieja i kiscetè ççanè te ruhej , e te mos ban kech atij nierij t' derejtè , tuè i kjanè natten' e parè ndè anderrè dukunè , tuè i ççanè chi asctu te ban mè dijtunè Pilatinè ; issili u degn mbè seggiadet , e mbè selijt ku bankè Giüch , prej se sillet foli paditessèt CHRISCTIT e ù ççà : ju po lüpeni chi Barabba tu lesciohetè ? E Jesusnè chisc doni te banhetè ? Giççè pergni goje ççirè . Te Crüchiessohetè. Pilati se riu ççà , e chisc te kechiè ù ka bam ? unè nukè pò giagn fai per ta dujerrè. Ma ata ma fort , tuè ççirè , ççojnè , te Crüchiessòhetè . Ateherè ççà Pilati unè , e ndèscogn mbè gni arressüe chi ma ndè ketè pjessè çeu te mos rriè , e kesctu ma ndrè ju nukè ka me kjanè davij. Kesctu urçenoj chi IESU CHRISCTI te riffej , mè tè maçè volendet te Giuçijet , te sijtè çanè gia mejajt Gielatevet , chi vece ta bagninè Chriscnè mè dekunè ndenè tè raffunà. Ketà mizorè e duescnè IESU CHRISCNE giççè petekasc se tijna , tuè i sctijm mb' çee , e liçne per gni sctüelae *Toortate t' permcattenuèmet me kanë reççuem Ka me ù nghigniune se sciamesc. Jer. 3.* E me eemerè jo te niereè , e mè te maçè forzè eunè fil me raffunè per mi züre , achia sa misci scenjt i tijnaj mbet giççè irenuem , e giççè nzijm n' giaku , pakeè mbas andaj i plassi lekura mbè giçç' anet , e eufil mè bunuem giak' ineanè , achian' sa mbeloy giççè sctatne , e aj vend' ku kjè ndegnünè giççè , e mbusci , tuè priskuem fachienè atünè chi e raffinè , e ççonè se i çanè pensè mjè bottè , *Mè gniehnè giççè esctenat' e mija Psal. 21.* Cunder lijssè chi ççoj chi as ndogni bam kechi te mos i epenè mbij catterçietè bottè *Deut. 25.*

III.II.12 Iscinè mà mbettunè Giellatitè ndonessè scpesc po nnderohescinè , e i birij Tineot achian' mpakunè , e debeluem sa pò mbahej per te decunè : e per te gnimèndè pat mè kjanè decunè , ndè mos kjanekè ndimuem prej Hüjeniet , e ajo isc chi mbaj bottètè luftesè , chi bantè te mos distè , tuè munjtunè meu ckrijm gni hekurè i foortè , achia kjè i içunè muundi.

III.II.13 Scerbetore t' e lanè se raffuni , e prej sctület e zghiçnè , e ççonè ndrè sa desc IESU CHRISCTI me mbetunè mbè kambè , ù reuè mb' çee , e se perpi e kuni ù mbe kamb' [112] tuè dijtunè se endè i duhej me pessuem , ù civè , e vottè me marrè petekatè perdaam mb' çee. E kahe dovej lij giurmetè n' giaku , chi prej si fort sciümè i riçkè. Tue nissunè i ambli IESU meu vescuènè , e tue paam gelatitè se endè kisc fuchij , e se endè nuk' isc dekunè , si kiscinè descruem , per tè bam eemerè eotenijet Priftenet , e scribevet , ma te fortete anemijtè tijnaj , pa mosu passunè porositunè Pilati , ma mirefili tuè permittuem : i hojnè prapesctaeè petekatè , te sijatè kisc eanè fil me vescuènè , e i vune mbè vetehè gni petek te kuch te vieterè , e tè schierre , e giççè te calbetè ; persè Scherletti isctè peteki eotenijet fortevè , e Regenijè. Ani , e vune me ndegnienè mbe gni ved tè naltè , tuè i baam gni Cunore te ferravè prehmene e per forzè ja vunè mbè krüè , tue giççè ù pergiakunè , ngiakut se pakore chi i delte mbè giçç' anet. Achia sa ù mbusc Profetia : *Ka me laam nde Vene stolen e Vet , me giak te Ruscit petekun' e vet Genesis capite 49.*

III.II.14 Tuè kjanè mbè ketè mendürè sciaam Cperblessi ünè , e perbuèunè , eun' fil gielatitè mè tè tjerè dore njereisc , me chiesciunè , tuè i çanè gni Calèm ndorè , e tuè i raam mbè ghiugnè perpara , kinesè pò e açerojnè e tue i lüpunè hire possi ansctè eaconi me baam Regienijet ; e tue ju avitune i bijnè sceplakè , e tue indukunè Mjekertè , e urissinè tuè i sctüm pieteposctè prej süüscit Cunorenè n' ferrasc , essiä mbè giççè anet i kisc depertuem krüetè.

III.II.15 Mbassi paa Pilati kachian' kech raffunè IESU CHRISCNE , cujtoj se me giççè zmijr chi kisc prej si , as gian' mangu tue paam mbatè mendürè meschim kech , kiscinè per ta nekuem prasctu , e banè me scrpuum jasctè perpapa giççeve , me Cunorè n' ferrasc mbè Crüè ,

Vesciunè me Purpurè , e tue mbettunè aj afferè tijnaj ξξà giξξevè *GNIE NIERIJ*.

III.II.16 Pò rrij i ambli IESU giξξè ndè vettèhè mbeleξunè possi ξξà Zachar. cap. 3. *Ka me ndegniunè i Veteme , e ka mè hesctunè*. giξξè fort scemptuem , giξξè pergiakunè ; sceniteja fachieja etij giξξè aete , ndeper grusctat permizürè ; perlüm pesctümesc , ghrvisctunè ferrasc , pikunè giξξè ngiaku , e perse kiscètè duertè liξunè nukè mundej meu fscijm , achia sa ξξuessè nukè po dukej se ansctè aj chi kjè *Ma i bucure e i hièscim ndèr giξξè Nierecit* , as gia mangu tuè paam ajo gind per mizütè , euunè fijl ' me matè fortè zmiyr me ξξirre , hijnae süüscit , te Crüchiessohete , te Crüchiessohetè , se keta ansctè chi pò dueme na me baam si Pilati vece asctu mbet fort mreculuem , tuè paam te kejtè e ketunè , e prasctu mbet è ξξà : Merniè ju e Chrüchiessonniè [113] perse unè nukè pò giagn , se per sè ta vras. ξξanè jevrejtè : Na kemi ndè lig se küü ka pertè dekunè , perse ù ban' birij Tineeot. Pilati perseriu hini ndè Pelast , e atjè peveti IESU CHRISCNE : Kahè je ti ? CHRISCTI nuk i pergieg , Aj perserij i ξξà : mue ti nukè flet ? A sè di ti sè mbè muè jet metè Chrüchiessuem , e me tè lèsciunè ? t' sijl Christi ξξà : ti nukè kiscgnè me passunè as ndogni pusctèt me mos te kjanè ξanunè prej se nalti : prasctu fort ma i maξ ansctè mpcattij atünè chi me kanè ξanè tüü , me mè marrè jetenè.

III.II.17 Tue ndiem Pilati keto punè desc me lesciunè possi ξξote S. Gio: 19. *E asso kohejè lüpentè Pilati me lesciunè*. Ma Giuξijjtè bertissinè ma fort tue ξξanè : nda lasc ti ketan' nukè je miku i Cesarit. Perse cusc do banhetè Reg , nuk' ansctè miku i Cesarit Perendij. Tue ndiem Pilati keto laude duel me IESU CHRISCNE jasctè mbè gni vend chi ata i ξξojnè jeureisct *Gabbatha* e Gherchisct *lithostratos* chi isc vend mbè gni ane , kù isc sctruem me gure te ξendune , e atü isc gni selij e nalte per Giukattessinè e ketan' duenè me ξξanè ato fiale persiperi. Pilati ndegn mbè selijt , e me calæeuem IESU CHRISCNE ieurejet gnie ketu ansctè Regi üüj : Ata tue mbrittunè ketuè nd' Ajrit , ξξanè hijnae süüscit , e tè Crüchiessohetè. ξξà Pilati si te Crüchiessoj unè Rejnè ta mi Pergiejnè Müftijjtè , nukè kemi tjeter Reg jasctè Cesarit. kξej Pilati e ù ξξà : soditeni mire per se unè nukè po giangn' faj ndè tan' pèr ti ξanè moort ? ξξanè Ata : as nuk anscte faj mejaft , me ξξane se jam Reg ? e se do me peræiem ketè ξeè cundrè Cesarit ? E ti nde mos e banfsc me duiere , duketè se nukè jee miku i Cesarit.

III.II.18 Bani pra Pilati me duierte IESU CHRISCNE , ndone mirefili pò scif se pò bantè kech , tue dijtune se IESU CHRISCTI nukè kiscètè as ndogni faj. Laajti ma para duertè perpara giξξè atij Polemi , e ξξà , se mos kiofsca peræiem ndè giaktè ketij nierij dèrejtè ; prasctu ata te djinë , se chisc pò bajnè. E ata pergiegnè se giaku i tijnaj raste per mbij tà , e per mbij bijte tünè. Ndevonè ketu Pilati , e giukoj mbè moort , tue urξenuem , chi tè jetè Crüchiessuem.

III.II.19 Me gni hitij te foortè ata gełata e Scpune IESU CHRISCNE me Chrüchiessuem , e sa ma cpejt' te mbuscetè urξeni ; tue drasciunè se Pilati zbüξξetè fjalet se ξanunè , e tuè dasciunè chi pessimi i tijnaj te rittej , desc chi aj vettè te bagne Crüjnè mbè krahe , scpunè endè dü Cussarè basckè mej Crüchiessuem. Iscine mbeleξè [114] sciunè gind ξèut se lareghe mbè festetè Paschevet me descijr te maξ me paam IESU CHRISCNE per tè sijl kiscinè giegiunè sciunè punè te foortta per giξξè ξeet achia te mreculüivjet chi aj bankè , possi endè tè dijessè , e scenjtenijsè jetessè tijnaj , prasctu pò bessuèkè ajò gind , sè pertè gnimendè JESU CHRISCTI kisc pertè arξunè nde Jerusalem per Pasckè , e po dojnè mè paam. Scelbuessi tuè kjanè fort i ligh , achia ndè pertè raffuna chij kiscinè ξanè , sa endè ndeper nattetè kechiè , chi kisc pessuem nder ata mizorè Giuξign. Krüetè endè e kisc fort tè ligh nde per re ξeerunatè merchigniavet , e ndeper tè randetè Crüjsè , prandaj sciunè herè recohej mb' veè , tuè bam ata pa mescerier , e per ξunè tu' raffunè mè ù ciuem.

III.II.20 Si e mberrini ndè vescetè sè Lumessè Virginè fjala sè pò scpinè IESU CHRISCNE mè è vum mbè Crüjt ; t' iξunitè , e tè ξimptunitè e fortè , chi ajo pat nukè mundete udob meu calæeuem. Isctè ndè kiscè , kù giξξè ato te kechia pò peræii perndertè Atit pusctuescim. Duel kiscèt

perta pam mè sckuem gniè sè largu paa pluheninè , e sè pò sckelhiejnè armetè , pa Bajraketè e Perendijssè , e tuè kjanè afferè , ndien eaanè e Giužignè chi po e condenueskicinè mbè mort ; Imaž kjè te žimptunè chi pat fort e Lumeja Virginè , tuè ndiem atan' ean' tè scemtuem , ma fort' ma tè žimptunè pat kur , tuè kžüem süütè pa te butenè king' , chi nder ata Vichtè terbuem , gižžè ngüem ndè giak , ndè petekatè vet , chi gižžè cusc ta gnif. E pame Cunorè ferrasc , i pa fachien' e tijnaj gižžè irenuem , e per giakunè , e paa mè gni tè maže Crüch mbè krahè , achia isc tè lighte sa , herè perghiugnej , herè mbè žeè reohej , endi muekescinè ata mizorè meu ciuem , tuè e ngrehunè per krippi , e per tortet chi kisc n' chiaffè , i paa faji king JESUSSI ciontè süütè mè paam , sè à isc ndogni Discipujisc pertà ndimu_ , e mè ngusceluem. Kù jè ò Pietrè ? kù jè tasc perta ndjmuem , chi žosognè kam mè dekune mè tüü. Gionij dasciunem persè nuke mè ndimon ndè ketè rend'. Eti ò Ama emè chisc ban , adi ti gian' travajescit sè mijasc , as eja e mè ndimò. Endè mos mè ndimofsc mè bajtunè Crüjnè , asgian' mangu tuè tè paam , kescè fort meu ngusceluem , pertè sckuem ketè užè cachia tè farmacuemè. E ndjeu , e Lumeja Virginè , e žžonessè depertoj ndeper atan' tè pereiemè gind vottè mè marrè ngrükè bijrrè vet. Ah birij barcut tim , žža Virgena , gniè ketu jam e pò pessogn , sa pò pesson ti. E kescemè dasciunè unè vettemè tè mos pessojsc ti. Birrij TINEεOT , si pa t' Amenè , pat ata [115] tè ngusceluem sa ma fort e doj ndeper sa i kjè permèttuem , persè ajò gind , e pa Teneεonè i daane. Persè isc furia e tünè fort e mažè chi sa ma cpejt me i žanè mort' etè mos vin kund' gni urženè me lanè me sckuem.

III.II.21 Ato scenjtè graa chi po e perzilinè , mè tè tjera chi po veejnè mè paam , eunè fil' gni vajtim te permalscim. Ateherè foli JESU CHRISCTI tuè dasciunè mèj zbutunè , harruem tè kechiat' è vet. Mos kjani bijàt e Jerusalemè , sè mè scifni sè pò pessogn' , persè pertè miret tanj pò pessogn'. Endè doni mè kjam , kjani permbij vetehe e permbij bijeit taj : e tuè mos munjtunè Scelbuessi mè ezunè mè Crüjt , possi dojnè ata , panè gni Nierij Cireneo , per emenè Simonè , Atij Alessandrit , e i Ruffèssè , mbè gni arressüè , e forzuenè , chi mbas JESU CHRISCTIT tè baan Crüjnè , e kesctu emberrijnè mbè Maltè Calvarijssè. [116] *Christit per tü Crüchiessuem / Me te maže amigenij / Kamb , e Duer depertuem / As ju fal o Njerij*

[117] **III.III.** Si e vune Iesu Chriscne mbe crüit

III.III.1 *Kam me deržunè pèr mbij Sctepijtè Daudit , e per mbij ata chi gelijnè ndè Ierusalem , Spjirtin' e hirit , e te lutunavet , E KANE ME SODITUNE MBE MUE CHI GOSCDUENE Zach. cap. 12.*

III.III.2 Gielatitè possa emberrinè mbè Maltè Galvarijssè , vunè Crüinè mb' žeè , e duescnè IESU CHRISCNE gižžè petekascit chi pat mbè vetehè , e per tè baam asctu , i hojnè , perserij , ani kžüenè meja vum Cunorenè ferrasc , tuè baam bira te rea nde krüete tijnaj scenjt me te pa core te žimptunè te tijnaj.

III.III.3 Kiscinè jevrejte per eacon me žanè atünè chi bankèscinè me duekunè mbè Crüit , venè peršiem me Mirrè ; e kejo tue kjanè gni moort fort e žimtescimè , me te sillet te pijm , duijrinè gia cafsce schissenè , e nukè ndiekescinè fort atè mund. Descnè prame mos ja menguem ende IESV CHRICTIT , ma baanè gni tè mažè te kechie , perse peršienè me venè mirrejè , helmžinè e prasctu cuur scelbuessi , e kerkoj nuk' e piju. Nuk' e lanè me pusciuem pò muerrè te Amblenè IESU , e ctrijnë permbij Crüjt ; gniani assi gelatasc , cpejt e muer per gni dore , e tjeteri per tjeteret , e dü vètte per [118] cambesc , e eunè fil me biruem Crüjnè me massè fort tè ctrijnë , e te pa žimptunè.

III.III.4 Dissa Dottorè žžonè se kjenè cater goscdè , e se essiillado cambè kjè mpossè goscduem mbij gni asckjè te voghèle chi isctè ngittunè mbè Crüjt , per mbij te sillet i vune Cambete , e atü e Crüchiessuenè. Ma te sciümetè žžonè se CHRISCTI kiè gosduem mè trij goscdè , per ta munduem ma fort , perse plaga e cambessè eperè kie fort ma e mažè , sè e assaj perfundi , pèrsè goscdà kjè maè mažè , e tuè i depèrtuem goscdetè mbè tjeteret anè te Crüjsè , žžonèse ndetè raffunit , ate goscdè jo fort te prehme mbetè depertuè mirè Duervèt , e Cambevèt , muerrè me vetenè majetè atünè Zoppa misc n' gojè.

III.III.5 Ndatè cias ata mizorè gellata , ju suelè rež scenjtessè Crüch , e mè te raftuna te mèžaa , te cechicciavèt , depertuenè Duertè , e Cambetè e scelbuessit. Prandaj mundi chi aj atü pat , kjè pakuer i foortè , tuè kjanè mbato vissè te butta , chi janè Cambetè , e duertè , e mbè gni nierij achia te gnomè si kjè CHRISCTI. Mbassi kjè gosduem birij Tineəot mbè Crüjt , e ciuenè mè gižžè tan nalt'. Achia kjè britma , e tmerja e atüne chi e sodittekescinè , sa gniani tjeterinè nukè merrinè vesct chisc žžojnè , e atü ngulnè Crüjnè me spinè prej se Dalit se Diełit Isctè afferè mjessèditessè e isctè Malij Calvarissè afferè Giütetse , e isc ditscit se Pasckevet , se sillet dittejè mbeližescinè gindja sciümè anesc , te sijatè ketu panè Giarpeninè rembjè vum mbè druu , chi tuè e soditunè ata chi iscinè eanè ngiarpenisc e tue ažeruem te scndoscescinè *Num. 21*. Atü paanè te fortenè Sanson happunè Krahetè per tè perəanè stülenè e kiscsessè , me mortè vet , me mbütunè gižžè Filistejtè anemijte tij. *Giud. 10*. gižžè keto mundè pessòj IESU CHRISCTI per nee. Deh pra ho i permpcattuenem sodit IESU CHRISCNE mbè Crüjt , chi ka ungiunè Krüetè pertètè marrè ngrükè , e pertètè avitunè , chi ta duesc e me tan te gnimendesc : lesciò mpcattete pra , e kžeu prej Sineəot , se kè me žanè te mažè arresüè ketij mundi t' forti chi po pessòn CHRISCTI per tüü , pa moste him as gia ndè vesc.

III.III.6 Tuè kjanè IESU CHRISCTI vum mbè Crüjt possi žžotè *Mat. 27. Marco 15. Luca 21. Gio. 19*. Pilati bani me bam gni te scruem per mbij Crüetè tijnaj , tuè ngittunè mbè Crüjt chi žžoj *Iesus Nazareni Regij Ieurejet* , isctè scruem mè letterà jevreiset , Gerchisct , è Letinsct. E zgežnè müftijtè e Giužignet ; Votnè kè Pilati , i žžanè se te mos vini Regij jevrejet , žžà Pilati , chisc scrova letè jettè scruem ; e kesctu mbet tituli pa nderruem. Sejmentè chi kjenè baam gelata [119] daanè ndrè vetehè petekatè IESU CHRISCTIT , te silatè kjenè possi žžonè trij : Tunika , e pa chieppunè chi pat baam e lumej Virginè Ama e tijnaj ; e pat vesciunè per mbij tuniket , gni petek te ghiatè ndjerè mb' žeè , te Cuch , e mbij tan' bajtekè gni Chiurdiè Mavi ato te dü peteka te per si perscimè i daanè n' catterasc tue passunè kjanè kater soldet , atünè chi ù preknè , e i daane. E tue

paam Tunikenè te ungene , e te pachiepunè , nukè descnè me daam , pò scitjnè mbij tan' sciort' cui te perkit , tuè passunè fort perpara Dauidi profetizuem ndè gni salmasc se tijnaj , tue ξξανè : *Biruene Duertè mia e Kambetè mia , e per mbij petekut tem scitjnè sciort sal. 23.*

III.III.7 Vejinè , e Vigninè sciumè Giütetjet , me paam mbè Druutè Crüjsè jò vecesse Polemit , po ende eotenijsc , letteraresc , e farisejsc te siitè ξξojnè , kü nzuer te tjeterè , e uetehenè nukè munjti me e scpetuem ; nd' ansctè CHRISCTI , e Regij Israelit , paletè sdripignè tasc Crüchiet , se kemi me i bessuem. Te tjerè e nemkescinè , e tuè siele krüetè , e perbuëkescinè , tue ξξανè , *Gniè ti chi renon kiscen' e Tineeot , e nde trij ditte trajton , sdrippe Crüchiet . Ketu ù mbusc chisc ξξà Zacharia nde cap. 12. E kam mè derçunè per mbii scetepijtè Davidit , e per mbij Ierusalemassit spirtinè scint , e te Vrateget. E kane me soditunè prej mejè chi goscduenè. Zach. 13. E kane mei ξξανè Chisc janè keto plaghe ndemjedistè duervet tuane E ka mè ξξανè me keto jam plaguem ndè scetepijtè chi atünè chi dejscnè mirè. Gni mai maçi mund chi CHRISCTI pat ndè pessimetè vet , kjè atèherè cuur civenè Crüjnè , persè te randetè scenjtit corpit tijnaj ; pakuer ξa te ξimptunè duervet ndeper goscdet chi e kiscinè depertuem , te siatè goscdè cur soldatè iscinè mbas Crüchiet , tuè ù kçüem majenè te mos dilinè : IESU CHRISCTI per te naçanè nevè scelbeltüre ξξa mean' *Ate ndè jev atünè perse nukè dijnè chisc po bagnè.**

III.III.8 Crüchiessuenè ende dü Cussarè , tè sijtè scpunè me IESU CHRISCNE mbè Calvarij , tuè vum gnanenè mbè te Diaçtet , e tjeterinè mbè te stèmanjtet , keta herejet eunè fjl me nemunè CHRISCNE , tuè cujtuem se ndèper tan' , iscinè endè ata Crüchiessuem , parè heressè : persè mujtinè me vonuem ndierè mbas Pasckesc , po per te baam ma te maçè ξune CHRISCTIT , ù goditnè Pilati e jevrejtè chi te trè banscè te dessenè. possi ξξà Isaia , *E me bam kechijt kje mbajtunè.* gniani kessisc ndoch tue nemunè : ma tjeteri cur ndeju CHRISCNE se po lutei prata chi e Crüchiessuenè , mbet e ξξa pa mascrij kü kjanèka eotünè , tuè mos munitunè i kçieλ niejrij me baam asctu. Tue ndesckuem tjeterinè [120] chi te pusciognè me nemunè , per se ata me giüch pò pessojnè ndeper fajtè tünè ma CHRISCTI pa ndogni faj pò mir moort. Lüpi aj me ngusceluem CHRISCNE : andaj scelbuessi fort ù ngusceluè , tuè ndiem me ξξανè ò eot pomendu per muè cur tè jesc ndè Regenijt tandè : Perse bani aj achian' nder Tineeot , tuè ù kçüem CHRISCTI prej si i ξξa : *Sod ke me kjanè me muè ndè Parijssit.* Prasctu küj ù scelbue , e tjeteri Cussar ù dennuè. Essila pune ù duk ndè Iosefnè , issiλi tuè kjanè ndèr ata chi pò kalæuekescinè Anderratè , gnianit ξξa , ehi ka me scpetuem e tjeterit se ka me kjanè duierrè. essiλa punè kjè scembeltüra e CHRISCTIT issiλi dergoj gnianènè Cussaresc nde Ferrè , e tjeterinè ndè Parijssit. Cur ani e mbarrini koha , e giasctè , ù nzij Dieλi per mbij giççè çeeet , ndjerè mbè kohetè nandè *Ioele 2. Dieλi , e Hana ù nzijnè , è ütè nfscefne drittènè e vet. Amos 8. e ka me kjanè asso dittejè ξξotè eotünè Hüji , e kam mè vum Dieλinè nde mjessè dittè , e bagn me hijm ndè terr' çeenè , ndè kohetè drittessè . Isaia 50. E per tè gnimendè asctu bani ndè moortè CHRISCTIT tuè e bam me dijtunè me ma tè maç mrèculè chi curraj ù godit mb' çee , me te sijet punè duketè godia e Evangelistevet.*

III.III.9 Tuè kjanè IESU CHRISCTI kesctu afferè mortse , do me baam fjalè : Ma para la spijrtinè Atit , Corpne Vorrit , la giaknè vet kiscessè ndè Sacramentet : Parrissinè Cussarit mirè ; Ferrènè Iudessè , e Petekatè soldetet : Pò issinè dü gurè te pa cmuem , chi isctè e ngusceluemeja Virginè , e i dasciuni Discipuli Gion , chi po issinè ndè fundtè Crüjsè me tè tjerè scenjtè sciochienij ; Dò ani cperblessi i sceculit me gni tjeter fjalè , gni amanat s' Amessè , e gni tjeter Discipulit , prasctu la Discipulinè Gion s' Amessè vet tuè ξξανè : Grue gniè biriüt. Ani la t' Amenè Discipulit S. Gion tuè ξξανè , gniè Ama jotè , e ketu euu fil Amenia , e Velaenia m' Teneeonè.

III.III.10 E ççeret Gruè scintenè Virginè , tuè kjanè emenitè Ame , gni emenè fort i buttè , endè ciast nzier jascte lottè , e nukè do me i çenuem ma fort se isc. Ndèr cachia IESU CHRISCTI prej kohet se nandè , cioj eanè prej Atit se vet s' amesciuescimit tuè ξçirre ξξà : *Hüji èm Hüji èm ,*

persè mè lesciovè. Ketu pertu mbusciunè giççè ; Profetijtè çanè mue per gielè helmçinè , endè het temè me çane me pijm uçuulenè Isaia. Prandaj ççà CHRISCTI kam het ; patnè atü gni anè mè uçuulè , persè pertè bam kech , bam kechitè janè giççè herè bam gati , prasctu muerre gni süngüer plot mè uçuulè e tue vum ndè majete gni Calèmi , ja avitnè gojessè t' mirit JESU , [121] issili pergni si kerkoj uçuulenè ççà *Umbarue* , emberrini koha chi spijrti pò doj meu daam Corpit , e tue derçunè sciunè lot mè eaa fort tè maç ççà : *Ndè duertè tua ò eot porosis spijrtine tèm* , e tue ungiunè Krüetè çà spijrtinè afferè kohessè mandè , dittet sè Prende , kur iscte ana plot e ndè te çietet Muej : Vjetit sè tijnaj triçjetè e düü Vjet , e tre muej , e çjetè dit.

III.III.11 Ndjerè ketu bani si kudo munjti e Lumeja Virginè , tuè passunè hesctunè pertè mos ctuem tè çimptunè t' dasciunit bijr , essiila per gni nguscelim sciunè herè , e soditentè ; ma tuè paam dekunè tè dasciuninè bijrrè vet , eufil me caleçuem pakuer plot ato lot chi ndjerè assò kohejè eemera e sajnaj perbintè , eunè fiyl vajtimetè sajnaj , e fsciametè , ndonessè pat mbajtunè vetehenè fort nde njereej ; as gian' mangu pa mos ù reuem mb' çeè ; Iò possi Graat' e çeut tine meu cprisciunè , as nukè ù ghervisct fetürenè n' giak ; as ù raffti site desperüemetè n' grusct : Pò me duer pjekunè , me fachiè percujdessunè , e zbem , tue kjam anekohej tuè ççanè : Oh biri em i ambli , giççè te miretè tem , pò tè sciof decune , vraam assisc , t' silvet giççèherè bane mire , mè gni mund achia tè foortè , chi curraj nieri ma te maç nukè ka passune ? Oh Gion , ò biri em ? Oh Madalena bija emè ? Chisc ù ban' Mjesctri üj ? Soditèni à pò e gniffeni. Persè unè chi e leva mzissè pò e gnioh.

III.III.12 Giççè Creatüretè çanè scegn sè IESU CHRISCTI ansctè i Verteti Hüje , ma tepere mè scegnè chi ndojnè Scenjtenè Mortne tinaj , cur çà spijrtinè : Persè Dieelit ju eun' dritta ; Hana ù nzij. Kiscia ù daa ndüsc kuppet , e ndjerè mbè çeè. çeu driçti . Guretè plasnè , ndoçi ndaj Crüjt gni Centurion per emenè Longino , tuè prittunè sè CHRISCTIT ti dil spijrti , tuè cujtuem sè tè tjere Njereè ndè fignetè mortse janè fort tè lig , e sè u merretè goja mè folè , fort ù mreçulue sè CHRISCTI me gni ean' achian' tè maç , e forzè , çà atè t' maç ean' tuè dekunè , ççà ndè vetehè , kü nierij pertè gnimendè kjè i derejtè , e i verteti birij TINEOT , Soldete tuè paam Tremeknè , tè eanetè Dieelit , e tè Hanesè e te tjera godij tè mreçuluescimè , chi iscinè goditunè , giççè tmeruem ççanè , chisc ççà Vojvoda i tüne , e me ata chi pò soditkescinè kçüenè ndè Ierusalem tuè kjam , e tuè raffunè eemeratè n' grusct'.

III.III.13 Atü mbet Vettemè e Lumeja Virginè fort ckusceluem me sciochienijtè vet scenjtè , e tuè soditunè scelbuessinè ççoj , oh mjera [122] unè . chi vetemè po jes , e ndèr te vettemet , ma e vettemeja. Persè ò bijr giççè te mirete tem ti mue me lae Kesctu ? Ma mire pat me kjanè te jesce une dekunè perpara , ti te mbescilgnè süütè mij : unè tua e motcimè , e ti nde ma te mirè mot tand' : Persè descte kesctu me dekunè e muè me mè lane ? e ndè te pelchiej kesctu i rij me dekunè , perse nukè memorè me Vittehè ? Mbàssi unè tüü leva cur ù daascè curraj ntejè ? gniherè te duora , e desc duora krüetè se çimptuni ndjerè te gietta ndèr Dottorè. Deh pra ò giççè te dasciunitè tem , per se me lae ketu ? kan' mujtè ti me marre me vetehè chi te doj achian' fort sa te duè unè tüü ? si pra muitè mè me lane kesctu ? Si nuke tu çimpti possi vettè mortja eme ? Ah i ambli biri em , perse mè lae , e skovè ? Te pelchiej me te paam kesctu possi pote sciof mbè kete Crüch ? Cuitovè se tue te pàm goscduem : kam meu ngusceluem , nukè bessognt ò bijr se ti cujton ate dore punejè , perse tue paam mbè ketè mendürè chi jee , mundete me bam me dekunè gni mije vette , e ma fort mue chi tjeter herè ndrüscej te kam pam n' grükè muè kerçij , giççè te bucuere. Achia sa me kjanè permetuem Engijet Parijssit te kiscinè grabitunè , e rembüem , e scpuum mbe Chieilt se dasciunit se forte. Cusc paa curraj keto fachie tè Hüjenuescimè , ndè te sijat vette Engijte desceruekescinè me paam ? Tasc poti sciof ? giççè irenuem giççè scemptuem , e giççè pergiakunè : Cusc nukè mrèculohetè ? Cusc paa süüt' e tuu te ndricimitè , chi gheejnè vettè Chieiltè , me saa kanè mbrenda , chisc kisc me

ξξανè tasc tuè ti paam turbulle , e te vranete. Ai chi paa gojene tande scenjtè , se sillet diline fjale achia te pereiariscimè , saa ngrohescinè , se dasciunit se foorti ma te ftofeta e te aculvemete eemera te fajetorevèt : Chisc kisc me ξξane tasc me ta paam giξξε pergiakunè , e nzijm ? issilì ansctè aj chi se dasciuni nukè kisc me scitjm lot ? Aj chi paa kripnè tand' t' aartinè t' assaj kresse sate , cur une ta krehigne , ani ta mbucurogne me Drandafilè , e Violeaa ; e tasc te ta scioffe giξξè cpriscunè , e mbè vendè lulevet reξξuem me merchigna : kusc nukè kisc me ù tmeruem chi tè kisc paam Mjèkerrè tandè dam ndüsc , e tè sckelchüemè , tasc ta scioffè giξξè tè cpriscmè , e plot mè giak ? küü corpi üt giξξè sej i plotte , sa curraj nuk i gindej kund gand ; e tasc mè paam , cusc kisc mè kjanè aj chi tè mos kjan ? tuè pam sè ndè tüü nuk' ansctè vend , chi tè mos jetè perlüm , e pergiakunè ? Pra cusc tè ka pam sitè kam pam unè , e me tè pam possi pò tè scioffunè , chisc nguscelim kisc mè passunè ? e ma fort sa tè ξimptunè kam unè e ckusceluemeja Ama jotè , chi tè leva ? [123] Ma mbè ketè nekohemi nde keta ma tè maξ tè ξimptunè ? cur Atij tijnaj i amesciuescimi kesctu volendogettè chi asctu tè jetè bam ? e nukè mundemi meu nckuem mbè ata chi e vunè mbè Crüjt ? persè e banè pertè paditune , as nuk' è gnioftinè. Vecè mundemi meu anekuem mbè tè malekueminè mpcat , persè ndeper tan' biri em ansctè vraam. Kü kjè chi mè bani mè mbettunè pa Hüjnè tem , gni i vettemi gaemend mè jet , e ai ansctè persè e kechieja , e tè ξimptunitè janè achian' paret mberrim , saa ma paret curraj nukè mundenè mè vottè , e gniof giξξè se biri em , e ban pertè dasciunit chi ka per mbij faretè Nierit.

III.III.14 Ndè keto lot ckrihej e Lumeja Virginè , pa mos mujtunè as kusc mè zbuttunè : perse si issilidò sisc kjè achia fort percujdèssunè , sa kiscinè nevojè vetehenè mè zbuttunè. Nder kachia emberrini gni urξenè prej Pilatit , chi ti ξξehescinè Esctenatè , chi tè dissinè perpara sè tè hijn festa e Pasckessè. Cussarevet jau ξξüenè me tè maξè mizürè , e kesctu duijnè : Pò IESU CHRISCTI tuè kjanè ma duekunè , nukè ja ξξüenè Esctenatè , e ù mbusc tè scruemité. *As gni sisc mos dermoni*. Pat andüj pakeeè nguscelim , e Lumeja Virginè . Mbij achia gnia assi Seimenasc chi iscinè paguem prej müftijsc , i raa mè gni Paterscianè ndè krahenuertè Diaçtè , tuè dalè plaghejet giak , e ujè , kahè ani ù begat scenjteja kiscè mè Sacramenta tè Lterit. Me trij bottè tè Paterscianessè depertoj Ioabi vojvodè Absalonè , ma ketu me gni tè vettemè te raamè deperton trij eemera. Atan' tè birit Tineeot , atan' tè s' Amessè , e atan' tè S. Gio: Oh sa i maξ tè ξimptunè kjè , chi pat Scenjteja Virginè ndeper ate bottè , perse kjè ndete pa cujtuem , e ndè kohè chi dukej se ma nukè kiscinè pertè cujtuem , me munduem atan' scint Corp , t' sijlt i kiscine hiekunè jetenè ; kjè èndè te maξ tè' ξimptunitè Virginessè , perse mundimetè chi pò epinè tuè kjanè gial , iscinè daam nder bijrt , e t' Amet : Ma tuè kjane decunè biri , mbet giξξè tè ξimptunitè s' Amessè c'kusceluemè , tue kjanè ma è maξè mizürè me plaguem gni Corp tè dècunè , sè tè gialè.

[124] **III.IV.** Si e hoine Iesu Chriscne crüchiet e ia ξane se lumesse Virgine

III.IV.1 Tuè ju passunè c'porrè gian' c'fascè gulscimetè se Lumessè Virgine coi süüt' è paa sciunè gind chi po deltè Giütetjet , e isctè Ioseffi Discipuli CHRISCTIT i n'fscēfunè , po vinte mè testijr te Pilatit , me hjekunè atè scenit corp Crüchiet per ta Vorruem : isctè me tan' Nicodemi gni Nierij nder giξξè Giuξijt fort i maξ , issili gni nattè sciunè ligeruenè me IESU CHRISCNE , e ndonessè isc doret se farisejet as gian' mangu fort e doj CHRISCNE , prasctu assò kohejè , bleu gni baar te pereiem me Mirrè & Aloe , per te lüem CHRISCNE possi kjè atehere eaconi. bajtinè me vetehè Lenzojte fort te hole te barξè , e tè delirè , e kesctu banke mè scerbetorète vet , e mich , Virgena tue i paam fort i ndü kech , tue drasciunè se po vignenè me i ξanè mund terij corpit lum te bijrt sajnaj. Ma S. Gio. Vangelistè i gniofti , e assaj i hoch ate tmer , tue i ξξanè se ata nuk iscinè anemich , pò te dasciunè mich chi mundekescinè me kjanè ata , chi vignenè me vorruem te dasciuninè Miescter. Virgina tuè ndiem , ξomsè ù vote perpara tue ù ξξanè : E nikè ju ò Mijtè dasciunè , *soditeni e vini roe à ansctè te ξimptune* , *possì te ξimptunite tem* Soditeni birre tem , e mjescterrè tanj te dasciunine. Deh pa cioni süütè , e kini me pam si pò ansctè. Pa e soditeni à mundeni me gnioftunè , perse unè chi e leva mzissè po e gniof. [125] Ketüne fialevè mundemi me ξξanè achia ma me fjalè te njereei scimè , e plot me nguscelime , tue i lüpune te lijr me sdripunè Crüchiet ate scenjt Corp te scelbuessit , e si patnè te lijr , me giξξè njereei te maξè , e te prugnetè , jo pa te derξunit' e sciunè lottè tuè ù ndimuem S. Gio: Evangelista ; ma para zberξüenè goscdetè , te sijatè si paa Virgina scenjtè , i muer ndorè e i aξeroj , e tuè i puξξunè per gni mijè here , ù ξξoj te fattuescim , tue vuum roe se cuj kiscinè scerbüem. i paa plot mè misc ngojè , e laam ndatè giak chi vetè leu , e mbè prehene ritti me te maξ mund , tue ikune ndjerè ndè zetè magüpevet nder njeree t' egrè , e tè pa Teneone : Ani dorgnè pèsctjere Corpnè scenjt te JESU CHRISCTIT , e ja ξanè Virgenessè , kur ajo ù paa afferè atij scenitj corpi , mbassi e pat sciume herè marre ngrükè , tue avitunè fache n' e vet prej se tijnaj , e tue puξξunè ato plaghe te tijnaj te pa cmuemetè , eu fijl me vajtuem nd' anekim tuè ξξanè.

III.IV.2 Ah biri em sa ndrüscej njereitè mue tü pò te kξejnè , assi chi unè atünè ù ξascè tüü , unè tüü atüne te ξascè tè bucare e ata mue tüü po te kξejnè giξξè te scemptuem , une tüü atünè te ξascè te gialè , e ata tüü mue pò te mè kξejnè decunè.

III.IV.3 Atünè une tüü ù ξascè pèr nguscelim e ata mue pò te kξegenenè per gni te maξ c'nguscelim. Oh biri em , si tü ξimptunitè cur te leva ma hochie , tasc mortne tandè düüherè chi vetè pò e ndiegn. Oh Simeonè Plaku scenjt , sa te Verteta duèlè fialeètè chi me ξξaè se gni Curtieglic se ξimptuni kisc memè depertuem Spijrtinè : jò gnia po gni mijè te ξimptnà mè kanè depertuem. Oh biri em se ma süüt' e mij ma mu scerrè , e skanè lot me scitjm jasctè Ghiuha emè mbèttunè , è mà fjalè po i mengojnè per te anekuem. Tuè passunè , e Lumeja Virgine ξξanè kesctu , avitentè fachiene sajnaj prej sè birit vet , tuè mbettunè achia zbeètè , sa nukè gnifej assojè sè birit vet. Ndatè tè vertetè kohè , i S. Gio: mbe gni anè , e S. Mrij Maddalena mbè tjeteret , e tè tjeratè scenjtè Graa , vajtuekescinè ; mè gni vaj , e lot fort te mèξaa nder vetehe tue ù anekuem , e eognenè e lume tue soditunè ani mbassi c'frünè eemerè tünè per dissa mot , ù kξüenè mè zbutunè te Lumenè Virgine e mbassi paanè sè e Lumeja Virgine pakee puscioj , pusctoj te ξimptunite tè S. Gione hini fort tuè kjam meu anekuem tuè ξξanè : Oh Mjesctri em , ò eoti em chisc te bagn unè paa tüü ? Cusc me perghæon ma possi ti mè perghæouè ? Si tè jes unè giaal' tuè pam tü dekunè ? Sa ndrüscej kjè kejo ditte assojè sè sckuemet ? Djè tuè fjetunè mè mbagnè krüetè mbè prenenè , sod po tè mbàa une tü dekunè perpara süüvet ? Djè mè banè [126] sciunè te mirè , e sod po mè sctiè kachia t' iξunè ndè eemeret temè.

III.IV.4 Nukè kjè ma i voghele vajtimi i Madalenessè , essiila chiendrontè ndenè kambetè scelbuessit , fort tuè i puξξunè e spesc ; tue passunè ajò endè ndè mend , cur prej sosc pat tè

ndejuemit' e mpcatevet. Oh kambetè e becuemè , ξξoj , te Mjescrit tim , si ù scof unè kesctu dèpèrtuem mè goscdè t' iξuna , e tuè hiekune kech pa faj : Unè kjescè ajò , chi eza kech , cur mora scemptimetè mbrappa , e ti permecatetè mia ban p_dessènè. Oh i amesciuescimi Ate persè permeton chi une fajetoreja tè kem te lijir , e aj chi faj nukè ka , tè pessognè kech. Oh Hùji Chielet , sa ansctè tè dasciunètè tat per tè cperblem Robnè mpcatit , permetton mortnè tit bijr ? As ma mirè muè fajetorenè ndesckò , mè tè tjerè fajetorè , e jò mè lanè , muè mbe kete jete paa te kech me sciume te tjerè chi nukè jemi tè degnè mè mbettunè gial'. Keto anechimè tè S. Gionit , e Mrij Madalenèsse chiuenè se Lumessè Virgenè perserij vajnè. Pò Joseffi , e Nicodemi forte lutnè mè giξξè æemerè , e tè dasciunè , tè pusciognè , persè isctè vonè , e festa , Pasckevet po avitej , pò ti lesciontè , e tè vorrojnè atè scenjt Corp , t' sillevet Virgena ù gieg , e jau permettoj sa ju lutnè.

III.IV.5 Kisctè Ioseffi ndaj gni Copescte tè tijnaj affere vendit , ku CHRISCTI kje Crüchiessuem gni vor'terij gherrüem ndè Marmorè , e kisc bam per vetehe , e nukè isc kjanunè cusc vorruèm mbrenda. Atü pra scenjtinè Corp tè Scelbuessit e scpunè , tè sijenè , per zuelè tè pa gniefune Engijè , chi vejnè mè tan' , tuè i ban nder e tè pervutètè possi Hùjit tünè , persè mè atè Corp isctè Hùjenia bascke possi kjè endè ndè Limbt , mè giξξè spijrt , tuè mossu daam as spijrtit , as Corpit , ndonessè Spirti , e Corpi nder veteheè kjenè dam. Atü pò endich e Ama , e t' decunit IESU , mè sciunè scenjtè , e te dasciuna sciochiè graa S. Gioni , Ioseffi , e Nicodemi baajtekescinè Corpnè. Ajò scenjtè sciochienij , emberrini mbè vor , e Graatè tuè vottè mbè gni ane , lüenè atè scenjt Corp , e mbesctuelè ndè gni Lenzue , e krüetè , nde Panstema , e vunè nde vor , me te maçe ndeer goditune mbrenda ani bucare i mbescelè derenè mè gni Rasse fort tè maçe , essiila ani kje mühurlissunè per urženitè Pilatit , tuè i vum pertochiark gni tuffè Soldet. Dò IESU CHRISCTI mè kjanè lüem , e vorruem me achian' nder ndè gni vor' te gni eoti tfortè , pertu mbusciunè Profetia e *Isajssè* , 11. *Ka mè kjanè Vorrij tijnaj i ngusceluescim.*

III.IV.6 Mbassi kjè mbülunè Vorri , possi curt' isc mbülunè gni nguscelim endè se Lumessè Virginè chi itkè vetemè mbrappa , persè pat [127] gni nguscelim sa pat birrè affèrè ndonessè dekunè . e pò duhej me lane , e meu daam ; essiila ù daa ndeper te lutunat' assaj sciochienij , me te sijet votte nde Ierusalem , e nukè munitekè me nderruem kambetè pa mossu kξüem me soditunè prej vorri ku porrij Corpij birit sajnaj IESU , tue ξξanè cafscè fort te anekuescime. Ma tuè paam uξessè se po dilinè Giütetjet soldetè , chi Pilati kisctè derguem per tè ruejtunè per trij dit corpnè scealbuessit , t' sijet Müftijtè kiscinè ξξanè se duhej fort me ruejtunè , chi Discipuijtè tijnaj te mossè nzijrinè Vorrit , ani te ξξojnè se ù ngial' , possi aj parandaj kisc ξξanè , si po ξξojnè sciume vettè Polemit. Tuè mos dijtunè pra e Lumeja Virgenè per se po vejnè , e tue cujtuem se po dojnè me nzierre achian' se ndersci mi vorri , desc me kξüem , e me vaj e me te lutuna , ate mundente me mossi lanè. Ma possi i calèueenè se perse po veinè , votte paret , e hini ndè Giütet , tuè ξanè testijr Ioseffit , e Nicodemit te dahescinè , fort tuè ù fale nderse persa kiscinè baam , e kesctu tue gimuem , e tue fsciam , hini ndè Ierusalem ndeper ata mizore te pergiegiune te Giuçignè.

III.IV.7 Nder cachia Mrij Madalena me te düü Mriat , Motrat' e se Lumessè Virginè , votnè me bleem barena te pa cmueme , kinessè si te sckonte ditta e Pasckessè me vottè , e me lüem Corpnè e JESU CHRISCTIT ; possi bane Ioseffi , e Nicodemi ; Virgena Mrij hini ndate sctepij ku CHRISCTI mè Apostijet darkunjti , e atü ndè Camerè ù mbescel ani hini me cujtuem giξξè sa assò dittejè isctè goditune birit , ende assaj. Achia te maξ tè çimptune pat ndeper ata cujtim , sa kisc me kjane mejaft me i ξanè moort . Ma eotünè , e ndimoj tue i setijm fort ndè mend e ndè schissè se kisctè per tū ngialunè birij vet i dasciuni , per mbij te sijet punè giξξè herè temelitunè pat bessuem se kisctè per tu ngialune. Prandaj ndè cias' i raa gni maξ maal' me e paam ngialune ; tue kξüem scpesc süütè , ata scif me hijm kund per gni assò Düersc se Cameressè chi isctè mbrenda. E mè ketè

maal , e descijr sckoj sa roç se Prendejet , se Scettundejet , e ndjerè te rettenè dittè cur IESU CHRISCTI , ù ngial Vajtoj pra e Lumeja Virgine ; e kjanè Apostuijtè Moort' CHRISCTIT. U nguscelue ani e Lumeja Virgine , ù ngusceluenè Apostuijte , ndenatijet , tuè e pam me sciumè ndeer se ù ngial' , e giççè plot me drittè e gaemend' e nguscelime ketu perpichietè chisc çça Davidi Psal. 29. *Mbramejet chiendron Vaj , e ndenatijet ghaemendi.*

III.IV.8 Po sa IESU CHRISCTI çà spijtinè , ndonessè Hüjenia curraj se dusc nuk' ù da as spijrtit [128] as Miscit possi Dottoret' e scenjtessè kisce , per gni goj e reffüejnè , e ma teperè çça S. Gio: *Damasceno chisc gnihere muer fiala , curraj nuke lescioj* Ma possi aj (bani ketu) chi nzier spatènè Miełit , issili ndonè dahetè scpatta Miełit , as gia mangu jessenè Miełi nde gni dore , e scpatta ndè tjeteret. kesctu bani fjala , ndonesse spirti n' corpit ù daa , as gia mangu nukè lesciojn' vetehèj. as spirtine , as Misctè. Ma possi çça nd' *Ecclest. 24 Depertogn giççe fund te çeut e kam me paam giççè ata chi pò fleenè , è kam me ndritunè giççè ata chi spereinè mbe Tineeonè.*

III.IV.9 Doret se ferrit kam me i cperleem , moortjet kam mej scpetuem Osea cap. 13. ù Dorgaj scenjti spijrt' i CHRISCTIT , basckè me Hüjenijt , ndè pjessetè postèra te çeut , e possi ççotè *Profeta Abachuch* E ka me dalè *Diali perpara Kambevet tijnaj* Perse pat kjanunè giççè herè ndèr kambetè Crüjsè , tue pritonè te sosmitè , e giççè ketunè punevè prandaj tuè passunè paam spijrtinè IESU CHRISCTIT , me tè maçt' , e me forzet chi pò dirgiej pestierè tue gnioftunè ma se aj chi isc vum mbè Crüjt iscte i verteti birij Tineeot ; iku ma para pesctierè fachiejèt se tijnaj Hüjenuescimejet me tè maçe tmer , e droè , perçieu Ferrenè , e tè Denuemité , giççè cui tuè ççanè tè kiscinè eel vetehenè ; Persè aj chi i sctiu jasctè n' Chiełscit gnie pò vintè mè i sctijm endè jasctè çeut , e se pò dirgiej endè pesctiere ndè çcet. I maç eaa n' kjè ai i assaj sogherij Djemenisc. Giççè chisc ù pereie , gni britme curraj chi sisc ndiem , achian saa e mberrini rapetima ndjerè ndè Burgatuer , endè Limbit , ku iscinè Atenitè scenjtènè , tuè sperüem sè Hüji baam nierij kisc pertè arçunè me i nzierrè. Tuè passunè pra ata ndiem eaanè , e tuè ndiem se persè , kjè gni maç ghaemend i tüne , e panè pakeèè mbas ndaj Scelbuessinè sè pò avitej , e sè po vej prej sisc : *Dermoj Düertè Rembjè , e ççiççatè Hecuri giççè iççej Psal. 107.* duelè mè pritonè ndè Processionè tè giççè Bujare , indricimè Njereèè. Oh Hüji naltè Chiełet , sa nguscelim , e tè dasciunè kjè atünè spijrtènè scenjtè , tuè paam birrè TINEOT basckè mè tà ndato burgiè t' erreta. Oh me munjtunè mè paam si e reççuene mbè giçç' anet tuè fort amble kenduem , e tuè ççanè *Becuem eotünè Hüji Israelit , per se paa , e cperbleu Polemne e Vet ;* Ateherè ù vertet chisc pat profetizuem cap. 9. *Atünè chi gelijèt escinè nde Regenijèt Territ ù bini dritta.*

III.IV.10 Atü birij Tineeot mè tè dasciunè , e fort hiescim giççèvè ù foli , e ma teperè dissa fort i pergheoj , possi Iosefit scraetarit se Lumessè Virgenè , e S. Gio: Pagheuesit , Abramit , Davidit , e Adamit , & Evessè. Ketu endè vertetetè ajò profetij e *Gen. 47.* Unè kam me ù djergunè , e kam mè inzierre , [129] e mè i scpum ndè Parrissit , tè jenè gheuescim ndè nguscelim. *Ndè ciast' mbescelè , ma udob pertu celè , e nukè ka mè dekune pertu cprisciunè , as ka meu pakuem misct' e tijnaj Isaia.* U ndal Scelbuessi nde Limbt' atè pjessè tè sè Prendessè , e per giççè tè scetundt' mè gni pjessè tè sè Diełsè , pertu mbusciunè Profetia , e Oses' cap. 6. *Ka me na çanè jetè mbas düü ditsc , e te trettènè ditte ka me na ngialunè , e kemi me mbettunè gial perpara fachiessè tijnaj.*

III.IV.11 Nder kachian' Scelhuessi tuè lanè tè Denuemité ndè ferrè , ngrehi mè vetehe Spijrtenit' e Scenjtenet Atè ; Vottè Scenjti Spijrt ndè vor' ku po rrij Scenjti Corpi vet mbesctielè ndè Lenzojt' , e fachieja ndè Pasctè malt' , pergni si hini aj i Lum Spijrt , e ngitti mè vetehè , e kçej mbè jetè.

[130] **Scala IV.** Se ngiallunit e se arçunit se dūiti , te Christit scelbues.

IV.I. Si u ngiaal Iesu Chriscti te tretene ditte.

IV.I.1 Mbet sceniti sctat achia i bucurè , e i ndrcim , sa i scemptuem , e i erretè dukej Dieḷi ndaj drittetè , e sckelchimtè tè t' Hūjenuemit sctat tè IESU CHRISCTIT. Prei Vorrit ndè ciast duel pa traeuem Ressene , chi e kisc mbescelè , possi krahenorit se Virginesè duel pa dam t' unginìt sajnaj.

IV.I.2 *Dan.* 6. U duk atehere Danieli Lechienit se Luagnet pa ndogni dam assò Biscasc se egrasc.

IV.I.3 *Ion.* 2. U duk Iona te trettenè dittè se Pescku Baleni Detit , chi e mbajti per trij dit ndè bark , e vuel mbe Lemantè Ninivessè.

IV.I.4 *Hest.* 2. U duk Mardokeu descionè gēssit se vet , e vescionè Petekasc se Regenesciasc ; è anemicu i tijnaj Amoni , tue mbettunè dobitunè , mbet kech u jerrè mbe furcatè vet , e Popuḷi tijnaj mbet scpetuem mortjet.

[131] **IV.I.5** *Exod.* 2. U duk Mojsessi nzierrè vjenasc sè Nilit , e sportet se çupravet , issiḷi ani Vrau Faraonè.

IV.I.6 *Gen.* 4. U duk Ioseffi dale n' Burgut me krip rruem te dekenijssè , e vescionè se pa dekenijè , e baam mbè vendtè Regit nde per giççè çeeḷ Missirit.

IV.I.7 Poe perzilìnè giçç' ata Spijrtènè Scenjtenè , nder kachia i birij TINEεOT desc mè vottè mè paam Amenè Scenjtenè te tijnaj , tuè dascionè giūchi , chi ajò chi pat ma te maç tè çimptunè tè jetè ma e para pertu paam , e pergheuem. pò rrij Virgena mè tè maç descijr possi persiperi ù ççà , tuè prittunè kohenè kur kisc pertè paam tè birrè vet ngialune , nder kachia ndjeu se pò hinte nde Camerete vet gni kanke e Chiellet , sciume Engijsc chi pò vignine tue kenduem , tue bam te maç ghaemend' perpara Regit , e eotit tünè. Hine giççe bascke ke isc Ama e TINEεOT , e tue raam mbe ghiugne reç sajnaj kenduene ate Scenjte kanke , tue ççane , *Regenescia* , e *Chiellet gheou Alleluja* , *Persè aj chi kje e degne mè bajtunè Allelnja* , *U ngial possi pat ççanè Alleluja*. Atehere giççe ata Scenjtene Patriarche , e profete hijn' e ju prujne s' Amesse TINEεOT. Ani i dasciuni birij sajnaj tue ju dukune perpara giççe gheuem i bucare e giççe i ndrcim , me te maç , e me krahe hapetè ; kur e Lumeja Virgenè e paa endè ajò me krahè hapetè i duel perpara , e me te dascionè e muer ngrükè bire vet IESU CHRISCNE tuè ççanè. Oh biri em i eemesè , ati jè Iessusi em ? ò ççue jam ndè giunè , e ççomsè kesctu ansctè ? Ama emè unè jam çça eoti ünè , lè te mbarohenè ma lottè tua , mos ban ma Virgena e ngusceluemè tè tè sciof ckusceluem , te kechiatè tua , chi janè endè te miatè , gnie ù mbaruenè : kendüj tutjè giççè cafcia tè jetè ghaemende perserij kçej e muer ngrüke Lumeja Virginè , e ndepertè maç ghaemend mzijsè pò flit , mu derçi sciumè lot ndepertè maç tè dascionè.

IV.I.8 U goditnè te trij Mriatè chi kjenè Mria Madalenè , Mria Cleofe , e Mria Salome , me te tjera graa te dascionà , me votte mbè vort me barenatè tünè , per te lüem IESU CHRISCNE , possi ansctè ççanè persiperi , e mb' uçee flissinè , jò pa cujdes , cusc kisc pertu ciuem Rassenè prej vorri , tue mos ditune se Pilati e kisc bam meu Mūherlissunè. Ma IESU CHRISCTI isctè dale vorrit , pa mos ciuem Rassenè , possi e bani cur leu Virgenet scenjtè ; e possi cur hini nder Discipujit , tuè kjanè mbescelè Düertè. si e mberrine pra Mriatè afferè , sdripi gni Engielè n' Chielscit e me gni te maç ean' cioj Rassenè Vorrit , e assi eani Soldetè chi pò ruejtekescinè Vorre [132] ù reuenè mb' çee possi decunè. Mrjatè tuè mos passunè droe assi eani , e mberrin' kè vorri , e pane gni Engielè mbè fetüretè gnij Trimi t' rij vescionè giççè ndetè barçà , issiḷi pò rrij per mbij Rasset , chi vettè cioj , e ù çça : Unè bucare e dij se pò lüpeni IESU CHRISCNE Nazarenè Crüchiessuem , aj ù ngial , nuk' ansctè ketu ; hini e soditeni vendnè kù kjè vum. Hine Mriatè ndè vort' , issiḷi isctè possi gni Camere , e voghelè nde Marmore gerrüem , e mbè gnianet anè pakeè ciuem troḷit , isctè gni Archè

sa gni nierij , ndetè sijet Corpij CHRISCTIT pat kjanunè vum. Paanè Mriatè dū Engijè tuè ndegniunè mbè krüetè Archessè , e kiscinè petekat' e tünè tè barça , e te sckelchüeme , tè sijtè ζζanè Mriavet : Persè lüpeni ju atan' chi ansctè gial' ndertè dekunit ? gniè vendi ku kjè vum nuk' ansctè ketu. Mbanie mend' sè tuè kjanè aj nde Galilet , ζζà sè ka pertu Crüchiessuem , e sè te trettenè dittè kisc pertu ngiaλunè : ezeni ndè ciast e ζζoni chisc po sciffeni Discipujet tinaj , e ma tepere Pietrit. Ato tuè ndiem , e tue pam keto pune , duelè andej plot mè tmeer , e ghaemend. iscinè raam Sogietaretè per ζee , e ato Scenjtè graa pa mossu ζζanè gian' sckuenè nde Giütet e gietne Apostujite , e dissà Discipuje nde Cenaculit mbeleçè , t' sillevet Mrijtè ζζanè giççè sa kiscinè pam , e giegiune. Ma Apostujet ù duk ζζuessè Mrijte pò flissinè jasctè vetehej achia kjè ghaemendi chi u hini Prandaj per te bam mirefili punetè chi pò ndjejnè , votnè kè vorri , sogiete iscinè kçüem ndè vetehe , e tue passunè pam ketan' tè foortè mreculè , votnè mè bam mè dijtunè Müftijtè , giççè sej isc goditunè.

IV.I.9 Emberrinè Scenjtenitè Apostuje S. Gio: e S. Pietri mbè vort , e i S. Gio: ngau rend ma para sè Pietri , ndonè nukè hini , mà ù ndal mbè Deret , andüj tuè soditunè sè chisc isctè mbrenda , ndjerè sè emberrini S. Pietri , e si emberini tè dū hijnè , Ma S. Pietri ma para , e S. Gioni per ngiat , e paane mbè gni anè Lenzojtè ndetè sijtè Corpij isctè kjanunè mbescietlè : Pasctemali kreessè mbè tjeteret anè , tuè passunè pam keto punè kçüenè nde Giütet , tuè bucurè bessuem tè ngiaλunitè.

IV.I.10 Mrijtè ù ndalè ndaj vort , Madalena ù da sjerasc , me gni te maç descijr me paam mjescterrè vet , perserij hini Madalena ndè vort , e perserij paa ata Engijè , chi po rijnè mbè krüè Archessè ku pat kjanunè vum scelbuessi : Pevetnè Madalenenè tuè ζζanè : Gruè per se kjan ? ζζa ajo perse mè kanè marrè eotnè e Mjescterrè tem , e nukè dij se ku e kanè vum , Duel andüj e pa IESU CHRISCNE , po nuk' e gniofti , pò ju duk sè isc gni Copesctaaar [133] aj i ζζà , *Grue chisc kjàn* ? ajò pergieg eot nda keè marrè ti ζζuejmè ku e kè vum ? tè vettè ta mar. IESU CHRISCTI i ζζà , *Mrij*. ajò ndeper eant ndè ciast e gniofti , tuè è kçüem prej si , desc mej puççunè kambetè , tuè ζζanè , ò Mjesctri em. Pò CHRISCTI i ζζà , mossu avit , persè endè nukè jam hippunè ke Ati em ; ezè pra e ζζuè Discipujet mijvè t' dasciunè , sè ti mè keè pam , e si po hipign kè Ati em mbè Chiełt. vottè Mrij Maddalena giççè gheueu , emberrinè tè tjeratè Mria , tè siatè iscinè nissne prej Giütetjè. U ζζà si e kisc pam Mjescterrè vet ngiaλune. Ato fort tuè ndeghiuem sa po ζζoj Maddalena , ndetè pa cujtuem ù duk atünè IESU CHRISCTI , asctu chi giççè e paanè bucurè , tè siatè ranè mbè ghiugnè perpara tijnaj , e açeruenè. mè gni te maç maal , tuè ù perciem lot , e ghaemend basckè , sa ù vejnè lottè sumbulè per fachiè posctè , ghaemendit , e droejet chi kiscinè , sè drojnè tè mos iscinè ndè anderra , eoti üne tuè i paam giççè tmeruèm , ù ζζà , tè mos drojnè ; po tè Vejnè kè Apostujitè , è Discipujitè e ti bagenè mè dijtunè , chi tè vejnè ndè Galilet , sè atü kiscinè per ta pam.

IV.I.11 U godit ζζotè S. Luca , sè asso ditejè chi IESU CHRISCTI ù ngiaλ , dū Discipujisc sè tijnaj , gniani kisc emenitè Clèofas , e tjeteri S. Luca Evangelistè , po vejinè prej gnij Kesctieli , chi ζζojnè *Emaus*. Isctè larg Ierusalemmit pakeè mangu scattè migliasc ; Keta po vejinè , tue ligieruem nder vetehe , asso cafcscè chi iscinè goditunè nde Ierusalem' Mjesctrit tüne , fort tuè ù mreculuem sè si kisc eotünè permetuem t' attilatè punè ndè gni Nierij kachian' te mirè , chi kjè IESU CHRISCTI , e asso mizurejè sè foortè sè Müftijvet , e traçetijet sè Iudessè , e se pa dasciunit sè maç te giççè assai gind , tuè e passunè achia fort per mreculè munduem. Ma mbij giççè cafcscèt , pò mreculohescine sè fortit sè buttè , e durimit sè IESU CHRISCTIT , chi pat tuè i bajtunè. Tuè ζζane sè pertè gnimendè , scperüenè se aj kisc pertè kjanè i verteti eotünè , ndeper mreculij' forta , e & pa massè chi veperoj , tuè urçenuem Detit e i giegiej : te semuntitè scendosckè , e n' gialtekè tè duekunitè. me te tjera mreculij tè pa gnieffuna , sa nukè dij sè eotüne à mundej mè baam mà tepere

curt' isc aržunè nder njeree.

IV.I.12 Kur gniè scelbuessi mbe scèmbelütüretè gni Užetari t' huej , e mbassi ù kjè atünè avitunè , i peveti : Chisc pò duoni nder vetehè kesctu tue ezune , chi pò veni kachia percujdessune e te žimtescim. gniani Discipujisc pergieg. Amune t' iscgne ti veteme Užetar i huej nder achia , chi kèssò Pasckesc janè aržunè nde Ierusalem , e se nukè ke ndiem , saa nde keto dit mbrenda ù godit ? Žžà CHRISCTI , chisc [134] pune jane kjanè keto ? Oh eoti em nuk ansctè endè e tretta ditte sckuem , se kjenè baam ma te fortatè c'mignenije e žunij , chi kurraj gnij nierij mundescinè meju baã Iesù Nazarenit nierit fort t' miri , e t' maž Predicatori e trij dit janè se kjè prej müftijscit baam , meu Chrüchiessuem ; e na cujtuem se sod chi anscte e tretta ditte kisc pertu ngialune possi vette pat žžanè. Janè vertet dissa Graa te devotscime , te siatè sod ndenatè kjenè mbe vort te IESUSSIT , e žžonè sè pane Engitè , tè sijtè žžanè atünè sè Iesusi ansctè ngialunè. Ateherè ù žžà Scelbuessi . Oh te pa dijtunè , tè ploghe ndè eemera tuej , mè bessuem cafscetè chi žžane Profetetè. A endè nukè dini , sè ù desc CHRISCTIT mè dekunè , e ndeper travajè tè hijn ndè nguscelimetè vet ? tuè ù pomendunè sciumè Profetij.

IV.I.13 Gniè keto punè dò mè žžanè Mojsessi , cur urženoj chi nde ketè duer Pasckejè , chi ansctè kejo , tè sacrificoni TINEOT , gni King' te baržè tè pa lüe , giaku i t' sijlt , si tè deržej per mbij besniketè tijnaj , ti scpetonte n' Dialit. *Exod. 2.*

IV.I.14 Gniè keto punè desc mè scembelüem vettè Mojsessi , cur bani mè ciuem Giarpeninè Rembjè mbè gni Druu , tè silenè sita soditekescinè gižžè ata chi iscinè eanè n' Giarpeni scendosciscinè. E ansctè scembelütüra e CHRISCTIT . Giarpeni Tucci , ò Bronzi i pa veneer ; issili vum mbe Crüjt scendoscen , e speton gižžè ata chi e sodissènè , e tue bessuem mbe tan' , tue mbajtunè urženimet' e tijnaj , janè lijruem se eanit se mpcattevet ; kejo pune kjè scelbelüem nde morte Aaronit , Prift maž , chi kje mbe gni Mal ; CHRISCTI Prift i maž duich mbe malte Calvarijssè *Num. 20.*

IV.I.15 Gniè keto punè kjenè scembelüem nde Sansont' , chi kjè vram ndeper scerregijtè Dilidessè , sè dasciunessè tijnaj , asctu endè jù godit CHRISCTIT ndeper Sinagoghetè jevrejet , herejet achia e dasciuna. *Jud. 16.*

IV.I.16 Gnie kesso punesc foli Davidi nde sciume Psal. te tijnaj , e ma tepere nde Psal. 27. ndetè silt scrüen Cuvendn' e jevrejet cunder CHRISCTIT per ta vram , e nde Psal. 3. Žžà si po doj me decune , e me ù ngialune , e nde Psal 15. Žžà se spijrti i CHRISCTIT , nukè kisc per tu ndalè nde ferre , e se corpij tijnaj nukè kisc per tu calbunè.

IV.I.17 Gniè per keto pune foli Isaja cap. 50. se aj kisc pertè žžanè felchignenè atij chi ta kisc raffunè , e fachienè atij chi ta kisc ndüm me pesctüme ; Asctu ende capit 53. Žžote se e soditi ndè tan' e nukè paa ndogni bucurij : pò isc si gnij plaguem : e si gni delee chi po e spijnè nder kasappe , e se nukè celi gojene me ù nekuem. Asctu ende Žžote *Ierem cap. 11.* Žžote ende *Ezech. cap. 24.* endè [135] *Danieli cap. 14.* ende *Osea 23.* ende Žžote *Joeli 2.* Žžote ende *Amossi 2.* ende *Abdia 1.* ende *Iona 1. 2.* ende *Zach. 11.* issili bucare cele foli , è žžà se i paa kambete , e duerte depertuem me plaghe t' ižuna.

IV.I.18 Keto Profetij gižže , endè sciumè te tjera kjene prej IESU CHRISCTIT ctjelunè atünè dü Discipujè , tue ezunè , tue i bam me ditunè , se kjè nevojè pertè pessuem CHRISCTI , pertu mbuscünè gižžè Profetijtè : me achian' fjalè t' ambla , sa ata te dü Discipujè pò mreculolescünè ; e kesctu tue ligieruem , e mberrinè ndè Chesctielt' ; Isctè Dieeli ma mbetè nde gniunit , e IESUSSI bani kinèssè po scogn' paret , Ma kjè prej assi Discipujsc ndalè , tuè ju lutunè tè buntè mè ta basckè , e atij i pelchiej e ù ndal. Tue hijm pra ndè Chesctielt , e mbassi gietnè konak' ata te dü Discipujè , iscine fort gheuem se iscinè pjekunè mbe t' attilet scioch ; prasctu hinè me e scerbüem , e me e pergheuem. Baanè gatij Darkenè , e ndegnè mbe Trüesse. IESUSSI muer bukenè me scenjitet

duerte vet , e bekoj , e dau , e ça t' dü Discipuiet. Atehere ù celne süüt' e tünè , e gnioftine kusc isctè aj , e per gni si e gnioftinè , aj ntretti süüscit se tünè. Te silene pune tu paam , fort mreculuescim mbetne ; Ani si kçüenè ndè vetehe gniani ççoj tjèterit' as na ççoj eemera jonè uçessè , se aj ansctè , cur na calæonte Profetijte , tue ezunè ? ndate kohe , e cias kçüenè ndè Ierusalemt , ndeper ghaemendte maç chi patnè , ççuesse ù bijnè krahete n' kambè perte ezunè cpejt. ndonessè fort vone kçüenè nde Ierusalemt. Atü Apostuijtè , me te tjerè Discipujè gietnè se pò flissinè , e po cuvendojnè nder vetehe , se IESU CHRISCTI pertè gnimende isc ngialunè , e se isc dukunè S. Pietrit , E ketu ata te dü Discipuhè endè calæuene sa ù kisc goditunè mbè uçètè Emaussit , si e gnioftinè mbè konak mbè tè çüemité Bukesè.

IV.I.19 Giççè keto Descmignenij nukè kjenè mejajt mej bam me bessuem , se IESU CHRISCTI iscte ngialune , e S. Tomasi ndone isc kjanunè nder giççè ato pune afferee ut mos bessuem as pak , ù da sisc. kur ata po mbajnè Düerte mbescele ndeper tmert chi kiscinè Giuçijscit , ù duk IESU CHRISCTI , e mbet nder mjedist tünè , gheuem plot me nguscelime , e giççè i bucure , ù ççà : Une jam. mos droni. Apoftuijtè , e Discipuite chi se kiscine mpari mbassi kjè ngialune paam , fort ù mreculuenè , ndrè vetehe cujtohescine , à mos jetè kund gni früme , ndo cund gni Hie. JESUSSI ççà atüne sej droni ? soditeni duertè , e kambetè mia , persè Spirti , ò früma nukè ka misc , e aascètè si pò sciffeni [136] se kam unè. Aviteniu , e prekemeni , soditeni Plaghete chi pacè mbe Crüit. Tue pam scelbuessi se ata , vece asctu po drojnè : me fachie te gheueme i peveti se à kiscinè gian' perte ngrane. Ata i pune perpara gni zoppe Pesck me gni fele mjalte , IESU CHRISCTI hangri' perpara tüne , chi te scioffenè se per te gnimende isctè ngialunè , e se nuk' isc hie. U celi ani mendtè , tue ù çane drittè , e te celè , chi te mirrine vesct Profetijte , chi giççè ççojnè sè kjè nevojë chi CHRISCTI te pessonte , e te ngialè , e chi per emenitè tijnaj te predikohee Pendessa per te lijruemite mpcattvet. Früni ani ndè tà , e ççà : Merreni spirtine Scint. e atüne chi te reffüejnè mpcattètè e tüne , jù kini mej zghiçunè , e kjofscine lijruem , e ndejüem. E ata chi te mos lironi jù , mbecinè liçune , e pa ndejette.

IV.I.20 Nuk' ù giet affere S. Toma cur ù duk CHRISCTI , issili mbassi ù da , e sckoj , erç S. Toma , t' siiat ççanè Apostuijtè , se kiscine paam IESU CHRISCNE ngialunè pakuer te bucure , e te ndricim , possi gni Diei , e si ù kisc çane pusctet te maçè me zghiçune , e me ndejüem mpcattete. T' sijet ççà S. Toma : Unè ù ççom juve , se nde mos pascia me süte mij Plaghete tijnaj , e nde mos i prekscia me ghiscate mij , e nde mos scitiscia ketè dorene teme nde Plaghete krahenorit tij , nukè bessogn' curraj. Nde kesso dorè ngurimi mbet S. Toma per tette dit , mbas se silesc , tue kjanè Apostuijtè giççe bansckè , è Toma me tà , e tue kjane ende düertè mbescele : IESU CHRISCTI hini atü , e mbet nder mjedist' tünè , tuè ù falunè mbe eacont , Pach kioftè me jù ; Ani tue ù kçüem prej S. Tomet i ççà ; Tome , gnie ketu plaghete mia , te duervet , e te kambevèt , e te krahenorit , preki , e mosu ban i pa bessè , pò i faescim.

IV.I.21 Tue ndiem keto pune Toma , preku plaghètè , e si mbet giççè sei temelitunè , per te ngialunite CHRISCTIT. i raa perpara kambevèt , e ççà : eoti em , e Hüji em . t' sijlt IESUSSI ççà : Tome ti bessove , perse pae plaghètè mia chi ti preke te forzuene perte ngialunit tem. E unè pò ççom , se te lum kanè me kjane ata , chi paa mos me passunè paam , kane me mè bessuem. Chi do me ççane , se feja dò sciochienuem me vepera te mira , pertu scelbuem , Prasctu ççà *Glos. 10. Heb. feja nuke meriton , ku nierij ka te paam me süü.*

IV.I.22 Scelhuessi ünè IESU CHRISCTI sciume here tue lane meu paam scenitenet Apostujè , forzoj te ngialunit scenit te vet , nde catterçijete dit , chi sckuene se ngialumit se tijnaj , e ndjere Scelbuem. E nder te tjerat [137] calæon S. Gio: cap. 20. sè S. Pietri S. Gioni , e S. Jacu , e S. Toma kjenè votè mè eanè Pesck , e mè ta kjè votè Natanieli , bujarij Cana Galilessè , mè tè tjerè Discipujè , e per giççè gni Nattè patnè scitijm Rjettè sciumè herè pa eanè Pesck. Mbassi duel dritta

paanè IESU CHRISCNE ndaj εαλ' i sè pari nukè gnioftinè. i peveti IESUSSI , à tè kiscine Pesck ? Ata ξξanè jò. ù ξξà atùnè , sctinij rjettè mb' anetè Djažtè tè Barchessè sè atü kini mè giettunè Pesck. Asctu baanè , e εun' achia sciumè , sa mzijsè nzuerrè me sctijm ndè Barchet. Discipuli i dasciun'i IESUSSIT S. Gio: tuè pam keto punè ξξa t' S. Pietrit : Aj chi pò jet mbè εaalt , ansctè εoti. Pietri tuè ndiem kesctu , raa nd' uje , e vottè kè isc IESU CHRISCTI ndeper tè dasciunit' e fortè chi e doj. Tè tjeretè Apostujè votnè me Barket prej ξeu , e CHRISCTI ù lüpi Pesckut chi kiscinè εanè S. Pietri hippi mbè Barket , e ngrehi rjetnè mb' ξeè , chi kjè plot mè Pesch te mèzej mè tè gniehunè 153. Cur Apostujitè sdripnè mb' ξeè paanè mbè prusct' gni Pesck , endè Bukè : Atü CHRISCTI mè ta basckè hanghri mè tè dasciunè.

IV.I.23 Mbassi patnè ngranè birij TINEεOT peveti S. Pieterrè trij herè ; Pieter à mè dò ; Pieter à mè dò; Pieter à mè dò. Ndoscta ndeper ato tè tri herè , chij raa mboh. S. Pjetri i pergieg , Ti e di ò εot sè unè tè duè. Atü e bani Papè , tuè i ξanè Pusctetne plot e pet mbij giξξè kand' , Vicarrè vet , e krüetè Kiscessè. E nukè bani pensè Pachiarè , tuè mujtunè mè kjanè asctu Misticu Corpij Christit gni calscè , e scemptuemè , mè pensè kreena.

[138] **IV.II.** Si hippi Iesu Christci mbe chiełt dittene e scelbuemit.

IV.II.1. Mbassi kjenè tjeżunè caterżjete dit mbas se' ngusceluemit se ngialunit se tijnaj , ù gietnè scenitenite Apostujtè CHRISCTIT , e Discipujetè tijnaj basckè me te Lumenè Virgene , e me sciume gind ndè Cenaculit. Atù ù duk atünè eoti ùne IESU CHRISCTI , e mbassi pat ngrane me tà , mbajtj gni Cuvend te ghiatte me tà , e ù' ξξà : *Tue votunè ndeper giżżè Ruελιmτè sceculit , prediconi ungiyle giżżè Creatiurevet tue i pagheeuem per emenit' Atit , e te Birit , e te Scpijrtit Scint. Aj chi te bessogne , e te Pagheehete ka me scelbuem : aj chi te mos bessogne , ka me kjane Denuem.* Tue ù ξξane une kam me kjanè me juu ndjerè mbetè sosmite jettesse , doj me ξξanè afferè nde Scenjtit Sacrament te Lterit. Mbas andaj prej Ierusalemite i scpuu me vetehe prej Ierusalemite nde Betaniet , ku birij TINEεOT ù ndal mbe gni Mal chi ξξojnè i Uλignet , ku IESU CHRISCTI mbet nder mjedist giżżè tünè ndaj te amblet : Amen' e vet , e tue marre te lijr prej sojè , me giżżè Apostujit scintenè , e me S. Mrij Madalene ; raane mbe ghiugne giżżè Apostujitè , ende , e S. Mrij Madalena me sciume scinte Graa , e tue ju porositonè , i lüpnè te bekuemite. eoti ùne IESU CHRISCTI [139] me krahe ciuem , giżżè i bekoj , e tue passunè giżżè mbetan' ngułè süütè , ka pak , e panè se po ciohej ξeut , e u ciue nalt' nd' Ajrit prej Chielscit. Paane se pò nderruekescinè , petekate fachie , ndè gni te barżè skelchim , e Miscij tijnaj possi gni tjetet Diełij skelchiente. Paane se prej Duerscit , e kambescit pò dilinè Reee te Parrijssit , e kesctu e paa e *Ierem. cap. 12. Ażżue eogu i laarm Rreemi em mue ? Ażżue eogu giżżè i ngiüem* : kinese ngiüem nde giakte vet ; Asctu ende e paa Davidi *Psal. 67. hippe nalt , scpune robijne nde robij* : ketu ende vertete fjala , e Michesse *cap. 11. Tue hippune , bani Dereee perpara tünè. Kaperzüene derene , e duele mbiitan' , e ka meu prijn perpara Regij , tüne , e Hüji per kriue tünè.*

IV.II.2 Ata chi ù godit , cur CHRISCTI hippi mbe Chiełt , nukè mundetè curraj me u calæuem. U cele Chiełtè , e duele Chora te pa gnieffunè Engijsc meju fale , giżżè gheeuem , e ngusceluem , gniani tjeterinè tue pevetune possi ξξote : *Isaia cap. 63. Kusc anscte küj chi pò vjen prej Edomit , me peteka ngiüem prej Bosra ? Perse ansctè i kuch peteku üt possi i ndrüzuni nde Vitełt.* E kesctu perpara tijnaj giżżè bijne mbe ghiugne , kahe sckonte asctu baane giżżè Patriarchete , e Protetete , chi kiscte CHRISCTI me vetij. Ati i Pusctuescim mbassi e pat me te dasciune prittune , e vu me ndegniunè mbanet' Diażtè , e tuè soditune Plaghet e tijnaj te ngusceluemetè , e peveti tue ξξanè : *Chisc janè keto Plaghe nde mjediste Duervet tuavè ? Scelbuessi pergieg : M keto jam plaguem ndè sctepijj' atünè chi mè patnè dasciunè. Zach. cap. 13. Birij Tineεot atehere dergoj dü Engije , me fole scenitet Apostujè , me giżżè te tjetet , chi sodit kescine prej Chielscit tù ξξoetè ; Burrat' e Gallilese , chisc iteni tue soditune mbe Chiełt , kü IESUS chi hippi mbe Chiełt?* gnie asctu ka me arżune *possi e paate se hippi mbe Chiełt ?* E kesctu , votne nde Giütet , ku e Lumeja Virgene , meSenitenit Apostuje pritrnè t' arżunite Spijrtit Scenit' nde Urate te pa mengueme , ξξone Dottorete , chi CHRISCTI là cur hippi mbe Chiełt sctampuem giurmet' e kambevvet vette nde gni guur te Malit Uλignet.

[140] **IV.III.** Te sdripunit' e spiirtit scenit' dittene e rsciavet.

IV.III.1 Si ù mbaruene penseçjete dit mbassi ù ngiaaλ CHRISCTI , e çjetè dit mbassi hippi mbe Chiełt , ù gietne Apostujitè giççè basckè nde sciochènij me te Lumenè Virgine Amenè TINEεOT , e te tjera scjntè Graa , me Discipuijt. Iscinè kjan è nd' uratè c'kursè CHRISCTI hippi mbè Chiełt' , tue prittune t' arçunit' e Spijrtit Scenit , chi CHRISCTI ù kisc permettuem me jau derguem possi sciume Proftij , e ma tepere e Zach. cap. 44. & 36. *E spirtine tem kam me vum nde mjedist' juve : Asctu ende Esaia cap. 44. kam me derçune spijrtine tem per mbij tà. E ndjerè te derçetè Spijrti se nalti per mbij nee* Pò prissine pra Apostujitè Spirtine Scint ; ma nukè pò dijnè se nde chisc ditte kisc per t' arçune.

IV.III.2 E Lumeja Virgine tue çane eemer è giççevè , ççoj se asse kini paam bijtè mij , se as ndogni fjalè e IESSUSIT birit tim , e Miescritit tijnaj ansctè arçunè mangu : pò giççè janè kjanè mbusciunè. sod janè penseçjetè dit se aj Burgut se Limbit nzuer scintenitè Atene , chi atjè patnè ndegniune. Penseçjetè dit ende mbassi nzuer Atenite tane prej Missirit , e scerbetüret se Farraonit çà Lijnè vet : sod pra ka per t' arçune , pò tè hijgnemè nd' urate , e ti lüpime me giççè eemere ketè hijr. Giççè giejnè Virgenessè ; Prasctu scintenite Apostujè votne mbe gni ane , e Discipujitè mbe tjeteret ; e Madalena me sciume scinte [141] Gra chi ndognè mbe gni tjetet ane , Ama e TINEεOT ndermjet giççeve ndegniune ciuene Duèrte , e süütè prej Chiełscit , hijnè me derçunè lot me Denesme , e fsciamè e Lumeja Virgine Ama , e TINEεOT eufijl me ato fjale te permaaλscime. *Eja crijuessi Spijrt , Ment' e tuve scif , mbusc me hijrte naltè , eemerate chi ti crijoue.*

IV.III.3 Tuè kjanè mbè kete mendürè nd' uratè , gnie nde ciast ndjenè ndè vetehee gni te maç nguscelim , E ù ndie gni maç eaan' , e driçme , essiła pune as pak sitneroj , po giççè i gheeoı , e kjè si gni Eere , e foortè , chi mbusci giççè sctepijnè , ku iscinè Apostuijtè e kjè ajò ku CHRISCTI derkujti me ta , Te Egnetenè scintè mbrama , perpara morse tijnaj : Spijrti Scint erç per mbij giççè ta mbe fetürete eiarmit possi gni flambure , ò ghiuhe n' eiarmit pertu çanè mè dijtunè , sè isc nder tà. Sa nguscelim , e pelchim pat Spijrtij tünè kur panè sè kiscinè ndaj vetehe achian' mik te foortè ; sa ghaemend isctè curraj nukè mundetè njerij mè cujtuem : Ani saa ghaemend pat e Lumeja Scintè Virgene , nukè mundetè meu calæuem : persè si gni sctepijè ma e maçè e TINEεOT , Spijrti Scint ma teperè ù ctuè , andaj ghaemendete sajnaj kienè ma te meçaa se t' atüne , chij kjenè pertochiark. Asso koheje Apostujite duele asso sctepie , me veperuem , e me predicuem , achia saa aj eiarım i Hüjenuescim , te ndeej ndeper giççè çcet , eune fijl me te maç eeeł me predicuem CHRISCNE , dissa nde Kkisce , dissa Giütetevet. E iscine per eacon gind' nde Ierusalem giççè anescit , e sciume duer ghiuheje , te sijte ndonesse ndetè eanet fijl tue i paam te Vobech , e te paa dukscim , e te pa lettere , si mbajtine pragian , mbas andaj tue ndiem se po flissinè cafscè fort t' urta , e se issilido i mirr vesc possicur te flissine t' sijet do sisc mbe ghiuhetè tünè , ndeper mreculitè foortè tè Spirjrtit Scint : Prasctu kesso sè paret bottejè ù kçüene trij mijè spirtenè : *Luca nde veperat Apostujet. 2.*

IV.III.4 Andüj Scintenitè Apostuje me tè tjerè Discipujè , predicuenè Dijenè , e lignè Mjescritit tünè giççè pjessevet çeut , nder tè sijat sciümè vettè giççè duersc , e beghenisnè possi tè Hüjenuescimè , e prej Chiełscit , tue ù mbajtnè pertè lum , cur iscinè pereanè Giuçijscit , ndeper tè reffüemit tè sajnaj mè giççè eemerè , e dvijrnè nder mundimè , e te perbueuna gianè , e krüetè ; Tuè mbajtnè çeu per Scenjtè Dijevè Ungilit , e tuè u kçüem prej si , tuè ndiem endè mè vescè Scenjtenijnè tünè , vobeeinè , e tè pervutitè fortè , e mreculijtè , possi ato tè Iesù Christit , chi eotünè bankè per duerte tünè. Asso sciümizejè [142] per daam ndeper sceculit , ù godit ani , e ù baan' gni Scintè Kisce , chij ççojnè e kersctene Cattoliche , persè ndene gni krüè Vicarè Iesù Christit asso koheje Pietri Apostuelè , ani tue ndiekunè pa menguem curraj , ndjerè mbetè sodcimit Scintit Ate Pape Inocenti XI. ansctè ctriym , e perpagnuëm , E kejo ansctè , chi lane Apostujtè dissa nde libre Scintene ; dissa nde veperate mira , e scembeltüra te jettesse , e mortse

tünè , gižžè saa duhej me bessuem , me baam perte pelchüem Tineeot t' Mažit Hūjenuescimit. Tue lane mbe vendte vet me pusctet , e me zghežune te scruemite , e scintenè lig ; tue munjtune me daam curmit se Christei ata , chi te mos bessojne , tue perej_ pajn' e Spijrtenet Kerscteneve.

IV.III.5 Kejo Kiscè kje ma para pereanè prej Giužijscit , ma per pak mot , persè forza , e tünè pak mbas mortjet sè Christit , kjè prej Titit Vespessianit gižžè sej ndepercambunè : Andūj ani per 300. vjet , kjè pereanè prej Ižulatrisc ndè doretè t' silvet iscte è Perendia e Sceculit , ndjere si raa nde dorete Constantinit , Ani Crūchia duel nguscelore , e gni e vetemè bucurij nder te stolissunitè Cunoressè Perendijvet. Asso koheje se pari ù duk mbaalè fachiè nd' Europet , kisciavet meu ažeruem IESUSSI. Kesso kohejè ù dukne rrenuem Mecittette Ižujet , mè ažerimpt_ tünè.

IV.III.6 Andūj e pak mot ù ciue cundre Kiscesse gni te pereanè giakessisct i Ereticet Ariana & Iconomachi ; ndevone gni mijè vjetse , tūhen' ajo e Turivet. Kjè as gian' mangu gižžè kessi motti scpettuem prej Sineeot , me gni sciumize te pa gnihune te niereee , e graave fort scintene : e maa tepere scintene Martijè , te sijte per mbij gnimbežjete milliogn per desmignenit feessè , kanè nder gni mijè te kechia , e cmignenij me gni forze te mreclueme , perplassune giaane , Giaknè , e jettenè , tue baam gižžè cui me paam , se Kiscia e Christit sicunderse ansctè kjanè temelitune , asctu duhete me chiendru_ , e meu rittune , tue ndeper kambune gižžè te mirète kessaj jette ; chi ntreten , ndeper te dasciune e amesciuescimte.

IV.III.7 Ketu descerojmè chi me gižžè mend te vij roe gižžè cusc , sa bucare pergiegienè , e pelchiehenè nder vetehe , Profetijte & Evangelistetè nde jettete CHRISCTIT i verteti Hūj e nierij e ka me paam se IESU CHRISCTI pessoj , e ù Crūchiessue decune , e vorruem , e te trettene dittè ù ngial , e hippi mbe Chiełt , e nukè ansctè vertet se kjè gni tietet vum mbe Crūjt , possi rrescim na e ngiessenè Turite , tue mos munjtunè me ndiem , chi na te žžeoemi se CHRISCTI Hūj , ka pessuem e decune. Perse feeja Catholice žžote se CHRISCTI possi njerij , me te sijlt kjè pereiem Hūji , me te ngittunè Hipostatik , pessoj , e dich per te cperblem fafaren e Nierit ma nuke dich possi Hūj , perse possi žžote *Isaia* , *Hūj i amesciuescim eotünè* , *crijuessi [143] anevet žeut , nuke ka meu mundnem , as ka me menguem. cap. 46.* Tue žžane ende *Dauidi Psal. 102. Ti ani jee gižžè here aj vette , e Viette tua nuk' kane me menguem* asctu ende vette Scelbuessi žžà , cur e lūpne Giužijte per gni mreculè prej Chiełscit : ù žžà *Cprisnie kete kisce e mbas trij ditsc kam se riu me trajtuem.* Gio: 2. Prandaj žžà Iudessè me gni te pužme pò tražeton te bijrre nierit , doj me žžane te bijrre Virgènesse , e nuke žžà te bijrre Tineeot ; possi žžà Pilatit , e keto pune po žžoj se perte gnimende isctè Hūj , e njerij bascke. S. Paali Phil. 1. Pervù vetehehenè , me ù baam i prujscim ndjerè mbe moort , e mbe moorte Crūjse , essiła pune do marre vesct possi nierij , e jò possi Hūj , tue žžane perserij vette *S. Paal. 1. carte 13. A doni me provuem assi chi flet nde mue . CHRISCTI nukè semuhete , pò i foortc anscte nde juu. perse ndonesse anscte Crūchiessuem ndeper te lig' tane , as gia mangu ansctè gaaal per vertüte Hūjit* ; achia sa per CHRISCNE goditete Hūjenia , e njereeia ndeper te ngittunit Hipostatik , chi anscte nder te dū prandaj žžone se Lumese Virgine , Ama e Hūijt , possi e pereieme nde niereejt me CHRISCNE , e kesctu dnhete meu marre vesct chisc žžà *S. Pal. Rom. 5. Tue e kjane anemich , ù baam michte Hūjit ndepèr morte t' bijrt tijnaj* , ohi kjè Christei Hūj e nierij bascke , asctu ende žžà per kete mendüre vette Christei , tue na caleeuem Hūjenijnè tijnaj , e niereejnè cur žžà : *Kam Pusctet me daam spirtne tem* ; do me žžane possi nierij , e *pusctet kam se riu me marre* , me forzete Hūjenisse. [144] [145] [146] [147] [148] Epirotice. Sctattežjetè jav_ scurtueme jane per mbij Polemt tand , e per mbij Giütet Scjntet tandè , chi tè ntrettenè tè kechiate , e pertu sossunè mpcatti , e pertu cprisunè fajetè , e tè avitetè giūchij amesciuescim ; e tè mbusctetè te paamitè , e Profetijte , e tè lūhetè Scjnti i Scjntenet. Ta dijsc praa , e ta marsc vesct , sè dalit se fjalessè , chi perserij tè trajtohetè Ierusalemi , ndjerè mbè CHRISCNE eot ; javè sctattè , e javè giasctè žjetè , e düü ; ka mèu vraam CHRISCTI , e nukè ka me kjanè Populij tijnaj ai chi bjerè

mboh . E Giütetnè , e Sanctuarijne ka mè cprischiunè Populi mè atè eot chi tè vignè. E tè sosmitè sajnaj rrenim ; e mbas sè sosmit sè luftesè , e giukuemeja sckretetij. Ka ani forzuem bessenè sciumeve java gnia : e ndè mjedistè javessè ka mè menguem Hostia , e Sacrificjate ; e ka me kjanè nde Kiscet , tè gherdjemite t' sckretetuemit , e ndiere mbe tè sosmit , e mbarimt , ka me rnuem tè sckretetuemite.

Osea 44. Une eotünè üt Hÿji jasctè mejè nukè ansctè Scelbues.

Isaia 45. Israeli ka meu scelbuem ndè Hÿjit , e me Hÿjt' me scelbim t' amèsciuescim.

Isaia 35. Hÿji vettè ka me arçunè e ka me na scelbuem , Atèherè kanè meu celè süüt' e t' Verbenet.

Isaia 45. Gni mend ti jee Hÿji Israelit , i n'fscefuni Hÿji Israelit , scelbuessi.

[149] *Baruch 3.* Kÿj anscte Hÿji ünè , e mè Njereeit gelitunè kaa.

Zach. 13 Chisc jane keto plaghe ndè mjedistè duervet tuavè : Me keto jam varruèm ndè sctepijtè atünè chi mè patnè dasciunè.

Psal. 44. Ma i bucurij giççè Njereet.

Zach. 12. Kam mè derçunè per mbij sctepijtè Davidit Spijrtinè birit , e te uratevet , e kanè mè soditunè prej mejè chi kanè gosduem.

Cant. Cant. Duertè e mia struçnè me rjeçè Mirre e Gisctatè mij Pikenè.

[150] NIEREËIA E IESU CHRISCTIT , SCELBUESSIT SCECULIT.

Gen. 22. Nde faret tande kane meu bekuem giççè Gindja.

Psal. 131. Fruitit se barcut tüt , kã me vum mbe scambt' tand'.

Psal. 86. E Nierij leu mbrenda saj , e çemelitti fort i Nalti.

Psal. 44. Ma i bucurij giççè Nièrèèet.

Prov. 8. eotünè ka krijuem nde te eanet fijl' te uçevet , &. Dieja trajtoj vetij sctepij. Kinesse kiscene , e corpit vet.

Isaia 7. Gnie Vajset ka meu eane gni Djale , e kaa me leem gni bijr.

Isa. cap. 9. Gni kerçij ka leem neve.

Is. cap. 50. Statne tem , e çasce meu raffune , e felchigniete mia meu ndukune. e fachiene teme nuke e largova se siamesc , e se pesctümesc mbe mue.

Psal. 15. Misci èm ka mè pusciuem ndè scpèrèssè.

Psal. 118. Deperto me gosdete t'merse sate miscte tem.

[151] **IV.IV.** Si ka me arçune Iesu Christit me giukuem sceculine dittet se giüchit

IV.IV.1 *Negn' Giüchi , e lettterate ù celne , e gnie mbè rëente Chielet possi birij Nierit. Dan. 7. ùne εot IESU CHRISCTI HÛj , è nierij basckè , issiäi duich mbe Crüit , mbate mendüre chi hippi mbe Chielet , asctu andej ka me arçune me giukuem , te gialete , e te duekunitè , te miretè , e te kechijtè. io vece te Chersctenete , per tu çane te plotene paghetüre Spiritit , e Corpit tüne per giççè sa kanc hiekune mbe ketè jette , per te dasciunite tijnaj : Po ende me giukuem Turite , jevrejte , e giççè te tjere dore nierij , chi janè kjane , per tu çane pendessene ; chi ù perket , per se nuke descne me bèssuem Ungilît Christit , e S. Lijse tijnaj.*

IV.IV.2 *Chisc dore Dauijsc atü kane me kjane , na calæeon Davidi sal. 49. More menij Lijse , e scitue posctè fialete mia. Nde pakescgne Cussarre nghisgne rend me tan' , e me Kuruarete Gruesse huej vigne pjessene tande. Goja jotè plot me scerregij ; E ghiuha jote trajtonte mascrijte [152] Tue ndegniune cundre vellaut tüt flisgnè , e scitigne scandule : Kesctu bagne , e une hèscta : Cujtove ò bans' kech , se kam me kjane possi ti. Fort kam me te chiartuem , e cundre fachiesse sate me chiendruem . Scint Tomasi Aquin. 2. p. q. 59: art. 5. ççote se dü dittè Giüchi kane me kjanè , gniana ansctè cuur spijrti dahete n' corpit , e nierij des ; atehere giççè cusc ka giüchine sckruem ndè balètè vet , paa mos mujtunè meu fsceffune , prasctu nde ciast' per duertè Engijet , ò tè Djemenetvè , e gian vende , ò ndè Parijsit mè gheuem per jetè , ò ndè Ferrè per tu munduem paa tè sossunè curraj ; pa mos munjtune mè fole , as meu laam , as meü cperblem mè gian'. Eccl. cap. 11. Ansctè fort udob Tineεot cur te dessè mè paguem giççè cuy possi uçetè tüne. S. August. de Van. sæc. lib. 5 ççotè Cur Spijrti dahetè n' Corpit vignenè Engijtè mè scpiuum perpara Giükatessit.*

IV.IV.3 *Tjetera dittè e Giüchit ka pertè kjanè nde tè sosmitè Sceculit , cur giççè corpenatè kanè per tu ngialunè : Isai. cap. 13. εotünè ka mè arçunè mè giukuem mè Plejtè Populit , e mè Chieffalijtè tüne : domè ççane me Profetet Patriarchet , e Apostuijt , te sijtè ka baam giucats Isaja cap. 13. ver. 9. Gniè ditte e TINEεOT ka mè arçune , per mizüre , e i menijscim , plot mè menij , e mè furij mè sckretetuem çenè , e mè dermuem fajetoretè tijnaj n'çeut , ma persè üjtè Chielet , e dritta e tüne , nukè kanè mè ctijm drittenè vet : ku issilido bucure scef se ka per te arçune ditte e Giüchit. Vette Isaia cap. 66. Persè gniè εotünè ndè eiarm ka mè arçunè &c. Ka mè kçüem ndè menij furijn' e vet , e chiartenè ndè flaketè eiarmit ; persè ndè eiarm εotünè ka mè giukuem. Flet ketu Profeta per dittete Giüchit , e pelchiehete me chisc ççote scinteja Kisce , ka mè giukuem sceculinè ndeper eiarm.*

IV.IV.4 *Joelè cap. 2. Ka mè arçunè ditte e Tineεot , persè afferè ansctè ditte e territ , e n'gichit , e mbas sciümè fjalesc , ççà . Persè e Maçè ditte e Tineçot , e fort i tmerscim , e cusc ka mè prittunè ? E mbas andaj e kam mè çanè mreculij mbe Chielet , e mbè çcet , Giaknè , e eiarrè , e Avulin' e Timit. Dielij ka me ù kçüem ndè terr' , e Hana nde giak , perpara sè tè vignè ditte e Tines. e maçè , e tmeruescimè.*

IV.IV.5 *Vette Profeta ççote nde cap. 3. Kam mè mbeleçe giççè Gindnè , e kam mej siele ndè fuscetè Josafatit , e kam meu marrè mè tà , permbij Populit tem ; e mbas dissà sjere fjalesc ççotè , letè ciohenè , e tè venè gindja ndè fuscetè Josafatit , persè atü kam mè ndegniunè mè giukuem giççè gindnè pertochiarck.*

IV.IV.6 *Zach. 14. E ka me arçunè εotünè HÛji em , e giççè Scintenit me tan' , e ka mè kjanè assò dittejè , skamè kjanè drittè , pò te ftofete , e aculè , e ka mè kjane gni ditte chi ka mè gnioftunè εotünè &c.*

[153] **IV.IV.7** *Mal. cap. 4. Gniè unè kam mè derguem juvè Ilijne Profetè perpara sè tè vignè ditte e Tineεot e maçèja , e tmerscimè. Keto , e sciümè Profetij kesso dorejè kanè ççanè Profetetè perpara Christit per dittetè Giüchit , mà tè mbramenè mbè sceculit. Tasc jet pertu paam tè pelchüemitè mè ungilît , e tè Scruemit S.*

IV.IV.8 *Mat. 25. Cur tè vignè birij Nierit ndetè maçte vet , e giççè Engijtè tijnaj me tan' , atehere ka mè ndegniunè mbè selijtè t' maçit vet , e kanè mè ù mbeleçè perpara tij giççè gindja , e ka mè i daam nder veteheè possi Barij dan çentè çijscit , e ka mè vum Deletè mbè tè Diaçtet , e çijtè mbe tè sctemanjtet , atehere ka mè ççanè atünè chi janë mbè tè Djaçtet. Enikè tè becuemit è Atit tim , gheoni Regienijnè e Ckiolet , chi ansctè baam gatij se eanit se sceculit : per se pace un' , e me çate me ngranè ; Atehere kã mè ççanè atünè chi janë mbe tè sctemajtet : Daniu meje te malecuem , ezeni nde eiarmte amescjuescim , chi anscte gaatuem Dialit , e Engijet tijnaj.*

IV.IV.9 Ende ççote Evang. S. Gion. 5. *Ati nukè giukò as kand , pò giççe giüchine ja ça Birit me bam. Te siatc vissè bucuere flassene per dittete Giüchit , chi anscte profetizuem prej Profetesce Plejsc , possi persiperi , e per te mos sciumuem giççè fjalete Euangelistevet , Dòttorevet Cuvendevet , vecessè veme roe te n' krüemite. S. Pietrit 2. Kesctu flet Simbolij Apostuejet. Andej ka me arçune me giukuem , te gialete , e te dekunite. Praa se ka perte kjane ditte e Giüchit , nuke ka per se banhete fjale , vece jet per tu dijtune motti cur ka me kjane.*

IV.IV.10 Mbè dittetè Giüchit matè mbramet kanè pertè dalè , jò vecè tè Kersctenet' è kechij per ndescim ; pò endè te miretè , possi ççotè Davidi Psal. 10. *eotüine Giucon tè derejtenè , e tè sctremeninè , e Psal. 74 cur vignè motti , giüchetè kam me giuku_ , Ende ma te lijtè ndetè mirè kane mè kjanè prej CHRISCTIT , e prej ma sè miresc giukuem , possi S. Paali Cor. 6 Nuke dini sè kemi me giucuem Engijtè , tuè beghenissunè giüchin e Giucatessit. S. Pietri Epist. 1. cap. 4. cur i derejti mzij ka meu Scelbuem , i kechi , e fajetori ku kane mè vottè ? Achia sa chisc ka pertè kjanè fajetoresc , sodit lobnè cap. 20. Kane me calæuem Chielte tè kechiatè e tijnaj , e çeu ka meu ciuem cundre tijnaj &c. Gniè kejo ansctè pjessa e njerit kech. Te pa feetè nukè kanè nevoj tjetter schüretimi , cur fajetè tünè kanè mè kjanè calæuem giççè Creatüresc : prasctu nukè kanè mè passunè as ketè nguscelim , mè sperüem as gni skendij tè mirè , e giççè kejò ansctè chi ççote Davidi. Sal. 1. Nukè kanè me dalè tè Permcatenuemite ndè Giüch ; do me ççanè tè schüretimit Pò kanè mè kjanè mirifili mè giüchitè dennuem.*

IV.IV.11 Kur ani ka me kjanè kejò dittè e Giüchit ççotè CHRISCTI , nukè ansctè çanè juvè mè [154] ditunè kohetè , e ciasnè , chi Ati ka lanè ndene pusctetè vet. Ansctè nüè i Feessè kejo fjale , e nukè jet chisc meu folè , vecè dissà pertè calæuem mè arressègnè , vene tue folè.

IV.IV.12 Dissà çxonè se kejò jete ka pertè rnuem giasctè mije Vjet. Possi cur mè ççanè sè sceculi kjè crijuem ndè giasctè dit , e tè scattenè Hÿji puscioj , e persè ndaj Teneonè gni mijè Vjet , janë possi gni dittè , possi ççà Davidi. *Gni Mijè Vjet perpara süüet tuvè possi ditte e diejescmè chi sckoj.* Prasctu mè ketè hessàp , tuè kjanè sckuem ndjère m' tasc 5685. Vjet sè crijuemite sè Sceculit ; duhej mbas 317. Vjetse meu sossunè kejò jetè , e meu baam ditte e Giüchit.

IV.IV.13 Dissà çxonè sè kejò jetè ka pertè rnuem achia mbas mortjet sè Chrisctit , sa Vjet pat perpara sè vintè ; possi ççotè Davidi : *Nder mjet Vjetet ngiaal atan'.*

IV.IV.14 Dissà çxonè sè cpejt ka pertè arçunè , possi S. Gerguri ndeper scegnet , chi per ditte pò dukene ; jò vecè persè nukè ghiet ma nierij nierit pò as biri Atit , Luftè , Tremechie , üj mè bisct , Reffèè , e kesso dorejè ndè mot tanè.

IV.IV.15 Tè jete si dò , duhetè mè ççanè me CHRISCNE , sè eotünè , nukè desc ta diè njerij , vecè dijmè per feè , se pertè gnimendè ka pertè arçunè , *atehere , ndjerè tè mbaronetè tè gniehunit' e Velæenet tijvè.* Scegnet' ani tè verteta , e te paascime cur te vigne CHRISCTI me giukuem sceculine , jane sciume , ma i vrteti ansctè küi , se kaa per te arçune Antichriscti. Perse possi IESU CHRISCTI pat prijnsite vet , e scenitenite Profete , te sijte gelikescine mbate mendüre , possi CHRISCTI kohesse vet kisc per te gelijtone , e me mpsuem si duhej sceculit me bessuem , e me veperuem , tue pomendune ata me emenite vet , per gojete *Davidit Sal. 104. Mos prekeni CHRISCTATE mij.*

IV.IV.16 Asctu ende Antichriscti , ka perpara vetij Sciatterritè vet , te sijtè kane me bam mè dijtune t' arçunite tüne sote. *S. Gio: nde Epist: cap. 4. Antichrisctate sciume jane* , chi jane ata chi bagnene cundre CHRISCTIT , e leftojnè me ntrettunè scintene lijn' e tijnaj. *Gižžë Spijrta chi rrenon CHRISCNE nuke ansctè prej Sineot , e kü ansctè Antichristi.* e nderta gnihete Neroni , Domitiani , Decio , Valeriano , Muhameti , Surulahi , è te tiere , chi kane vraam te S. Pieterre , te S. Paline , e sod kete ditte sa scinte Martire , ndeper seculit , *per žuunete feesse.*

IV.IV.17 Ma ketu duhete me paam chisc anscte aj Antichrisct , issili anscte Krüet e gižžëve ketünè , e chi ka perte arçune dattet se Giüchit possi e calëojnè Scintenite Dottore , possi Damasceni *lib. 4. Ndrüscei Antichriscti mirrete vesct : chi ka per te arçune ndetè sosmite jettesse.*

[155] IETA e Antichrisctit si kaa perte kiane

IV.V.1. *Dan Giarpene mb' użèe me Cike , mb' uże puukè Gen. 49. Antj , emene Gherchisct , dome źǵane cunder , Antichriscti chi do meźǵane cundre CHRISCTIT. E si cunderse Antichriscti ka mè kjane cundre CHRISCTIT , asctu ende e Ama e tijnaj ka me kjane cundre se Lumesse Virgine Amessè CHRISCTIT. Prasctu źǵone se ka me kjane Copil ; Ma te sciumete źǵone , se ka me passune t' Atene , e t' Amene Giużeresce prej Tribut se Danit . possi Ierem. cap. 8. Prej Dani ansctè ndjem rapetima e Qualet : ka meu rittune tineee nde Giütette Cosraa , ò Betsaidese prandaj źǵa Chriscti , Miere ti Cosrraim , miera ti Betsaida.*

IV.V.2 Per gni si te jetè eane nde barkte s' Amesse kanè me i hijm Djemenite , e me forzete Dialit ka me leem nde Bagdat. *Glos. per mbij Apoc. 11. S. Pali Selenikasset scruen chi te mos druene se CHRISCTI nukè ka me arżune ndjere te mos vigne ma para nierij mpcattit , e i duarunit ; si te jete rittune ka me arżune nde Ierusalem , e atü ka me ù baam süneth , tue źǵane jevrejet chi aj anscte Messia CHRISCTI , te silene ata pò pressene ; źǵone se ka me kjane gni nierij Curruaar , ma i forte se Muhameti. Ende descire te femenavet Dan. cap. 11. Mażesstia e tijnai nuke mundetè udob meu calæuem , possi źǵote ende Dan. 8. Cundre eotnè eoteniit kaa meu ciuem , chi dome źǵane cunder Hüjit , tue źǵane vette Dan. cundre Hüjn' e Hüjinavet ka me fole mażesctij.*

IV.V.3 *Cerastes* do me źǵane Giarpene me cike , ò brijena mbe krüe , ndeper veperate kechia chi ka me baam , possi me źǵane , gni Giarpene me sciume kreena : Prasctu źǵa S. Gion. nde Apoc. *E paasce gni renascitse tijnaj , possi te zoffetè , mbe mort. Ka me kjane gni fjaletaar i foorte , e nukè ka me gnioftunè Teneeonè mbij vetij , Hüjne Prindet vèttè nukè ka mè ndèrunè. [156] Giźǵe vissaret' e sceculit aj ka me i zbeluem , e ata chi ti bessojne ka me i baam fort te begatè , e aj ka mèu baam Reg , e Perendij maż , possi źǵotè Damascenj , Kriietè ka me ciuem , e ka me Pusctuem Perendijne. Ka mè pereanè Romene , e Bagdatnè , e andej ka mè dalè mè leftuem mè Regenij ma t' afferè , e persè Roma ka me kjane eogna e źjete Perendijvè , e asso koheje aj ka me eotenuem trij Perendija te persipercim , chi jane Perendijne Missirit , te Libijesse , e t' Arapijsse , e te tjerate giźǵe ka me i vum ndene haracità tijnaj. Me atan' kanè meu bascku_ Gogù , e Magogu , Ap. 20.*

IV.V.4 *Mbijssè* ka mè kjanè gnij maż Monarche me forze te kessaj jette , ka me kjanè ènde fort i begatè , possi źǵote Dan. cap. 11. *Ka me eotenuem vissaret e Arit , e te Rgiandse , me giźǵe te pa cmueme gian' te Missirit. S. Anselmi źǵote , se ka me passune ndene veteheè , jò vece vissarre źeut , po ende atan' te Deetit , me sctrighenij , e ka me kjane eotij sceculit , prasctu źǵa S. Gio. Apoc. 13. Ju źa atij pusctetja per mbij giźǵè Tribut , e Polemt , e ghiuhe , e Gind.*

IV.V.5 *Mbassi* te pusctogne giźǵe sceculinè , ka me eotenuem per trij vjet e giümzè. Mirefili sa bani CHRISCTI tue Predicuem Ungile Scint te tijnaj , possi źǵote Dan. cap. 7. *Kane meu žane nde dorete tijnaj ndjere mbe mot , e mottet , e giümez motti. Chisc dome źǵane ata , ma bucure na e ctieλ' nde cap. 12. Mottit cur kaa me kjane hjekunè mirefili Sacrificia , e tè jete vum , mażesctia nde sckretetij , possi me źǵane cur te pereanè giźǵe žeene Anti-Chrisct dit' gni mije dü chind è nandè źjetè , chi bajnè trij Viet e giümze , e dissa dit , asctu ende vien e źǵote cap. 11. Per mvej caterźjetè e dü.*

IV.V.6 *Nde keto trij viet* ka me leftuem me schimbune Lijn' e CHRISCTIT possi źǵote Dan. 7. *E gnie aj brij (chi anscte Antichriscti) pò banke lufte cundre Scintenet , e pò mujtekee , e pakeee mbas andaj źǵote , e ka me dèrmuem scintenet' e t' naltit chi vien forzuem prej IESU CHRISCTIT eotit tine nde S. Mat. 24. Ka me kjane atehere gnie mażè travaje chi currai nuk' anscte kjane se eanit se sceculit ndjere m'tasc , as curraj nuke ka meu baam. E ndone ka me hijm me derżune giak , tue prem giźǵè ata chi nukè kanè me ażeruem , possi źǵa nde Apoc. 13. E ka me baam chi giźǵè chusc te mos ażerogne fetürene Biscesse te jete vraam. tue giettune mundime te rea curraj paam , as giegionè , e ata Martie chi ka aj me martirezuem kane me kjane fort ma te*

ngusceluem , e te ndricim , se te tjerè kjane ndjere sod , per se vette Dałi kaa me i munduem.

IV.V.7 E achia ka meu pakune feeja , e Chrisctit saa S. Lucà cap. 18. *ĶĶote Cur te vigne biri i Nierit , a cujton se ka me giettune Feen e mbe sceculit* : Ndonesse per te vertete dihete se curraj S. fee ka perte menguem , possi ĶĶote S. Mat. 16. *Düertè [157] Ferrit nuke kane me passune forze cundre sajnaj.*

IV.V.8 *Malach. cap. utl. Gnie une kam meu derguem juve Ilijne Profete perpara se te vigne ditta e Tineot e maĶeja , e truerscimeja , e ka me kĶüen emerat e Prindet prej hijscit , e emerat' e bijet prej prindscit se tüne.* Dihete se Enoku , e İliu jane sod giaal nde Parijssite Ķeut , possi na è descmon te scruemit Scint , *Gen. cap. 5. Enochu &c. ezi me Hüjne , e nukè ù duk , per se e muer eotüne* : asctu ende *Eclest. cap. 44. I pelchiej Tineot , e kje scriuum nde Parijsit , Reg. cap. 2. Hippi ndeper Reent mbe Chiełt* ; flet per Scint İlijne chi jane nde Parijssit , tè sijte kane me arĶune cur te eane sijł Antichristi mè Predicuem , chi jane 1260. dit' perpara mortse tüne ; kane me arĶune possi sckuene ndeper Ajrit , nde gni reen' , ò Coccij n' eiarmi , e kane me u paam nde te paa cuituem nde Giütette İerusalemı , kane me ezune vesciune nde cilicie , e vobeij , e kane me baam mreculij , achia te meĶaa , chi kane me mbajtune fort te kersctenete ngułe nde feet , per te baam pendessè.

IV.V.9 Antichristi si te ndiegne t' arĶunit e , tüne me achia te meĶaa mreculij , ka mej pereane me gni menj te forte , e ka me leftuem mei passune nde dore , e me i dvaarune. Ma ndjerè te mos vigne motti , curraj nuke ka meu mujtune meu baam gian' , e cusc tu bagne atüne kech , sa me arĶune n' Chiełscit eiarm , e ka me i perrijm. Ndevone possi ta mberigne motti , e ditta prej Sineot urĶenuem , nuke kane me baam ma mreculii , e kane me ù eane , e meu vraam , per urĶenit' Antchristit , corpenat e tüne , kane me mbettunè trij dit e giümze paa vorruem , e mbas asso trij dit e giümze kaane meu ngialune per mreculè , e tmeer te giĶĶe sceculit , e ka me arĶune gni eaa prej Chiełscit. *Hippeni keha.* E kesctu perpara giĶĶe assaj gind , kane me hippune mbe gni ren te ndricime. Assi motti ĶĶote S. Gio: chi ka me kjane gni Tremek achia i tmerscim , chi ka meu rrenuem , e Ķjetapiesse e Giütetse , e kane me dekune sctattemijè Nieree , e giĶĶè keto pune nde Giütet te İerusalemı , *ku e eoti i tüne kje Crüchiessuem.*

IV.V.10 Ndevone achia ka meu mersittune maĶesctia e Antichristit nde per veperate Dialit ; sa me Djemenit kaa me baã emere tue votte mbe Maltè Ułignet , mè hippune mbe Chiełt , ende atjè me eotenuem ; ma possi ĶĶote Scint Toma , tue mos dasciune ma te MaĶte Tineot me duruem achia MaĶesctij , ka me derguem te sce Mehijle Archangele prej Chiełscit , e me fjalete Chrisctit kaa me mbüttune mbatte vendt , possi ĶĶote S. Paali: *Me spirtine goiesse vet , e ka me cpriscune me drittete t' arĶunit vet* E gni heri ka me dale gni ejarm prej Chiełscit , e ka me perrijm giĶĶè ata chij kane bessuem , tue per eane feene CHRISCTIT *edrippi eiarmi n' Chiełscit e i [158] perpini* , e chisc mos te ntrettigne eiarmi kane meu vraam nder vetehe , possi ĶĶote *Ezech. cap. 38. Spatta e t' sijłtdo ka meu nderechiune mbe Velate vet.*

IV.V.11 Asso ditteje chi te jete vraam Antichristi njere mbe t' arĶunite Chrisctit kane me rjeĶune 45. dit ; nder kachia kane meu goditune giĶĶe ato scegne chi Scelbuessi üne , ndate Predichim chi bani Scintenet Apostujet vette mbe Malte Ułignet fort mire calæeoı.

IV.V.12 Ma para ka me kjane gni Morij e foorte ndeper giĶĶe sceculit , Murtajë , eij , Lufte , Tremechie , Brescene , Vettettiime , Refee , e *eiarm brescene , Bore , Eere te scemptueme , e furji te eerevet* , achia sa nde pak mot giĶĶe cafsce e giale ka me zoffune. GiĶĶè ato Sarajè , e Traitime te sceculit kane tue u rrenuem , asctu ende Giütetete , Kattundete , e giĶĶe sctepijte ndeper Ruëulilmı , tue dekune giĶĶe dore niereë te kechij chi kane me kjane giale mbe sceculit prej assi eiarmi. *David Psal. 96. Ka me djegune Anemijt' e tijnaj.* Ma jo kesctu Njereëit e mire , te sijtè kane meu ciuem nd' Airit per te dale perpara Chrisctit , *Kemi me kjane rembüem perpara Chrisctit n'd Ajrit* e nda ta te ciuem amble kane me decune : Perse *cusc ansctè aj nierij chi nuke ka me paam mortne ?* ani nde

ciast kane meu ngialune.

IV.V.13 ξξote Hūji per gojete *Ioelit cap. 3.* kam me mbeleže &c. nde ciast kaa me raam Boria (possi ξξote S. Paali 2. Selanichiet) fort e tmerscime , e ndeper eaante sijnaj , giξξe Niereēite kane meu ngialune , e per duerte Engijet , tue ngittune Escten ate per Miscite vet , burra , e Graa possi jane kjane. *Ke ti giξξe Misc ka me aržune.* E ndonesse sa kjene ngial mbe kete scēcuļe , t' iscine kjane te verbete , te strupijuem : giξξe atū kanè me kjane te unguine , giξξe te barže , e te ndricim ndone t' iscine kjane Arape , Krip εεε , ò te barže , possi cur kjane mbe kete jete. giξξe kane me kjane gnij Masseje chi kje Iesu Christti cur dich. *possi mottij plòtte i Christtit.*

IV.V.14 *Iob cap. 19.* Nde ma te mbamet ditte , ζeut kam me ciuem , e perserij kam meu rečžüem nde leuret teme , nde Miscit tem kam me paam Hūjne , te silene kam me paam une vette , e süüte mij kane me paam , e jò tjeter.

IV.V.15 Mbassi te ngialene giξξe te dekunite me eante Borijssè , kane meu mbeleže giξξe bascke *nde fuscete Iosefatit perse atū kam me ndegji unè me giucuem giξξè Gindne pertochiark.* E nde cias nde Reent' ka meu dukune Ièsu Christti , vesciune nde dritte , e nguscelim ; tue bajtune Engije Scintene Chrūch giξξe te ndricime , possi gni Dieļij ; Mbas Iesu Christtit kane me djekune giξξe te zghežunit e tijnaj , e Lumeja Virgine e para me gni tè maže sciochienij Engijsc chij scerbejne , e tue kjane ende mbe sceculit kane meu daam Ata te Limbit mbe gni [159] ane , e ata te Ferrit mbe tjeteret. Perse Burgatori , atū sossen : Atehere kane me paam Iesu Christne ndete mažte vet , e kane mej giegiune te ngusceluemine eaan' , te mirete chij gerscet , *E nike te bekuemit' e Atit tiim.* E te Denuemite possi gni refee permbij krūe kane me ndiem ate te tmerscim Giūch. *Ezeni te malecuem nde ejarmte amesciuescim* , per se atū kane meu cele giξξè veperat' e mirevet , e kechijvet.

IV.V.16 Ndonessè te mirete sa kjene mbe kete jete t' iscine reeuem nde ndogni faj se silīt t' iscine penduem , nuke kane me passune ndogni tmeer pò ma nguscelim , e ma ndeer , e laud , ndeper Trimenijt baam me Dialit nde lufte chi kane passune me tan' : Prandaj *kane me mbetune te Derejtete mbe te maže forze cundre atūne chi ù kane baam kech.*

IV.V.17 Ma te kechijt kane meu dukune giξξe nde gni petek n' eiarmi , e Pesckeveje , e Rscine , me gni te maže mbaarre , tmeer , e eemere te farmacuene , ndeper ata te maž te kech chi po pessonje , e pressene me passe. *Ka me kjane zorkelima , e žambevet.* Perse sa te kete fole Iesu Christti ato fjale te tmerscime , *ezeni te malecuem &c.* ka me ù happune ξeu ndene kambè , è ajò spele e errète e Fèrrit , ka me celè Düert e tijnaj mè i perpim , e atū Djèmènitè me mbescèlè me Drüü , pa mos passune curraj me dale. *Ku as ndo gni te cperblem sanscte.*

IV.V.18 Possi te Vèrbetitè pa dritte , asctu ata te Limbit kane mè sdrippunè , e ndonè nukè kanè me passe mund , asgia mangu curraj nuke kane mè paam atè drittè te fachiessè TINEεOT.

IV.V.19 Mbassi te jetè sceculi giξξè djegune me ejarm , ka me ù culuèm ξeu me giξξè te tjere Elèmenta , mbate mendüre possi jane kjane cuur ù krijuène prej Sineεot. Chielte kane me pusciuèm , è nukè kane ma meu sièle kesctu. Asctu ende Djeli , e Hana , e üjtè kane me pusciuèm issilido mbè vèndte vèt , è kane mè passune gni sckèlchim ma tè maž se si e kane sod. Asctu ènde giξξè Elèmentate , chi jane ξeu , Airi , Vjete , è ejarmi , kanè meu baam ma te culuèm , sè janè , è nukè kanè me passune ma ato nderrime possi mpari , nuke ka me lem ma Nierij mbe sceculit ; as Pesck nde Dèet , as εog nd' Ajrit , as Baar , as gièξ ; ma ka mèu rittune permbij ζeèt , nuke kanè me kjane ma Vjettè , Muejtè Ditte e as Nattè po giξξehèrè drittè , Nukè ka me kjanè ma Bore ; Acule , Scij Brèscenè as baltè , as te ftofètè ; as tè nzeetè , po gni pach , è puscim tè giξξè cafscevèt.

IV.V.20 Ka mè kiane ξeu chieruèm prèj ejarmit sè maž assò dittèjè chi ka me aržune , possi Ari , nde furre , pa ndogni gand , possi tasc dukète sè anscètè Vjetè.

IV.V.21 Vjètè ka me sckèlchüèm possi gni Dieļij mè reetètè vet , ende ndè Limbit ka mè

kjane [160] kejò dorè drittejè , e kesctu ende eiarmi ka mè kjanè fort i ndricim , e ka mè ndrittunè , ende Ajrine. Keta te perterijm ξξonè Dottorete se nde ciast ka meu baam mbas Giüchit. Mbassi te jène Elementate chieruèm , e cuļuèm prej eiarmi , ka meu cuļuem aj Bram , è ajò fèlichiesctij , hij , è pluhènè Pesckeve , e Rscine , me giξξè sa dorè plehj , chi tè scpetogne ejarmit , e ka me rjeξunè , e me giettune vend nde ξelbte ξeut , ndate spele te errete , sctepia e Dennuemet , e Njereet kechijve , curraj per te mos dale andüj , rò giξξehere tue u eiem asso flake n' eiarmi , tue malecuem Ati te birrè , e Biri t' Atene. Tue nemune Hÿjne Crijuessin' e vet : e ata chi kane passune scperessè se giagnene sciokè kudo te vene : kane me kjane prej Sinèeot giukuem meu munduem nde gni bighe n' Ferri , paa mos paam curraj scioke , jascte Djemenisc , chi kane mej munduèm , ndene fetüretè Chienet , here te Luagnet , here te Giarpenet , here te Harξejauet , here tè Dragognet , e tjere hije te kechia pèr te sctijm , tmeer me halatte giξξe here te rea me munduem jetene tüne *Ku tmeer e pa sosme ka me kjane* , atü anscte gni è maçe chiełbessinè , e Terr , atü huu , e het patèghine curraj , atü ansctè te djegunite nde Acule , e te ftofetite nde eiarm. Atü zmijr kechijte ane me brijtune vetevehesse musckenijte ndata Terr tue kjaam pa menguem , tue sctijm grüket se tüne eiarm te paa dritte. süüscit lot Pesckeveje , hundescit rscine , e n' Corpit giξξe djerse plumbjè te ckrijnè. Achia saa atü jane giξξè ato mundime , chi curraj mundene meu cujtuem , ende te tjeraa tè paa sossuna , possi i pa sossune anscte motti ndete silt kane meu munduem paa curraj curraj puscium.

IV.V.22 Ndonesse perte permetuemite Tineeot sciumeve jane dukune Spijrtinit' e , Dennemevet , chi nierèite te kξehene prej Sineeot : jò prasctu jane kjane dalune Ferrit cund per ndogni puscim t' achia mundimeve : perse Mundimet' e tüne giξξe cund i ndjekène tue munjtune giξξè cund' me kjane menia e Tineeot.

IV.V.23 Dottorete ξξone , chi se giξξè Chiełte meü mbusciune me cochie penik , ani mbas achia vjetse , sa cochie gindene ndatan' ane te pa skagn t' atüne Chiełe , te nzirej jasctè vecesse gni cochie , ani te rieçe achia mot perserij , sa cochie jane mbrenda cuppescit se Chiełet , e mb' ξee ; ξξone se giξξe aj penek kisc meu cmbraeune achia here , sa cochie jane possi persiperi , è curraj , curraj mundimete nuke kane te sosm , po motti i mundimevet giξξè ata i sckon pa curraj sosm. Tue kjanè pra paam giüchit e tkèchijvet , kξejme , e scioffeme chisc silete per mbij tè miret.

IV.V.24 *Enike tè becuemit e Atit tim* , e kèsctu ka me i marre mè vetehe tue hippune mbè ma [161] tè naltet Chieł kù ri fort i nalt eot , chij ξξone Empirèo , atü giξξe Scintenite , dukscim si anscte nde vetehe gheeojne Tènee. issiłi epètè giξξeve me ghaemènd tè paa kore , chi ka nde Parijssit , atü Spijrti ka meu ngittunè me te dasciune te foorte mè Tenee. Atü Misci i Nierit ènde ka me paam giξξe atan' bucurij , chi mundene curraj mè kjanè ndè corp tè njèrèissè Ièsu Christit. Plaghetè tijnaj giξξe kξüem ndè drittè , è possi , achia Dièła , e üj baam pètèk pèr te lulèuèm ate sctat te ngusceluëm..

IV.V.25 Kanè mè paam èndè gni bucurij te maçe cur soditinè atè te maçe Dritte , tè Lumenè Virgiènè Mrij , essiła mbè kètè jète gni here , te vètemè tuè ù dukune gnij scerbetorit vet t' devocimi , jù muer dritta è süüvet , ndone sè prej se Lumejèt VERGIE pèrserij jù kξüe.

IV.V.26 Kane me paam ende ata scintenè te ngusceluèm corpènat' e tüne kξüèm nde dritte , e reete bucura ma sè te Diełit. Dèjte , e Giaku possi üjt' e Chiełèt , me gni drittè tè kuchie per mièdist me dritte forte cułueme , te miscit ma te barçe se bora , mè gni tè maçe mjesctèrrij ngittune , e liçune , mè escènat per jascta , e pèr mbrenda ndjere mbè Palzet n' fscefuna , giξξe te ndricime , è tè bucura.

IV.V.27 Kane mè paam ende Scintenit giξξe sceculine , me giξξe sa ka mbrènda prej se naltit se Chiełèt ndjere nde ξelbte ξeut , achia mè süü cele , possi me süü mbescèlè , per sè Misci ka mè kjane fort i holè , è i ndricim , e nuke ka mè ù eane süüèvèt mè paam ata chi atünè ù duhete. Kane me paam Sceculine pèrterijm , bucurijn' e Chiełet , te Diełit , e te Hanesse , e te üjèt ; Te

culuemit e Elementavet , mè sciume te tjera bucurij , tè sijate curraj süu nuk i kaa paam , as mendja cujtuem. Kane me passunè dijen' e gižžè ghiuhèvet : e kane me fole nder vètehe possi tè duene , ξξone ende Scintenite , sè Corpenate nde Parijssit kane mè passune gni Eere fort te bucare , se sillesse nuke mundete meja mberrijm , as ndogni eere Lulesc mbe kete jete : E jo vece corpij Nierit ka me passune nde vetehe kete eere per kenachie , po ènde Chieλte. Pra cur Corpenat' e njereet , e Chieλte kane me passune kesso dorè eereje , sa te bucare eere per kenachie ka me passune Corpij ngusceλuem i Chr.

IV.V.28 Kanè me ndiem gni scije te paa masse , e ma tepere ata chi kane passune hjekune kech , huunij , e hetij per nderte Iesu Christit. Curraj nuke kane me decune , as kane me ndiem ndogni mund , e permbij ate dritte te maže chi kane tue passune , kanè me kjanè pakuer tè lee pa mos ndiem ndogni fedighe , me gni tè lee te foorte , kane me mujtune me votte mbè gižžè anetè Chieλèt , è tè ξèut , prèj sè dalit , è ndjèrè mbè tè ndègniunit , paa lèkundùnè kambètè. Ma possi Engije te cpejte , possi mirefilì cujtimi [162] üne , here mb' Rome , here nde Venechij , here nde Padouet , deperton corpij üne chisc do Muur , e deperton ndeper ξeet possi cuitimi üne , hijn' tue kjane mbescele Düerte pa ndogni fedighe possi bani Christit nder Apostuijt.

IV.V.29 Paghetüra pra e Scintenet mbe Chieλt , anscte te paamit' è Hüjit , e te mbettunite me tan' , e me gelitune me tan' , tue kjane aj gieλa jone , e gižžè te ghinete tane : e si cundèrse kèjò buke jone e perdicime Hüij amèsciuescim ; curraj nuke mengon , as trèttete curraj ; asctu Spijrta üne , chi üschiehete assi , curraj ka me menguèm.

IV.V.30 Limbi nde ξeet ansctè , è atje vène jo vèce femija , e pa Paghèueme , po ende te meξejte e njereete meξej tè sijte saa kjene mbe kete jete curraj nuke bane mpcat. Ma pa pagheem , ò tè Ujit , ò tè Giakut , ò tè Descirit mè kjanune Pagheuem. Ma jo Turcu , issilì ažeron Muhamedne e ndonete mos bā curraj vepere te kèchie te ban gižžè te mirete sceculit ; per se ndeere chi perkèt TINEεOT ja apene Anemicut CHRISCTIT Hüj , e njerij basckè.

IV.V.31 Ata chi vene nde Limbit , nuke kane me ndiem ndogni mund vèce kane me passune gni te maξ ckuscelim , tuè mos mujtune me paam Hüjne Crijuessin' e vet : Kane me kjane te scendosce , te bucare , e te rij , nukè kanè me passun' huu , as het , as ndogni tjetèr nevojè. Kane me ezune ndepèr ξèe possi Pèscku ndèper Ujet ka me kjane Limbi me gižžè saa mundète ξeu me passè tè mire , è ato crèatüre kanè mè kjanè tè gheuescime , tue fole nder vètèhe mè scije , è tè dasciune.

IV.V.32 Ndonèssè sciumè ξξonè se kane me kjane ndè Terr , as giaa mangu ma te sciumète ξξone possi pèrsiperi. *S. Tom. 2. dist. 33. S. Gerguri Nazianzen in orat. San. Lauac. S. Ambrode Abraam lib. 2. cap. ultimo. & Innocenzo 3. de Bap.* Nuke kane pra tjetèr ejarm , as tjetèr ter , jasctè assi mundi chi nuke sciohene TENEεONE Crijuessine tüne curraj.

IV.V.33 Ndjere ketu jèta e IESU CHRISCTIT Scèlbuès , & e verteta e Ungilìt tijnaj me te aržunit vet dittessè Giüchi , tè silene te lutemi chi per mesceriè te vèt te paa masset asso dittejè , te na bagne te degne te se Djažte sè vet , e te ndiejme me nau ξžane : Enike te becuemit' e Atit tim. MBARIMI.

[**antepenultimate**] Plechienia e sctepisse Bogdanagnet

PERENDORI SCTIEFENE sctepijet sè Nemagnet , dau çeen' e vet , Chieffalijvet vettè , ma t' feescimet , e per besse , e per vertüt ; atè anè , chi prej Hecurit (sod ççanunè Samocouo) e ctrihele ndjerè mb' Ujete Assit , sod Vardarit , issili rjeç per mjedist Scupsè , e çà BOGDANIT , nierij derejtè , possi ççotè *Marino Urbini de Regno Slavo foglio 267.*

E gnimenda sctepij e BOGDANAGNET ndoch endè tuè urçenuem ndjerè nde redntè Sultan Murathit düjtè , tuè bajtunè barren' Chiehajessè Despotit Scerbijssè , chi asso kohejè rij nde Semendret. Pietri Lucari nde Annalità Ruscessè lib. 3. pag. 95. Asctu endè duketè mirefilì Letterasc , chi ndjekenè me te gnimende mendüre , e fachie tè Flamburit Iank' Vojvodessè Dunavit , affere Vjetit sè CHRISCTIT 1450. chi fali BOGDANIT IANK Vojvoda kur iku , chi e scpetoj doret se Turcut , veļaut mteneone , i tijnaj , possi ndjek.

LETTERA Derguem prej eotit Giurè Despot , eotit Iank' Vojvodessè Dunavit.

Prei eotit DESPOT tu eoti IANK' , prej meje dasciunè , per saa nde mot , mbe vendtè gnij biri , e ndeper Trimenit tande te fortet , nderunè mbe vendtè gni Ati : tadijsc Bijr , sè eoti Turk ka mbeleçe gni te maçe Uscterij , tue ù levduem mè arçunè mbe mue , tuè dasciunè ende prej meje giççe çeeene , e visset' e mija , e muè nde plechienijt me mè chittunè vendit sim se Semenderse. Prasctu pòte lutemi saa mundemi meu lutunè , atè te pelchiegnte chi te mbeleçsc forzenè tande , me uscterijt tande , e te gajjsc uçe , chi tè vuejmè ketè eurè kachia te rande : tuè tè permettuum sè pertetè kçüem gni tè mirè , te keesc giççè çeen' , e visset' e mia , si te urçenojsc , e te duesc vettè , vece mue te jessè Giütetja , se Semendersè. Me giççè te prugnetit tem te permettoj , giççe herè me mbettunè , mbe besset , e me baam giççe here sa perket me gni Ate prej Birit se vet , e tii per giççè herè truhemi , e porossitemi.

PERGIEGI eoti IANK , eotit DESPOT.

DESPOT , tue passunè marrunè une Lettere prej tejè , chi me ban me dijtunè e zmijrrè , e menijnè , e me saa ka hijm me baam eoti Turk , cundre Perendijssè sa te , tue me lüpune ndihme , e te dasciune. Mbassi prej teje , e traçetijet soteje , po gindemi fort

[**penultimate**] ungiunè , e ligune , e vettè Turku emeruem , e maçuem , Me duhetè me lot m' süü kesctu metè pergiegiunè , Tue cujtuum se perte paà derejtat veperate tua Mengileja jotè ban me dijtunè mue mè giççe Scerbij & Ungherij te pessuemenè feste (ççone se kie eognet nde Gusct) Iam mbajtunè praa kesctu me te ççanè : O i paa fee , hajnij Tinecot giççe pusctuescimit , e i Feesse CHRISCTIT , i giakut tit , ende i mue t' vobekut Vojvde ; As te bje nde mend motit , cur ù mbeloçne giççe bascke ? e bessejet , e per mettessejet , chi çam nder vetehe na te Kersctene me baam giççe forzene , e Vertütne tane e me votte , e me giettune eotne Turk , mbala , mbala , perpara se ai te Vin mbe Sctepijt tina ? ndete sijet bessè , e fee te Kersctene baam na bee permbij Scintenit Ungijtè Tinecot , me mbajtune beeene me bess' , e fee , meu giettune mbe vend chi kiscim vum nder vetehe per Rok. Ndate basckerij kje Trimi Vlatke Mladenovichi me Vlahte vet. Kjè fattossi Scanderbeg me t' Arbenescet , kje ende traçetija jote , me te vobechit Scerbijas , kjesce ende une i Vobeku Vojvode me besniket , e tri ma Unghere , mbassi kje çane besa , e scegnium ditta , meu giettune mbe vend chij ççone COSSOVE. Une perte mos menguem bessesse , e possi i eelscim , e i dasciune me mbajtune , e ruejtune ndeere , te t'mierit Kersctenim , ù Vunfce mb' uçe , e nde kohet mberrina mbe vend chi kiscim ççane : Kù ndeper te sctremenat punete tua , dissa assisc perpara ççane eotenijsc , se Kersctenesc , nuk ù dukne mbatte vend ; Vece te paa gniehunate Cerga , Sciatorre me Uscterijte eotit Turk e gnij heri , perduerre Borijte , Lodertijte , e Zurlate , tue çane scegn per lufte , e gniheri hipne kualet , tue ù sctüüm prej Gidnjet Simeje se vobeket , achian' saa ndevone pak mos giççe mbetne matte vend dekune , e cprisciune. Mue t' vobekut Vojvode mu desc me te maçe çuune , me ikune nder Malet chi ù ççone Cicciviza , ku per fat tem te miret ù pojsce mbe BOGDANE , te

silene bana Vela m' Teneone , tue lutune te me scpij nde Giütet tande , te Semenderse , tue cujtuem se Kesce me kjane prej teje mire paam e se kisc me t' arçune kech per te kechiate mia , mbe gni mendüre kund tue ù laam traçetijet soteje , ku raasce mbe Ghiugne , nder kambete tua tue kjam , e tue calæuem te kechiate mia : E ti mbe vend me mè ngusceluem , mbijssi me sctiue nde t' errate Burgiete tua , giukove me mè liçune Guure nfüt , e me me mbutune , nde Dunaut' , ku ndepertelutunate Treghetarevet Dubronikut , me çae mot nder mjet , me mos me çane kesctu mort te cpejte , e jo prasctu lae me mos me mbajtune , sctrenjt mbescelè , e me sogie nde Burgiete tua. Ate pune ndiene eot Ungherit' e mij , te sijte Cuvenduene ma para me bjerre Regenijn' e Ungherijssse ; se ma me melane ndeper mizoret duerte tua , e kesctu Derguene Uscterijne prej çeut sit , tue Djegune , tue preem , e tue ciartune çeene , possi visset' è Anemicut kreesse , tue mbajtune prej Semendre , e me emere fort te kechie ; Te silene pune tue paam te parete Banat' e tuu , duele perpara tüü , tue te baam me dijtune , e tue ççane , ò me mè lesciuem , ndo se kiscgne me bijerre çeene me ietet tande. Atehere tue cujtuem Vertütne te eot Ungheret , tue mos munjtune me baam ndrüscej , me lesciove, Achia saa mue nukè me perket per achia te maçe , traçeti tande , e mizorij , me ççüem Pajne , me Uscterij , me eotne Turk ; perse gni tjeter here me mbettune traçetuem se sctremunasc punesc se tuasc , eot Ungherijt e mij me giççe te tjere te kersctene , kiscine me passune arrestüe me me kçüem scpinene ndeper giççe te kechiate mia , e me te maçe çuune , e mbarre kesce me te çane ate ndihme. Asctu praa ti saa te mundesc chiandro , e ù ndimò , e prej meje mos scpere ndogni ndihme.

Mbassi fort kie harruem , e raam nde Vobeij Sctepija e BOGDANAGNET , Per hijrte [ultimate] Tineeot , e te Scintesse Sèlij Apostolike , kie perterijm me ANDREE BOGDANE baam Argiupesckepij Kiscesse Pacharijsse Oherit , ò se paresse Iustiniane Vietit 1650 prei Innocentis X. Scintit Ate Pape.

Ani prei Aleandrit VII bam Argiupesckepij Scupse , e i giççe çeut Scerbijssse Vietit 1656 tue marre ngrüke ende ate piessse çeu , chi par BOGDANI Plak falune prei Regit SCTIEFENE , possi persiperi.